En norsk bygds historie

En norsk bygds historie

Nordre Bottineau County
North Dakota

-- av --

Olav Redal

Forfatterens Forlag
1917

En norsk bygds historie

Indhold.

Forord	5
Den gamle pioner. Digt av Olav Redal	9
Indledning	10— 28
Indianeropstanden	28— 30
Snestorm	30— 31
Dalen Township	33— 69
Pickering "	69— 84
Haram "	84—103
Scandia "	104—132
Scottia "	133—147
Starbuck "	148—157
Eidsvold "	158—168
Turtle Mountains	169—191
Bottineau	191—195
Souris	195—204
Roth	204—205
Landa	205—207
Farmer-korporation	208—211
Kirkelige forholde	212—231
Lesje loge	231—232
Smaastubber fra nybyggerdagene	232—240

Forord.

Det er min urokkelige tro at de oplysninger jeg har samlet og nu utgir om nordmændene i nordre Bottineau County engang vil bli av stor værdi. La være at mit arbeide er liketil og kanske ensformig. For de kommende generationer vil mit arbeide bli til stor oplysning og av megen interesse. Hvad som er mangelfuldt ved nærværende bok skal jeg rette paa naar jeg ved en senere anledning utgir en Norsk bygds historie nr. II, hvor andre norske strøk i Countyet vil bli behandlet. Et andet binds utgivelse kommer dog til at bero paa den mottagelse nærværende bind faar.

Jeg er av dem som kan nøies med ganske litet i verden, men litt støtte maa ogsaa jeg ha skal jeg fortsætte. Faar jeg ikke det, blir denne bok begyndelsen og enden paa min historiske forfatterbane. Andre som er større idealister end jeg faar da fortsætte.

Hermed overlater jeg boken til den opvoksende slegt i den norske bygden i Bottineau County med bøn om at de aldrig glemmer de gamle nybyggere.

Olav Redal.

Den gamle pioner.

Nu slut er snart din arbeidsdag
du gamle hædersmand,
med heltemod af gammelt slag
du vandt dig hjem og land.

Fra bygden laa som ødemark
til allersidste tid,
da bygden er en deilig park,
du laa i kamp og slid.

Men hvil dig nu du gubbe graa,
mens dagen helder af.
Dit reisepas du frit skal faa
for det du landet gav.

Af livsens strævet dit jeg vil
en mindekrans dig binde,
men selv du lægger blomster til
dit eget æres minde.

Lad derfor det som tegnes her
bli efterslegtens eie,
med minders glans om en og hver
som brød de nye veie.

Olav Redal.

Indledning.

Naar jeg sender ut denne historie, er det med følelsen av at den trænger en forklaring. Ti folk flest har ikke den rette forstaaelse av hvad et sligt arbeide er værdt for dem selv og for efterslegten. Og det er igrunden ikke saa merkelig. Vort folk var i 400 aar underkuet av fremmede embedsmænd, mottok sine forordninger og love fra et fremmed land.

Den norske bonde maatte finde sig i alt, lide og taale. Derfor blev det slik, at den norske bonde kom til den slutning at bonden og bondens arbeide hadde liten betydning og ringe anseelse. At bonden blev bestyrket i denne sin synsmaate av de overlegne og mere betydningsfulde, dannede embedsmænd vet vi med sikkerhet av den enkle grund at der endnu fremdeles findes eksemplarer av sorten lys levende i bondelandet og fiskerlandet Norge, det land som burde være det mest demokratiske land paa kloden.

Det fremmede aag bragte os nordmænd et fremmed sprog, det sprog som er blit saa gammelt i landet at man kalder det for norsk.

Og bonden som syntes at det var simpelt at være bonde fik ogsaa ofte forstaa at det var simpelt at snakke sit eget maal, Norges bondemaal.

Men nu har bondevækkelsen bragt andre synsmaater med sig i Norge. Bonden, arbeideren og fiskeren har magten, i stortingets sale og i landets styr og stel. Bondemaalet er kommet til hæder og ære. Bonden, fiskermanden og arbeidsmanden likesaa.

Vort folk her i landet har været uberørt av denne bondens aandelige reisning — i det store og hele ialfald.

Derfor hadde indvandrerne med sig denne „simpelhetsfølelse“ som en slags motvegt mot deres kraft, livslyst og virkemod. Dog de kom til et land, hvor ingen bymand gjorde nar av deres bondemaal. De kom til et land, hvor bonden gik strak i ryggen og med selvbevissthet færdedes blandt forretningsmanden og embedsmanden som en likestillet.

Saa vi kan vel sige at „simpelhetsfølelsen“ forsvandt den dag nybyggeren fik papirer paa landkvarten, om ikke før.

Men det vilde jo være rart om der ikke skulde findes noget igjen.

Hvad grund har vi til at kaste bort de gode gamle norske navne. Slet ingen gyldig grund. Dog for at være retfærdig maa det siges, at denne navneforandring ikke bare skriver sig fra at vedkommende synes at det gamle norske navn var for simpelt. Nei jeg tror hellere det er troskyldigheten og uvitenheten som har foraarsaket saa mange gjendøbelser blandt disse indvandrede landsmænd. Allerede før denne eller hin forlot landet begyndte de at undersøke hvordan deres navn vilde bli oversat til engelsk. Selv husker jeg mange slike tilfælde fra min egen hjembygd. Og hadde jeg utvandret til Amerika i 10-aars alderen vilde sandsynligvis forfatteren av denne historie kaldt sig for Oley Redoll eller noget liknende. Andre fik først ved ankomsten til Amerika sine øine opladt av tjenstvillige og mere amerikaniserte venner eller slegtninger. Og magtet ikke disse at oversætte navnet til Amerikansk forsøker man paa andre steder, som for eksempel en der for nogle aar siden spurte i „Decorah-Posten“ om hvad Severin blir paa engelsk. „Kald dig Severin, du,“ var det meget passende svar han fik.

Dog i denne retning er pionererne i den norske bygd i Bottineau Co. al ære værd. Den som vil læse over navnene paa nordmændene i historien vil finde, at faa gjendøbelser har fundet sted. Dette gjælder ogsaa i det store og hele med efternavnet.

Men naar vi kommer til barna tror jeg neppe at alle fortjener ros.

Du følte dig glad og lykkelig derute paa de øde sletter, eller inde i den lune og hyggelige Turtle Mountain, naar du stod som retmæssig eier av din værdifulde landkvart. Du følte dig hjemme, da den første simple hytte var bygget og mountainveden sprakct lystig i ovnen. Og da hun flyttet ind, som skulde dele livets lykke, kamp og stræv med dig, da hadde du naadd dit livs maal — et eget hyggelig og lykkelig hjem. Men da saa barna kom, var du ikke herre i dit eget hus. Efter god gammel norsk skik, skulde gamlefar eller gamlemor opigjen kaldes, en ære som disse to gamle sikkerlig var værd.

De som sled saa haardt fordi jorden var mager og liten eller havet lunefuldt og upaalitelig. De var værd æren disse to, fordi deres stræv og arbeide gjaldt mat og klær til mig og til dig. Og de fostret os op til sterke, sunde, haardføre mænd og kvinder som kunde staa sin tørn blandt Norges fjelde eller paa Vestens vidder. Værd det, for den sorg de følte, da du og jeg forlot dem og lot de gamle bli „de ensomme gamle".

Naar saa brevet kom og fortalte at nu var bedstefar opkaldt, saa var det som oftest ikke Tor efter bedstefaren, men noget som de gamle syntes var hverken fugl eller fisk, noget som de langtfra kunde forstaa skulde være en opigjenkaldelse. Nei, du var ikke herre i dit eget hus dengang. Du syntes at fars eller mors navn ikke var passende for det høiærværdige væsen som i motsætning til dig selv, fik den ære at bli født paa Amerikas jord. Det var nok hensynet til irlænderen, tyskeren eller andre „amerikanere" som har saa vanskelig for at stave andre navne end sine egne, som gjorde at du glemte at hædre far og mor.

Har man mot til at vedkjende sig sin slægt, sit hjemland og

sit folk, burde man ogsaa ha mot til at holde det fjerde bud paa den rette maate, baade i det ene og det andet.

Tro ikke at det gamle norske fars og mors navn vil staa hindrende iveien for din guts fremtid her i landet. Knute Nelson er kommet saa langt som en fremmedfødt kan komme, selv om han er opkaldt efter en eller anden Vosse-Knut. Asle Gronna har ogsaa lært „yankeen" at stave navnet sit ret. Og mange flere. Ja, jeg vil paastaa, at de som hædrer far og mor paa den maate, at de lar deres navne gaa over paa efterslægten, vil komme sig længere frem i verden, end de som foragter og fortørner sine forældre ogsaa i denne retning.

Vil vi se paa dem som staar som førere i det kirkelige, politiske eller literære liv i Norge i Amerika vil vi sikkert finde, at det er efterkommere av slike som hædret far og mor — og slike som selv gjør det.

* * *

Ofte har jeg i samtale med de gamle pionerer faat det indtryk, at disse foregangsmænd som har brudt veien for kommende slegter, som har været med at bygge landet, synes at de ikke har været med paa noget der er at snakke om og langt mindre skrive om. At ha slike tanker kan være bra nok. Det er beskedenhet iallefald. Men det er ikke min tanke i denne settlementshistorie at ville fremhæve nogen enkelt mand og sige: „Du er en framifraa bra kar med guld og gods og meget land." Nei, her har den fattige og den rike like stor ret til omtale, og de skal faa den. Alle kom de hit fra Norge, eller fra de ældre trygge settlementer, da vidden laa øde og Turtle Mountain var nærsagt ufremkommelig.

Og at de holdt ut gjennem de første trange nybyggeraar er et kapitel i settlementets historie som fuldstændig nedskrevet vilde utgjøre en bok større end nærværende verk. Derfor har alle krav paa at mindes av de kommende slegter, av dem som i

fremtiden vil høste nytten av banebryterens stræv. Vi kan være sikker paa, at engang i fremtiden vil der bli spørsmaal om, hvem som først tok landet i besiddelse.

De kommende generationer vil med undren spørge hvem de var, disse uforfærdede kvinder og mænd som vovede sig ind i vildmarken — fattige og uten nutidens eller fremtidens moderne hjælpemidler. Hvem skal da svare paa efterslegtens spørsmaal?

Sagaer og gamle minder kan lyse op, men det vilde bare bli smaa glimt, som kun vilde øke interessen endda mere for en sikker kundskap om settlementets første bebyggelse, om settlementets første kvinder og mænd.

Denne historie er ment at være den kilde, som de kommende slegter kan øse kundskap av. En bok som vil kunne gi dem mange og betydningsfulde oplysninger om forfædrene — om eder.

Det som for over 1000 aar siden blev nedskrevet om de første islandske settlere har vi endnu den dag idag adgang til at læse. Derfor vet islænderen sig i slegtskap med nordmændene.

En bok kan glemmes og forsvinde. Men en bok med historiske oplysninger vil dog aldrig komme væk. Om alle andre mister den, saa vil den kunne findes av fremtidens historiegranskere i Kongresbiblioteket i Washington, eller i Norges riksarkiv.

Vi er allesammen indflyttere. Fra den første hollandske indvandrer til den sidste fra dalernes dal. De skandinaviske landes kultur staar fuldt paa høide med de store nationers kultur. Vi har ingen grund til at skamme os over vor nationalitet. Derfor bør vi holde paa vort gamle slegtskap, paa vort utspring. Glemmes dette vil vore efterkommere bli rotløse i landet. At trøste sig med at vi er amerikanere er bare en halv

trøst, saa længe alle og enhver vet, at disse er en blanding av al verdens folk. Rette amerikanere er alle bra og gode borgere, som gjør noget til gavn og nytte for samfundet.

Her er mange elementer i den amerikanske nation — baade gode og daarlige. Ikke vilde jeg og ikke vilde du synes om, at vore efterkommere engang i fremtiden skulde bli regnet for at nedstamme fra et av disse daarlige elementer. Men da maa vi som nu lever — nu i landets og folkenes spædaar, nu mens alt er klart, — gjøre hvad vi kan for at efterslegten kan faa rene papirer for slegtskapet at peke paa. Gjør vi ikke vor pligt her, kan vor likegyldighet og interesseløshet føre efterslægten op i saadanne situationer, som at naboen til Martin Rothes sønnesøns sønnesøn Mr. Rothe paastaar at samme Mr. Rothe absolut maa nedstamme fra indianerne som i settlementets ungdom holdt til i Turtle Mountain.

Hadde da denne efterkommer av en av de mest bekjendte pionerer ved Carbury visst, at stamfaderen het Martin Rothe, at denne var egte trønder og en stor mekaniker, saa kunde Mr. Roy Rothe motsagt sin nabo — og vist denne rene papirer paa sit slegtskap med „the old vikings“.

Saa er der ogsaa en anden ting jeg haaber denne historie kan brukes til. Det er med hensyn til slegten og folket vort hjemme i Norge.

Mange „laater ille“ over fædrenes land. Der var saa fattig og saa smaat. Noget sandt er der i dette, men svært litet. Fattigt var der tildels, der som paa andre steder i verden. Vi hadde dog høie, store fjelde, med glitrende snebræer, hvor solen skinnet og hvor maanens straaler lekte. Lange blaa fjorde hadde vi, hvor fisken og silden stimet, hvor den raske gut fik prøve sine arme.

Landet fik fædrene som det var, „furet, veirbidt over vandet, med de tusen hjem“. Men han som gav dem landet gav

dem ogsaa den styrke og det mot som skulde til for at herske over havets fiske og himmelens fugle. Derfor har verden ingen bedre sjømænd end nordmændene, ingen bedre skytter end rensdyrskytteren i fjeldbygderne. I tusener av aar har vort folk levet i landet og levet godt, sterke og freidige, „alt op i de graanende dage".

Vi som drog ut fik i arv den seighet og styrke som fjeldbonden utviklet paa fjeldets vidder eller som fiskeren kom til ved generation efter generations slid paa aarerne.

Vi tok med os en fars og en mors velsignelse. I vort indre gjemte vi billedet av den sørgmodige gamle rynkede kone, vor mor, og av den hvithaarede olding som selv i avskedens time var for sterk til at fælde en taare, men hvis „hjerte var nærved at briste" — „men det var det ingen som visste."

Endda siger saa mange av os, at vi ikke har noget at takke for. Endda det var den arvede styrke og seighet som hjalp os at vinde over nybyggerlivets vanskeligheter. Endda det kanske var avskeden fra far og mor — fra barndomshjemmet som hjalp os, da vi kom ut i verden blandt fremmede — ut i mangeslags fristelser — da spørsmaalet blev at vælge godt eller ondt. Du valgte det første og blev en bra mand og kvinde for kirke og samfund. Allikevel siger vi ofte i tankeløshet: Vi har svært litet at takke Norge for. Saa har mange av os handlet derefter. Vi har ikke takket. Vi skrev ikke hjem og takket far for alt stræbet som var for os, eller til mor for omsorgen og for taarerne. Vi skrev hellere og priste landet og tok derved kanske den sidste gutten eller piken bort fra de gamle. Vi rev av os et brev nu og da i farten, men glemte at takke. Vi sendte kanske en dollar nu og da, men glemte at takke.

Alle de tusen fædre og mødre som lot barna dra fra sig ut i verden, de har ikke faat stort igjen for sit stræv og for et langt livs kjærlighet. Var de forvisset om, at vi herute i det

fremmede ikke hadde glemt dem, men endnu bevarer barnehjemmet og landet i vort hjerte, var de sikre paa, at vi levet lykkelig i fædrenes tro, som bra borgere, ja da vilde dette bli dem til glæde og til trøst.

Derfor er det mit ønske at denne historie finder vei over havet og hjem — vei ned til de gamle settlementer og hjem — hjem til far og mor, hjem til slegten og folket dit.

* * *

Nu er der kanske dem som vil finde historien tør og kjedelig. For dem hvis aandelige tidsfordriv bestaar i at læse Sears & Roebuck: „Urskogens Døtre" eller lignende vil den maaske bli uinteressant.

At fylde den op med skrøner vilde gjøre den mere salgbar, men mindre værdifuld. Derfor har jeg tat bare enkelte smaastubber med, som kan være av interesse, av den grund at de kaster et lys over nybyggerlivet.

Det har sin interesse for os som lever idag og endda mere for dem som lever i morgen, at vite hvem som først satte sig ned i dette strøk, hvor manden eller konen er født og av hvilken slegt de er.

Betragter vi begyndelsen, loghytten, den fattige eneboer og okserne og nu finder den samme mand igjen som en velstaaende farmer omgit av snille barn og en kjærlig hustru — istedetfor nybyggerhytten en tidsmæssig bygning, istedetfor den gamle stald en tidsmæssig ladebygning, istedetfor okserne — sprække hester paa baasen og kanske en Overland i automobilhuset — ja da synes jeg det blir til en liten roman, jeg — værd at læse, værd at opbevare, værd at overgi til barna.

Hermed vil jeg da be læserne motta mine optegnelser med velvilje. Jeg ber om undskyldning for de feil som jeg har gjort. Jeg takker alle som har vist mig venlighet og velvilje under arbeidet. Og da maa jeg særlig takke allesammen som

jeg har truffet sammen med! Tak til dem som har hjulpet mig med oplysninger. Særlig takker jeg Martin Botten, Ole K. Vikan, Nils Magnusson og den gjæve pioner John Seter.

* * *

„Haarde tider har vi døiet", synger digteren. Og det er sandhet. I smaakongetiden ufred og feider til dagligdags bygd og bygd imellem. Svarte-dødens herjing over landet, og en 400-aarig stillestaaen under foreningen med Danmark, og saa tilslut den 100-aarige politiske kamp under foreningen med Sverige for fuldstændig frihet. Dog disse trængsler og kampe har ikke bare svækket vort folk, de har ogsaa staalsat dem. Da har de to utvandringer svækket landet mere.

Efter slaget ved Hafrsfjord begyndte en utvandring av Norges bedste mænd til Island. Fra 1820 til idag har utvandringen til Amerika foregaat ustanselig. Aarsaken til den første utvandring er vel kjendt. Men om aarsaken til den anden store utvandring har der været og er der fremdeles delte meninger.

I sin bok „De Norske Settlementers Historie" siger Hjalmar Rued Holand følgende om utvandringen til Amerika:

„— Denne gang er det nøden, fattigdommen som er driv-
„fjeren. Folk fra landets lavere lag, husmanden, den for-
„gjældede gaardbruker, den utsultede arbeidsmand er tvunget
„til at reise avsted. Paa den første skute var vistnok nogen, som
„for fra fædrelandet paa grund av nogle ubetydelige religions-
„forfølgelser, og endel av de senere utvandrere paa grund av
„stormandssnobberiet og embedsvældets naragtighet, men den
„store masse reiste fra hjemmets grund, fordi der var formange
„om brødet og ingen forbedringer var isigte."

Dette er en meget letvindt maate at komme forbi et vanskelig og ømfindtlig spørsmaal. Men svaret er langtfra ikke rigtig. La os bare lægge merke til indvandreren selv. Beviser

indvandreren Holands paastand om, at det var **nøden** og fattigdommen som drev folk ut av landet. Var det forsultne, bleke, knæskjælvende karer som kom? Jeg har bestandig troet det motsatte. Jeg har troet, at disse mænd og kvinder som kom og blev pionerer i nordvestens vildmarker var folk med senesterke arme, slike som kunde staa sin tørn som faa andre. Ei heller tror jeg, at hverken nordmanden eller svensken fik sin styrke og utholdenhet efter ankomsten her til landet. Jeg tror, at den fattige fiskermand som hver dag maa hente sin enkle føde fra havet, igrunden er bedre faren end rigmanden som maa „ha en god ryg for at bære gode dage". Det samme kan siges om den fattige bondemand ved sjøen og deroppe mellem fjeldene.

Jeg vil ikke nægte, at nød og fattigdom ikke kan ha drevet en del ut av landet. Men majoriteten reiste til Amerika av en langt anden grund. Det var den fra fædrene nedarvede utfærdstrang og eventyrlysten som drev dem ut. Det var utfærdstrangen som gik over til „Amerikafeber", der krævet sine ofre. Det var ikke bare husmanden, den forgjældede gaardbruker og den utsultne arbeidsmand som drog avsted, men ogsaa den velstaaende gaardmand, den godt stillede arbeidsmand og den lystige sjømand. Ikke bare husmandssønnen og arbeidsmandssønnen reiste, men ogsaa gaardmandssønnen og bymandssønnen.

Hvormange av eder stod likeoverfor sult og nød, da I reiste?

Faa eller kanske ingen.

Nei, det var nok Ola, bror din, som fik dig lokket hit. Eller det var nabogutten som skrev og fik dig over.

Den ene har drat den anden efter sig. Kom en norsk amerikaner hjem, fulgte ofte 10—20 ungdommer med tilbake. Saaledes har snebolden rullet og vokset, til der nu findes omkring

1½ million nordmænd i Amerika. Og disse skulde være kommet her paa grund av sult og nød og fattigdom i Norge. At paastaa slikt er bentfram „vranglære".

Derfor, la det være slut med fattigdomssnakket om Norge.

Et land som fostrer verdens bedste sjømænd, verdens bedste skøiteløpere, verdens største digtere, fiolinspillere og tonedigtere, eller verdens bedste polarforskere og Amerikas mest utholdende rydningsmænd, et slikt land kan være haardt nok, men det kan dog aldrig kaldes nødens, sultens eller fattigdommens land.

Leif Erikson er Amerikas første opdager. Det erkjendes endog i enkelte amerikanske skolebøker.

Men nordmændene er ikke bare Amerikas opdagere, de er ogsaa Amerikas første kolonister. At kolonisationsforetagendet gik istykker forringer ikke dets betydning.

I 1007 drog Torfin Karlsevne til Amerika i den hensigt at bosætte sig der. Med ham var 160 mennesker. Men efter tre aars vedvarende kampe med de indfødte maatte Amerikas første pionerer forlate landet.

Det maa være efterkommere av disse indfødte „skrællingerne", som nu haanende kalder Torfin Karlsevnes slegtninge bindetegnsamerikanere.

Samtidig med den første engelske indvandring finder vi nordmændene igjen.

I 1619 kom en ekspedition ledet av kaptein Jens Munk. Syv aar tidligere hadde nordmænd og hollændere bosat sig der hvor nu New York ligger.

Her blev i 1614 det første hvite barn i staten New York født, og barnet som het John Vinge paastaaes at være norsk. Fra disse første nordmænd nedstammer mange av Amerikas store slegter. Anna Henriks, jomfru fra Bergen, blev saaledes i 1650 gift med Jan Arntsen van der Bilt, stamfar for Vanderbilt-familien.

Nogen utvandring fra Norge av betydning blev der ikke før i 1820. Og æren derfor har Cleng Pedersen fra gaarden Hesthammer i Tysvær. Han kom i 1821 sammen med en Knud Olsen Eide. De var utsendte av kvækerne i og ved Stavanger, for at undersøke forholdene.

Eide døde her, og Cleng kom efter mangehaande gjenvordigheter tilbake til Norge i 1824. Hans hjemkomst vakte opsigt. Følgen blev utvandring først med den berømte slup „Restaurationen", og siden snart gjennem 100 aar til idag, da indvandreren gaar iland i New York fra Den Norske Amerikalinjes prægtige skibe.

* * *

Det norske settlement som jeg i denne bok vil forsøke at fortælle litt om, ligger i nordparten av Bottineau County, Nord Dakota. Følgende townships som beboes for det meste av nordmænd, danner „den norske bygd" i countyet:

Syd fra byen Landa ligger to townships begrænset paa vestsiden av Mouse River. Det er Starbuck township, og nord for dette Eidsvold township. Nord for Landa, fremdeles med Mouse River som grænselinje paa vestsiden, har vi Scottia, der mot nord ogsaa grænser til Canada. Østenfor Scottia, langsmed Canada-grænsen har vi saa følgende townships: Scandia, Haram, Dalen. Syd for Dalen township ligger Pickering. Inde i Turtle Mountain findes følgende townships som hovedsakelig er bebodde av nordmænd: Roland, Whitteron, Homen, Cordelia,

Settlementet i Turtle Mountain fortsætter østover ind i Rolette County. Med rette burde jeg ogsaa tat disse folk med, men paa grund av min bortreise fra disse strøk førend alt materiale var samlet, finder jeg det umulig at faa med i historien den del av settlementet som ligger i Rolette County.

De nordmænd som er omtalt i historien og som ikke hører ind

under nogen av de nævnte townships, er slike som bor spredte eller i mindre norske settlementer hist og her over det hele Bottineau County.

Naar jeg nu skal fortælle om indflytningen til settlementet, har jeg valgt at ta hvert township for sig selv, isteden for at ta hele settlementet under ett. Derved blir det hele mere letvint baade for mig og for læseren og mere oversigtlig.

* * *

Følgende digt forfattet av Martin Botten, en av pionererne i Haram township, gir et godt billede av nybyggeraarene. Digtet er over tyve aar gammelt, og forfatteren har endnu et digt om de senere aar Dette vil komme senere.

En sang om nybyggerlivet.

Saa mange nordens sønner og døtre likesaa
fik lyst at pløie havet og vesterut at gaa.
I tidens løp vor skare har trængt mot vesten frem
og trodset savn og fare, at skape sig et hjem.

Saa mange av os reiste til Turtle Mountain stor
ved Canadas enemerker, som ligger langt mot nord.
Vor agt var land at finde og faa os eget hjem,
som mange andre vinde paa slibrig bane frem.

Og alle fandt det søkte, og dermed grep de fat,
arbeidet gik saa lystig fra morgenstund til nat.
Og brækkingplogen skurret paa sten og sandig grund,
mens oksen ofte lured sig til en hvilestund.

Vi kom igjen paa farten, men da saa kan du tro
det gik paa bare livet med ha og jy ogsaa.
En bøn iblandt man hørte, samt get up Jim og Bock,
vi hele dagen kjørte, fik aldrig brækket nok.

Nei hvete maa vi avle, om vi skal klare os,
og heller ei saa litet, la bare gaa paa trods
mot veir og vind og alting som vil hindre her,
kun hurtig frem med lange spring, det skjønner nu enhver.

Det hændte undertiden vi frem i velstand gik,
vi høstet megen hvete og god betaling fik.
Paa acren tretti bushel, jo da var penger tjent;
ti hveten den betaltes med seks og sytti cent.

Men tiden den omskifter — ustadig verdens gang.
Den gyldne tid blev borte, den blev forlitet lang.
Av hvete fik vi mindre og prisen den blev lav,
vi næste høst fik høre, at femti cent den gav.

Saa maatte alle klage, og mange svor iblandt,
det kan sig ei betale, det er forvist og sandt.
Men tiden var ei endda saa slem, den siden blev,
ti avlingen blev mindre og prisen ned de drev.

Vi pløiet, saadde, harvet og tænkte endnu frem
at se vort arbeid kronet med glæde i vort hjem.
Men saa var ei besluttet i skjæbnens store bok,
ti tørken da det meste av vores avling tok.

Da blev det rigtig traurig og trangt i vore kaar,
ti krisen den blev værre og det fra aar til aar;
men værst i nitti fire, da var det slet bevendt,
ti da betaltes hveten med syv og tretti cent.

Paa denne plads at klage jeg ikke vil og kan,
er mange steder værre i dette store land;
men hvad jeg mest beklager, det er vor politik
med alt sit humbugvæsen og alle stygge trick.

Skrevet i februar 1895.

Det er vanskelig for dem som ikke har været med fra settlementets begyndelse, at gjøre sig noget begrep om den kamp som er utkjæmpet for at forvandle disse vilde sletter til den smilende frodige bygd som idag ligger og fryder sig i sin frugtbarhet. Det hele er en roman. Dette settlements historie vil komme til at utgjøre et værdig kapitel i vore landsmænds samlede historie her i landet.

Nybyggeren kom herop med to tomme hænder. De som kom var ikke rike paa sølv og paa guld og kvæg, som det heter om de nybyggere som slog sig ned paa de frugtbare sletter ved Sodoma og Gomorra. De fleste var unge folk som drog vestover for at finde sig et hjem. Nogen hadde arbeidet som hyrekarer eller „rentere“, andre hadde gaat hjemme og hjulpet far, ellers saa var alt bare „grønne“ nykommere fra Trøndelagen eller Gudbrandsdalen. Alle var like rike og like fattige paa faa undtakelser nær.

Det første de tok sig for, naar landet var optat, var at bygge. For at spare materialer og for at faa ly mot stormen byggedes huset gjerne imot bakken. Dengang var det ingen skam for en staut dølejente eller Trøndermø at følge sin sterke husbond ut paa de ukjendte vidder og ta ind i et hus som kanske ikke kostet over $20. Tiderne har forandret sig. Der hvor før den lille nybyggerhytte huset fattige men tilfredse nybyggere, har senere reist sig kostbare boliger, hvor de gamle pionerer lever som smaakonger i sit rike. Det er verdens gang. Det er i sin orden. Naar manden har raad til det, hvorfor ikke. De lyse nordmænd vil ha det lyst og rummeligt. Kraften hos vort folk kræver det. Det er et folk som er nøisomme nok for en tid til at bo i jordhytter, men det tar dem ikke svært længe før de graver sig frem i lyset, op til jorden — til lyse hyggelige boliger. Men derfor bør ikke den lille pionerhytte forglemmes. La den staa for eder unge som et helligt merke paa fars og

mors stræv. La den hos eder gamle vække taknemmelighet for hvad Herren gav eder da, og senere. Maaske der til den simpleste nybyggerhytte knytter sig flere dyrebare og herlige minder end til „nye huset". Med møblementet var det ogsaa smaat bevendt. Det blev spigret sammen uten anden tanke end det nødvendige.

Naar vi nu tar os en tur gjennem bygden ser det anderledes ut. Husets døtre samles gjerne i storstuen og spiller piano for pionerernes sønner, som søndagskvelden gaar og visitter. Det surrer av „Forder", „Overlander" eller "Oaklander" fra alle tun. Nogen kjører ut fra farmen, andre hjem. I pionerdagene kunde et mundspil holde humøret oppe like godt som et piano nu. Og okserne var pionertidens „Ford". Nybyggeren var saa langt fra fraadser som sol fra maane. Harekjøt og svart kaffe var sædvanlig vinterkost. Saa sat da de ensomme mænd i sine farmerhytter og drømte om fremtiden. Ikke om meget land. Ikke om mange penger. Nei — de drømte om hende som gik og ventet paa gutten sin — de drømte sig til Pope County eller til gamlelandet, hvor den vakre jenta længtet og elsket. De drømte om et hjem — "om kun en liten hytte". De som holdt ut fik se drømmen gaa i opfyldelse. Ja, mere end de hadde drømt om fik de.

Men den kraftige nybygger maatte gjennemgaa mangen en haard dag. Hver sommer maatte han ut for at tjene litt penge til overvintringen. Naar det saa hændte at manden om høsten var like fattig som om vaaren da han reiste ut, forstaar vi nok, at det ikke altid var herremandsliv som levedes i nybyggerhytterne utover prærierne.

Hadde nybyggeren okser og plog at begynde med gik det jo hurtigere. Den sorte jordstripe paa landet blev bredere og bredere. Det blev ikke stor skuren første aaret, men det saa gildt ut naar grøden spiret for første gang og det hadde meget

at betyde for humøret og modet hos nybyggeren, selv om høsten blev ganske mager. Den sorte jordstripe paa landet blev bredere og bredere til hele landet var brækket. Saa gik det mellem frygt og haab. Der blev god avling, daarlig avling, ingen avling, frost og hete. Nybyggeren fik prøve litt av alt dette. Det gik op og ned med priserne, op og ned med avlingen, men ser vi paa hvordan det balancerer idag, saa kan vi med tryghet sige at det gik mere op end ned.

Mange nybyggere mistet motet, flyttet ut eller tog fat paa andet arbeide. En av de ældre pionerer fortalte mig, at han ogsaa hadde reist bort, men hans fattigdom tvang ham til at bli boende, og idag er han glad for sin fattigdom den gang — ti den blev aarsak til hans velstand.

Da det kanske kan være av interesse vil jeg fortælle om de forskjellige aars avlinger fra 1888 og nedigjennem tiden med Martin Bottens glimrende hukommelse som kilde.

I 1888 blev avlingen delvis ødelagt av frosten. Aaret efter kom vaaren ualmindelig tidlig og grøden stod udmerket i april og mai, men en svær tørke ødela det hele. I 1890 saa det ut til et prægtigt kronaar efter straaet at dømme, men tørken gjorde at avlingen blev mindre end ventet — omkring 16—18 bushel. 1891 er omtrent det bedste aar nybyggeren hadde, idet de fik op til 40 bushel pr. acre og prisen var 76c. Da det den gang var mindre utgifter paa landbruket gik det fremover for mange. 1892 blev ogsaa et godt aar, mens 1893 blev tørt og 1894 endda tørrere. Dertil kom at hveteprisen var saa lav som 33c.

En pengekrise som den tid gik over det hele land føltes ogsaa her. 1895 blev et godt aar, men hveteprisen var daarlig. 1896 og 97 var almindelige aar og likesaa de følgende aar til 1902, da avlingen blev noget større. Fra 1902 og utover var avlingen avvekslende god og daarlig til 1905 da det

tegnet til et rigtig storaar, men en haglstorm tok det hele paa en stor strækning mellem Souris og Turtle Mountain. Senere gode og daarlige aar. Aarene 1906, 1908 og 1910 blev saaledes gode aar. Lokale haglstorme har ned gjennem aarene skadet avlingen for mange som i den retning har været særdeles uhendige.

Det er nok oftest slik her i verden at en arbeidssom, dygtig og sparsommelig mand vil gjøre det godt hvorsomhelst. Men dog indtræffer det ofte, at slike blir fulgt av uheld og en medfødt vanskjæbne som gjør det vanskelig for ham at klare sig trods alt stræv. Atter andre har lykken med sig i alle ting. Saar de saa gror det godt det aaret. Saar de ikke men sommerpløier sit land blir det som regel et daarligt aar i distriktet. Saaledes ogsaa her. Endel er blit rike, andre velstaaende, atter andre har knapt mere end de trænger. Og dog har baade den som idag er rik og den som er fattig arbeidet og slidt. Men allesammen har de levet bra ned igjennem aarene, og jeg vet ikke om nogen av de ældre settlere som kommer til at lide mangel.

Nybyggeren hadde de første aar lang vei til byen. De som bosatte sig langs Turtle Mountain eller langs Mouse River, maatte alle kjøre til Bottineau. Først i 1901 kom banen vestover og folket fik da kortere byvei. I 1903 forlængedes banen til Westhope og lettede derved samfærdselen for nybyggerne bosat ved Mouse River. De lange byreiser de første aar var besværlige. Okserne var bra nok paa hjemreisen, men naar de skulde hjemmefra var de mindre at stole paa. Mange erkjender dog at „oksetiden" allikevel ikke var saa værst, og at man gjorde en feil ved saa snart at slutte med okserne. For binderen var de nok ofte leie og vrange, men nøisomme og ikke „sære" paa maten.

Nybyggeren var ofte truet av præriebrand uten at dog nogen led større skade. Da sletten langs med Mouse River blev

bebygget og opdyrket, blev befolkningen langs Turtle Mountain glade fordi præriebrandens tid var forbi. Ved præriebrande blev græsroden opbrændt, og jorden kom derved til at se styg ut og nybyggeren hadde liten tro paa landets værdi. Ole Horneman kjøpte en kvart land for 10 — ti — dollars. Den samme landkvart er idag, 30 aar senere, knapt tilsalgs for $5000.

Indianer-opstanden.

I settlementet har det altid været ro og fred mellem naboer. Selv indianeren har opført sig ganske pyntelig. Men nu er ogsaa denne forsvunden. I de første tider av nybyggerlivet var det derimot ganske dagligdags at se indianerne streife omkring. Som regel reiste de nordover paa forsommeren og kom tilbake om høsten, tildels i store flokke og tildels ganske faa. De gjorde dog ingen fortræd og kom ikke ofte til nybyggernes huse.

De hadde fuld frihet til at farte omkring, men de var forbudt at tigge eller paa anden maate foruleilige settlerne. Disse naturens barn tok sig merkelig ut, der de fulgtes av en masse hunde og smaa hester med tildels primitive kjøreredskaper.

Mange av dem hadde saaledes bare to stænger fastgjort til sælen i den ene ende, en paa hver side av hesten, med den anden ende slæpende paa jorden, hvorpaa de saa læssede sine eiendele. Mange hadde dog vogne, og enkelte endog buggy. Hverken kulde eller varme syntes at anfegte dem det mindste. Som regel slog de leir for natten ganske tidlig, men naar solen næste morgen stod op, var de færdig at drage igjen.

Der var da ingen der ventet eller frygtet noget fra indianernes side. Men høsten 1890 kom den ene beretning efter den anden, at indianerne ved Pine Ridge agenturet begyndte at bli urolige og reise bort fra sine opholdssteder og samles i flokke i „The Bad Lands“. Myndigheterne kom underveis

med at indianerne fra Montana og Canada og flere steder stevnet til skuepladsen for opstanden.

I denne tid var det ikke saa ganske trygt ved Turtle Mountain. Indianerne brukte ofte den taktik i krig at streife omkring i smaa flokke over saa at sige ubegrænsede vidder, og inde i skogene og bakkerne var ypperlige skjulesteder, hvorfra pludselige overfald kunde foretages.

Rygter begyndte at gaa blandt nybyggerne om krigerske indianere som skulde ha vist sig inde i Mountain, og der blev adskillig ængstelse i settlementet. Rygterne blev flere og av mere alvorlig art. Nogen hadde saaledes iagttat indianere langt inde i skogen opføre krigsdanse, atter andre hadde set en flok tilhest ute paa Mountain kanten med krigsmalte ansigter. Dette antokes for speidere, og et overfald ventedes naarsomhelst. De fleste nybyggere inde i Mountain blev saa alvorlig opskræmte at de flygtet til byen Bottineau, medtagende alt de kunde av sine eiendele. Ved at høre dette blev ogsaa settlerne paa prærien alvorlig skræmt. Men de kunde igrunden litet gjøre. At faa istand et effektivt forsvar var jo ikke at tænke paa, og at flygte med okserne for vognene vilde mildest talt ha været latterligt. Derfor blev de hvor de var i haab om at ufreden skulde gaa over og med den baktanke, at dersom det rigtig kom til at gjælde liv og hjem skulde disse dyrebare ting sælges saa dyrt som mulig. At det var alvorlige tider var jo sikkert. For det første var den berygtede Sitting Bull leder for oprøret, og fra ham kunde man vente sig litt av hvert, og for det andet maatte regjeringen i Washington sende selve general Nelson A. Miles med flere eskadroner kavalleri av landets regulære arme til skuepladsen for opstanden. Naar dertil kom de løse rygter som senere viste sig at være blind allarm, er det ikke at forundres over, at værgeløse nybyggere blev skræmt, saameget mere som disse meget godt vidste fra de gamle settle-

menter, hvad indianeren kunde være istand til naar han kom paa krigsstien.

Under denne krise holdt nybyggerne sig meget sammen og vaagede under frygt og haab, tildels baade nat og dag. Endelig kom rapport fra general Miles, at ingen fare var her nord, men at det var et tidsspørsmaal hvor lang tid det vilde ta at drive de spredte indianerflokke sammen og faa dem avvæbnet. Endelig den 15de december 1890 blev Sitting Bull med flere skudt 40 mil nordvest for Fort Yates, Nord Dakota. Dog krigen var ikke dermed slut. Først den 15de januar 1891 kunde general Miles samle alle indianere og drive dem ind til Pine Ridge. Det var ialt 11,000, hvorav 3000 virkelige krigere.

Dermed avsluttedes den eneste ufred som har virket forstyrrende paa settlementets beboere. Vistnok har der siden den tid været ufred baade i det kirkelige og politiske, men derfor har ingen tat flugten eller tænkt paa et legemlig forsvar.

Snestorm.

Naar vi nu sitter i vore lune og hyggelige hjem, fortæller en av de gamle pionerer i „Souris Messenger" og ser og hører snestormen rase, tænker vi litet over hvad de gamle pionerer hadde at gjennemgaa. Det kan derfor interessere læserne at gaa tilbake i tiden til den store snestorm 12te, 13de og 14de januar 1888 for at faa høre hvorledes det var at opholde sig en nat i snestorm paa omtrent samme sted hvor nu Souris ligger. I de dage hentet nybyggerne ved og vildt inde i Turtle Mountain.

Om morgenen 12te januar 1888 fandt en av nybyggerne, at hans vedbeholdning vanskelig vilde vare dagen ut. Det saa truende ut med veiret. Men ved maatte han ha, og saa bar det avsted. Han naaede frem og fik et las ved paalæsset førend stormen brøt ut. Stormens voldsomhet kan ikke beskrives, og

naar nybyggeren tænkte paa kona og barna i den lille 12X12-hytten med kun et bords tykkelse overtrukket med tjærepapir og ingen ved til varme, var det rimelig at han vovet sig ut av skogen for over den øde prærie at naa hjemmet. Om han hadde hat bind for øinene hadde det ikke gjort stor forskjel. Han vidste ikke hvor han var. Natten faldt paa og stormen holdt ved. Han tænkte over hvad han hadde hørt om folk der frøs ihjel i en snestorm og undredes paa, om han selv vilde slippe fra dette med livet. Han spændte hestene fra slæden og slap dem løse, de fik bjerge sig som de bedst kunde. Derpaa tok han hestedækkenerne og rullet omkring sig og la sig derpaa ved siden av slæden. Der laa han og tænkte paa sine kjære hjemme i hytten og undredes paa om han vilde faa se dem igjen.

Om en stund begyndte han at føle mindre til kulden og han blev søvnig. Da tænkte han ved sig selv, at han begyndte at føle bedre og bli søvnig just fordi han holdt paa at fryse ihjel. Han forsøkte at bevæge sig, men lemmerne vilde ikke adlyde. Ved en kraftanstrengelse kom han paa benene, men kunde neppe gaa. Han gik omkring litt og fandt da til sin forbauselse sine hester paa den samme plads. Han satte dem for læsset, idet han tænkte, at det var like godt at kjøre som at ligge i sneen. Morgenen kom uten at stormen stilnet av. Han kjørte hele dagen uten at vite hvor han færdedes, men just før nattens frembrud kom han til et litet loghus med fjøs nær ved. Der bodde dog ikke folk, men allikevel, dette reddet hans liv. Den tredie kveld, da stormen la sig, fandt han ut at han var tre mil nordvest fra Bottineau. Næste vaar fandt en mand hestedækkenerne som blev glemt i sneen, hvor han laa den første nat, hvor Souris nu ligger..

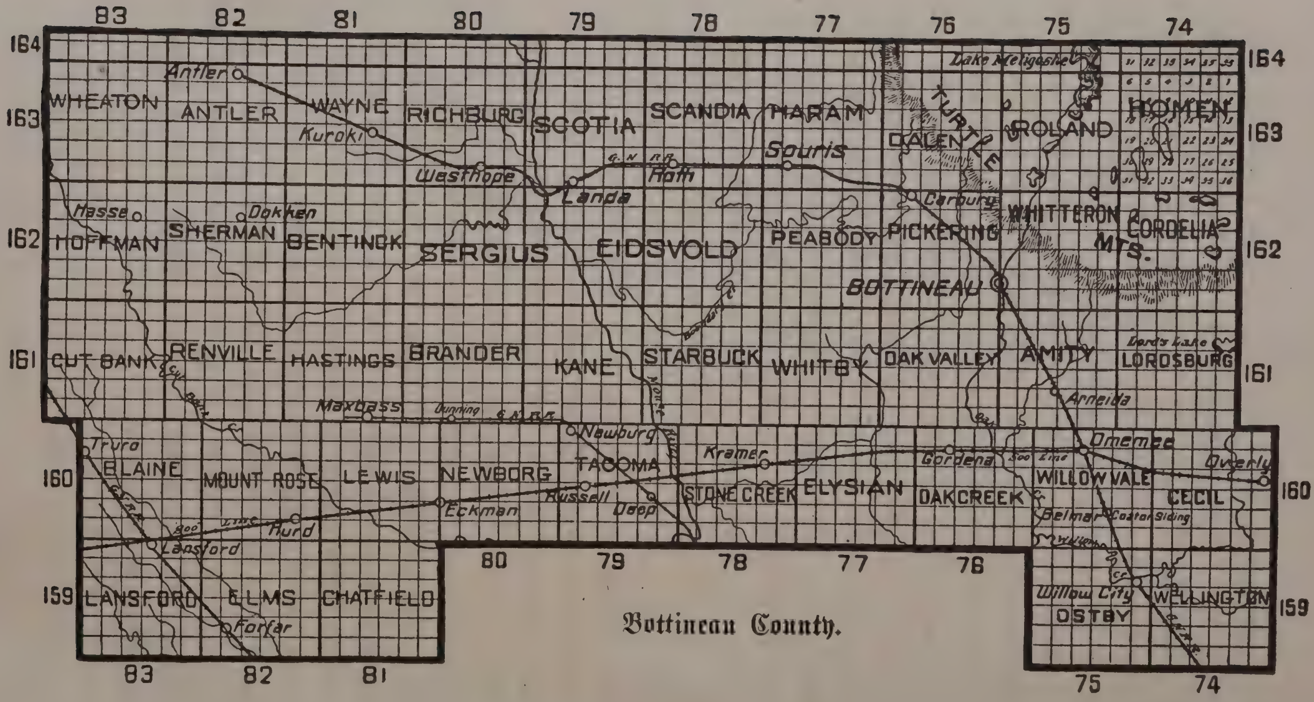

Bottineau County.

Dalen.

Nordmændene kommer.

Den som tilkommer æren for at være den første nordmand i det strøk jeg her forsøker at skildre, heter **John Sether.**

Sammen med ham skal jeg nævne hans gode kamerat Ole Horneman samt Kristofer Gaarder og sønnen Laurits. Men da alle undtagen Sether har forlatt bygden blir kun Sether igjen. Kr. Gaarder var allerede dengang en gammel mand og døde ikke længe efter bosættelsen. Laurits flyttet tilbake til Pope County, hvor han er forretningsmand. Horneman opholdt sig her nogen aar, men ustadig og bestandig søkende efter noget nyt flyttet han til vestkysten, hvor han drev en hønsefarm sidst der hørtes noget fra ham. Horneman var fra Trøndelagen og utdannet som militær. Han hører antagelig til en embedsfamilie i Norge.

Horneman kunde, om han hadde været mere stadig og taalmodig, spillet en rolle baade politisk og socialt. Han var saaledes en tid countylandmaaler i Bottineau County og deltok ogsaa i det kirkelige pionerarbeide blandt nybyggerne. Den militære utdannelse man i Norge faar paa krigshøiskolen er udmærket, og naar vi tænker paa at konkurrancen ved optagelsen til denne skole er stor, skjønner vi, at Horneman maatte være en mere end almindelig begavet mand. At han i John Sether fandt en kamerat er en garanti for at John er ingen dumrian heller. Sether er fremdeles kvik og let paa foten og har en glimrende evne til at fortælle historier fra pionerdagene. Var Horneman løitnant, kan jeg godt tænke mig at den lille kvikke utholdende John med hæder var sekondløitnant. For aar tilbake, da de ældre settlere ikke var saa gamle som nu, var

det regelen, at Ole Krogen tok lille John Sether og løftet ham op paa et bord, hvor han maatte staa og fortælle pionerskrøner til han av Ole Krogen atter blev løftet ned.

Sether og Horneman kom hitop fra de tretten Towns i Polk County, Minn., 1883. Paa samme tid kom John Lundi, som bosatte sig i sydøsthjørnet av Dalen township. De gik paa sine ben fra Devils Lake. Landet var dengang ikke opmaalt og ingen undtagen gamle Dunbar hadde da bosat sig i settlementet. Efter denne undersøkelsestur reiste Sether og Horneman tilbake til Crookston og solgte landretterne sine i de tretten towns. De kjøpte et par muldyr i byen og drog for anden gang ad Turtle Mountain til. I nærheten av Grand Forks traf de sammen med Kristofer og Laurits Gaarder som nærmest hadde tænkt at søke efter land i omegnen av Churches Ferry. Men da Sether og Horneman fortalte om landet langs med Turtle Mountain blev Gaarder-karerne med i følget dit.

Dette kom til at faa stor betydning for settlementets bebyggelse. Om høsten gik Laurits tilbake til Pope County, Minn., og fra den tid begyndte nybyggere derfra at komme hit. Naar jeg træffer en farmer som er kommet op fra Minnesota, saa er det i ni av ti tilfælde fra Pope Co., og er han blit gift dernede, saa er det som oftest Pastor Koefod som har besørget egtevielsen.

Kristofer bygget sig hus, og da han var en ældre mand blev Sether med ham om vinteren, og Horneman slog sig ned paa land, som nu eies av Lars Mork. Horneman flyttet senere til land som nu eies av Crüder. For denne landkvart betalte Horneman som før nævnt ti dollars. Ogsaa Sether bygget hus paa land der senere blev utlagt til skoleland, og siden kjøpt av Sether.

Vaaren 1884 skulde Sether flytte ind i sit nye hjem. Hans „daglige brød" bestod av en sæk mel og endel poteter, som han hadde tænkt skulde være til sættepoteter. Dertil kom en „trunk"

hvori resten av hans jordiske eiendom opbevartes. Da han om morgenen kom og skulde sætte fot under eget bord var herligheten forsvunden. Melsækken som hadde været for tung at bære var for det meste tømt ut paa jordgulvet. Tyven var sikkert den samme som kvelden før kom ind til Sether og Kr. Gorder og fik mat. Han saa i alle fald meget mistænkelig ut. Den samme mand blev senere fakket og straffet for andre liknende skurkestreker i Canada.

Da Sether kom hit bestod byen Bottineau av et postkontor, en butik og et hotel, altsammen loghytter undtagen hotellet som bestod av et telt. Byen laa dengang to mil nærmere Turtle Mountain.

P. Forgerson har fortalt Sether, at dengang han først saa ham og Horneman var det de første nordmænd han saa og han blev helt forbauset over at de var hvite og opførte sig som civiliserte mennesker. Baade Forgerson og andre som kanske hadde de samme tanker, har vist i fuldt maal faat erfare at nordmændene er civiliserte, at de kommer sig frem paa ærlig vis baade som farmere, forretningsfolk og politikere. Nordmænd gaar ikke omkring som skopudsere eller kludesamlere. Vi vil gjøre et arbeide som duger.

Sether fortæller at han ofte var sammen med indianerne. De opførte sig som oftest venlig og gjorde sjelden fortræd. Engang kom de til Sether og vilde ha mat. De pekte paa ovnen og kaffekjedlen og dernæst paa sit gevær. Der laa alvor bak ordene forstod Sether, og indianerne fik av det som huset formaadde.

Det var saa som saa med matstellet. Svart kaffe og harekjøt hørte til det daglige brød. Men den simple levemaate var nybyggerne vel fornøiet med, ja kanske mere tilfreds dengang end nu, da de kan leve som herremænd paa sine herregaarde.

Det var smaat med fortjenesten de første aar. Ingen hadde

raad til at leie hyrehjælp. Naar høsten kom var han gjerne like fattig som om vaaren, da han drog ut. Det bedste arbeide hvad betalingen angaar, var da han hos Johs. Crogen fik en kvige for vedhugging.

Ellers var det at ta ut paa træskning, og fra den tid har Sether en hel del historier at fortælle. En høst var han sammen med Laurits Gaarder og træsket omkring Lakota. De andre arbeidsfolk bestod mest av irlændere som bentfram sagt var nogen store dovendyr, og de taalte ikke at de andre var flittige i sit arbeide. Vore flinke nordmænd læsset store las, men da truet irlænderne dem paa livet, saa disse fandt det klogest at forsvinde. Som betaling for sit arbeide fik de en lap papir, hvorpaa de skulde hæve sit tilgodehavende i byen. Dette viste sig dog at være en vanskelig sak — men tilslut fik de solgt anvisningen som lød paa $24 for $18. Nordmændene var ikke folk, sa irlænderne, og vi forstaar derfor at det var vanskelig for disse to nationers mænd at arbeide sammen.

Under træskning ved Devils Lake læssede John sit las uten at vente paa „filpikjer“. Dette vakte ogsaa stor forargelse blandt irlænderne, og en stor svær kar bandte paa, at han skulde besøke ham oppe i lasset og lære ham folkeskik, som irlænderne trodde var det samme som dovenskap. Men den slags folkeskik nægter nordmanden at lære, og John protesterte med sin høgaffel paa samme tid som han i velvalgte ord lovet irlænderen et bajonetstød pr. høgaffel, om han vovet at stikke sin næse for nær. Da trak irlænderen sig tilbake med skam. Siden den tid har irlænderne faat erfare at nordmændene er folk — lever og opfører sig som folk, kanske i like høi grad som den grønne øes sønner.

Sether er født i Nannestad prestegjæld 1857 av forældrene Kristian Halvorsen Lia og hustru Marie Nershaga. Han utvandrede til Amerika i 1882 og arbeidet et aars tid i Iowa hos

en skomaker. Derpaa reiste han til de 13 towns vest for Crookston i Minnesota, hvor han blev til han flyttet til Bottineau County. Sether er eier av en av de vakreste farme i countyet — 790 acres i det hele. Han har været medlem av skolestyret, formand for townets veiarbeide og direktør i Farmers Telefonkompani, og Farmerforretningen i Carbury. Han har bestandig været en interessert kirkemand, og er ogsaa i den retning en pioner.

Han blev gift i 1893 av Pastor Fjeld med Ingeborg, en datter av Ole Myhr (cfr. Haram) og har i sit egteskap følgende barn: Karl, Hans død, Alma, Hilma, Olga, Erling, Alvin, Camilla, Gladys, Martin, Viola og Telma, den sidste død. Sether har fire brødre, Hans Halvorson og Martin Halvorson, Cottonwood, Minn.; Kristian Pederson, sammesteds og Laurits Pederson, Lamberton, Minn.

En søster Anna, gift med Peder Haugen, døde i Wisconsin, Katrine, gift med John Johnson, lever i Iowa og Inga, gift med Søren Jenson døde i Cottonwood, Minn.

Sether flytter til byen Carbury for at hvile efter en lang og haard arbeidsdag. Omend jeg er av dem som paastaar at de gamle farmere ikke bør flytte til byen, saa bifalder jeg fuldt ut at Sether bosætter sig i Carbury, da denne by egner sig fortræffelig for ældre folk, som ønsker en stille og fredelig plads hvor der er let adgang til kirke og skole, post og telegraf. Og saa har byen bare smaa, fredelige indbyggere. Og selv om flere av de ældre farmere flytter ind vil sikkert ikke freden bli forstyrret. Blir Carbury det sted hvor omegnens farmere slaar sig ned paa sine gamle dage, vil ogsaa jeg — naar jeg blir gammel og velstaaende nok, flytte til Carbury!

Der vil jeg sitte tilbords med John Sether, Martin Botten, Ole Crogen, Christ Moum, Jacob Gaarder, Ole Dravland,

Martin Rothe med flere, og faa høre interessante ting — gode tanker, selsomme oplevelser og alvorlige betraktninger.

Jeg har behandlet John Sether noksaa omstændelig. Først og fremst fordi han var den første og har krav paa at mindes som saadan, og saa fordi jeg kjender ham personlig. Jeg blir nødt til at skrive mere kortfattet om de fleste. Ikke fordi, ikke de andre ogsaa er værdt en utførlig omtale, men fordi jeg har faat saa liten anledning til at lære enhver især at kjende. At hilse paa en mand, skrive ned nogen faa punkter, er det hele bekjendtskap jeg har til de fleste. Men jeq kan dog trods mit ringe personlige bekjendtskap til folket, som mit dypt følte indtryk, erklære, at det er bra folk omtrent alle sammen. Velstanden fortæller om sparsomhet, strævsomhet og styrke. Kirkerne fortæller om folk som ikke vil leve av brød alene. Ansigterne fortæller om ærlighet, godmodighet og tilfredshet. Og det jeg har set og hørt og følt blandt mine landsmænd stadfæster denne glædelige sandhet.

Aaret efter Sethers, Hornemans, og Gaarderkarernes bosættelse begyndte nybyggerne smaat at komme. I 1885 finder vi **Jacob Dalen** paa sin plads. Han kom fra Pope County, Minn. At der er saa mange fra Lesje i Gudbrandsdalen som nu lever i countyet skyldes vistnok i høi grad Jacob Dalen, der gav troværdige oplysninger til sine sambygdinger om forholdene. Han er født i Lesje paa Kloppedalen 1864 av forældrene Jacob Hansen Lillebjøkne og hustru Guri Siversdatter Brændjord. Faderen døde i 1886 og moderen i 1906, begge i Dalen.

Jacob utvandret i 1880 og opholdt sig fem aar i Pope County til han kom hit og bosatte sig i Juni 1885. Han blev egteviet av Pastor Nils Fjeld i 1895 med Tora Kornkven, en søster av Kornkvenbrødrene. Deres eneste barn Karl, døde 7 aar gammel.

Jacob Dalen har været en meget benyttet mand i det offentlige liv. Han har hat stillingen som assessor, town clerk, clerk og kasserer i skolebestyrelsen, præsident for Farmerforeningen i Carbury og i to terminer County Commissioner. Med alvor og samvittighetsfuldhet har han røgtet alle ham paalagte offentlige gjøremaal, og ved sit stille, beskedne væsen har han vundet sig kun venner. Dalen township har sit navn efter Jacob Dalen. Navnet er forresten saa egte norsk at det er likesom vi andre staar i den tanke at townet er opkaldt efter os alle sammen.

En søster av Jacob er gift med Mat. Skarphol (cfr. Haram) en anden med Hans Pederson, Pickering, en søster er Miss Anne Jacobson, og en anden Mrs. Holte, er død. Broderen Sivert Dalen lever i Dalen township.

I 1885 kom ogsaa **Iver Listoe,** født i Søndre Fron, Gudbrandsdalen 1856 av forældrene Johannes Listoe og hustru Ingeborg Jacobson, som begge døde i Norge. Iver utvandret i 1882 og bosatte sig først i Pope County til 1885. Listoe er flyttet til Canada, hvor han driver farming. Hans land i Dalen rentes av Eman Gulset. Mens han levde i Dalen var han skoledirektør ,hvilken bestilling han ogsaa har i sit nye hjemsted i Canada.

Han blev gift med Gunhild Olsen, der døde i 1903. Deres barn i dette egteskap er Johannes, Ricard, Ole, Ingvald, George og Gunda, den sidste død. I 1905 blev Iver gjengift med Pauline Olsen og har i dette egteskap følgende barn: Olaf, Julius, Edvind, Arnold og Julia. Mrs. Elias Gulstad er en søster av Listoe.

Iver fortæller, at dengang de første nybyggere kom, var det omtrent ufremkommelig inde i Turtle Mountain, da skogen var brændt. Senere kom en ildebrand som brændte op den nedfaldne skog og brændte det som stod oppe, saa det blev tørt. Da

begyndte folk at reise derind og bosætte sig. Tiderne var trange. Mange maatte reise bort paagrund av mangel paa livsfornødenheter. Iver kunde dog ikke komme sig bort, ikke hadde han penge, og ikke hadde han hester, saa han var nødt til at holde sig hvor han var. Senere har han da heller ikke angret paa, at han dengang var saa fattig at han ikke kunde flytte ut av distriktet.

Samme aar som Jacob Dalen og Iver Listoe kom ogsaa **Elias Gulstad**, født i Sparbu ved Trondhjem, og utvandret til Amerika i 1881 og kom først til Sioux Falls, S. Dak., og senere til Pope County, hvor han opholdt sig til han kom hit.

Elias blev gift i 1885 med Berte Johannesdatter, en søster av Iver, Ragnhild og Ole Listoe. Elias har to søstre, Hansine, gift med Carl Hegge, Anne, gift med Sivert Hegge, begge bosat i Syd Dakota, og en bror, Ole Gulstad.

Elias og Berte har følgende barn: Julia, Hansine, Eman, Anna, Ole, Ingeborg, Betsey, Johannes, Selmer, Olaf og Inga. Eman driver forældrenes homestead og renter desuten Iver Listoes land. Elias Gulstad døde 21de Januar 1913.

Iver Mork blev født i Trond, nordre Gudbrandsdalen, 1833 og utvandret med sin hustru Mari Larsdatter Morkehaugen til Amerika i 1861, og kom over havet med seilskibet „Wilhelm Tell". De bodde i Fillmore County, Minn., i seks aar og 17 aar i Pope County og derpaa en kort tid i Ottertail County, Minn., til de i 1886 kom hit til settlementet, hvor Iver døde samme aar. De blev gift i Norge i 1860. Av deres barn døde Wilhelmine straks efter ankomsten til Amerika. Emil døde som barn og Henry døde 18 aar gammel. De andre er: Lars Mork, Mrs. August Wall, Mrs. Ole Crogen, Wd. Mork og L. J. Mork, som alle er bosatte i nabolaget. Mari Morks mor, Marit Kaarsletta, døde i Pope County. En bror av Mari,

Johannes Mork, døde i Minnesota. Iver hadde ingen søskende her i landet.

Lars Mork er født i Pope County 1867 og kom samtidig med sine forældre. Han blev gift av Pastor Fjeld i 1893 med Bergitte Halsing født i Snaasen pr. Trondhjem. En søster av Bergitte, Ingeborg, gift med Hans Mork, døde i Canada, broderen Ingebrigt Halsing lever i Turtle Mountain og en anden bror, Erik Halsings opholdssted er ukjendt. Lars har været medlem av skolestyret i tre aar og er en meget oplyst og interesseret mand. Deres barn er: Mable, Borghild, Inga, Vendla, Egil Ingvard og Alvind.

Gamle Mrs. Mari Mork lever fremdeles hos sine barn og er frisk og rask trods sin alder. Hun er en av de kvikkeste oldemødre jeg har truffet paa. Hun er av det gode gamle, seige norske slaget, som ikke blir svak om alderdommen kommer. Jeg haaber, at settlementets bedstemor eller kanske rettere oldemor vil leve endnu i mange aar, og at jeg endnu maa faa den glæde at træffe denne fortræffelige gamle hæderskvinde igjen.

Lars J. Glomseth

er født i Skodje prestegjæld, Søndmøre 10de Mai 1863 av gaardbruker Johan Glomseth og hustru Johanne Opsgard, begge døde. Glomseth utvandret til Amerika i 1882 og opholdt sig i Fergus Falls til vaaren 1885 og derpaa 1 aars tid i Grand Forks til 1886, da han kom hertil. Han blev egteviet i 1891 til Gusta Woll (cfr. Baard Iverson), der døde 1ste Mars 1905. Deres barn er: Jenny, gift med Gustav Myhr, Bernhard død, Anna, Caroline, Olga, John, Clara og Gusta. Søsteren Ingeleiv og broderen John Glomseth lever i settlementet og Daniel er læge i Des Moines, Iowa. Bernt har farsgaarden hjemme paa Søndmøre.

Glomseth har deltat meget i det offentlige liv. Han har

L. J. Glomseth's Farm nær Carbury.

været formand og medlem av skolestyret, sekretær i farmernes brandforsikring, sekretær for farmer elevatoren i Carbury og i 8 aar County Commissioner. I Mai 1915 tiltraadte Glomseth stillingen som County kasserer. Han er ogsaa præsident for farmernes telefonkompani. I staten Nord Dakota County kommissioners forening har han været direktør. Alt dette har han faat tid til at utføre paa en grei og tilfredsstillende maate ved siden av at ha hat opsyn med sin tidsmæssige og velstelte farm.

Sønnen Bernhard døde ombord i et amerikansk krigsskib sommeren 1914. Jeg hitsætter fra „Skandinaven" en artikel skreven til Bernhards minde:

„Bernhard Glomseth, der var ansat paa det amerikanske krigsskib „Salem" som fyrbøter, døde under sit arbeide i maskinen, ved at en kjedeltube sprang løs.

Ved en ceremoni ombord holdt kaptein Isaacs av flagskibet „Louisiana" en tale til ære for den avdøde, der lot sit liv i fædrelandets tjeneste.

I en skrivelse til avdødes far, Lars Glomseth, Carbury, N. Dak., uttaler Commander H. H. Cresley av „Salem" sin deltagelse og skildrer avdøde som en pligttro og bra ung mand, elsket og agtet av baade under- og overordnede.

Efter sørgehøitideligheterne ombord blev den avdøde sendt til sit hjemsted, hvorfra begravelsen foregik den 21de Juni under ualmindelig deltagelse.

Efter tale i sørgehuset av menighetens prest, pastor J. L. Redal, begav det store sørgetog sig til Turtle Mountain menighets kirke, som ikke kunde rumme de ca. 1000 fremmøtte. Pastor J. L. Redal, Souris, N. Dak., og pastor Bakke fra Bottineau, N. Dak., talte i kirken, den første paa norsk, den sidste paa engelsk. Imellem sang et sangkor fra Bottineau, N. Dak., vakkert og gripende flere sange.

Efter at forsamlingen hadde defileret forbi den blomstersmykkede og med stjernebanneret omvundne kiste, blev Bernhard Glomseth stedt tilhvile ved siden av sin tidligere avdøde mor. Den store forsamling var øiensynlig dypt grepen av dagens alvor og den avdødes far og søskende har alles sympati.

Frisk og sterk reiste Bernhard sidstleden høst fra hjemmet. Som lynet kom budskapet om hans pludselige død. Og — saa, efter mange, lange sorgfulde dages venten kom han tilbake.

Det er nok tungt at miste sine kjære, sin søn og sin bror og sin ven. Men en god borger av vort herlige land vil ikke klynke og klage over, hvad landets fred kræver av landets sønner. Og de som mister sit liv paa vagt om de tusinde hjems fred og lykke, de dør med ære og har fortjent et ærefuldt minde.

Og naar kammeraterne og officererne ombord dækket Bernhard Glomseths baare med stjernebanneret var det paa samfundets, de millioners hjems vegne, hvis vern og vagt enhver god soldat er, at denne ære blev tildel.

Følgende for anledningen forfattet sang blev i kirken sunget av Pastor Redal:

„Den som for landet giver alt:
Sig selv: de blomstrende dage,
Reiser et minde, som staar om du faldt —
Et minde som ingen kan tage:
— Død paa din post og for dit land,
— Døde med ære som en mand
— Og kommer med ære tilbake.

Du reiste ut saa frisk og ung
For verden at se og at lære.
Hjemkomsten blev dog saare tung
For fader og søskende kjære.

Dersom ei Herren hjælpe vil
Strækker vor egen kraft ei til
Naar sorgen vil knuge og tære.

Men ingen kan trøste som Jesus gjør.
I sorgen Guds ordet os glæder.
Og har du ei følt ham trøste dig før,
Saa gaa til ham nu mens du græder.
Da er det let at ta imod,
Trøst for al sorg ved Jesu blod
— Fred for det sørgende hjerte.

Farvel til dem som stod mig nær
Og var mine venner i livet.
Farvel til far og til søskende kjær
Ved mig eder kaldet er givet —
Givet med styrke av Herren vor
Følg det! og evig fred du faar
For livet og livet herefter.

Olav Redcl."

Souris, N. Dak.

Paa min vandring kom jeg en vakker vinterdag til settlementets mest velstaaende mand. Jeg visste paa forhaand, at denne mand vilde jeg ikke træffe sittende i storstuen, røkende sin „slangepipe" paa norsk storbondemaner. **Johannes Crogen** er i uavladelig travel virksomhet fra solen staar op til den gaar ned og litt „atpaa". Den dag holdt han paa at sage „cordved" og jeg forstod nok at her var liten anledning til at faa noget for min historie.

Slike mænd som Johannes Crogen sætter det kropslige arbeide høit og med rette. Mange tror at naar velstaaende far-

mere som han og andre driver paa i det samme vante arbeide — er det kun for at hænge i og tjene penger. Dette er dog ikke tilfælde. De arbeider fordi de ikke kan leve uten arbeide. En dag i uvirksomhet er for slike arbeidsfolk det samme som en dag i arbeide for en „tramp". Det er en straf.

Jeg vekslede nogen faa ord med Crogen, gav ham et skema og gik. Siden traf jeg ham flere gange i Souris, og nævnte min historie for ham, men han hadde det bestandig travelt. Han er en av dem som aldrig sitter rundt „stoven" og prater væk den kostbare tid.

Jeg maa derfor nøie mig med, at fortælle hvad jeg vet om denne anseede pioner og det blir ganske litet.

Johannes Crogen er født i Søndre Fron, Gudbrandsdalen og maa være omkring 60 aars alderen. Faren, Paul Kjørstad Krogen med hustru Kari Olsdatter, utvandret til Amerika i 1867 og da maatte Johannes være bare smaagutten. De tok først ophold i Fillmore County, Minn., og bosatte sig senere i Pope County. Der døde moren mens faren døde her i settlementet for 11—12 aar siden.

Johannes kom hit antagelig i 1886. Mens de fleste hadde bare to tomme hænder, da de kom, hadde Krogen litt at begynde med, og dette forklarer hans velstand idag. Selvfølgelig maa ogsaa hans dygtighet, arbeidsomhet og foretagsomhet ogsaa tages i betragtning i denne henseende. Det fortælles, at i de dage da Johannes ryddet sit land for sten hadde han en leiekar med. Og det gik ganske kvikt. Naar en sten var ekspederet sprang de til den næste og efter nogen raske tak var ogsaa denne oppe og saaledes smaasprang de fra sten til sten. Slikt kaldes arbeidslyst, friskt mod, rydningslyst og rydningsglæde.

Gudbrandsdølerne mere end noget bygdefolk er i besiddelse av disse egenskaper, og Johannes Crogen har faat sin store del.

Mr. og Mrs. Crogen har følgende barn: Julius som nu

styrer farsfarmen, gift 1916, Selma, Anna, Mina, Mrs. Mat. Moen, Souris og Mrs. Jacob Olson og Carl Crogen. Carl og hustru Clara har følgende barn: Margret, Orlando, Clarise. De lever paa farm i Dalen.

Guttorm Sivertson Brændjordshaugen er født 1827 i Skrøyen, Lesje prestegjæld, Gudbrandsdalen og blir saaledes 90 aar gammel i 1917. Hans forældre var Siver og Anne Brændjordshaugen.

Guttorm utvandret til Amerika i 1884 og opholdt sig i Pope ounty til 1886 da han flyttet hit og tok homestead i Dalen. Landet eies nu av sønnen Sivert Haugen, hos hvem Guttorm lever og pleies paa sine gamle dage. Hans hustru Sigrid Siversdatter Brændjordshaugen døde her i settlementet i 1905. Guttorms søskende var: Ole Brustuen, Markus Flatmo og Ragnhild Gunderstuen. Guri Kloppedalen, mor til Jacob Dalen var en søster av Sigrid Haugen.

Sivert Haugen, søn av Guttorm og Sigrid, er født 1863 paa gaarden Sveen i Lesje prestegjæld og utvandret til Amerika i 1882 og blev i Pope County i 4 aar til 1886, da han tok land i Dalen og blev bosat der.

Sivert blev gift i 1886 med Kari Botten, død 1887. Gift anden gang i 1889 med Elen Myklebust, født paa Harøen, Søndmøre. Mrs. Anton Kornkven er en søster av Elen.

Barn av første egteskap: Karl Haugen. Barn av andet egteskap: Selma, Anna, Inga, Lars, Gina, Edna, Sofie, Berence og George, død.

Sivert Haugen er en begavet lægprædikant og som en av de ledende i Nordvestens indremissionsforening har han tat del i mange møter og reist meget som prædikant.

Naar jeg nu og da har truffet til at høre Sivert Haugen tale Guds ord har jeg bestandig faat et klart og greit indtryk av, at her er en mand som mener hvad han siger. Han er glø-

dende begeistret for at føre sine medmennesker paa den rette vei. Som alle der er begeistret for en saks fremgang har ogsaa Haugen kanske til sine tider været noget paagaaende og streng, men naar manden mener det ærlig, saa har han lov til at være streng. Haugen har staat midt oppe i de kirkelige stridigheter som tidligere har gjort det livlig i settlementet. Det er langtfra min tanke at optræde som dommer — heller ikke at skrive stridigheternes saga. Vi tjener alle bedst paa at glemme alt. Men skal jeg bemerke noget, saa faar det bli, at Sivert Haugen handlet akkurat i samklang med sin natur og i overensstemmelse med sin overbevisning og samvittighet. De som stod paa den motsatte side i striden gjorde vist sikkert det samme og derfor hadde igrunden alle ret. Og naar nu alle har glemt og tilgit hverandre, ja, saa var det allikevel ikke saa galt. Uretten paa sin side har kun den som idag nærer nag til sin bror — som ikke glemmer og tilgir. La mig haabe der er ingen!

Sivert Dalen en bror av førnævnte Jacob Dalen, er født i Lesje paa Kloppedalen og utvandret til Amerika 1882 og opholdt sig i Pope County til 1886, da han tok ophold i Dalen, hvor han siden har levd paa sin homesteadfarm.

Sivert blev gift i 1894 av pastor Nils Fjeld med Karen Dahl fra Trondhjemskanten. De har følgende barn: Arne, har homesteadland i Canada; Jacob, gift med Minnie Guttu, (cfr. Fredrik Guttu, Dalen). Gustav, Sigurd, Clara, Julius og Anna. Sivert har blandt andet ogsaa været formand for townets veiarbeide og medlem av skolestyret. Han følger godt med tiden, politisk og kirkelig.

Nils Severson er født paa Leindstranden, Melhus pr. Trondhjem 1854, av forældrene Sivert Larson Fladaas og hustru Anne Indbryn, som kom over til Amerika i 1866. Faren døde det første aar og moren døde i Iowa for 4 aar

siden. Nils opholdt sig 14 aar i Iowa, 6 aar i Grant County, Minn., til han 17de juni 1886 kom hertil.

Han blev gift 17de november 1889 av pastor Hagebo med Karen Augusta Hansdatter Vesterengen fra Elverum, Østerdalen. En søster av Karen er Mrs. Martin Berg, Turtle Mountains. Mr. og Mrs. Seversons barn: Henry, Albertine, Selma, gift med Ingv. Berge, Selmer, Karen, Ella, Olga og Isabella.

Nils har en bror, Lars Severson, der behandles paa et andet sted, en søster Ingeborg, gift med Jens Aamodt, Ryder, N. Dak., en søster Anna, gift med Henry Pederson, bosat i Washington og en halvbror Ole M. Selnes, Decorah, Iowa. Severson lever paa en vakker og værdifuld farm ikke langt fra Carbury. Efterdi Nils heter Severson burde ialfald farmen hete Fladaas. Nils Fladaas, og Fladaas farm, Carbury, N. Dak., burde være fulde adressen.

Fredrik Johnson er svenske, født 1847 i Vermeland og utvandret 1880 og opholdt sig i Douglas County, Minn., 6 aar, til 1886, da han bosatte sig her i settlementet. Sin homestead har han fremdeles, mens han har solgt sin „treeclaim" til Hans Haakenstad, Haram. Kjøpte 160 acres hos Paul Olsen. Johnson blev gift i Sverige 1873. Deres barn er: Helmer, Frida, Oscar Gerda, Esther, Selma og Anna, Frida er gift med Gustav Gaarder, og en med Ingv. Larson. En søster av Fredrik er Mrs. Hans Jacobson, East Grand Forks, Minn.

Dette skulde være et norsk settlements historie. Men jeg kunde ikke forbigaa de faa svenske familier som lever i bygden. Like fra nybyggerlivets første tid har norske og svenske kvinder og mænd strævet med den samme jord, levet under den samme himmel, gaat til den samme kirke, og behandlet hverandre som brødre av ett folk. Det samme gjør jeg, idet jeg gaar ut fra digterens vakre sang om det skandinaviske folk: „Norden er et

søskendlag av et godt og gammelt slag." Denne lille bemerkning bedes mottat som en forklaring til, at jeg kommer til at behandle flere svenske familier længere fremme i min historie.

Fredrik Guttu er født i Ringebu, Gudbrandsdalen 1861 av forældrene Ole F. og Kari Guttu, begge døde. I 1883 kom Fredrik til Amerika og opholdt sig i Pope County til 1887, da han kom hertil. Han blev gift av pastor Koefod 1886 med Karen S. Stiveland, født i Ringebu. Hendes søskende: Nils Stiveland (cfr. Haram), John Stiveland, død (Dalen), Mrs. Ole Iverson, Mrs. Haldorson, Mrs. Ole Bentson, Idaho, Mate Stiveland, Kr. Stiveland, død i Minnesota 39 aar gammel.

Fredriks søskende: Ole Guttu, Scandia; Johs. Guttu, Dalen; Randi, Mrs. Gudbr. Berge, Minn.; Anne, Mrs. Ole G. Berge, Souris, N. Dak.; Karen, Mrs. Claus Anderson, Dalen.

Fr. Guttu og hustru har følgende barn: Olaf Guttu, gift med Serine, en datter av Simon Berge og lever som farmer i Dalen. Sigvald Guttu (cfr. Carbury, N. D.) Mina (cfr. Sivert Dalen). Frida, Alma, Rosine og Olga.

Ved siden av Johannes Crogen er vel Fredrik Guttu settlementets mest velstaaende farmer.

Alle som ønsker velstand bør ta disse to mænd til mønster. Det er arbeidet, nøiagtigheten og omtanken som har gjort disse to til velstaaende mænd. Heldet har jo hjulpet til — men „lykken og heldet staar som oftest den tapre bi."

Guttu har aldrig brukt „hestehandler knep." Han er kjendt som ærligheten selv. Derfor er alt han eier idag løn for ærlig stræv. Jeg har lagt merke til Fr. Guttu naar han kommer til byen. Den ene fillen slaar aldrig den anden ihjel paa kroppen. Der er mange av vore farmere som synes det er som det sig hør og bør at gaa fillet og daarlig klædt. De er jo bare

Fredrik Guttu's Farm -- Dalen township.

farmere. Ikke slik med Guttu. Han tar sig tid til at klæde sig før han reiser til byen. Han er nøiagtigheten selv. Han kjøper aldrig skrap, men han kjøper av det bedste og det er slikt som betaler sig bedst i længden.

Av offentlige tillidshverv har Guttu hat bestillingen som kasserer i Dalen township og været trustee i Turtle Mountain menighet. Han er eier av omkring 1000 acres land og har et av de fineste og hyggeligste farmhjem i countyet.

Chr. Moum er født i Snaasen pr. Trondhjem 1860 av forældrene Arnt og Kari Moum, begge døde. Arnt døde ved Mouse River for 3 aar siden.

Chr. Moum utvandret i 1880 og opholdt sig i Pope County til 1887, da han bosatte sig paa land ved Carbury, hvor han nu har en vakker og værdifuld farm. Han blev gift i 1889 med Julia Wall (cfr. Baard Iverson). De har følgende barn: Karen, Anna, Adolph, Berent, Thora, Gilbert og Julian. En bror av Chr. Moum, Anton Moum, lever ved Mouse River. Erik Moum er sakfører i Bottineau. En søster er gift med Sem, Landa, en med Albertson, Landa, en med Finstad, Landa, og en med Bruvold, Sask., Canada. Moum har været formand for townet, præsident for The Farmers Elevator, Carbury og direktør for Farmerstoret sammesteds. Dertil har han hat embeder i Turtle Mountain menighet og har altid været en mand med politiske interesser og kjærlighet til alt sundt og godt kirkelig arbeide. Familien lever nu i Carbury.

Baard Iverson — Wall — blev født i Fedt prestegjæld ved Kristiania 1833 av forældrene Iver og Johanne Sagbakken. Hans hustru var Andrea, født Enebak. De kom til Amerika i 1887 og efter et kort ophold i Eau Claire, Wis., kom de samme aar her til settlementet. Baard med hustru, samt Anton, Ludvig, Mrs. Moum og Mrs. Glomseth kom paa samme

tid. Ed. Wall, som nu lever inde i Mountain, kom først, mens August og Carl kom senere.

Baards homesteadland eies nu av sønnen Ludvig. Baard døde i 1809 og hustruen i 1904. Han betjente som kirkesanger i mange aar i Turtle Mountain menighet.

Deres barn: Ed. Wall, August Wall, Mrs. Gusta Glomseth, død, Mrs. Chr. Moum, Anton Wall, Ludvig Wall og Carl Wall.

August Wall, søn av førnævnte Baard Iverson, er født i Fedt prestegjæld ved Kristiania 1861 og utvandrede i 1880. Efter 7 aars ophold i Eau Claire, Wis., bosatte han sig i Dalen 1887.

August blev gift av pastor Tønneson i 1888 med Matea Mork, født 1870 i Minnesota (cfr. Iver Mork, Dalen).

Deres barn: Betzy, gift med T. Gran, farmer og norsk skolelærer, Turtle Mountains; Marie, død; Helga, gift med Axel Haldaas; Anna; Mabel, gift med John Schei; Alfred og Melvin. Marie som døde for et par aar siden holdt flere aar engelsk skole og var en stille, beskeden ung kvinde, som levde og døde i den forvisning at „En bolig er den ældgamle Gud, og hernede ere evige arme."

August har et varmt hjerte for alt kirkelig arbeide. Han har været medlem av skolestyret, direktør i Farmernes telefonkompani, diakon i Turtle Mountain menighet, kasserer for menigheten og en av insamlerne til kirkens byggefond. Familien lever paa en vakker farm nær Carbury og det er mit ønske at disse elskværdige folk „maa længe leve paa landet."

Ikke langt fra August lever broren **Carl Wall** ganske nær Turtle Mountain kirken. Carl kom paa samme tid som August og har den hele tid levet paa sin vakre farm. Likesom de andre Wall-brødre er Carl en meget kirkelig interesseret mand, som har utført meget godt arbeide i menigheten. Hans

hustru er født av svenske forældre. Deres barn er Agnes, Bernt, John, Alf, Clifford, Clara og Mathilde.

En anden bror **Ludvig Wall** lever ogsaa i Dalen. Han er født paa Sagbakken, Fedt prestegjæld 1876 og emigreret i 1887. Sit homestead tok han først i 1898, da han ved ankomsten til settlementet i 1887 endnu ikke hadde opnaaet myndighetsalderen. Ludvig blev egteviet i 1898 av pastor Raftshol med en datter av Simon Berge (Dalen). Deres barn er: Selmer, Alma og Adel.

L. Wall har siden farens død betjent som kirkesanger i Turtle Mountain menighet for et tidsrum av 15 aar, og efter min mening er han en utmerket klokker. Paa en salvelsesfuld og værdig maate utfører han sine pligter og er ellers levende interesseret i menighetens arbeide. Blandt andre tillidshverv har han i længere tid været præsident for menighetens store ungdomsforening.

Som de fleste pionerer langs Turtle Mountain er ogsaa Wall-brødrene velstandsfolk. Lik de gamle haugianere i Norge røgter de sit jordiske kald paa en utmerket maate, paa samme tid som de ikke forsømmer noget i aandelig henseende.

Brødrene Anton og Ed. Wall lever ogsaa i settlementet, Anton i Pickering township og Ed. inde i Turtle Mountains.

Anton Kornkven er født i Lesje prestegjæld, Gudbrandsdalen 1868, av forældrene Guttorm Kornkven og hustru Brite Hansnæs fra Lom. Faren er død, moren lever i Lesje.

Anton utvandret i 1886 og efter et aars ophold i Pope County kom han hit i 1887. Han blev gift i 1893 av pastor N. O. Fjeld med Ingeleiv Larsdatter Myklebust fra Haram, Søndmøre, en søster av Mrs. Sivert Haugen, Dalen. Deres barn er: Bella, Anna, Inga, Laura og Gudrun.

Antons søskende: Iver Kornkven, Haram; Christ Kornkven, Dalen; Anna Kornkven, Dalen; Mrs. R. Henning,

Dalen; Jonas Kornkven, Williams County, N. D.; Mrs. Jacob Dalen, Dalen.

Christ. Kornkven lever ved siden av Anton. Han er født i Lesje (cfr. Anton) og emigrerte i 1883 og opholdt sig til han kom hit i 86 i Pope County, Minn. Christ blev gift i 1889 av Pastor Hagebo med Guro Haugen fra Lesje. Hendes søskende er: Mrs. John Lermon, Scandia; Ole Haugen, død; John Haugen, Norge; han var en tid her i landet. Mr. og Mrs. Christ. Kornkvens barn: Gustav, Mina, Berta, Edvard og Carl, Edvard død.

Anton og Christ. hører begge til Emmanuel menighet av Brodersamfundet, og de er begge virksomme i menighetsarbeidet.

Ole Berge er født i Ringebu, Gudbrandsdalen, 1848 av forældrene Guldbrand Hansen Berge og hustru Embjørg Kolstad. Han utvandret til Amerika i 1878 og opholdt sig i Pope County i 10 aar til 1888, da han bosatte sig i Dalen, hvor han har 120 acres land. I Haram township har han ogsaa land.

Ole blev gift i 1878 med Anne Olsdatter Guttu fra Ringebu (cfr. Fr. Guttu, Dalen). Deres barn: Gustav Berge, gift med Anna Høibrenden (cfr. Jesper Høibrenden Haram), Ole O. Berge (cfr. Haram), Henry, Oscar, Ingvald, Tideman, Clara, Mina og Alma. Ingvald er gift med Selma Siverson, datter av Nels Siverson, Dalen.

En bror av Ole, Hans Berge, døde i Pope County. Gudbrand Berge lever som farmer i Pope County og Simon Berge lever i Dalen.

Ole G. Berge har nu overladt driften av sine landkvarter — tre i det hele — til sine staute sønner, og selv hviler han og hustru ut efter nybyggerlivets stræv i byen Souris, hvor de bor i eget hus.

Vinteren 1913 besøkte Berge Norge. Hans bestemmelse var, at søke helsebot for sin daarlige helbred høit oppe i Gudbrandsdalen, men længselen til hjemmet og folket i den norske bygden blev for sterk; den drev ham atter over havet og hjem til Souris og hjem til brødrene ved Turtle Mountain.

Ole følger godt med tiden. Særlig interessert er han i alt kirkelig arbeide, der han ogsaa er pioner. Naar gamle Blessum, Ole Myhr og Ole Berge tilsammen forsvarte engelskmandens færd — eller adfærd tillands og tilsjøs — faldt det ofte haardt for den tyskvenlige Pastor J. L. Redal at forsvare den grumme keisers ugudelige adfærd i Belgien og tyskernes barbari paa havet og under havet.

Martin Myhr er født 1857, Nedre Stjørdalen, ved Trondhjem og utvandret til Amerika i 1881, 21de september. Han tok først ophold i Evansville, Minn. og bosatte sig i Dalen i 1888 paa homesteadland. Han døde i april 1910 av blodforgiftning efterladende sig hustru Karen Christine Kongshaug, med hvem han blev gift 29de mars 1878 i Værnes kirke, Trondhjem. Hun var fra Levanger, Norge. Martin Myhrs far, Johan Myhr, var skolelærer i Norge og er av samme slegt som Ole Myhr, Haram.

Martin Myhr og hustru har følgende barn: **Gustav Myhr,** født i Evansville, Minn., 1886 og renter nu farsfarmen. Gift i 1915 av Pastor J. L. Redal med en datter av L. J. Glomseth, Pickering township. Gustav hører til den generation som litt efter litt avløser de gamle paa farmen, i menigheten og i samfundet. Han har god skoleutdannelse og har blandt andet betjent som fuldmægtig hos postmesteren i Souris. Edvard Myhr, Fairview, Montana; Mrs. Hans Svanley, Fairview, Montana; Alfred Myhr, Bottineau, N. Dak. Alfred farmer inde i Mountain hvor han nylig er gift.

Ole Iverson er født paa Ringerike ved Hønefos 1869 av

forældrene Iver Olsen Bakkum og hustru Karen Pedersen Borgund. Faren var fra Søndre Fron, Gudbrandsdalen. Ole reiste til Amerika i 1887 og opholdt sig i Pope County til 1892 da han bosatte sig i Dalen, hvor han tok homestead i 1893. Dertil har han kjøpt 160 acres av Erik Sem og en kvart efter John Stiveland — (cfr. Nils Stiveland, Haram).

Ole Iverson blev gift i 1895 av Pastor Fjeld med Anne Stiveland (cfr. Nils S.) De har følgende barn: Selmer, død, Carl, Bernhard, Rudolph, Gilbert, Adolph, Olga, Anna, død, Anna.

Ole var den første mand som Prof. Veblen, redaktør av „Samband", fik som abonnent paagrund av „En norsk bygds historie." Derav forstaaes at Ole er en mand som er meget interessert i at nybyggersagaen blir skrevet. Er man virkelig interessert, saa gjør man som Iverson, sender en dollar for nybyggernes blad „Samband" og kjøper „En norsk bygds historie" i bokform.

Rafael Henning er født i Sparbu ved Trondhjem 1861 av forældrene Petter Johnson Henning og hustru Olava. Faren døde her, moren i Norge. Rafael utvandret i 1883 og opholdt sig i Pope County paa farm i 10 aar, til 1893, da han i mars maaned tok homesteadland i Dalen. Dertil har han kjøpt 240 acres og lever nu paa en fin farm nær Carbury. Han blev gift i 1896 av Pastor Fjeld med en søster av Kornkvenbrødrene (cfr. Anton K., Dalen). Deres barn: Bella, Emma, Olga, Paul, Alice, Johanne, Arthur, Carol.

Hennings søskende er: John Henning, Pickering, død; Anne, Mrs. Martin Rothe, Pickering; Elen død i Norge. Oline, Mrs. Ole Sems, Ambrose, N. Dak. I de faa minuter jeg stanset i R. Hennings hjem, fandt jeg ut, at her bodde bra folk med interesse for andet end jordisk rigdom. Bjørnson har skrevet, at hvor bra folk gaar, der er Guds veie. Som gode

lutheranere kan vi ikke gaa med paa en slik lære, men vi kan ialfald bli enige om, at der hvor bra folk bor der er godt at bo tilsammen. Alt det som indbefattes i bønnen: „Giv os idag vort daglige brød“ har mine venner i den norske bygden i Bottineau County faat i fuldt maal. Folket er i besiddelse av baade materielle og aandelige goder. Glem da ikke at dele med dem som sulter og tørster, baade i aandelig og legemlig henseende.

En av de merkeligste av de gamle settlere ved Turtle Mountain er svensken **Carl G. Forsberg.** Men han er trods sin alder og trods sin sygdom i stadig virksomhet, saa det lykkedes mig ikke at træffe ham for personlig at faa hans livssaga nedtegnet. Men takket være min gode ven og medhjælper, gamle Martin Botten, samt hvad jeg fra andre hold har hørt om Forsberg, kan jeg dog fortælle endel. Han kom til Bottineau County 1888 og var en av de første svensker som kom til settlementet. I følge med ham var svensken Lars Olsen, samt Martin Myhr. De kom hitop fra Grant County og nedsatte sig i Dalen. Forsberg benyttet først sin preemtionsret, senere baade homestead- og træ-claim-retten. Senere, da skolelandet blev for salg kjøpte han ogsaa en kvart av dette og eier idag en prægtig farm. Forsberg kom i den haarde nybyggertid og fik sin del av besværligheterne. Han hadde et par okser og nogen faa andre eiendele, men var forresten en fattig mand. Han hadde sin hustru og flere barn med, saa utsigterne i de dage var just ikke lyse. Men Forsberg var i besiddelse av en fast vilje og et uopslitelig humør, og slike karer kjæmper sig altid frem. Med sin flinke hustru og snille barn slog han sig igjennem saa godt som nogen. Vi andre settlere, siger Martin Botten, var ofte mismodige og tunge i sindet — men naar vi traf Forsberg, den humoristen, glemte vi snart baade motgang og alt. Det kan siges om Forsberg hvad en digter har sagt om Ludvig Holberg:

„De bitreste piller av malurt brune, fik han til at glide med sukker og lune.“

Efter at ha farmet endel aar og kommet godt paavei var han saa uheldig paa veien til byen med et hvetelæs, at falde av læsset og det ene vognhjul gik over hans ene arm som blev brækket, saa haanden blev uduelig til haardt arbeide. Forsberg gav dog ikke derfor op. Farmen drev han med leiet hjælp og tok selv fat paa andre forretninger. I mange aar var han træagent og ingen hadde grund til at klage over bedrag fra hans side, ti han søkte altid at handle ærlig. Efter at han sluttet som træagent begyndte han at reise omkring og sælge gravstene og har med sine ene arm reist mange mindestene i settlementet og tilliggende strøk.

I flere aar var han formand for townets veiarbeide og i det senere en av direktørerne for farmerforretningen i Carbury. Nu blir han gammel og kræfterne tar av og helsen er mindre god, men allikevel har han sit freidige mod, sit lyse humør og sin skarpe iagttagelsesevne. Han har en prægtig farm med en glimrende utsigt oppe ved foten av Turtle Mountain. Hans hustru døde for nogen aar siden. Likesaa en voksen datter. Alle barna er voksne, hvorav to sønner er hjemme; hans døtre hvorav flere er gifte har egne hjem. I den første tid var han sammen med de norske i menigheten, men da flere svenske flyttet ind, dannedes en menighet tilhørende den svenske Augustana-synode, hvorav Forsberg nu er medlem.

Han er tykvoksen og liten av vekst. Ansigtet er stort med en vældig graa knebelsbart under næsen. Han ser ut som en streng, gammel oberst. Naar han kommer ind paa trænet fyldes de tomme vogne. Forsberg bruser avsted, hilser og utdeler humoristiske bemerkninger til alle og enhver. Forsberg er kjendt av alle og kjender selv alle mennesker. Og saa længe han kan bruke føtterne, faa lov til at reise, faa lov til at være

i stadig virksomhet, vil ingen sygdom faa lov at knække ham til jorden. Men skal han bli nødt til at slaa sig tilro, vil det snart bli en hvile for godt.

Forsberg fortjener settlementets taknemmelighet, fordi han, mere end nogen jeg kjender, har strødd ut med gavmild haand sit gode aldrig svigtende humør. Han fortjener tak for de mange træffende bemerkninger og humoristiske slængord som

Straakjøring i pionertiden.

har hjulpet baade ham selv og naboerne over saa mangen en tung stund.

La de gnister som hans glimrende humør har avgit tænde livsmodets ild for et folk som gjerne vil være litt formeget alvorlige. La hans humør virke slik, at nordmændene i den norske bygden blir glade folk, ikke bare indvendig men saadan at det lyser av humør og livsglæde paa de ærlige ansigter.

Forsberg blev født 1854 i Smaaland, Moheda sogn. Hustruen Ida Marie, født i 1860 i Tjureda, Norviding herrad, Smaaland, Sverige.

Forsberg utvandret i 1881 og stanset i Iowa til høsten samme aar, da han flyttet til Otter Tail County, hvor de bodde til

1883. Derfra flyttet de til Grant County, hvor han farmet til 1888 da han kom hit. Hustruen døde 1914. Samme aar døde svigersønnen Adolph Peterson (cfr. Scandia).

Lars Olsen er født i Vermland, Sverige, 1851 av forældrene Ole og Karoline Branan og utvandret til Amerika i 1886. Efter et aars ophold i Minnesota kom han hit i 1888 og fik land, pre-emtion, træclaim og homestead.

Lars Olsen blev gift i Sverige for omkring 40 aar siden med Karoline Shroeder født i Sverige for 55 aar siden. (Søskende cfr. Johan Shroeder, Haram).

Lars har en bror i Texas som kalder sig for Ole Branander og en bror i Canada, Aug. Olson.

Lars og hustrus barn: Alma, gift med Konrad Jackson, Antler, N. D. Oscar Olsen, forretningsmand i Landa, N. D. Jacob, farmer (cfr. Haram); Ole ved Antler; Anna, nu Mrs. Moody, Antler; Carl hjemme; Selma, nu Mrs. Norell, Antler.

Jeg har saavidt talt med Lars Olsen og har saaledes ikke meget at skrive om ham. Men jeg kan dog godt forstaa, at Lars Olsen er en agtet og æret mand i settlementet; ti hans hele optræden fortæller om en forstandig og bra kar.

Sivert Strindmo er født i Snaasen pr. Trondhjem 1861 av forældrene Sivert Fredrikson Strindmo og hustru Berit Rolandsdatter, begge døde.

Sivert utvandret i 1893 og kom samme aar til Bottineau County. I 1893 tok han homestead i Dalen, hvor han fremdeles bor. Hans hustru er Marie Eriksdatter Klev fra Snaasen. Deres barn: Sigurd, Emma og Bendik.

En søster av Marie er gift med Anders Ødegaard. Hun var enke efter Sivert Vinje, bror av Olaf. En anden søster av Marie Strindmo er Mrs. Inga Lea, Williams County, og en bror Peter Klev lever i Washington.

John Skjei født 1869 ved Stenkjær av forældrene Hans Skjei og hustru Olava Ovren. Faren er død, moren lever i Norge.

John utvandret i 1890 og efter tre aars ophold i Pope County kom han hertil i 1893 og tok samme aar homesteadland i Dalen. Han eier i det hele tre kvarter land. I 1892 blev han egteviet av pastor Koefod med Margrethe Ovren fra Stenkjær. De har følgende barn: Hans, Johannes, Jacob, Nils, Olaf, Anne og Berent, alle med gode norske navne.

John har en bror i Canada Einar Skjei, og hustruens søskende er: Mrs. Skavland, Roseau County, Minn.; Ole Ryan, Thief River Falls, Minn.; John Haldaas, Turtle Mountain og John Haugen, Turtle Mountain.

Hans Oscar Schei er født i Pope County, Minn. i 1892 av forældrene John Schei og hustru (cfr. Dalen). Han kom med sine forældre til Dalen i 1893. Foruden folkeskolen har han gaat et aar paa Grand Forks College.

Hans blev gift i 1913 med Helga Hansen, datter av Ole Hansen fra Sparbu, slagter i Trondhjem, Norge, og hustru Anna Hansdatter, født i Beitstaden, Nordre Trondhjems amt. De har et barn: Joseph Malvin. Helga kom til Amerika i 1910. Hendes søskende er: Olaf, Alf, Peggy, Arthur, Aasta og Ruth.

Fred Robberson er 55 aar, født i Danmark og utvandret omkring 1883. Efter 11 aars ophold i Wisconsin kom han hertil i 1894 og tok homesteadland aaret efter i Dalen. Han er gift med Anna Bakkum, en søster av Østen Bakkum (cfr. Haram). Deres barn er: Louis, Herman, Albert, Paul og Clara.

Claus Anderson er født paa Vestre Toten 1862 av forældrene Nikolai Anderson og hustru Agnethe, født Christoffersen. Claus utvandret til Amerika i 1881 og opholdt sig i Pope

County til 1897, da han bosatte sig paa Homesteadland i Dalen.

Han blev gift i Pope County for 27 aar siden med Karen Guttu (cfr. Fr. Guttu, Dalen). Deres barn: Ole, Alma, Mabel, Clifford, Clara, Julius, Rosine og Elvin. Faren var fra Royse Vestre Toten, moren fra Horn ved Lillehammer, Faaberg prestegjæld, begge døde. Claus arbeidet paa farm i Pope County og han er av alle anset som en førsteklasses farmarbeider. De store stenhauger paa farmen vil længe staa som et mindesmerke over Claus Andersons arbeidsomhet. Og la det ogsaa bli nedtegnet i denne bok, at faa av de norske nybyggere i Bottineau County har slidt og strævet saa haardt som nordmanden Claus Anderson i Dalen township. En søster av Claus er Clara, nu Mrs. T. Tollefson, bosat i Pope County.

Hans O. Hanson er født paa Snarøen ved Kristiania 1870 av forældrene Anders og Oline Hansen.

Hans utvandret i 1887 og opholdt sig i Marshall County, Minn., i 10 aar til 1897 da han kom hit. Aaret efter tok han homesteadland i Scandia som han senere solgte og bosatte sig derpaa i Turtle Mountains, Dalen, paa hustruens homesteadland. Han blev gift i 1903 med Emma Olsen Haugen. En bror av hende, Ole Haugen, lever i Williams County og en søster er Marte Iverson, Minn.

Hansons og hustrus barn er: Arnold, Alfa, Victor, Hjalmar og Gladys.

Simon Berge, en bror av førnævnte Ole G. Berge, Dalen, er født i Ringebu 1845 og utvandret til Amerika i 1883. I Pope County opholdt Simon sig i 14 aar og drev farmarbeide til 1897, da han kom hit og fik sig land i Dalen, hvor han fremdeles bor.

Han blev gift 24 aar gammel i Norge med Anne, født i Ringebu, paa gaarden Bredeveien. Hun døde 22de april

1913. Deres barn er: Anton Berge; Anna, Mrs. Helmer Vegseth, Bottineau; Mrs. L. Wall (Dalen); Mrs. Olaf Guttu og Hilda Berge. Simon er trods sine 71 aar en rørig, frisk og virksom kar. Han lægger ikke aarerne ind saa længe helsen er god.

Olaus Amundson Rønningen er født i Søndre Fron, Gudbrandsdalen, paa gaarden Rønningen, 12te december 1874 av forældrene Amund Larsen og hustru Paline Olsdatter Fauskhagen. Han utvandret med sin familie 19de juli 1898 og bosatte sig i Bottineau County efter ankomsten og tok sig land i 1899 i Dalen, hvor han nu eier 200 acres.

Han blev gift i Søndre Fron av pastor T. H. Solheim med Anne, datter av Ole Johansen Listue, som lever paa gaarden Listue i Søndre Fron, og hustru Marit Pedersdatter Fossehagen. Olaus og hustrus barn er: Oleana, Paula, Petra, Minda, Alma og Aksel, alle født i Amerika og døpt med norske navne. Olaus har følgende søskende: Anton, Paul, Petra, Ole, Ragna og Klara. Hustruens søskende er: Johannes, Ingebregt, Pauline og Marie.

Lars Larsen Thuv er født paa gaarden Helle, Flagstad prestegjæld, Nordland, og utvandret til Amerika i 1899, 1ste august. Han har den hele tid opholdt sig i Bottineau County og tok homesteadland i 1900.

Lars blev gift i 1893 av pastor Johnson, Mo i Ranen, med Olava Kristine, født paa gaarden Dunderland, Mo, i Helgeland, av forældrene Herman Holgerson og hustru Elisabet Zakariason. Deres barn : Elvine Marie, født i Norge og Herman, født i Norge. Lars Thuvs forældre var Lars Johannesen og hustru Johanna Nilsen.

Gustav Danielsen Eggen er født 1865 i Akers prestegjæld, Akershus amt av forældrene Daniel Olsen og hustru Anne Johansen. Gustav utvandret i 1900 og bosatte sig i Bottineau

County, hvor han tok homesteadland i juli samme aar. Han blev gift i Snaasen prestegjæld i 1895 av pastor Peter Bugge med Anna Dorthea Engum, født i Vinjetrøen, Snaasen, av forældrene Lars Jacobsen Engum (født 1816) og hustru Kari Siverson (født 1820). Deres barn: Kristine Lovise, Anton, Ludvig, Engelbregt.

Carl Rasiniussen Sem er født i Snaasen Nordre Trondhjems amt i 1878 av forældrene Rasinius Olsen Sem og hustru Inger Marie Kristoffersdatter.

Carl utvandret i 1900 og bosatte sig samme aar i Bottineau County, hvor han arbeider som snekker. Han blev gift i 1905 av pastor Kr. O. Rafshol med Petra Olsdatter Engum og har de i sit egteskap følgende barn: Alvin, Ruth og Ida.

Carls søskende er: Kristoffer og Rudolf i Joplin, Montana. Hustruens søskende er: Golaug, Martinus, Peter, Olea, Ole, Lorentz og Nikolai. Peter lever paa homestead i Williams County. Petras forældre var Ole Pedersen Engum og hustru Anne Pedersdatter Skavland fra Snaasen. Petra utvandret i 1902.

Thomas Sjulie er født i Snaasen 2den september 1872 av forældrene Ingebrigt Shulie og hustru Olava Olsdatter Gran. Thomas utvandret til Amerika for 16 aar siden og bosatte sig med det samme i Bottineau County aaret 1900. I 1901 tok han homesteadland i Dalen og eier i det hele 280 acres godt land. Han er gift og har flere barn.

Sjulie er en av settlementets mest agtede farmere. Om han er rik eller fattig vet jeg ikke men han er en forstandig mand som med flid sætter sig ind i tidens spørsmaal. Derfor er han meget benyttet i offentlige gjøremaal og er av dem som villig ofrer tid og arbeide for det fælles vel.

Ole Carlson Indvik er født i Skodje, Romsdals amt, 1880 av forældrene gaardbruker Carl Olsen Indvik og hustru Lovise

Honningdal. Ole utvandret i 1900 og har den hele tid opholdt sig i Bottineau County. Han tok homesteadland i 1902. I 1904 blev han gift av pastor M. Teigen med Marie Iversdatter Godejord fra Grogn. Deres barn er: Clarence, Carl, Melvin, Oskar, Margrethe, Selmer og Lars. Oles søskende: Lars, Karen, Berthe, Nils og John. Hustruens søskende: Ingebrigt, Ingeval, Signe, Thomas og Ida.

Ole Kittilsen er født i Mitthell County, Iowa, 22de september 1858 av forældrene Knudt Kittilsen og hustru Toni, begge utvandret fra Numedal i 1850. Ole blev gift første gang i 1882 med Kari Anderson og har i dette egteskap følgende barn: Alfred, Theodor, Henry, Lilly og Selma. Gift anden gang i 1904 av pastor O. Svingen, med Randi Larsen Sande, født 27de juni 1850 i Hoffs prestegjæld, Romsdals amt. Hun utvandret i 1899 og kom hertil i 1900. Hendes søskende er: Gunder, Ole og Endre Larsen. Oles søskende: Kittil, Svend, Martin, Ole, Endre, Gunnerius, Lars, Theodor og Henry.

Philip Paulson er født i Rice County, Minn. 1869 av forældrene Hans Paulson Alme og hustru Anna Johnson, begge fra Nordre Fron, Gudbrandsdalen. Familien flyttet til Fargo, N. Dak., i 1875 og kom til Bottineau County i 1901, hvor Philip tok homesteadland samme aar. Han blev gift 1901 av pastor Carl Winter i Harris, N. Dak., med Anne Dorthea Caroliusdatter. Deres barn: Hilda, Alphia, Edvin, Lilly, Anna, Klara. Hustruen er født i Hemnes prestegjæld, Nordland av forældrene Carolius Olsen og hustru. Hendes søskende: Peder, Ole, Nils, Lorrenze, Petra, Martin, Albert, Karoline, Birger, Hilda, Dagny og Arthur, alle i Norge. Philips søskende: Berthe, Peter, Karoline, Theodor, Amalie, Anne, Kristine, Sigrid og Pauline.

Andreas H. Houger er født i Faaberg ved Lillehammer 1853 og utvandret til Amerika i 1885. Han opholdt sig i

Pope County til 1901, da han kom hit og tok homesteadland i Dalen. Hans far var Hans Rasmussen Houger, død. Moren, Agnethe levde i Biri sidst jeg talte med Houger, og hun var da 88 aar.

Han er ungkar, er meget godt belæst og har vist mit arbeide saa megen interesse, at han har reist rundt og samlet optegnelser for min historie hos flere av sine naboer.

John Holum er født i Snaasen 1867 av forældrene Anton Langvandet og hustru Barbro Anna Strindmo, begge døde. John kom til Bottineau i 1902 fra Norge og tok samme aar homesteadland ved foten av Turtle Mountain, hvor han fremdeles bor.

Han blev gift i Norge 1891 med Bergitte Østensdatter Holum. En bror av hende er John Holum, Aitkin County, Minn. Manden har tat hustruens gaardsnavn i bruk. Hans søskende er: Mrs. Ole Dravland, Pickering, Mr. Sivert Langnæs, Landa. Holum og hustrus barn er: Amanda, Lorentz og Eivind.

Endel som jeg ikke personlig har truffet maa jeg ogsaa nævne, omend det ikke er stort jeg vet at fortælle om dem.

Johannes Guttu, bror av Fredrik Guttu (cfr. Dalen) er farmer og lever i Dalen. Hans barns navn har jeg fundet i Turtle Mt. menighets bøker: Mathias, John, Mina, Jørgen, Oscar, Tora, Alvin og Alfred.

John Norberg lever paa farm i Dalen. Hans barns navn er: Mabel, Emil og Irine.

Torstein Sperre har været farmer i Dalen, men er flyttet ut fra bygden. Hans barn: Simon, Olga, Hanna, Melvin (cfr. Sig. Guttu, Carbury).

John Nilson, der hadde land i Dalen er død for flere aar siden. Enken har farmen og styrer denne ved hjælp av sine to voksne gutter, Oscar og Henry.

Fra Norge er i de senere aar indvandret flere unge mænd, som har tat arbeide hos farmerne. Endel stopper paa farmen og lægger sig penger tilbedste, andre drar vestover og finder sig homesteadland. De kan ikke regnes til pionerernes række idag, men engang vil ogsaa de bli regnet blandt de gamle nybyggere, og derfor vil jeg nævne alle disse brave arbeidskarer, saavidt som mit kjendskap rækker.

Knudt Siverson, født 1889 i Lesje av Sivert Risløkken fra Dovre og hustru Sigrid Brændjordshaugen. Knudt kom til Amerika i 1910 og broren **Bjørner Risløkken** kom i 1908. Bjørner er født i 1884. Knudt har nu tat homesteadland i Montana.

Andreas Hesseberg er født i Skodje, Sandmøre, 1887 og kom til Bottineau County fra Norge i 1907. Aaret efter tok han homesteadland i Turtle Mountain i Dalen, som han fremdeles eier. En bror, **Daniel Hesseberg,** kom senere og har arbeidet som hyrekar rundt hos farmerne. Deres forældre, Karl og Johanne Hesselberg, lever paa Søndmøre.

Steiner Leirmoe kom til Amerika i 1903 og tok ophold i Bottineau County samme aar. I 1905 tok han homesteadland i Williams County, som han nu har solgt. Steiner regnes for en av settlementets bedste arbeidskarer. En bror er **Mathias Leirmoe** som kom i 1911 og søsteren **Inga** kom i 1906. Deres forældre, Ole Leirmoe og hustru Marit Brændjordshaugen, lever i Lesje.

Pickering.

Dette township har sit navn efter Pickering township i Ontario, Canada. Det ligger syd fra Dalen og gaar nedover mot byen Bottineau. Her i dette strøk lever nogen av de ældste og ærværdigste norske nybyggere. De første bosatte sig nær nuværende Carbury i 1886. Det var Martin Røthe, Ole Crogen, Sivert Dyrstad og Jacob Gorder, som alle kom fra Pope County. Rundt Carbury er godt opbyggede farme. Fine vaaningshuse med tidsmæssige ladebygninger og silos. Om avlingen i de sidste 4—5 aar har været mindre god i dette strøk, saa merker vi kun velstand i settlementet. De fornuftige norske kvinder og mænd har i de fete aar forberedt sig at møte daarlige aar, og derfor kan farmerne i Pickering trods daarlige aaringer sitte trygt paa sine vakre farme. Mere og mere gaar man over til at holde kuer paa landet og de farmere som i tide har lagt sig til en god „buskap“ kan le i skjægget selv om hveten slaar feil.

Nordmændene er forstandige folk hvor du saa finder dem, men i Pickering og Dalen er de mere end almindelig forstandige. Som bevis paa dette skal jeg bare nævne følgende: I flere aar har farmerne drevet egen handelsforretning og elevator i Carbury og drevet det paa en slik maate, at det har svaret regning og blit til besparelse for farmeren. Men herom skal jeg fortælle senere i boken.

Blandt dem som bosatte sig i Pickering aaret 1886 var **Martin Røthe,** født 1860 i Sparbu prestegjæld, Nordre Trondhjems amt, av forældrene Lorentz Røthe og hustru Marta Dyrstad, begge døde. Martin emigrerte i 1883 og opholdt sig i Pope County til 1886, da han kom hit. Samme aar som han flyttet fra Pope County blev han gift av pastor Koefod med

Anne Pedersdatter Henning (cfr. Rafael Henning, Dalen). Deres barn: Oscar, Leonard, Theodore, Alma, Marie, Emilie og Magda. Marie er gift med elevatorbestyrer Lungren i Carbury.

Av Martins søskende er en søster, Mrs. Haugan, Mohall, N. Dak., og en bror, Kristian Røthe, er farmer i Divide County, N. Dak. En søster lever i Norge. Martin har været medlem av skolestyret og i flere aar tilsynsmand for farmernes telefonkompani. Han har nu sluttet med dette arbeide som er overtat av Martin Magnuson (cfr. Haram). Hans farm er paa 600 acres, saa vi forstaar at Røthe ikke behøver at fare langs raaden for at reparere telefonen. Men naar han allikevel saa længe har drevet dette arbeide, saa er det paa grund av sin store interesse for alt som er „indviklet mekanisk." Nu sælger han motorcykler og finder sikkert ved dette arbeide adskillig at beskæftige sin for mekaniske problemer anlagte hjerne. Martin er en mand som studerer og tænker og har derfor en hel del teorier om forskjellige ting som folk flest ikke forstaar. Men kommer man rigtig i prat med Martin, saa er han nok ikke saa langt fra at være rettroende han heller.

Da byen Carbury skulde anlægges blev der selvfølgelig straks tale om et passende navn for den fremtidige store stad. En Mrs. Armstrong vilde med glæde sætte sit navn gratis paa byen. Men til hendes uheld viste det sig, at hun engang hadde været litt „hovmodig" mot en jæger ved navn Jim Hill. Og denne husket godt fornærmelsen. Saa blev det bestemt at byen skulde hete Rothe efter han Martin. John Flittie som dengang var statssekretær utfærdiget de nødvendige papirer paa byernes navne — i det ogsaa stationen mellem Souris og Landa døptes samtidig. Men navnene blev forvekslet saaledes at Carbury fik navnet Roth og Roth fik navnet Carbury. Men Martin

Røthe har nu sit navn foreviget allikevel om det blev litt længere vest end beregnet.

Samme aar kom **Sivert Dyrstad,** født 1863 paa Stod pr. Trondhem, av forældrene Ole Dyrstad og hustru Margrethe Nortug. Ole kom til Pope County i 1870 hvor han fremdeles lever som farmer. Hustruen døde et aar efter ankomsten til Amerika.

Sivert var bare syv aar gammel da han forlot gamle Norge og vokste op til voksen kar i Pope County. I Pickering tok han baade preemtion og homesteadland. Han blev gift i 1885 — 17de mai — av pastor Koefod med Petrine Berntine Kulstad, født i Værdalen, Norge. Deres barn er: Emma, gift med Martin Melsten, Montana; Ole driver smedforretning i Carbury, Ida engelsk skolelærerinde, Selmer og Agnes. Sivert Dyrstad har været formand for townets veiarbeide og er en mand med stor indsigt i alle praktiske ting.

Ole Crogen er født i Søndre Fron, Gudbrandsdalen, 1860 av forældrene Paul Kjørstad Krogen og hustru Kari Olsdatter, som utvandret med sine barn til Amerika i 1867 og bosatte sig i Fillmore County. Senere bosatte de sig i Pope County, hvor moren døde. Faren døde her i settlementet for 12 aar siden.

Ole bosatte sig i Pickering i 1886 og tok baade preemtion og homestealand. Dertil har han kjøpt land saa hans eiendom i det hele utgjør omkring 1000 acres. Ole Crogen er en av de største norske eiendomsbesiddere i Bottineau County.

Han blev gift for 23 aar siden med Ingeborg Mork, født i Minnesota (cfr. Iver og Mari Mork, Dalen). Deres barn er: Oliva, Clara, Inga, Helen, Emil, Flotte, Victor, Pearl og Paul.

Johannes Crogen, Dalen, er en bror av Ole, søstrene er Pau-

line, Karen og Anne. Karen, som var gift i Minneapolis, døde der i høst.

Jacob Gorder er født i Ulsaker ved Kristiania 1864 av forældrene Lars Gaarder og hustru Oline Løken, der utvandret til Amerika i 1870. Jacob var da 6 aar gammel. De tok ophold i Pope County og levde der til sin død. Gorder kom til Bottineau i 1886 og tok samme aar land i Pickering, hvor han fremdeles bor paa en vakker, velbygget farm. Likesom sin nabo Ole Crogen er Gorder en av de største landeiere i countyet, idet han har over 1000 acres godt farmland.

Han blev gift i Pope County i 1888 av pastor Koefod med Martine Kristofersdatter Tolstad, født i Beitstaden pr. Trondhjem. Hendes forældre utvandret til Amerika og bodde ved Starbuck, Pope County. En søster av Mrs. Gorder er Mrs. Farnes og en anden søster er Mrs. Nygaard, begge bosatte i Pope County. Gorders søskende er: Mrs. Ed. Berg, Landa, N. Dak.; Hans Gorder, Starbuck, Pope County; Ole Gorder, Landa, N. Dak.

Gorder og hustru har følgende barn: Oliver, Carl, Mabel, Aleksander, Arthur, Alma, Herman, Benjamin, Walter og Wilhelm.

Jacob L. Gorder er en av countyets mest agtede og bekjendte mænd. Han er en stø og alvorlig mand som indgyder respekt og agtelse. Det er en mand som tænker før han taler. Av offentlige tillidshverv har han indehat en hel del. Saaledes har han været præsident for Farmernes Elevator i Carbury, præsident for telefonkompaniet, en tid direktør og præsident for farmerstoret i Carbury, præsident i skoleboardet og demokratisk medlem av Nord Dakotas legislatur 1911. Dertil har Gorder med stor interesse tat aktiv del i menighetens arbeide.

Anton Wall, en bror av Wall-brødrene i Dalen, er født 1873 i Fedt prestegjæld, pr. Kristiania av forældrene Baard

J. L. Gorders farm ved Carbury, N. Dak.

Iverson og hustru (cfr. Dalen) og bosatte sig i Bottineau County 1887 og tok homesteadland 21 aar gammel i 1894.

Han blev egteviet i 1896 av pastor Raftshol med Ragnhild, datter av Hans og Pernille Brændhaugen i Lesje, Gudbrandsdalen. Deres barn: Bernhard, Amanda, død, Henry, Alma, Peder, Adolph og Gilbert.

Anton har deltat meget i det offentlige liv. Han har saaledes betjent som sekretær i Eidsvold skoledistrikt og skolekasserer i samme distrikt, sekretær i Pickering township, direktør i farmerstoret og farmerelevatoren og en tid ogsaa kasserer i telefonkompaniet. Ogsaa inden Turtle Mountain menighet har Anton hat flere embeder. Han eier en vakker farm, 160 acres, kjøpt av Sherman, og 160 kjøpt senere av Geo. Ford og 80 acres av Olaf Trandum. 80 acres homesteadland i Turtle Mountain og 80 i Dalen har han solgt, landet i Dalen til R. Henning.

I kort tid var Anton bestyrer av en lumberyard i Carbury, men efter hustruens død frasa han sig denne bestilling. Jeg indtar en av forfatteren i „Fram" offentliggjort dødsanmeldelse over hans hustru:

„Mrs. Anton Wall, Carbury, N. Dak., avgik ved døden tirsdag 23de mai av blodforgiftning. Hun var netop begyndt at komme sig efter denne sygdom, som hun tidligere hadde været plaget av, og var begyndt at sitte oppe. Men der kom et tilbakefald saa hurtig, at Anton som bestyrer lumberforretningen i Carbury en halv times vei fra farmen ikke naadde sin hustru i live.

„Mrs. Wall, hvis pikenavn var Ragnhild, var født i Lesje 21de november 1873 av Hans og Pernille Brændhaugen. Hun utvandret i 1891 og blev egteviet med Anton Wall i 1896 og har i 20 aar været en trofast egtefælle, en god mor, og en interesseret kvinde, der vil bli savnet i kirke- og menighetsarbei-

det. Ældste datteren Amanda døde for kort tid siden i Minot ved normalskolen der.

„Det er jo saa let for os som staar utenfor at sige: Sørg ikke! Naar vor tur kommer vil ogsaa vi sørge. Men om man sørger, vil sorgen mildnes ved haabet om gjensynet.

„En familiefar reiser med hele sin familie til et kontor for landregistrering. Det er hans tanke at allesammen skal registrere for land i et godt strøk. Navnene blir indført i de store protokoller. Med spændt opmerksomhet venter de paa resultatet av lodtrækningen. Et hjem for hver en i familien er maalet. Man glæder sig naar en eller flere har faaet en fin landkvart. Dette er disse faa sekunder som heter livet. Men naar det gjælder en bolig for familien hist oppe — et hjem i al evighet behøver vi ikke at gaa til landkontoret. Da kan man hjemme hos sig selv registrere paa himmellandet, bare ved at bede derom.

„Anton Wall kan være glad fordi familien begynder at samles deroppe. Hans ældste datter har faat sin plads der. Saa fulgte hustruen efter og selv har vist Anton registreret for et hjem i dette herlige strøk, hvor disse hans kjære allerede er bosatte.

„Saa samles man deroppe en efter en til familien engang atter blir forenet. Naar slegten er samlet til evig lykke, vil den sorg man følte ved adskillelsen hernede være forsvunden."

Martinus Utvik er født i Beitstaden pr. Trondhjem 1859 av forældrene Erik Utvik og hustru Mortina Sneve. Erik var født paa Lund i Stod prestegjæld. Utvik utvandret til Amerika i 1887 og efter et aars ophold i Pope County bosatte han sig i 1888 her i settlementet. De første tre aar levde han inde i Mountain og tok i 1892 homesteadland ved Carbury og kjøpte dertil 80 acres. Han solgte for nogen aar siden sin farm til Jonas Dravland.

Han blev gift i 1887 av pastor Koefod med Dia Karoline Tessem. Deres eneste barn Martin døde 17 aar gammel i 1905. Det var visst forældrenes store sorg i livet at miste eneste gutten.

Mrs. Utvik er født i Beitstaden. Hendes halvsøskende er Bernt Tessem, Pope County, og Anne, gift med Christian Gulleng, Hollyday, N. Dak. Hendes forældre Mikael Tessem og hustru Bolette Danielsdatter opholdt sig endel aar i Pope County. De to gamle egtefolk Mr. og Mrs. Utvik lever nu i Carbury agtet og æret av alle.

Ole Dravland er født i Trøndelagen, Snaasen prestegjæld 1857 av forældrene Jonas Dravland og hustru Anna Storkesdatter Holum, begge døde. Jonas opholdt sig i Pickering tre aar, da han reiste tilbake til Norge. Ole utvandret i 1889 og opholdt sig derpaa i Pope County et par aar og to aar i Duluth og kom hit i 1892 og fik sig homesteadland samme aar. Han eier ialt 380 acres. Han blev gift i Norge i 1882 med Anna Anfinsdatter Langvandet fra Snaasen. Deres barn: Jonas, Albert, Olga og Mabel. John Holum i Dalen er en bror av Mrs. Dravland.

Dravlands søskende er: Christen Dravland, død, S. Dak.; Størker Dravland, død, Canada. Størker tok homesteadland her i settlementet i 1893, som han solgte til Henry Henrikson. Enken lever i Canada.

Dravland er en venlig og omgjængelig mand som jeg liker at hilse paa. Og den samme opfatning har ogsaa hans naboer og mange venner.

Sønnen **Johannes Dravland** der utvandret sammen med sine forældre, lever paa Martinus Utviks farm, som Jonas kjøpte for nogen aar tilbake. Jonas er gift med en søster av Peter Utgaard (cfr. Pickering). Deres barn: Alfred, Osvald, Theodore og Alice. Jonas har arvet fra sine fædre et stort

forraad av venlighet og taalmodighet, som gjør ham til en av de hyggeligste og snilleste mænd jeg har været sammen med.

Olaf Vinje er født i Indherred, Snaasen, av forældrene Lars og Dorthea Vinje, begge døde. Til Bottineua County kom han i 1886, og eier en fin farm i Pickering. Olaf og hustru har følgende barn: Mabel, Oscar, Martin og Clarence. Olafs søskende: (Efr. Thomas Vinje, Eidsvold).

Olaf Vinje var den første mand jeg skrev op med en norsk settlementshistorie for øie, men det er saa lang tid siden, at jeg har tapt optegnelsen og faar da nøie mig med at fortælle om Vinje, at han er en bra kar og en god nabo, agtet av alle.

Hans Pederson kom fra Pope Count, Minn., i 1896 og fik sig land i Pickering township, hvor han fremdeles lever med sin familie. Han blev gift for 25 aar siden med Marit Dalen (cfr. Jacob Dalen, Dalen). Deres barn er: Mrs. Ralf Emerson, Des Lacs, N. Dak.; Gena og Peder hjemme.

John Henning er fra Sparbu i Trøndelagen, født av forældrene Peter Johnsen Henning, som døde her, og moren Olava, død i Norge. Han tok homestead i Pickering 1892, hvor han døde for 10 aar siden. Hustruen Kristine har solgt farmen. Deres ældste søn Peder Henning døde ved et ulykkestilfælde 1915, en datter Clara døde samme aar og Bertine er gift med Rafael Molberg. Jørgine er hjemme hos sin mor. John Hennings søskende: (Efr. Rafael Henning, Dalen).

Ole Tromsdal er født 1876 i Værdalen, Trøndelagen, av forældrene Ole Tromsdal og hustru, Anne, begge døde. Ole utvandret i 1897 og har bodd den hele tid i Bottineau County. Han eier en kvart land i Kane township og part i en kvart land i Scottia township.

Ole har arbeidet meget i Pickering hos Jacob L. Gorder og der har jeg truffet denne staute trønder, som jeg har lært

at kjende som en hyggelig, grei og bra ung kar. En bror som kalder sig Teodore Næss har homestead i Williams County.

Rafael Molberg er født i Stod prestegjæld, Trøndelagen, 1879 og utvandret i 1899 til Pope County hvor han opholdt sig i 4 aar. Han tok sig derpaa land i Williams County og arbeidet som snekker paa forskjellige steder, til han blev agent i Carbury for Imperial Lumber Co., hvorfra han blev forflyttet i 1915. Han er gift med Bertine, en datter av Mrs. John Henning.

Olai Hegg er født i Pope County, Minn., 1882 av forældrene Edvard Hegg og hustru Randi K. Fosse. Edvard kom som barn med sine forældre fra Eidsvold og Randi kom med sine forældre fra Sogn. De lever paa farm i Pope County. Olai kom hit i 1903 og kjøpte 160 acres land av Ole Lee i Dalen og en kvart i Peabody township. Han blev egteviet av Past. Njus, Landa, N. Dak., i 1912 med Mrs. Olise Frosberg, født Solum, i Trøndelagen. Søsteren Anna Solum lever i Montana. Olai Heggs søskende: (cfr. Martin Hegg Eidsvold). Olai og hustru har en søn Eivind og familien bor i Carbury, N. Dak.

Even Holt er født paa Østre Toten 1871 av forældrene Erik Halvorson Holt og hustru Marie Jacobsdatter Klappedalen, begge døde. Even udvandrede i 1904 og opholdt sig et par aar i Minnesota og en vinter i Rugby, N. Dak., til han i 1907 kom hit hvor han har arbeidet som snekker og drever med træskning.

Han blev gift i Norge 1899 med Ingeborg Emilsdatter Gjestrum, født paa Vestre Toten. Hendes søskende er: Mrs. Sina Hagen, Pleasant Lake, N. D.; Mrs. Petra Johnson, Winnebago, Minn.; Marie Gjestrum, Winnebago, Minn. En søster av Even er Mrs. Sofie Petterson, bosat i Montana.

Even og hustrus barn er: Einar, Christine, Elen, Petra, Ingrid og Anna.

Ole O. Berg er født i Nordre Aurdal, Valdres, 1871 av forældrene Ole Moen og Ragnil, som utvandret til Pope County i 1882, hvor de levde til sin død. Ole arbeidet som hyrekar hos sin far i 25 aar og kom hit i 1907 og tok homesteadland i Peabody; han eier desuten land i Dalen. Han blev gift i 1908 av Past. Raftshol, med aKren Ryan, født i Trondhjem. Hendes søskende er: Bastian Ryan, Julia Ryan, Lina Ryan, Olga Ryan, Ole Ryan, Magne Ryan, alle i Antler, N. Dak. Ole Bergs søskende er: Lars Olsen, Pope County; Marit, Mrs. Barkey, Pope County; Ragnhild, Mrs. Bye, Pope County; Juel Berg, Bottineau, N. D.; Anne, Mrs. Erickson, Pope County; Inga Hendrickson, Plentiwood, Mont. Den sidste hadde homesteadland inde i Turtle Mountain. Ole Berg og hustrus barn er: Oliver, Clifford, Eivind og Reynold.

Peter Utgaard er født i Stod prestegjæld, Trøndelagen, 1875 og emigrerte til Amerika i 1907 og har hele tiden opholdt sig i Pickering til han nu nylig flyttet til Landa, hvor han driver som maler. I Pickering rentet han 1½ kvart land av Chr. Moum og drev desuten malerarbeide. Han blev gift i Norge i 1903 med Olga Viseth (cfr. Martin Bordal. Deres barn er: Sigfred, Thelma og Erene. Peters forældre er Isak Anfinsen Utgaard i Stod og hustru Tora Danielsdatter Bartnes fra Beitstaden. En søster av Peter Utgaard er gift med Jonas Dravland, Pickering, en anden er gift med Sivert Langnes, Landa. Arne er gaardbruker i Norge og Olaf er opsynsmand ved Trondhjems landsfængsel.

Peter Moen er født i Gudbrandsdalen 1864 av forældrene (cfr. Mat. Moen, Souris) og kom til Fillmore County i 1866 og efter tre aars ophold der, flyttet familien til Pope County. Peter arbeidet paa sin fars farm en tid og rentet land, til han

for 12 aar siden tok land ved Bagley, Minn., som han har solgt. Peter kjøpte derpaa to kvarter skoleland i Pickering, hvor familien nu lever. Han blev gift i 1894 med Maren Andersen, født i Solør, Norge. Deres barn er: Bina, Edvin, Helmer, Cora, Oscar, Martin, Dagny, Leo, Edna og Esther. Peters søskende (cfr. M. Moen, Souris). Hustruens søskende: Alfred Tostenson, Mohall; Hilma Tostenson, Starbuck, Minn.; Mrs. George Noys, Starbuck, Minn.

Johan J. Glomset er født paa Glomset, Skodje prestegjæld, Søndmøre, 30te mai 1878, av gaardbruker Johan L. Glomset og hustru Ragnhild Johanne Bentsdatter Opskar. (Glomsets søskende, cfr. Lars Glomset, Dalen). Johan utvandret til Amerika i 1910 og har opholdt sig her siden. Han har drevet som farmarbeider og har nu en hyggelig og vel renomeret restaurant i Carbury. Han blev gift i 1904 av sogneprest Høeg. Hans hustru er Marta O. Skodje fra Søndmøre. De har en gut, John. Hendes søskende er: Kaia, nu Mrs. Næss, Minneapolis, og Peter Skodje, Canada.

Olaf Olsen Wareberg er født i Aal, Hallingdal, 1883 av forældrene Ole Wareberg og hustru Bergit Ulshagen, de lever som gaardmandsfolk i Aal. Wareberg utvandret til Amerika i 1899 og opholdt sig i Aneta, N. Dak., i 7 maaneder, i Scandinavia, Wis., 3 aar, i Rugby, N. Dak., 3 aar og 4 aar i Willow City, N. Dak. I Scandinavia gik han paa Scandinavia Academy og har senere arbeidet som betjent i flere forretninger. I 1911 overtok Wareberg bestyrerposten for farmerstoret i Carbury, og denne stilling røkter han paa en slik maate at det gaar fremover med farmerstoret aar for aar. Og samtidig har Wareberg opnaadd at gjøre sig meget populær blandt farmerne. Jeg har „hængt“ rundt saa meget paa „storet“, at jeg finder det meget rimelig om den lyshaarede halling staar sig godt med folk. Han har et ærlig og vindende

smil, som i forbindelse med et par straalende venlige øine med lethet skaffer ham venner overalt.

Ved siden av bestyrer er Wareberg ogsaa postmester i byen Carbury, og har betjent som skolekasserer.

Han blev gift i 1909 av Past. Svennungson med Magnhild Andora Hagen, født i Brekkesto pr. Lillesand. Forældrene, Past. H. K. Hagen og hustru Marie, født Knudson, bor i Hannah, Alberta, Can. Mrs. Warebergs søskende: Hanna, gift med Markus Quam, Bottineau, N. Dak.; Elisabet Hagen, lærerinde, Pleasant Lake, N. Dak.; Berg J. P. Hagen, Oklahoma; Elmer Hagen, student ved Camrose College, Sask., Can.; Martin Hagen ogsaa student sammesteds; Agnes Hagen, hjemme. Wareberg har ingen søskende her i landet. Knut Trinterud, den bekjendte norske apoteker i Christine, N. Dak., er hans onkel. Mr. og Mrs. Warebergs barn er: Hagbart, Omar, Bergitte, Marie.

Sigvald Guttu er født i Dalen 1888 av forældrene Fredrik Guttu og hustru (cfr. Dalen). Foruten almindelig skolegang har Sigvald studeret to aar ved Concordia College og to aar ved skogskolen i Bottineau. Han er bestyrer for farmerelevatoren i Carbury og er anset som en flink og bra kar. Han er kasserer i Turtle Mountain menighet. Han blev gift i 1911 av Past. Raftshol med en datter av Tosten Sperre (cfr. Dalen). De har to barn, Fred Teodore og Selmer.

Engebret Osheim er født i Ytre Rendalen, Østerdalen, 1876 paa gaarden Aasheim av forældrene Ole O. Aas og hustru Thea Olsdatter Hornseth. Begge lever.

Osheim utvandret i 1902 og opholdt sig først i Bisbee, N. Dak., hvor han var betjent paa postkontoret. Han opholdt sig et aars tid i Minnesota og paa flere steder i Nord Dakota, længst i Williams County, hvor han tok homesteadland som han endnu har. Han kom til Bottineau County i 1912 og ar-

beidet omkring 3 aar paa farmerstoret i Carbury, og er nu bosat i Bisbee. Han er ungkar. Hans søskende er: George Olsen, Bisbee, N. Dak., betjent; Mrs. J. A. Hendrickson, Bisbee, N. Dak.; Svend Aasheim, Montana, farmer; Mrs. Gerst Strand, Montana; Otto O. Aas, Bisbee, N. Dak., farmer.

Martin Bardal er byens maler og tapetserer. Efterhvert som byen vokser kommer Martin med sin kost og forskjønner byen. Han er født i Beitstaden, Trøndelagen, 1884 av forældrene Peter J. Bardal og hustru Olava Pedersdatter. Faren er død, moren lever. Martin er ugift. Hans søster er gift med Peter Utgaard, Pickering.

Nils Arveson, kasserer for banken i Carbury, er født i Amerika av forældrene Past. Nils Arveson og hustru Brita Anfindson. Faren er prest i St. Olaf, Iowa, og er fra Indre Arne, Østerøen ved Bergen, født av Arne Larsen Fosse og hustru Brita Lie. Carburys gemytlige bankier er saaleds ikke saa litet av en stril. Hans forfædre har nok slidt og strævet paa sjø og paa land, og den seighet og utholdenhet dette folk var i besiddelse av, har sikkert gaat i arv paa efterslegten. Og den forretningsaand, som strilen la saa glimrende for dagen ved Bergens fisketorv, har nok ogsaa Arveson faat sin store del av. I den korte tid han har staat for ledelsen av den nye bank, har han vist sig at være en utmerket forretningsmand, en elskværdig og folkelig kar, som er avholdt i settlementet. Han er gift og har et barn.

Carbury er den mindste største by i Amerika. Dengang jeg først kom med trænet var jeg i stor tvil om hvor jeg skulde finde byen. Og første gang jeg skulde gaa fra Carbury med trænet gik jeg længe og ledte langs med jernbanelinjen før jeg endelig fandt ut hvor trænet antagelig kom til at stoppe. Ja trænet stoppet nu egentlig ikke, det bare gled sagte forbi,

saa den som vilde gaa med maatte hoppe paa og den som vilde ut maatte hoppe av.

Dette er nu blit anderledes. E. Garden fra Souris har etableret jernvareforretning og Garden er derfor ofte i byen. Skulde den reisende herefter bli i tvil om hvor byen er at finde skal han bare staa stille og lytte til han hører en lystig fløiten. Gaa efter „plystringen" og du vil finde byen og fløitemanden Garden. Et nyt depot er opført. Jim Hill, som overlot hele sin formue til sine barn, glemte dog ikke Carbury, men lot denne fremadstræbende by ved Turtle Mountains faa tilsigelse om nyt depot. Et stort og vakkert skolehus virker imponerende og gjør store ting for byens utseende.

Bankmanden Arveson leder byens bankvæsen og sammen med Wareberg vogter han paa byens velfærd i alle retninger. John Glomset har en hyggelig restaurant, Ole Dyrstad har en tidsmæssig smedje og Martin Bardahl forskjønner byen med sin malerkost.

I byen redigeres „Carbury News", det reneste og bedste lokalblad i staten — en ære for redaktør Arveson. Ole Berg har transportforretning og Sig. Guttu og D. Lungren mottar farmernes hvete. Farmernes telefonkompani har sin centraloffice i Carbury.

Haram.

Haram township ligger optil Canada-grænsen med Dalen paa østsiden og Scandia paa vestsiden. Den gamle pioner Andr. Hanson fik fra County kommissionæren i opdrag at bringe frem forslag til navn paa det nye township og Hanson erindret sin fødebygd paa Søndmøre.

Russere, polakker, grækere og alleslags folk sætter navne paa steder og byer her ute i Nordvesten. Er det da formeget om statens bedste rydningsmænd sætter norske navne paa township bebygget og opbygget av nordmænd? Hver eneste norsk farm burde ha sit norske navn indregistreret paa courthuset. Knut Olsons farm burde saaledes hete Lysbakken farm. Ja, Knut burde hete Lysbakken han ogsaa forresten.

* *

Martin Botten er født 1855 i Lesje, Gudbrandsdalen, av forældrene Erland Martinson Botten, død i Lesje 1871, og hustru Rønnaug Olsdatter Rudi, som lever hos Botten. Han utvandret til Amerika i 1881 og kom til Pope County og opholdt sig paa forskjellige steder til 1887, da han kom hit, hvor han siden har bodd paa sin farm i Haram.

Han blev gift 1887 av pastor Tønnesen med Marit S. Hagen. Deres barn er: Rosine, født 1888, Marie, 1889, Emilie, 1891, Johanne, 1893, Mathilde, 1894, Selma, 1896. Marianna, 1897, Edvard, død, Emma, 1899 og Bella, 1902.

Martins søskende er: Ole Botten, Napoleon, N. Dak., sectionsformand. Gyda, Mrs. Iver Hagen, Pope County. Kari, gift med Sivert Haugen. Hun døde i 1887. Mrs. Haugens søskende: Mrs. Malmedal, Bisbee, N. Dak.; Oline Hageløkken, Norge.

Av offentlige tillidshverv har Botten indehat embedet som kasserer for skoledistriktet, formand for Turtle Mountain avholdsforening, direktør i skolestyret, trustee i Turtle Mountain menighet og diakon i Bethesda menighet. Botten har altid med liv og sjæl interesseret sig for det kirkelige. Han er en skattet og benyttet prædikant. Ved megen læsning har han erhvervet sig store kundskaper i religion, kirkehistorie og almen viden. Utrustet med en glimrende hukommelse er Botten den som bedst kan fortælle om nybyggerdagene. Og jeg har ham at takke for mange værdifulde oplysninger. Botten er ogsaa begavet som digter. I træffende ord kan han i et digt skildre nybyggerliet. Han er en av de merkeligste og mest begavede nordmænd jeg har hat den glæde at træffe sammen med.

John Skroeder er født i Vermeland, Sverige, og utvandret til Amerika i 1884. Efter tre aars ophold i Evansville, Minn., kom han til Bottineau County i 1887. Han blev gift i 1892 med Christine Johanneson, født i Smaaland, Sverige. Deres barn er: Alma, Hulda, Hanna, Hilma og Alvin. En bror av John er Jacob, bosat i Minneapolis, Lina er gift med Lars Olsen (Dalen) Christine, nu Mrs. Nordstrøm, er bosat i Minnesota og en søster er Mrs. Alrin, ogsaa bosat i Minnesota.

Fredrik Vestre er født i Vatne, Skodje prestegjæld paa Søndmøre, 1862, av forældrene Nils Stenerson Vestre, død for over 30 aar siden og hustru Johanne Fredriksdatter.

Fredrik utvandret i 1888 og efter tre ukers ophold i Minnesota kom han hit til settlementet samme aar. Aaret efter, om høsten, tok Vestre træclaim, 1890 preemtion og homestead 1897. Senere har han kjøpt land og eier nu nær paa 1000 acres — en av de største og bedst opbyggede farme i settlementet. Han blev gift i Crookston, Minn., 1900 med Hanna Olsdatter Tenfjord, født paa Søndmøre 1870.

Fredriks søskende: Sivert Vestre, Haram; Nils Vestre;

Hanna, nu i Williams County, N. Dak.; Johan Vestre, Norge, Mads Seberg, Norge; Anna, gift med John Aase, Norge. Mrs. Vestres søskende: Bernt Tenfjord, Ole Dyrø, Peter Dyrø, Nikoline, gift med Mathias Vestre, Lovise, gift med Bernt Sunde, alle i Norge.

Vestre og hustru har arbeidet haardt og ser allerede gode frugter av sit stræv. De har tre vakre smaapiker, som, om jeg ikke tar feil, vil faa den bedste utdannelse.

Nils Magnusons ladebygning.

Nils Magnuson er født 1863 paa Froysa, Sunelven, Søndmøre, av forældrene Magnus Nilsen Froysa og hustru Nikoline Knudsdatter Hole. Nils utvandret til Amerika vaaren 1885 og opholdt sig i Minneapolis i fire aar, til 1889, da han kom hit. Han blev gift i Minneapolis 1887 av pastor Vangsnes med Olivia Tenfjord (cfr. Andr. Hanson, Haram). Deres barn er: Martin, født 1888, er træsker og tilsynsmand for farmertelefonen; John, født 1889, snekker; Nicolai, 1894;

Ingrid, 1893; Marie, 1895; Christian, Nicoline, Minnie, Oliver, Nils og Olga.

John fik for nogen aar siden lyst til at besøke sine fædres land. Sammen med sin fætter Andr. Hansons søn reiste han til Norge og opholdt sig der et aars tid. John har selv fortalt mig at det var en storartet tur. Han fortalte mig en liten oplevelse som er noksaa fornøielig. En dag var John og fætteren ombord paa en av de Søndmørske lokalbaater og kom i samtale med styrmanden som spurte hvor karerne var fra. Jo, de var nu egentlig fra Tenfjorden. „Nu har jeg reist her paa fjorden i 15 aar," sa styrmanden, „og skulde kjende hver eneste sjæl i Tenfjorden, men dere kjender jeg ikke." „Nei", svarte gutterne, „det er jo rimelig, ti vi er begge fødte i Amerika."

Nils Magnussons søskende: Nils Froysa, har farsgaarden paa Søndmøre. Knut Froyset, lærer og kirkesanger paa Toten. Amund Froysa, prest i Lindaas ved Bergen. Var prest i Den norske synode fra 1887 til 1899. Ingeborg, gift med Nils Ringdal, Søndmøre. Magnus Froysa, handelsmand, Hellesylt, Søndmøre. Kristian Frøysa, kirkesanger i Geiranger. Elias Frøysa, kirkesanger i Søkelven. Brite ugift.

Faa har som Nils Magnusson tat del i det offentlige liv i settlementet. Han har været av de ledende i farmertelefonkompaniet og i farmernes brandassuranse; han har været aktiv „Equity" mand og en av dette kooperative selskaps banebrytere og direktører. Magnusson blev høsten 1916 valgt som en av farmerligaens kandidater til statens lovgivende forsamling. Med sin lange erfaring som farmer og offentlig tjenestemand, med sin rolige optræden i forbindelse med sund og klar dømmekraft, vil den norske bygd sikkert faa ære av sin repræsentant Nils Magnusson fra Haram.

Andreas Hanson er født i Haram prestegjæld, Søndmøre,

1859, av forældrene Rasmus Hanson Myklebust og hustru Anne Rasmusdatter Røsok. Hansen utvandret i 1883. Han opholdt sig paa forskjellige steder i kortere tid. Ved Lake City 4½ aar og et aar ved Willow City, derpaa til Norge og tilbake til Amerika i 1889, fra hvilken tid han har været bosat i Haram, hvor han har en vakker farm paa 740 acres land.

Hanson blev gift i 1888 av pastor Sørenson i St. Paul, med Trina Jensen Tenfjord, født paa Søndmøre. Deres barn: Alfred, Jenny, Ragna og Minnie. Hansons søskende: Thomas Hanson, Haram. Rasmus Hanson, Washington. Mrs. Ingeborg Ekrol, død (Scandia). Hans R. Myklebust og søsteren Anna, bosat i Norge. Hustruens søskende: Mrs. Nils Magnusson, Haram; Knut Jensen Tenfjord og Lars Jensen Tenfjord, Iowa. Marie O. Klogseth, Karen Jensen Tenfjord, Peder Jensen Tenfjord, Johan Jensen Tenfjord, Søndmøre. De to sidste etablerede det paa Vestlandet i Norge bekjendte Tenfjord mekaniske verksted.

Østen Bakkum er født 1869 i Søndre Fron, Gudbrandsdalen, av forældrene Hans Bakkum, død i Wisconsin og hustru Mari Bedalshaugen, døde her. Østen kom til Amerika i 1885 og efter et aars ophold i Wisconsin og tre uker i Pope County, kom han hit i 1886 samtidig som Ole Berge og Paul Olsen. Østen arbeidet tre somre hos Johs. Crogen og tok land i 1890, homestead og træclaim. Han blev gift 1897 med Gyda Vadset (cfr. Sivert Vestre, Haram), og har følgende barn: Oscar, Mina, Elise, Hulda, Melvin, Arthur, Clara, Paul og Iver.

Bakkums søskende: Karen, død, var gift i Wisconsin med John Cleven. Mathias Bakkum, gift med Oline Gorder, døde her. Hans enke „proved" op landet efter mandens død og lever nu i Pope County. Landet eies av Sivert Vestre. Mrs. Fr. Robberson (cfr. Dalen). Mrs. Bakkums søskende: (Cfr. Sivert Vestre, Haram).

Paul Olsen, en onkel av Bakkum, „proved" op land, som nu eies av Fr. Johnson (cfr. Dalen) og selv flyttet Olson til Pope County, Minn.

Østen Bakkum er egte norsker og en god borger av Amerika. Har man ikke kjærlighet til fædrelandet Norge, har jeg tvil om hvorvidt man kan finde kjærlighet til Amerika hos vedkommende. For at kunne elske Norge, maa man elske far og mor, bedstefar og bedstemor; ti kjærligheten til landet utspringer derfra. Den som glemmer far og mor i Norge har ingen kjærlighet i sit hjerte og han kan ikke elske Amerika, av den gode grund at han ikke har anden kjærlighet end egenkjærlighet. Og mange av dem som fornegter Norge for at være saa desto mere gode amerikanere har ikke det varme, kjærlige hjertelag som enhver god amerikansk borger bør ha.

Bakkum er av dem som har interesse for hjemlandet og som har vist i gjerning at han kan hjælpe og støtte sine brødre hinsides havet. Og jeg vet at baade Bakkum og mange, mange andre av de gjæve nordmænd i bygden har latt sin kjærlighet til Norge gaa over paa barna. Saa om vort fædreland engang skulde trænge hjælp, saa vil sønner og døtre og deres barn samles til en stor kjæde av kjærlige hjælpende hænder.

Ole Myhr er født i Nedre Stjørdalen 1854, av forældrene John Otte Myhr og hustru Ingeborg, født Geving. Bedstefaren Per Myhr var kirkesanger ved Værnes kirke. Ole blev gift i 1876 med Anne Olsdatter Hembre fra Øvre Stjørdalen og utvandret tre aar senere i 1879 og bosatte sig først i Evansville, Minn., hvor de blev i to aar, da de flyttet til Grant County, hvor Myhr drev med farming i 11 aar. Til Bottineau kom han i 1891 og tok homestead i Haram samme aar. Senere kjøpte han 160 acres land, som nu sammen med homesteadet er bortforpagtet, mens de gamle hviler efter strævet i byen Souris.

Ole Myhr har med liv og interesse og med sjelden dygtighet deltat i det offentlige liv i bygden. Han er logisk, tankeklar og retsindig. Allerede i nykommeraarene blev Myhr i Grant County medlem av townstyret. I Haram var han med og organiserte skoledistriktet og var direktør i skolestyret, var

Ole Myhr og hustru.

med og organiserte Haram township og var townstyrets formand i to terminer, var en av stifterne av farmertelefonen og direktør i to aar, likesaa en av stifterne av farmerelevatoren i Carbury, hvor han har været baade præsident og vicepræsident. Han var en av stifterne av Det lutherske hospital i Rugby, N. Dak., og i 6 aar en av direktørerne. Under Past. Thomesens farvær var Myhr et par aar vicedirektør og

har desuten reist adskillig i hospitalets interesse. Han er et fremtrædende medlem av Lesje loge, Sønner av Norge, i Souris og har været logens præsident. I det kirkelige er Myhr meget interessert og en av de ledende. Han var i flere aar trustee i Turtle Mountain menighet, menighetens kasserer, kasserer og formand i menighetens kvindeforening, og f. t. diakon. Myhr var formand i den komite som Turtle Mountain Bethesda og Lesje menigheter nedsatte i anledning av forening til et prestekald. Desuten har Myhr været kasserer i Sheyenne kreds av Den forenede kirke.

Myhrs forfædre har i lange tider bodd paa gaarden Myhr i Nedre Stjørdalen og flere i slegten har været skolelærere og kirkesangere. Per Myhr — Oles bedstefar — hadde en søn Lorents, som var den første seminarist i Stjørdalen. Broren John Myhr, Oles far, var utdannet i Trondhjem av biskop Bugge. En anden av Oles farbrødre, Ove Myhr, var farmer i Douglas County, Minn. En av Oves døtre blev gift med avdøde pastor Saugstad og lever i Bella Coola, British Columbia. Ove kom i borgerkrigens dage. En rik mand ved navn Kjelstrup reiste til Amerika for at faa rede paa sin søn, som deltok i borgerkrigen, og Ove blev hyret med som tjener. Ove reiste ikke tilbake og fik senere sin familie over.

En anden farbror Peter var bryggeformand i Trondhjem da han utvandret til New Zealand for at grave guld. Der opholdt han sig i 11 aar og kom en tur til Norge, hvorfra han utvandret til Amerika. Sammen med Ole Krohn begyndte Peter kjøbmandsforretning i Alexandria, Minn., og flyttet senere til Evansville, hvor de drev forretning i mange aar.

Ole Myhr har flere søskende, hvorav tre her i landet, Martine, gift med Tomas Storset, Goodhue County, Minn. Maria, gift med P. Grytdal, Duluth, og Berit Marta, gift med John Flor, Goodhue County, Minn. I Norge: Peter, død. Bjørn

Raaen, Frosta. Ingeborg-Anna, gift med Johan Bakken, Hommelvik. Dorthea, gift med Johan Skjervold, Nedre Stjørdalen, og Gunhild, død.

Ole Myhrs hustru, Anne Olsdatter Hembre, har følgende søskende: Lorentze, gift med Halvor Figre, Evansville, Minn. Marthe, gift med Ole Kvaal, Øvre Stjørdalen, Elen, Oline, Bergitte, Sivert og to brødre, som begge hette Tomas.

Ole Myhr og hustru har følgende barn: Ingeborg, gift med John Sether (cfr. Dalen), John, Berntine, Olaf, bosat i Divide County, N. Dak., Laura, Marie, Lovise, Alma og Tora. Alle barna har god utdannelse og det er en familie hvor alt egte norske holdes høit og i ære.

Ole Myhrs saga blev lang, fordi han hadde saa meget at fortælle. Vilde alle slik som Myhr fortælle sin saga, kunde denne bok blit interessantere, værdifuldere og tre gange saa stor.

Knut Olsen er født 1870 paa gaarden Lysbakken, Lesje, Gudbrandsdalen, av forældrene Ole Jacobsen Lysbakken og hustru Ingeborg Knudsdatter Staven, død. Knut utvandret i 1891 og opholdt sig først i Minneapolis en kort tid, og senere nogen aar paa skog- og farmarbeide. Han tok land i Haram i 1892, men bosatte sig ikke der før i 1895. Knut blev gift paa en tur til Norge i 1897, av den bekjendte pastor Herman Lunde i Kristiania, med Marit Olsdatter „Neristuen" Haakenstad, og deres egteskap er velsignet med følgende barn: Inga, Otto, Oscar, Elise, Alfred, Josie, Christine, Emilie, Ingvald. Siden denne optegnelse har familien blit formeret med endnu en lesjeværing.

Knut Olsens søskende skal jeg omtale senere. Mrs. Olsens søskende er: John Haakenstad, maler i Duluth, Minn.; Jørgen Haakenstad, Morris, Minn., maler; Ole Haakenstad, Pleasant, N. Dak., maler; Jonas Haakenstad, Duluth, Minn., maler.

Anne, gift med gaardmand Peder Breiguttu; Elise, gift med Hatrem, Frogner St., Kristiania; Oline, gift med Bernt Storhaugen, Lesje; Otto Haakenstad har farsgaarden.

Av offentlige bestillinger har Knut Olsen hat nokfaa mange. Saaledes har han været skolekasserer, medlem av townstyret og skolestyret, og kasserer for menigheten.

Naar jeg har fartet omkring i den norske bygden i Bottineau County, har jeg som oftest fundet norske aviser, ja knapt om der findes en eneste familie av de ca. 500 norske farmernaboer, hvor der ikke i alfald findes et blad paa norsk. Det har hændt mig at jeg paa slike turer har kjedet mig av en eller anden grund, men hos Knut Olsen har jeg bestandig været i virksomhet. Norske aviser av alle slag, flere gode bøker i hylden, og saa baade manden og konen ivrige i at disputere allehaande ting.

En bror av Knut var **Jacob Olsen,** født 1867 og utvandret i 1885. Han arbeidet paa sagmøller i Wisconsin og paa vestkysten. Han blev slaat av et træ under skogarbeide og laa paa hospital i 7 aar til han døde. **Mathias Olsen,** en anden bror, født 1874, kom til Bottineau County i 1897. Han tok land i Haram, men døde i 1898 før han fik papirer paa landet. **Anton Olsen,** født i 1879, kom ogsaa hit i 1897, og tok land, men solgte sin „landret" og reiste tilbake til Norge hvor han døde.

Nils Stiveland er født i Ringebu, Gudbrandsdalen, 1862, av forældrene Svend Stiveland og hustru Rønnaug. Nils kom som barn sammen med sine forældre til Amerika i 1865. Faren døde i 1914 i Pope County, moren lever. Nils kom til Haram i 1887 og flyttet for endel aar tilbake til Starbuck, Pope County, hvor han eier farm. Nils er ugift. Broren Kristian døde i 1911 og John døde i 1913. En søster er gift med Fr. Guttu, Dalen, og en søster gift med Ole Iverson

(Dalen). Johanne, nu Mrs. Benson, Idaho, Severine, nu Mrs. Halvorson, Divide County og Martea Stiveland. **John Stiveland** døde i 1913, 52 aar gammel. Han kom hit op samtidig som Nils. Han var ugift.

Jonas Tønneson er født i Soggendal i Dalene 1871, av forældrene Tønnes Tox og hustru Ingeborg Evje. Moren lever, faren er død. Jonas utvandret i 1891 og kom hertil samme aar. Han blev egteviet i 1899 av pastor Raftshol med Ingeborg Fylling fra Søndmøre. Deres barn: Tomas, Nicolai, Ingvald, Palmar, John, Alma, Josefine og Otto. Jonas har to brødre ved Kramer, N. Dak., Amund Tønneson og Peder Berntson og en bror Tønne Berntson, Newburg, N. Dak. Hustruen har en bror Peter Fylling som har farm i Montana.

Sivert Vestre er født paa Skodje i Søndmøre 1866, av forældrene Nils Stenerson Vestre og hustru Johanne Fredriksdatter Hoffet. Sivert utvandret i 1882 og kom samme aar hertil. Han blev gift i 1893 av pastor N. O. Fjeld, med Johanne Olsdatter Vadsel fra Søndmøre. Sivert og hustrus barn: Emma, Josie, Nicolai, Olaf, Emil, Sina og Julie. Sivert er en bror av Fredrik og Nils Vestre. En søster av Mrs. Vestre er Mrs. Østen Bakkum, Haram. Sivert har med særlig interesse deltat i det kirkelige i bygden og har i Turtle Mountain menighet indehat flere vigtige embeder og regnes til menighetens støtter.

Nils Vestre, født paa Skodje i 1874, kom til Amerika sammen med broren Sivert og tok homesteadland nær Souris, som han senere byttet for land ved Wildrose, N. Dak., hvor han nu lever. Nils blev gift i 1904 av pastor Raftshol med Lina Hansdatter Slingstad og har 4 barn, Johanne, Hans, Nils og Clara.

Ole Thorold er født i Lesje 1864 av forældrene Kristen Thorold og hustru Sigrid, født Holseth, begge døde. Han utvandret i 1884 og opholdt sig en kort tid i St. James, Minn., flere aar i Pope County og i Alexandria, Minn., og Cooperstown, N. Dak., ogsaa i kortere tid. Til Bottineau kom han i 1892 og tok homesteadland samme aar i juni maaned.

Ole blev egteviet i 1893 i Alexandria, med Margrete Brenden, født i Lesje 1871. Søskende: (Cfr. Jesper Brenden Haram). Thorold og hustrus barn: Selma, Kristian, Mennie, Olga, Gina, Otto og Jenny. Under mit ophold i nabolaget har jeg ofte besøkt Thoroldsfolkene og kan bevidne at de er likesaa gjestfrie og venlige som de andre bra folk i bygden.

Jacob Olson er født i Sverige 1881 av forældrene Lars Olson og hustru (cfr. Dalen) og emigrerte sammen med sine forældre til Amerika. Han tok homesteadland i 1902 i Haram (48 acres) og kjøpte dertil 200 acres skoleland. Han blev gift i 1905 med Pauline Crogen, datter av Johannes Crogen (Dalen). Deres barn er: Evelyn og Luella.

Ole Backman er født 1857 i Lysvig, Vermland, Sverige, av forældrene Peter Ole og hustru Kristine Backman. Ole utvandret med familie i 1892, og efter et kort ophold i Grant County, Minn., kom han samme aar hit og fik sig homesteadland. Han blev gift i Sverige og har i det egteskap følgende barn: Emanuel, gift, konen død. Gotfred, gift med Anna Løken (cfr. Ole O. Berge Haram). Oscar og Alma. Ole blev gjengift 1888. Han eier en fin farm, men lever med familien i Souris. Ved siden av farming har han i flere aar været „træsker" og jeg kan av egen erfaring berette, at han er en snil kar. I de senere aar har han lidt meget av astma, men det er det samme, Ole kan ikke holde sig rolig, enten han er paa farmen eller i byen, noget har han at arbeide med bestandig.

Skal han sætte sig rolig vil astmaen gjøre ende paa ham, og skal han ut og arbeide vil han selv gjøre ende paa sig, idet han arbeider mere end kræfterne tillater. Jeg haaber at Ole vil „lure“ astmaen paa en eller anden maate. Det er vel slik med ham som med de gamle nordiske vikinger: De likte ikke at dø sottedøden, men paa ærens mark i kampens hete. Maatte Ole Backman endnu længe holde ut i kampen.

Peter Backman er født i Vermland, Sverige, 1855 (cfr. Ole Backman, Haram) og utvandret 1888, tok først ophold i Traverse County, Minn., og kom i 1892 til Bottineau og tok samme aar homesteadland. Han blev egteviet i 1898 med Anna Matilde, født i Jemtland, Sverige. De har fire barn. Han har flere aar været veiformand i townet og er en interesseret kirkemand.

Hans Haakenstad er født i Lesje 1863, av forældrene Sivert Paulsen og hustru Marit Olsdatter Haakenstad. Hans utvandret til Amerika i 1892 og har siden bodd i Haram. Han var tilbake til Norge 1908—1909. Han blev gift 1ste gang 1901 og 2den gang 1909 med Sigrid Utgaardshagen (cfr. B. Klokstad, Scandia). Selmer og Marie er barn av første egteskap, Ella av andet. Sit homesteadland tok Hans i 1893. Nu sitter han paa en fin farm og alt stræv er glemt, omend noget sitter igjen i kroppen i form av gigt. Hans var i sine unge dage en stor spøkefugl og kan fremdeles sige mange morsomme stubber. Herom skal jeg i en særskilt avdeling senere fortælle. Søskende: (cfr. Chr. Haakenstad).

Broderen **Christian Haakenstad** er født paa Lesje 1866 og utvandret i 1892, opholdt sig en tid i Minneapolis som maler, og kom samme aar til Bottineau County sammen med Hans og Sivert, efter en mindeværdig landsøkertur hvorom jeg senere skal berette. Sit homesteadland tok Christian i 1896

og eier nu 560 acres, hvorav 160 i Scandia, kjøpt av broderen Hans. Hans blev egteviet 1ste august 1896, av pastor Raftshol, med Sofie Toresdatter Haadi, født i Lesje, Gudbrandsdalen, 1866 av forældrene Tore Bø, død 84 aar gammel og hustru Marit Olsdatter, bosat i Trondhjem. Christian og hustrus barn er Mennie, Sigurd, Clara, Melvin og Thelma.

Chr. Haakenstads søskende: Sam. Haakenstad, Scandia; Hans Haakenstad, Haram; Mrs. Anton Kvenum, Scottia; Mrs. Ole Kjeldshus, Scandia; Paul Haakenstad, Lesje, farsgaarden; Ole Haakenstad, Lesje; Marit, gift med Ole Tande, Lesje.

Mrs. Haakenstads søskende: Sivert T. Bøe, farmer, Abercrombie, N. Dak.; Tore T. Bøe, kontraktør, Abercrombie, N. Dak.; Marie, gift med Hans Hansen, Brainerd, Minn.; Martin T. Bøe, Trondhjem, Norge, fanejunker i den norske hær. Han har fire sønner som er militært utdannet. Marit Haadi, ugift, Trondhjem. Oline, gift med Martin Haadi, Lesje. Anna lever ved Trondhjem.

Ved siden av at være en driftig farmer er Christian en flink maler, som har ord for at gjøre godt arbeide. Sammen med broderen Sivert drev han i nybyggerdagene meget med maling og i de dage var det hændig at ha et haandverk at ta til.

Sivert Stene er født i Lesje 1867 av forældrene Erik Stene og hustru Ingeborg, født Stavem. Han utvandret i 1888 og efter fem aars sagmøllearbeide i Minneapolis kom han hit i 1893 og tok homesteadland samme aar. Han blev gift i Minneapolis 4de juli 1891 med Karoline Olsdatter Knaphalle (cfr. Emil Olsen, Scandia). De har 6 barn. Sivert skriver Sivert og ikke Sam. og det gjør manden ret i. Her er mange nordmænd som heter Tomas eller Samson som skriver Tom og Sam, fordi de er ræd for at det skal lugte norsk

av dem, idet de ikke kommer ihu at det efterpaa lugter neger av dem. Sivert er interessferet i mange gode ting. Han tar med liv del i det kirkelige og har været skoledirektør og skolesekretær. En bror Knudt opholdt sig her en tid, men flyttet tilbake til Norge.

Jesper Brenden er født i Lesje 1861, av forældrene Ole Amundsen Brenden og hustru Margrete Olsdatter. Jesper utvandret i 1892 og efter et aars ophold i Pope County, Minn., kom han til Bottineau i 1893, hvor han samme aar tok homesteadland. Jesper blev gift i Norge 1888 av pastor Larson, med Rønnaug Haakonsdatter Skarphol, født i Lesje. Søskende: (Cfr. Ed. Skarphol Scandia). Jespers søskende: (Cfr. Ole Brenden, Scottia). Jesper og hustrus barn: Marie, Ole, gift med en datter av Ch. Nilson, Scandia. Ole er nu bosat paa homesteadland i Montana. Bella, gift med Torvald Hagen; Haakon, John, Rudolph, Gina. Haakon er død. Jesper er litt „vrien“ i ord, men mesteparten er spøk og da er det moro at „rives“ med slike som Jesper.

Jesper Høibrenden er født 1858 i Lesje og utvandret til Amerika i 1893 og kom samme aar hit, hvor han tok homesteadland. Han er gift med Pernille Leren fra Lesje, og de har følgende barn: Ole og Johanne hjemme, Anna, gift med Gustav Berge (cfr. Ole Berge, Dalen).

Wm. Mork som lever paa farm i Haram er søn av Iver og Mari Mork (cfr. Dalen). Hans hustru er en søster av Mrs. T. Hanson, Haram. De har ingen barn.

C. Madson, farmer i Haram er dansk, er gift og har flere barn.

H. C. Gustafson er svensk. Han er gift og har flere barn. Gustavson er en av de ældre settlere i Haram og er anset som en grei og bra kar.

Torstein Nestebo er født 1847 i Lesje, og utvandret første gang til Amerika i 1885 og opholdt sig da i Duluth, Minn., i 1½ aar, da han reist tilbake til Norge. Utvandret paanyt i 1901 og har siden levet i Haram, hvor han har homestead. Hans hustru er Oline Haakenstad fra Lesje.

Sønnen **Ole Nestebo** er født i Lesje 1878 og utvandret i 1901 og har siden levet i Haram, hvor han har homestead. Han er ugift. Er sekretær i Emmanuel menighet av Brodersamfundet og meget interesseret i lægmandsvirksomheten.

John Nestebo, en anden søn av Torstein, er født i Lesje og utvandret i 1901 og har siden levet i Haram, hvor han har drevet farming og træskning.

Karoline Nestebo, Torsteins datter, er født i Lesje og emigrerte i 1901 og lever hjemme hos sine forældre.

Mathias Skarphol er født 1872 i Lesje (cfr. Ed. Skarphol, Scandia). Han utvandret til Amerika i 1892 og efter en tids ophold i Minneapolis kom han hit i 1893 og tok i 1894 homesteadland. Han har dertil kjøpt land, saa han nu har en av de bedste farme i townet. Mathias blev gift i 1895 av Pastor Nils Fjeld, med Sigrid Dalen (cfr. Jacob Dalen, Dalen). De har 7 barn. Mathias er en av stifterne av Bethesda menighet og er meget interesseret i det kirkelige.

Johannes Dalen er født i Lesje 1870 og utvandret til Amerika i 1887. Han opholdt sig i Minnesota til han i 1893 kom hit og fik homesteadland i Haram. Han blev gift i Souris 1906 med Sarah Oveland, født i Grand Forks County, N. Dak.

En bror av Johannes, Mathias Dalen, har opholdt sig flere aar i settlementet. Han har frekventeret Brodersamfundets bibelskole i Wahpeton, N. Dak.

Bjørner Skarphol er født i Lesje 1867 og utvandret i 1888. Efter et ophold i Wisconsin kom han hit i 1893 og tok aaret efter homestead, hvor han fremdeles bor. Han er ugift. Søskende: (Cfr. E. Skarphol, Scandia).

Theodor Aasheim er født i Sparbu, Trøndelagen, av forældrene Tore Toreson Persgaren og hustru Bergitte Lorentsdatter. De flyttet fra Sparbu til Stod. Aasheim utvandret i 1892, og efter et ophold i Pope County kom han hit i 1893 og tok samme aar homestead, som med det han har kjøpt, utgjør en fin farm beliggende like ved hovedveien mellem Souris og Carbury.

Han blev gift av Pastor Raftshol i 1901 med Josie Rollefson, født i Wisconsin. Hendes far, Melberg Rollefson, utvandret for 40 aar siden og lever i Grant County, Minn. Hustruen Julia Monson, født i Wisconsin, er død. Mrs. Aasheims søskende: Mrs. W. Nilson, Scandia; Gustav Rollefson, Scandia; Edvin Rollefson, Portland, Oregon.

Aasheims søskende: **Ludvig Aasheim,** døde i 1911. Han kom samtidig som broren og tok land som nu eies av Emil Olson. **Edv. Aasheim,** var en begavet ung lærer ved Brodersamfundets presteskole i Wahpeton, hvor han døde. **Tora,** Mrs. Hendrikson, døde i Crookston. Hendes barn, Hjørdis og Vilma, har sit hjem hos onkelen Theodor. Grete, Mrs. John Oreng, Mont. Godtfred, Evansburg. Lorentz, teologisk student. Otto, Los Angeles, Cal. Aasheim og hustrus barn: Edna, Josef, Clarence, Arthur og Lui.

Ivar Kornkven er født 1873 i Lesje, av forældrene (cfr. Kornkven, Dalen) og utvandret i 1891 og kom samme aar til Bottineau County og tok homestead i Haram 1894. Ivar blev gift 1909 med Hanna Haugen (cfr. Haakon Skarphol, Scandia). De har flere barn. Ivar har en god farm ved

Canada-grænsen og da han er en dygtig kar gaar det fremad. Han var med og stiftet Emanuel menighet av Brodersamfundet og har været medlem av townets bestyrelse.

Thomas Hanson er født paa Søndmøre. (Cfr. broderen And. Hanson). Han har farm i Haram. Hustruen Karoline er en søster av W. Mork (cfr. Haram). Deres barn: Carl, Annie, Rodger, Gina, Robert, Ingeborg, Thora og Arthur.

Reidar Larson er fra nærheten av Trondhjem, hvor faren var kirkesanger. Reidar har sin farm like ved hovedveien mellem Souris og Carbury. Hans hustru Berta Larson døde høsten 1916. Deres barn: Rolf, Olaf, Borghild og Hilda. Reidar er en oplyst og belæst mand som det er interessant at samtale med. Blandt andre offentlige hverv, som han har indehat vil jeg nævne, at han i flere aar har været formand for townbestyrelsen i Haram.

Lars Siverson er født i Soggendal i Dalene 1864 og utvandret for 27 aar siden til Amerika. Han opholdt sig i Halstad, Minn., i 12 aar og kom derefter til Bottineau County, hvor han tok homestead ved Mouse River, og kjøpte senere land i Haram, hvor han nu bor. Han er gift med Josefine Skjerpe, født i Hesjestad og de har flere barn.

Jonas Norman er født i Jestrikland, Sverige, 1864 og utvandret i 1893, og tok først ophold i Iowa. Hertil kom han i 1896 og tok homesteadland i Haram. Hustruen Marie er fra Gudbrandsdalen. De har flere barn.

Mikael Ihla er født paa Hadeland 1872, av forældrene Anders Ihla, død i Grant County, Minn., og hustru Gudbjørg. Mikael kom til Amerika med sine forældre i 1890, og i 1900 kom han hit og tok homestead nordvest for Souris i Scandia. Dette land solgte han til Hans S. Haugen og kjøpte sig igjen farm i Haram. Han er gift med Laura, datter av

Ole Myhr, Haram. Deres barn er: Olaf, Mabel, Edlyn, Gladys, Alfred. Mikaels søskende: Julius Ihla, Anton Ihla, Jens Ihla, alle i Bottineau, og Peder i Minnesota, Karen, Mrs. K. Thompson, Minn.

Bernhard Stene er født 1879 i Pope County, Minn., av forældrene Østen Stene fra Gaustad, Gudbrandsdalen og hustru Rønnaug Guttu fra Ringebu. Bernhard kom hit i 1900 og fik homesteadland i Haram. Hans søskende er: Peter, Oscar, Annie Stene, alle i Mohall, N. Dak. Mrs. L. Erdahl, Souris. Anton Stene, Ray, N. Dak. To søstre lever i Minnesota og en bror i Griggs County, N. Dak.

Emil Vullum er født ved Stenkjær 1881, av forældrene Karl Vullum og hustru Ingeborg Eriksen, født i Beitstaden. Faren var hornblaaser i det militære. Emil utvandret i 1900 og opholdt sig først i Minnesota, senere ved Bismarck, N. D., Canada og flere steder, til han kjøpte L. Aases homestead i Haram.

Emil er gift med Kristine, født i Gudbrandsdalen, av forældrene Peter og Berit Brønnae. Vullums far var gift to gange, første gang med en søster av den bekjendte Erik Vullum.

Ole O. Berge, søn av Ole G. Berge (cfr. Dalen), er født i Minnesota 1882 og kom med sine forældre til Bottineau to aar gammel. Han er nu farmer i Haram. Han blev gift i 1905 med Gunda Løken og har flere barn.

Gustav Johnson fra Vermland, Sverige, kom til Amerika i 1892 og til Bottineau i 1891, hvor han har homesteadland i Haram paa grænsen av Canada. Han er ugift og er en bror av N. J. Johnson (cfr. Souris).

Av ungdommer som er kommet over i de senere aar vil jeg nævne: **Torvald Hagen,** født i Lesje 1885 av gaardbruker og landhandler Johannes Hagen og hustru Marit Randen fra

Lesje. Torvald utvandret i 1906 og har den meste tid arbeidet rundt Souris. Han er gift med Bella Breden (cfr. Jesper Brenden, Haram). Broderen **Jonas Hagen** utvandret i 1913 og har for det meste arbeidet i Haram. Likesaa **Gustav Hagen,** der kom i 1911.

Andrew Smestad er født i Elverum, Østerdalen, 1887, av forældrene Andreas Smestad og hustru Gunner Finchenhagen. Andrew utvandret i 1906 og kom til Bottineau County i 1909 efter at ha opholdt sig i Wisconsin og Minnesota. Han er nu farmer ved Glasgow, Montana.

Ole K. Rise er født i Lesje 1887 og utvandret i 1910 og har den hele tid siden været i stadig arbeide hos farmerne i Haram og Scandia. **Sigurd Tande,** født i Lesje, utvandret i 1910 og arbeidet flere aar i settlementet. Er nu farmer i Montana. Broderen Johan var her i 5 aar og reiste saa tilbake til Norge. Ole kom i 1914. Deres forældre er Ole Tande og hustru Marit, født Haakenstad. **Torstein Olson,** født i Lesje 1887, utvandret i 1910. **Jonas Olsen,** født i Lesje, levde flere aar i settlementet. Hans hustru er Olga Hanson. En søster av Jonas og Torstein er enke efter Johan Dalen, der hadde farm i Haram og døde for nogen aar tilbake. De tre søskende er, saavidt jeg kjender til, nu bosatte i Minneapolis. Deres forældre er Ole Torstenson Temmerbakken og hustru Marit Kaarbosether, Lesje.

Scandia.

Vestenfor Haram grænser mot Canadalinjen i nord og Scottia township i vest. Scandia-navnet passer utmerket, da svensker og norsker bor om hinanden i dette strøk. Dog er nordmændene i stort flertal. Her er landet jevnt og minder om Red River dalens frugtbare sletter. Dog er det trist dette med skogen som ikke er at se og med vandet som ligger saa altfor langt nede i jorden. Men naar hveten begynder at spire utpaa vaaren er der allikevel vakkert vest paa prærien. Og om søndagen er der saa stille, at selv den mest nervøse professor vilde føle freden og stilheten. Naturen, i skjøn forening med folket, skaper søndagsfreden. Hører du binderen surre paa søndagen, saa er det ingen av „vore" som eier „riggen". Vort folk har fundet ut, at det betaler sig bedst baade i aandelig og timelig henseende at gi denne dag til gudsdyrkelse.

Av nordmændene som lever her er de bønder fra Lesje i Gudbrandsdalen i stort flertal. Det er arbeidsomme folk, som ikke graver sit pund ned i jorden. Det er folk præget av sterk religiøsitet og jeg tror og vet, at den ting er blit til velsignelse. De eier land og meget gods, vest paa prærien, det er sandt nok, men den største rigdom er den arven de har med fra Lesje i Gudbrandsdalen. En arv som mange av os har, enten vi vil vedkjende os arven eller ikke. Det er minderne fra hjemmet, hvor ordet lød og hvor livet levdes til Guds ære.

John Lermon er født 7de juni 1872 paa Leirmo i Lesje av forældrene Peder T. og Guri A. Leirmo og utvandret til Amerika vaaren 1893. John arbeidet som snekker i Pope County, Minn., i fire aar og reiste derpaa til Norge, hvor han opholdt sig et aar og kom saa i 1898 til Bottineau. Han blev

gift i 1898 med Marie E. Haugen fra Lesje, som kom over til Amerika samme aar. Hun er født 13de januar 1870 av forældrene Erik O. Haugen og Marit Johannesdatter.

Paa den tid Lermon i 1898 kom til Scandia var næsten intet land optat. Nogen faa kvarter var tat høsten '97 og vaaren '98. Lermon fortæller at han, Albert Villehus, John Homsy, nu i Canada, og C. O. Nelson var de første og eneste skandinaver, der bodde i Scandia i 1898. Tom Shermann og Kelly-familien var de eneste av andre nationaliteter.

I 1905 blev townet organiseret og fik navnet Scandia, væsentlig av den grund at den overveiende del av nybyggerne var skandinaver. Ved folketællingen i 1905 hadde Scandia 300 indbyggere og 10 aar senere, i 1915, 430. Townets første embedsmænd var: Supervisors, Iver P. Brændjord, Sam Haakenstad, John Coliton; Treasurer: C. O. Nilson; Assessor: J. P. Lermon; Clerk: Wm. Steen. I 1915 hadde Scandia en samlet formue av $284,541 og er i forhold til størrelsen det rikeste township i countyet.

Lermon er av dem som ikke saa snart „kan glemme gamle Norge." Foruten sin første tur til Norge i 1897 var han med familien til Norge fra høsten 1905 til høsten 1906 og likesaa fra 1909 til 1912 og familien opholdt sig da særlig paa Lillehammer. Deres barn er: Peder, født 1898; Marie, 1901; Einar, 1906 og Gustav 1911.

Av offentlige bestillinger har Lermon hat embedet som direktør for skoledistriktet og er for nærværende skolekasserer og assessor for townet og vicepræsident for Farmers Elevator and Supply Co., Roth. Han er en av dem som følger godt med tiden og som trods sine mange pligter som farmer og offentlig bestillingsmand faar tid til at læse en hel del. Slik skal det være. Vorherre vil ikke at vi bare skal skrape land og penger sammen, han vil sikkert at vi nu og da, naar anled-

ning gives, skal ta ut paa færden, opfriske minderne i barndomshjemmet, glæde far og mor ved et besøk eller fælde en taare paa deres grave. Vi hædrer ikke far og mor paa det vis at vi aldrig tør bruke nogen dollars paa et besøk til hjemmets arne, ei heller paa den maate, at vi rynker paa næsen til alt det norske og synes det er saa gildt dette at faa lov til at glemme gamle mor og bli amerikaner i tale og skrift.

Christ Nelson er født paa Næs paa Romerike 1860, av forældrene Nils Nilsen Vandsem og hustru Marie Johnsen. Christ utvandret i 1887, og efter et 10-aarig ophold i Minneapolis kom han i 1897 hertil og tok homesteadland aaret efter. Han blev gift 14de april 1894 av pastor Vangsnes med Anna Haakonsdatter Skarphol (cfr. Ed. Skarphol, Scandia). En bror av Christ, Sam Nelson, lever i Minneapolis. Christ har været townkassierer i 4 aar og er en meget nøiagtig mand, som vil at alting skal være i god orden.

Albert Bildehus er født i Pope county, Minn., av forældrene Ole og Borghild Bildehus fra Aasеraal, som utvandret til Pope county omkring 1860. Moren døde i 1881, mens faren, der er igjen gift, lever i Pope County. Albert kom hit i 1898 og tok samme aar homesteadland i Scandia. Han blev gift i 1890 med Randine Nilson. Deres barn er: Cora, Mrs. Oscar Leirvik, Divide County, N. D.; Ottis, Ella, Arthur, Grant, Alice, død, Harewood, død. Alberts søskende: Knut, Andrew og Emil i Minnesota.

Mrs. Bildehus' far, **Helge Nelson,** født 1832 i Sigdals prestegjæld paa gaarden Rime, utvandret i 60-aarene og opholdt sig først i Wisconsin, senere i Fillmore og Pope Counties, Minn. Hustruen døde to aar efter ankomsten. De andre søskende er: Karen, gift med Leonard Nilson, er død; Helene, gift med John Home, er død; Christian Nelson, Portal, N.

Dak. Helge, som har tat homestead i Scandia, lever hos datteren. Han er trods sin alder spræk og kvik.

Nils Pederson er født 1839 paa gaarden Setterlund, Vermeland, Sverige, og utvandret med familie i 1888. Efter et ophold i Grant County, Minn., paa 9 aar kom han hit i 1897 og tok homestead i Scandia, som nu eies av John Pederson. Hans barn er: Emil, Maddock, N. D.; Wil., Nelson, Scandia; Christine, gift med Carl Lybeck; Hulda, gift med Gustav Lybeck, Tuttle, N. D., og Adolph N., Wildrose, N. D. Nils har en bror, Peter Setterlund, i Minnesota. Nils og Karoline blev gift i Sverige i 1873 og jeg haaber de oplever sin guldbryllupsdag.

Emil Olsen er født 1877 i Vermeland, Sverige, paa gaarden Knappen, av forældrene Ole Erikson og hustru Anne Mathieson. De var begge fra Solør i Norge og Emil blir derfor svensk av fødsel, men egte norsker eller solung naar folkeslaget tages i betragtning. Emil utvandret til Amerika i 1892 og, efter at ha opholdt sig i Wisconsin, Minnesota og La Moure County, N. Dak., nogen aar, kom han i 1896 til Bottineau og tok aaret efter homesteadland. I tre aar var han sammen med Emil Erikson i forretning i Souris. Nu driver han sin store farm og er en driftig kar som det er en ære for baade svenske og norske at regne som sin landsmand. Han blev gift i 1902 med Marie Klukstad (cfr. Ole Klukstad, Scottia). Deres barn: Agnes, Oliver, Ruth, Morris, Verdin og Memmie. Emils søskende: Ole, Martin, Olaus, Hjalmar, alle av Noonan, N. D.; Karl og John i Sverige, Oscar Olson, Noonan, N. D., og Mrs. Sivert Stene, Haram.

Ole Sveen er født i Lesje 1867, av forældrene Tore Sveen og hustru Marit Løftingsmo, og utvandret i 1893 til Pope County, hvor han i 5 aar drev farmarbeide til 1898, da han kom hit og fik homesteadland 10de juni samme aar. Han

blev gift 1910 av pastor Ole T. Nelson med Sigrid Eriksdatter Huse eller Dalen, faren fra Dovre, moren fra Lesje. Oles søskende: (Cfr. John Sveen, Scandia)

Lars Jorundstad er født i Lesje 1873, av forældre Jacob Jorundstad og hustru Anne Sjaaheim, begge døde. Lars kom til Bottineau fra Norge i 1897 og tok om høsten samme aar land i Scandia, hvor han fremdeles bor. Han blev gift i 1905 med Everine Pederson og de har følgende barn: Alma, Liwald og Elen. Lars har tre søskende i Divide County, Ole og Jacob, samt søsteren Gina, gift med T. Skarphol. Hans i Norge, likesaa Johanne og Marit, gift med Jonas Toring. Disse tre sidste opholdt sig endel aar her i landet. Lars Jorundstad er en belæst og tænkende mand. Jeg trives sammen med farmere, men ofte har jeg blit kjed av „crop" snak og da er det en stor fornøielse at træffe slike karer som Lars at tales med. Der er endel som ikke kan forstaa at nogen kan ha slik stor lyst paa at læse. Jeg tror jeg forstaar.

Olaus Pederson er født i Værdalen 1840, av forældrene Per og Marta Rognhaug, og utvandret i 1904. Efter en tids ophold kom han i 1905 hertil, hvor han og hustru lever hos sin datter, Mrs. Lars Jorundstad. De blev gift i 1870 i Norge. Deres barn er: Matilde, Inga, Job P. og John, alle i Canada. Magda, Poulsbo, Wash.; Karl P., McKenzie County, N. D.; Sigvardt P., Divide County, N. D.; Ole P., Virginia, Minn.; John P. paa tur i Norge; Lina, Evrine, Mrs. Lars Jorundstad; Johannes P. døde i Minnesota.

Mathias Næstegaard er av de første settlere i Scandia, idet han saa tidlig som vaaren 1897 tok homesteadland. Han er født i Lesje 1876 og utvandret i 1897 og kom til Bottineau samme aar. Han blev gift i 1905 av pastor Svingen med Oline Norderhus (cfr. Sivert Norderhus, Scandia). Deres barn er: Olga, Mabel, John, Inga, Helga. Mathias' for-

ældre var gaardbruker i Lesje, Johannes Torsteinsen Næstegaard og hustru Oline Ølstad. Broren til Mathias, Torvald Næstegaard, er farmer i Scandia og en anden bror, Sivert,

Mat. Næstegaards farm.

farmer ved Noonan, Divide County, N. D. Fem søskende bor i Norge. Mathias er en drivendes kar, som har været svært heldig. Han eier en av de fineste farme i settlementet. For

kun faa aar tilbake kjøpte han av Fr. Guttu to kvarter land for $11,000 og Mathias er foruten disse kvarter eier av to og en halv kvart til.

Torvald Næstegaard er født i 1871 i Lesje og utvandret til Amerika i 1898 og kom samme aar til Bottineau County og fik sig homesteadland i Scandia, hvor han desuten eier endnu en kvart. I Williams County har han ogsaa to kvarter land, saa det maa siges at Torvald er i gode omstændigheter. Dertil er han ungkar og kan ha det akkurat som han vil. Søskende: (Cfr. Math. Næstegaard, Scandia).

Paul Norderhus kom hit i 1897 og var blandt de første i Scandia. Paul blev født i Lesje 1875, av forældrene gaardmand Knut Norderhus og hustru Rønnaug Torstensdatter Randa. Han utvandret i 1892 og kom hit efter 5 aars ophold i Pope County. Han blev gift i 1903 av pastor Raftshol med Anna Klukstad (cfr. Bert Klukstad Scottia). Deres barn er: Clarence, Oliver, Rudolph og Marie. Hans søskende er: Sivert, lever paa farsgaarden i Lesje; Brite, Mrs. Torsten Næstebo, White Earth, N. D.; Marit er gift med Haakon Rudie, Lesje; Marie, gift med Knut Nystuen, Lesjeskogen.

Paul var i mange aar trustee for Lesje menighet og formand for Fram avholdsforening. I avholdsarbeidet var han varmt interessert.

Da Paul Norderhus efter kun faa dages sykeleie døde forrige aar vakte det sorg over hele settlementet. Jeg nedtegner brudstykker av en nekrolog i „Fram“:

„I 1897 tok han sig homesteadland i det nuværende Scandia, 6½ mil nordvest for Souris. Idag, ikke 20 aar siden sletten toges i besiddelse, ser vi et veldyrket, velopbygget settlement, hvor nordmænd bygger og bor i velstand og fred. Et settlement, hvor kirkeklokken hver søndag kimer de kjendte, kjære toner utover til vort folk. Dette settlement fik Norder-

hus være med paa at bygge. Han fik være med at reise kirken, fik være med at støtte alt det som godt var. Og nu fik han dø paa det sted han selv fik bygge, det sted hvor kone og barn møtte ham med kjærlighet. For sidste gang fik han komme til sin kjære kirke og saa fik han hvile i den jord, som han selv ved sit stræv, ved sin sved har været med paa at indvie.

Paul Norderhus, Scandia.

Godt oplyst, venlig og beskeden som Norderhus var blev han elsket og agtet av unge og gamle. Han sa sjelden meget. Trængte sjelden ind paa nogen. Men hans milde, granskende blik har været en formaning for mange — ogsaa for mig. Det hjemsted han fik i Scandia har han git avkald paa; men isteden fik han et herligere hjemsted i himmelen. Paul Norderhus blir sakna og hans minde vil længe bevares blandt os alle."

Iver Gravset er født paa Lesjeskogen 1877, av forældrene Hans og Rønnaug Gravset, og utvandret i 1895 og efter 2½ aars ophold paa farm i Brown County, Minn., kom han her i 1898, og eier nu omkring 700 acres land. Han er gift med Bertine Vollan, utdannet som musiklærerinde ved Concordia College. Gravsets søskende: Hans Gravset, har gjennemgaat handelsskole i Crookston, Minn., og er nu bestyrer av banken i Roth. Olaf, farmer ved Roth. Brite og Ronnaug Gravset opholder sig her, mens broren Amund Gravset lever i Norge. Mrs. Iver Brændjord, Scandia.

Som de fleste „vest paa prærien" har Iver gjort det godt i Amerika, og det er en sand vederkvægelse for en omstreifende mand at komme til Ivers vakre hjem. Gjestfriheten blandt vort folk i den norske bygd kan maale sig med den egte, gode, gamle norske gjestfrihet.

Edvard Skarphol er født i Lesje, Gudbrandsdalen, av forældrene gaardbruker Haakon Hansen Skarphol og hustru Marit Olsdatter Tanødegaarden. Han utvandret til Amerika i 1896 og tok homesteadland i Scandia vaaren 1898. Edvard blev gift i 1913 med Ragna Norderhus fra Lesje. Hendes søskende er: Mrs. Mat. Næstegaard, Sivert Norderhus og fire søskende i Norge. Edvards søskende: Haakon, Mathias, Bjarne og Anton lever her i settlementet, Hans og Tobias er farmere ved Noonan, N. D.

Edvard fortalte om en jagttur i Norge, hvor han skulde være med en kaptein. Denne syntes at Edvard var for sen paa foten til at begynde med, men det viste sig at Edvard kunde holde følge. De saarede en ren og under forfølgelsen av renen maatte de over en elv. Kapteinen vadet over og blev vaat til skindet, mens Edvard hoppet fra sten til sten, og Edvard og hunden fandt renen længe før kapteinen, som var tung av vandet. Senere fik Edvard anledning til at skyde paa en

ren som kom svømmende, og da blev kapteinen sint fordi Edvard igrunden var for let paa foten, saa kapteinen ikke fik moroen av at skyte selv.

Hans J. Haugen er født i Lesje 1876, av forældrene Jørgen Hansen Stavemshaugen og hustru Eli Hansdatter Hagen. Hans kom til Amerika i 1897 og tok homesteadland i Scandia aaret efter. En bror av Hans, Edvard Haugen, er farmer ved Noonan, N. D. En anden bror, Hans, lever paa farsgaarden i Norge. At der blev to Hans'er i familien kom av at

Hans J. Haugen.

begge bedstefædre hette Hans og begge skulde opigjenkaldes. Hos Hans har jeg stoppet mange gange og vi kommer godt overens. Jeg vil sætte ham i den klasse som kaldes „de stille i landet". Han er av dem som ikke vil vække opsigt, men virker i stilhet. Efter at hans gode ven og nabo, Paul Norderhus, døde har det blit likesom mere ensomt for Hans, saa han trives ikke saa godt som før. Men jeg haaber at han endnu

ikke forlater bygden, ti slike karer som han har hvorsomhelst sin mission at utføre.

Ingeborg Ekrol fra Skodje ved Aalesund utvandret med søn og datter i 1898 og Ingeborg tok homestead i Scandia, som nu eies av Haakon Skarphol. Ingeborg døde vistnok i 1905. Hendes barn: **John Ekrol,** født i Skodje 1885, av forældrene Halvar og Ingeborg Ekrol. John har tat homesteadland i Williams County, N. D. Han har gjennemgaat et kursus ved Sethres Business College, og driver nu mest med snekkerarbeide. Søstre, Oline, nu Mrs. Eidsvig, Calgary, Can. og Anna, har arbeidet paa banken i Roth, N. D.

Hans S. Haugen er født i Ringebu, Gudbrandsdalen, av forældrene Simon Tollefsrudhaugen og hustru Sigrid Ingebrigtsdatter, utvandret i 1892 og kom samme aar til Bottineau, hvor han tok homestead omkring 1898. Han blev gift i 1901 av pastor Raftshol med Marie Jacobsdatter Ulleteigsløkken fra Lesje. Deres barn: Selma, Clara, Sina, Selmer, Benny, Hannah og Melvin. Hans' søskende: Ole Haugen, Scandia; Martha, gift med Torstein Sperre, Melroy, N. D.; Johannes og Kristen i Norge; Eli, gift med Mat. Skillestad. Hustruen har en søster, Ingeborg, som er gift med Jonas Haakenstad, Duluth, og flere søskende i Norge.

Iver M. Brændjord er født 18de oktober 1873 i Lesje, av forældrene Martin Iversen Brændjord og hustru Guri S. Rønningen, og utvandret i mars 1893 til Renville county, Minn. Han kom til Bottineau i juni 1898 og tok homestead i juli samme aar. Han graduerte fra normalskolen i Madison, Minn., 1907 og fra Normal College ved Nord Dakotas universitet i 1901. Fra 1903 til april 1909 var han county auditor i Bottineau og fra 1912—1913 alderman i Ronan, Montana, hvor han nu driver forretning og er gift. En bror

er Hans M. Brændjord, Glasgow, Mont. Sigurd, død (efr. Scandia).

Tore Hagen er født paa Dovre i Gudbrandsdalen 1873, av forældrene Ole Haakenstad fra Lesje og hustru Brite Pedersdatter Rindal fra Dovreskogen. Tore utvandret i 1897, kom til Bottineau i samme aar og tok homestead i 1898. Han blev gift i 1908 med Ingeborg Kjeldshus. Tores søskende er: Kristian Hagen i Canada; søsteren Marie, gift med Albert Volberg, Oregon, og tre søskende lever i Norge.

Ole Afdem er født i Lesje paa Afdemshagen 1863 og utvandret i 1884 til Pope County, Minn., hvor han arbeidet paa farm i 15 aar, til 1899, da han kom hit og fik homesteadland. Han blev gift i 1889 av pastor P. Winter med Marie Knudsdatter fra Lesjeskogen, søster av Anton Kveum og Mrs. Wil. Steen. Ole har en bror, Kristian Afdem, i Minneapolis, og en søster Mrs. Oline Kaldal i Glenwood, Minn. Afdems og hustrus barn er: Clara, Carl og Oscar. Ole har været skolekasserer i flere aar og en grei og bra kar.

Sivert Norderhus er født i Lesje 1871, av forældrene Hans Høie og Marit Halset og utvandret i 1899 og tok samme aar homesteadland i Scandia. Dertil har han kjøpt 160 acres av Kr. Hovland. Siverts søskende: Mrs. Ed. Skarphol, Mrs. Matt. Næstegaard. Tre søstre og en bror lever i Norge.

John Sveen er født i Lesje 1860, av forældrene Tore Sveen og hustru Marit Løftingsmo, begge døde. John utvandret i 1885 og opholdt sig i Pope County, Minn., som farmer og snekker, til han i 1899 kom til Bottineau, hvor han aaret før hadde tat homesteadland. Han blev gift i 1888 av pastor Sæterlie med Carrie Thorson, født i Lesje. Deres barn er: Marie, Gusta, Thoral, Jenny, Thomas, Clara, Inga, John, Marthil og Marion. Johns søskende: Ole Sveen, farmer i Scandia; Mari, død. Mrs. Sveens søskende: John

Thorson, Minneapolis, Minn.; Christ Thorson, Granite Falls, Minn. og en søster i Norge. John har været medlem av skolestyret og sekretær i Lesje menighet. Han har en av de fineste farmhjem i settlementet, nær Lesje kirke.

Sivert Haakenstad er født i Lesje 1869, av forældrene Sivert Paulsen Haakenstad og hustru Marit Olsdatter. Sivert utvandret i 1891 og opholdt sig i Minneapolis og Montana til han i 1898 kom hit. Homesteadland i Scandia tok han i 1899 og har nu en vakker farm, godt bebygget. Han blev gift i 1911 av pastor Pederson med Anne Hansdatter Haakenstad, født i Lesje. Deres barn er: Henry og Morris. Hustruens søskende er: Karoline, født i Lesje, lever nu her i settlementet; Olga og Johanne bor i Norge. Siverts søskende (cfr. Christ Haakenstad Haram). Sivert var med og organiserte farmerelevatoren i Roth og er en av direktørerne. Han var ogsaa med i arbeidet for townets organisering. Han er som de fleste er „vest paa prærien" en oplyst og hyggelig kar.

Peder P. Sletten er født paa Lesjeskogen 1871, av forældrene Peder Sletten og hustru Brite Leren og utvandret i 1890 og opholdt sig i Watonwon, Minn., i 9 aar, til 1899, da han kom hit og tok homestead som nu eies av Iver Gravset. Selv bor Peder paa 320 acres som han byttet til sig hos Gravset. Han blev gift i 1899 med Kari Klukstad fra Lesje. Deres barn er: Bella Pauline, Peder, Mabel, Walter og Anne. En søster av Peder er Mrs. Ensrud, Pekin, N. D. Peder er en drivende kar, som er godt likt av sine naboer.

Ole Kjeldshus er født i Lesje 1879, av forældrene gaardbruker Hans Kjeldshus og hustru Ingeborg Løftingsmo og utvandret i 1899 og tok homestead ved Mouse River i 1901. Han bor paa sin hustrus homesteadland som hun tok i 1898 og har dertil kjøpt 120 acres. Han blev gift i 1903 av pastor

Raftshol, med Karoline Haakenstad (cfr. Christ H. Haram). Deres barn er: Sigurd, Ida, Karl og Marvin. Oles søskende: Jens Kjelshus, Noonan, N. D..; Ed. Kjelshus, Souris; Inga i Norge; Oliver Kjelshus, Akely, Minn., og Marit, gift med John Reep.

Nils Nilson er født 1878 i Viridalen, av forældrene John og Karen Nilsen ,og kom 8 aar gammel med sin morfar til Wisconsin. Hans forældre var døde to aar tidligere. Nils kom til Bottineau i 1894 og i 1899 tok han homestead i Scandia og har nu en vakker farm. Han blev gift i 1902 med Anna Bakke fra Vaage i Gudbrandsdalen. Hun er død. De har fire barn.

William Steen er født i Elverum 1874, av forældrene gaardmand Otto Steensløkken og hustru Marte. Han utvandret i 1892 og efter et aars ophold ved Osakis, N. D., kom han i 1893 til Bottineau, hvor han i 1896 tok homestead, nordøst for Souris. William lever nu i Scandia, hvor hans hustru i 1900 tok homestead og har dertil kjøpt 160 acres. Han blev gift i 1902 med Kari Knudsdatter Kveum. Deres barn er: Myrtle og Clarence. Williams søskende: Anne, Mrs. Aug. Wenstad, Oline, Mrs. Ch. Cook. Hustruens søskende: Cfr. Ole Afdem, Scandia. William har betjent et aar som sekretær for townet og 4 aar som fredsdommer.

Karl Skagen er født i Hassel prestegjæld, Vesteraalen, 1863, av forældrene Sjur Andersen og hustru Elisa, og utvandret i 1899 og tok samme aar homesteadland i Scandia. Han er ugift. Søskende: Adolf Skagen, Landa; Lina, gift i Wisconsin; Ingeborg, Mrs. J. Jacobson, Canada.

Ivar Brændjord blev født i Lesje 1869 av forældrene Peder Brændjord og hustru Marit Kolstad. Han utvandret i 1890 og kom i 1891 til Bottineau County, hvor han i 1893 tok land i Haram township, men flyttet senere til Scandia,

hvor han døde i sine bedste aar i 1905. Han mindes i bygden som en bra og oplyst mand. Han blev gift i 1897 med en søster av Iver Gravset (cfr. Scandia). Deres barn er: Mary,

Iver Brændjord.

Betsy, Hans og Peder. Mrs. Brandjord har et vakkert hjem og farmen renter hun ut.

Ole P. Nordsletten er født i Lesje 1862 av forældrene Peder Nordsletten og hustru Anne Løfingsmo. Peder Nordsletten er en agtet og bekjendt lægmand i Norge og øver en stor og gavnlig indflydelse paa store strøk i Gudbrandsdalen. I snart 60 aar har Nordsletten virket som lægmand i Hans Nielsen Hauges retning.

Ole kom til Amerika i 1884, opholdt sig et halvt aar ved Zumbrota, Minn., derfra til Syd Dakota et aars tid, Madelia,

Minn. en vinter, arbeidet 14 aar i Minneapolis som murer og paa Lagerhus. Har ogsaa arbeidet paa farm og som skolelærer og boktrykker. Fra Minneapolis kom han hertil i 1900 og fik sig homestead som nu eies av Holset. Efter en tur til Canada kom han tilbake og kjøpte land og lever nær Lesje kirke. Ole har arvet haugianismen efter sin far. Han har ogsaa arvet farens interesse for læsning og skrivning og som taler.

Ole Nordsletten blander sig ikke meget ind i politik selv om han ogsaa følger godt med tiden. Nei hans interesse ligger i det kirkelige. I Minneapolis var han menighetens diakon og her har Ole været søndagsskolebestyrer, formand i Fram avholdsforening, diakon i Lesje menighet, sekretær i samme, og sekretær i Nordvestens indremissionsforening. Han har ogsaa indehat embeder i townet.

Nordsletten blev gift i 1886 med Marie Thoring, født i Lesje, død i Minneapolis 1896. Deres barn: Peder, teologisk student ved Hauges synodes seminar i Red Wing. Bella, paa homestead i Montana, holdt skole i flere aar. Anna, holder skole i Montana. Inga holder skole. Harald Thoring er hjemme paa farmen.

Nordsletten blev gift anden gang i 1900 med Agnethe Øvregaard, født i Fillmore County, av forældrene fra Stange, Hedemarken. Hendes søskende er: Ole Øvregaard, Britisk Columbia; Adolph, Seattle, Wash.; Dyre i Canada; Albert, Fillmore County, Minn.; Severin, Anders og Magnus ved Minneapolis; Johan i Canada; Julia, Helene, Ida og Bergitte, bosatte i Minneapolis.

Adolph Pederson er født i Pope County 1874, av forældrene Martin og Charlotte Pederson, som utvandret fra Vestre Gøtland i Sverige for snart 50 aar siden til Pope County, hvor de har farm.

Adolph Pederson kom til Bottineau omkring 1900 og tok homestead i Scandia, som nu eies av Hedin.

Pederson graduerte fra høiskolen i Glenwood og College i St. Peter, og studerte ved universitetet i Indiana, hvor han tok graden A. B. Han holdt i flere aar engelsk, norsk og svensk skole, og var i 6 aar Register of Deeds i Bottineau County. Han blev gift i 1907 av pastor Kavalin, med Hannah, datter av C. Forsberg (cfr. Dalen). Deres barn er Alice og Waldon. Pederson døde i 1914 og enken lever paa farmen i Scandia.

Olaf Johnson er født i Sirdalen, Stavanger amt, 1870, av forældrene John og Ragnhild Mydland, begge døde. Olaf utvandret i 1897 og opholdt sig endel aar ved Halstad og Moorhead, Minn.; Hillsboro, N. Dak. og i Montana, til han kom hit, hvor han tok homestead i 1900. Han blev gift i 1903 med Marie Mikkelson Vestby, født i Wisconsin. Hendes bror er John Mikkelson, Roth, N. D. Flere søskende lever i Wisconsin, hvor ogsaa faren opholder sig.

Paul Sand er født 1874 i Nordre Fron, Gudbrandsdalen, av forældrene Paul O. Sandbakken og hustru Marit, og utvandret til Amerika 17de mai 1891. Efter en del aars ophold i Watson, Minn., og Larimore, N. D., kom han i 1900 til Bottineau og tok samme aar homestead i Scandia. Han blev gift i 1903 med Hilda Axelson. Deres barn: Oscar og Clara. Sands søskende er: Ole Sandbakken, Boyd, Minn.; Hans, Montevideo, Minn.; Ole, Boyd, Minn. Paul har i flere aar været sekretær i skolestyret og er en oplyst og flink kar.

Josef Otteson er født 1863 i Rølanda sogn, Sverige, av forældrene skomaker Otto Olson og hustru Kaisa Eriksdatter. Otteson utvandret i 1891 og efter et 9 aars ophold i Wiscon-

sin kom han hertil i 1900 og tok samme aar homesteadland i Scandia. Han blev gift i 1884 i Sverige med Mari Eriksdatter, født i Sverige. Konen kom over en tid efter manden. Deres barn er: Mari, Mrs. Anton Anderson, Hilma, Mrs. Albin Erickson, Sarah, Mrs. Nils Berg og Esther hjemme.

Nils Berg er født i Lesje, av forældrene Ole Olsen Berg og hustru Lina Nilson og utvandret i 1894 og kom i 1895 til Bottineau, hvor han omkring 1900 tok homestead i Scandia. Han blev gift i 1905 av pastor Svingen med en datter av J. Otteson (cfr. Scandia). Deres barn er: Johan Hilding, Olaf, Mabel, Nora, Mina, Clara og Nils. Nils er død og enken renter ut farmen.

Haldor Moen er født 1872 (cfr. Gilbert Moen, Souris) og ankom hertil i 1900, hvor han tok homestead i Scandia ved Lesje kirke. Landet rentes nu av John Sveen. Halvor er ugift og lever i Souris.

Mikal J. Holseth, er født paa Lesje 1874, av forældrene Jacob Holseth og hustru Ida Brekke, født ved Trondhjem. Faren har skydsstation og er postaapner. Mikal utvandret i 1892 og opholdt sig i Pope County et aar, i Cooperstown en sommer og fem aar ved Devils Lake. Var tilbake til Norge i 1898 og opholdt sig hjemme i tre aar til 1901, da han kom til Bottineau og tok homesteadland i 1902 i Scandia, som han solgte til Andreas Berg. Han bor nu paa 270 acres som han kjøpte, og blev for et aars tid siden gift med Marit Haugen, født i Lesje 1886. Mikal er en av bygdens mest avholdte mænd. I alt kirkelig arbeide tar han del med stor interesse. Særlig er han en trofast arbeider i avholdsforeningen og ungdomsforeningen.

Albin Erickson er født i Halland, Sverige, 1880, av forældrene John Aug. Erickson og hustru Pauline, og utvandret i 1897 og kom samme aar hertil, hvor han tok homesteadland

i 1901. Han blev gift i 1907 med Gilma, en datter av J. Otteson (cfr. Scandia). Deres barn er: Hilmer, Evald, Carl og Alvin. Albins søskende: Emil Erickson, Souris, N. D.; Johs. Erickson, Mc Kenzie, N. D.; Mrs. Oscar Anderson og Mrs. John Lindstrøm, Souris, N. D.

John Petterson er født paa gaarden Torpaasen, Fryksønde sogn, Sverige, 1873, av forældrene Peder Peterson og hustru Kari, født Johnson, død i Sverige. Peder døde her for 13 aar siden ved et ulykkestilfælde. John utvandret i 1893 og opholdt sig i Traverse County, Minn., til 1902, da han kom hit og tok homesteadland i Scottia, som han senere solgte til John Lindstrøm. Han eier nu 2½ kvart foruten hustruens homesteadland, som hun tok i 1898. Peterson har været medlem av skolestyret i 4 aar, fredsdommer en termin, assessor en termin, direktør i farmerelevatoren og farmerstoret i Souris og trustee i den svenske menighet. Han blev gift i 1902 av pastor Raftshol med Esther Forsberg. Deres barn er: Elnaa, Arthur, Walter Frances og Ruth. En søster av Pederson er Mrs. Skoglund, McKenzie County, N. D.

Edvard Kjeldshus er født i Lesje 1883, av forældrene Hans Kjeldshus og hustru Ingeborg Løftingsmo, som er igjen gift med Tore Hagen. Edvard utvandret i 1903 og kom hit samme aar. I 1904 tok han homesteadland i Williams County og har i de senere aar opholdt sig her, for det meste som farmer. Han blev gift i 1912 i Alexandria, Minn., med Hannah Bjøkne, født i Pope County, Minn. Forældrene, Ole Bjøkne og hustru Guri Stavem, var begge fra Lesje. En søster av Mrs. Kjeldshus er Mrs. Edvard Olson, Kramer, og en er Mrs. Halvor Stavem, Mohall. Edvards søskende (cfr. Ole K., Scandia).

Ole S. Haugen er født i Ringebu 1871, av forældrene (cfr. Hans S. H., Scandia) og utvandret i 1891 og kom

samme aar hit, hvor han tok homestead, 80 acres ved Jacob Dalen og 80 acres inde i Turtle Mountain. Dette har han solgt og renter nu land i Scandia. Han blev under et ophold i Norge i 1900 gift med Kari Olsdatter Haugen fra Ringebu. Deres barn er: Selmer, Anna, Selma, Olga og Oscar. Hustruens søskende er: Ole, Lars og Ivar Haugen ved Crosby, N. D. Oles søskende (cfr. Hans S., Scandia).

Ole Torsgaard er født i Lesje 1877, av forældrene Hans Torsgaard og hustru og utvandret i 1897 og kom samme aar hit, hvor han arbeidet fem aar hos Martin Botten. I 1899 tok han homesteadland ved Dunbar i Haram, men fik bytte med det land han nu har. Han blev gift i 1905 av pastor Raftshol og har flere barn. Faren **Hans Torsgaard** er født i Lesje 1846, av forældrene Martin og Anne Torsgaard og utvandret til Amerika i 1902. Han tok homestead i Williams County, N. D., i 1904. Hans hustru er Ingeborg. Søskende: Rønnaug, Mrs. John Borgen, Wis.; Tore Brenden, Wis.; Ole Brenden, Oregon, farmer; Andr. Torsgaard, skomaker i Norge; Anne og Marit i Norge. En bror av Ingeborg, Ole Holsløkken, er maler i Boston.

Carl G. Nelson er født ved Kristiansand 1861 og utvandret tre aar gammel sammen med forældre og søskende til Fillmore County, Minn. Da Carl var 17 aar gammel flyttet familien til Norman County, hvor de bosatte sig nær Hendrum. Carl opholdt sig en tid i Syd Dakota og kom derpaa til Turtle Mountain, hvor han tok homestead nær Rolette. Han lever nu som farmer i Scandia. Han blev gift i 1884 av pastor Solheim med Clara Sofie Holm, født i Hakedalen, Norge. Hendes forældre døde ved Hendrum, Minn. Mr. og Mrs. Nelsons barn: Elise og Elisabet, begge døde, Jacob, farmer i Canada; Anne Sofie, gift med Ole Brenden (cfr. Jesper B. Haram); Abraham, Kristine, nu Mrs. Løken; Jo-

seph, Carl, Johannes, Esther og Arthur. Carl Nelsons søskende: Nils Nilson, Syd Dakota; O. T. Nilson, prest i Stanley; Katrine, Mrs. John Erickson; Severin Nelson, Turtle Mountain; Elias Nelson, Hendrum, Minn.; Lars Nelson, Lake Park, Minn.; Abr. Nelson, sidst i Syd Dakota. Flere av brødrene er begavede prædikanter og deltar hver paa sit sted i det kirkelige med stor interesse. Mrs. Carl Nelsons søskende: Martin Holm, Hendrum; Kristine, Mrs. Andr. Holm, død; Torger Holm, Montana; Julius Holm, død i Norge; Anton Holm, død i Norge; Antonette, Mrs. H. Ness, Halstad, Minn.; Inga, Mrs. J. Johnson, Elkwood, N. D.; Gustava, Mrs. Kr. Jacobson, Hendrum; Abraham og Julius Holm, Hendrum, Minn. Nelsons forældre, Jacob T. og Gurine E. Nelson døde ved Hendrum, Minn.

Sofus Mork er født 1865 i Hassel prestegjæld, Vesteraalen, av forældrene Mons Steffenson Marken fra Voss og hustru Lava Hansdatter Hennes, og utvandret i 1899 og kom samme aar til Bottineau, hvor han tok homesteadland. Han „renter" nu Mrs. Ivar Brændjords farm i Scandia. Han blev gift i 1895 med Ingeborg Melkesdatter Morken, som kom til Amerika to aar senere end manden. Deres barn: Marie, Lauritz, Inga, Leif og Melvin. En søster av Sofus, Hanna, er enke og lever i Wisconsin. En bror, Guldberg Steffenson, lever i Seattle, Wash. og en bror lever i Norge. Hustruens brødre: Ole Mork i McKenzie County og Ludvig Mork i Roth, N. D., en bror og en søster lever i Norge.

Sofus Mork har prøvet noget av hvert i verden. Allerede som 13 aar gammel gut var han med og forliste paa nordlandsfiske. Nordlændingen elsker havet og naar de kommer ut paa de store sletter her i Nordvesten kan det nok hænde at prærien blir havet og gangplogen den lette fiskerbaad. Det

er ikke at undres paa om nordlændingen mens han sitter paa plogen nu og da drømmer om havet og falder i tanker.

Peter T. Reep er født i Lom Gudbrandsdalen 1ste januar 1851 og utvandret i 1866 fra Bergen med seilskibet „Gustav Adolph". Det var skibets første reise og turen til Montreal tok fire uker og fem dage. Først opholdt Reep sig i La Crosse, Wis., senere i Rushford, Minn., Meadbo, Kansas og Portland, Oregon. I Kansas tok han homesteadland i 1879. Til Bottineau County kom han i april 1898 og drev i flere aar handelsforretning i Roth. Han blev gift i La Crosse, Wis., 1875 med Caroline Abrahamson, født i Bodø, Nordland og døde i Kansas 1881. Hendes far var Sjur Abrahamsen. Deres barn: Alovis Reep, Gesms M. Reep. — Peter Reeps far var Torstein Ræp, søn av Sylfest Ankrust fra Lom og moren var Mari Siversdatter Mendhjeld. Peters søskende: Sigvald T. Reep, Audubon, Minn., død; Syver T. Reep, Kloten, N. D., død; Mrs. Livø Sanden, Michigan, N. D., død; Mrs. Anna Myhr, Douglas, N. D., lever; Mrs. Embjar Ræp, død. Hustruens søskende: Carl Abrahamson, død; Miss Eliason, Fowler, Kansas; Mrs. Berland, Rome, N. D.; Miss Eliason, Saltdalen, Norge. Reep bor nu i Seattle, Wash.

Andrew Sivertson er født paa Hitteren pr. Trondhjem i 1876, av forældrene Andreas og Karoline Sivertson og utvandret til Amerika i 1896. Efter et 4 aars ophold ved Halstad og Hendrum, Minn., kom han hit i 1900 og tok homesteadland sydvest for Antler i 1902. Dette land har han solgt og eier nu en kvart land i Williams County. Andrew er bygningsmand og godt likt av folket. Han er ungkar, men der er godt haab for slik en flink og bra kar som Andrew.

Andreas Berg er født paa Ringsaker, Hedemarken, 1883,

av forældrene gaardmand Ole Berg og hustru Berte, død. Andreas utvandret i 1905 og kom til Wisconsin og senere til Montana, hvor han tok land som han har solgt. Hertil kom han i 1910 og kjøpte Mikal Holseths land, hvor han nu lever ugift. Han har en søster, Selma, nu Mrs. Stensby, Mass.

Haakon Skarphol er født i Lesje 1885, av forældrene Haakon og Marit Skarphol og utvandret i 1903. I 1911 kjøpte han Mrs. Ekrols homesteadfarm i Scandia, hvor han nu bor. Han blev gift i 1913 av pastor Redal med Anne Nilsdatter Afdemshaugen, født i Lesje. Hendes søskende er: Mrs. Ivar Kornkven og Mary Haugen, Souris, N. D.

Anton Anderson er født paa Halland, Sverige, 1885, av forældrene Anders Bjørguson og hustru Johanne Charlotte, og utvandret i 1902. Han blev gift i 1907 med Marie Otteson (cfr. J. Otteson, Scandia). Antons søskende: Oscar Anderson, Emil, Gustav, Yngve; Sofie, gift med Aug. Johnson, alle Souris, N. D.

J. O. Anderson er født 1865 i Vestre Götland, av forældrene Anders G. Johnson og hustru Kristine Olafsdatter, og utvandret i 1888 og opholdt sig i Illinois til 1903, da han kom hit og kjøpte 240 acres land, hvorav 160 var Hans Jorundstads homestead. Han blev gift i Illinois av pastor Wichsell, med Anna Anderson, født i Sverige. J. O. Anderson og hustru har følgende barn: Elen, Agnes og Wilhelm. Hans søskende er: Efreim Lundquist, Des Moines, Iowa; Claus L., McKenzie County, N. D., og Ida, Mrs. Emil Erickson. Anderson har arbeidet som snekker.

Christian Hovland. Jeg citerer hvad jeg i Sundfjordsaga skrev om Christian:

Jeg visste om en søndfjording i settlementet og en dag ut paa eftermiddagen banket jeg paa døren. Det var smaat stel

paa farmen hans. Saa smaat at jeg ikke har set saa usjel bytte i Søndfjord. Saa stak et skjægget ansigt ut av døren og et par gløgge mistænksomme øine mønstret skarpt den farende fant.

Jeg saa visst noget farlig ut for døren kom ikke længere op, og gamlingen var forsigtig, selv efter at jeg hadde hilst „Godag“ paa gammelt norsk. Jeg forstod straks, at her hjalp det ikke om man var norsk. Kanske hellere ikke at jeg var søndfjording. Imidlertid tok jeg det med taalmodighet. „Du er fraa Dalsfjora, du,“ spurte jeg. „Jau, æg æ no da aage. Men kor veit du atte æg æ fraa Dalsfjora?“ Dette fortalte jeg og da begyndte han forsigtig at aapne paa døren og spurte om jeg vilde komme ind. Det led ut paa kvelden og jeg spekulerte paa om det gik an at overnatte, for derved at faa tale med gamlingen, men ved at se mig rundt i rummet gav jeg denne tanke op.

Christian fortsatte det maaltid han hadde avbrutt ved mit komme. Svart kaffe, brød og en slags sild var det hele. Det er paa slik kost folk lever længe i landet. Og da ogsaa jeg ønsker at leve længe tok jeg imot indbydelsen til hans tarvelige maaltid. Gamle Christian fortalte nu om sin aaret før avdøde kone Louise Ragnaldsdatter Espenes. Det var ensomt efter gamla og han ønsket helst at gaa til Norge. Bare han fik sælge landet og faa pengene kontant. Uten vilde han ikke sælge. Jeg sa, at mot sikkerhet i landet kunde han godt sælge og reise hjem. Nei, det vilde han aldrig. Her fins ikke bra folk som han kunde lite paa. Det er bare folk som vil lure mig paa alle maater. Og saa bandte han dyrt paa at ham skulde ingen faa lure. Nei pengene paa labben og saa vilde han gaa til Bergen, hvor han hadde to søstre. Og kanske, la den 76-aarige Christian til, kan jeg faa arbeide der saa jeg kan tjene maten.

Jeg stod op og begyndte paa veien til Souris. Christian fulgte mig omtrent en mil. Og nu pratet gamlingen om alt mulig. Det blev første og sidste gang jeg saa ham. Jeg har set mange slike som Christian. Fattige eller rike — mistænksomme er de mot alle mennesker, og saa gjerrige. Det er helst slike som er blit narret en gang eller to. I argheten fik de da nag til alle og enhver. Saa blir de gaaende med mistanke til alle og ser ulmt til menneskene, og blir ensomme raringer. Christian solgte landet, tok pengene med sig og reiste til Norge. Bare han ikke har tat skade paa sin sjæl i strævet. Han syntes at være uten anden lykke end det at eie og formere pengene. Penge har han faat i Amerika, men ikke lykke. Maaske finder han den der hjemme. Maaske denne gløgge, seige, haardnakkede gamling, der faar barnesindet og barnetroen igjen, naar alderdommen begynder at knække den gjenstridige.

Erland Holum er født paa Killi-Holum, Dovre, av forældrene Hans Holum og Sigrid Linsø. Hans var søn av Jacob Skomagerstuen. Erland utvandret i 1889 og opholdt sig to aar i Madelia, Minn., og senere paa skog- og farmarbeide til 1899, da han reiste til Langdon, N. Dak., sammen med sin unge hustru, en søster av Bernt Klukstad (cfr. Scottia) med hvem han blev gift samme aar i Mankato, Minn. Paa turen vestover regnet de sammen sin kassebeholdning som beløp sig til $65 og det var alt. De tok homestead 28 mil fra Langdon og blev der i 9 aar, da de rentet bort farmen i 1908 og bosatte sig i Grand Forks, N. Dak. Efter 5 aars ophold der kom Holums familien til Scandia i 1913 og kjøpte Haldor Orderløkkens homestead av Holter. Holum eier desuten sin homestead ved Edmore og 320 acres ved Eckman, N. Dak.

Holum og hustrus barn: Harry, Oliver, Mearton og Stef-

sen. En søster av Holum er gift med en tysker, en anden søster har de ikke hørt fra og en bror Johan lever i Oregon. Faren, Hans Holum, som lever hos sønnen, kom til Amerika for 14 aar siden. Hustruen Sigrid er død.

John Martinson er født 1885 i Lesje, av forældrene Martin Selsjord og hustru Oline Amundsdatter Huset. John har for det meste arbeidet for et guldminekompani i Alaska.

Sivert Holsbrækken, født i Lesje 1891, av forældrene Ole Holsbrækken og hustru Kari Selsjord, og utvandret i 1911 og har siden den tid arbeidet som hyrekar i settlementet. En bror Mikal opholder sig ved Galesburg, N. Dak.

Ole Knipen er født i Lesje 1892, av forældrene Kristen Reinholdtsen Knipen og hustru Marit Leren, og kom til Bottineau County fra Norge i 1911 og har siden arbeidet paa farm.

Sigurd Bjorlie er født i Lesje 1890, av forældrene Torstein Severson Bjorlie og hustru Johanne Hansdatter Skotte og utvandret i 1911 til Nelson County, N. Dak., og kom i 1912 hertil, hvor han siden har arbeidet paa farm. Om vinteren drar han fra gaard til gaard med sin „feed"-mølle og om kveldene underholder han farmerne paa sin fiolin. Hans far er en bekjendt træskjærer og Sigurd har nok arvet litt av denne kunst ogsaa. En morbror av Sigurd, Paul H. Skotte, forsvandt her i landet uten at man har faat nogensomhelst oplysning om hvorledes det er med ham.

John Knutson er født 1880 i Lange, Romsdalen, av forældrene Knut Johnson Lange og hustru Brite, og utvandret i 1909 og har den hele tid arbeidet paa farm. Hans hustru Thea Olsdatter Kavli samt sønnen Knut lever i Isefjord, Romsdalen.

Sigurd M. Brændjord, født i Lesje 1883, av forældrene Martin J. Brændjord og hustru Guri S. Rønningen, utvandret til Amerika i 1905 og opholdt sig for det meste i Bottineau County. Han arbeidet paa farm og holdt norsk religionsskole. Sigurd frekventerte bibelskolen i Wahpeton, N. Dak., og skildres som en evnerik og bra ungdom, hvis tidlige bortgang beklages. Han døde hjemme i Norge i februar 1914, et par maaneder efter ankomsten til Norge.

Karl Stavem er født i Lesje, av forældrene Erik og Ragnhild Stavem og utvandret i 1894. Efter at ha opholdt sig i Minneapolis og Pope County kom han i 1896 hit og tok noget senere homestead i Scandia, som han solgte til Mat. Næstegaard. Karl kjøpte 280 acres i Scottia, som han fremdeles eier og bor nu i Norge. En bror av Hans er Mikal Stavem i Walker, Minn.

Anton Skarphol er født i Lesje, (cfr. Ed. Skarphol, Scandia), og kom til Amerika i 1898. Han har i flere aar opholdt sig i Canada.

Hans Gravset er født 1892 (cfr. Iver Gravset, Scandia), og emigrerte i 1909. Han har gjennemgaat handelsskole i Crookston og er fortiden bankbestyrer i Roth, N. Dak. Samme aar kom søsteren Brite, født 1875. En anden søster, Rønnaug, født 1892, kom i 1911.

Knut Gravset, født 1889, kom i 1911 og arbeider paa farm. **Olaf Gravset,** farmer ved Roth, gift med Inga Klukstad (cfr. Bert K. Scottia). De andre søskende: Iver G., Mrs. Iver Brandjord, og Amund, den sidste i Norge.

Haldor Orderløkken, født i Lesje, hadde homestead i Scandia, som nu eies av E. Holum. Han døde 14de december 1906, 28 aar gammel.

I Scandia lever som farmere svenskerne **Lindstrøm** og **Hedin** nær den kanadiske grænse, samt nordmændene **J. Hetland** og **Nordmark.** Nordmark lever nær Roth og Hetland mellem Roth og Souris.

Peder Haugen, født 1892, av forældrene Jacob og Sigrid Haugen og utvandret i 1910 til Amerika. Han har tat homesteadland i Montana. Søsteren Marit (cfr. M. Holseth, Scandia).

Peder Klukstad, født i Lesje, av skolelærer Johs. Klukstad og hustru Bergitte Ulich, utvandret i 1909 og har homestead i Montana. Søsteren Elise kom i 1907.

Kristian Røen, født 1891 i Ringebu, av forældrene Hans Røen og hustru Marie Olsdatter Berge, emigrerte i 1912 og har homesteadland i Tompkins, Sask., Canada. Gudbrand R., Winton, Minn., og Ole R., Tompkins, Can., er hans brødre.

Erik J. Olsen, født i Sverige 1857 og utvandret i 1880, maa jeg nævne, særlig fordi manden er godt kjendt i bygden som en original, der har mange løierlige meninger og som i sine diskussioner citerer meget fra bibelen. Ved den sidste lodtrækning paa land paa Fort Berthold Indian Reservation var „Gamle Erik" saa heldig at faa nr. 56 og jeg haaber at han her vil finde sig et blivende sted for sin alderdom. De fleste av os andre er i grunden saa korrekte og like i alle ting, at det ofte virker trættende. Derfor er det velgjørende nu og da at træffe et menneske som Erik der er ulik os andre.

Gustav Lundkvist, født i Sverige 1891, av forældrene Eifreim og Josefine Lundkvist, utvandret i 1906 og har siden arbeidet paa farm her.

Gustav Anderson er født i Sverige 1889, av forældrene Anders Børjuson og hustru Johanne og utvandret i 1908.

Han renter Mrs. Adolph Pedersons land. Broren, Yngve, født 1893, kom i 1911 og er farmarbeider.

Oscar Johnson, født i Sverige 1889, av forældrene John Benedikson og hustru, emigrerte i 1913 og er farmarbeider.

John Nelson er født i Sverige 1882, av forældrene August og Johanne Nelson og utvandret i 1906. Han har kjøpt 80 acres land i Scandia, hvor han nu bor. Karl og Alfred Nelson, hans brødre, lever i settlementet.

Aug. Johnson er født i Sverige, og kom til Amerika omkring 1902. Hans hustru er Sofie Anderson (cfr. Emil A. Scandia). Deres barn er: Rudolf og Henry. August er en kjendt brøndgraver, likesom han i de sidste aar mere end nogen jeg kjender, har arbeidet for oplysningens fremme, idet han har solgt flere hundrede mentler lamper i settlementet.

Emil Anderson er født i Sverige 1879 og kom til Amerika i 1900. Han tok homesteadland i 1901, men solgte retten og kjøpte senere to kvarter. (Cfr. Gustav Anderson, Scandia).

Scottia.

Dette township ligger vestenfor Scandia langs med Mouse River.

Da den overveiende del av befolkningen er nordmænd, burde et norsk navn antages paa townet. Et slikt navn som Lesje township istedenfor Scottia vilde være langt mere passende for en bygd hvor nordmænd bygger og bor.

T. T. Landa er født paa Finø, pr. Stavanger, 1859, av forældrene Tollak B. og hustru Berte Landa, og utvandret til Amerika i 1883. Efter 4—5 aars ophold i Normann County, Minn., og 10 aar ved Hillsboro, N. Dak., kom Landa til Bottineau i 1900 efter at han høsten 1899 hadde sikret sig homesteadland i Scottia. Han blev gift i 1888 med Tora Landa fra Suldal. Deres barn: Tomas, Clara, Olida, død, Alma, Anna og Clara, den sidste er død. Landa har en søster, Mrs. Gjesme, i Landa, N. Dak. Hustruens søskende: Mrs. Sale, Hillsboro, N. Dak.; Kolbein Lunde, Colorado, Anders, Mrs. Borghild M. Okland, Colorado. Ole Lunde i Minnesota. Byen Landa har sit navn efter T. T. Landa, og det er et godt norsk navn ogsaa.

Engebrigt Klukstad er født i Lesje, av forældrene Ole og Marit Klukstad. Ole er død, men moren lever hos sine barn i Scottia og Scandia. Engebrigt utvandret i 1896 og kom først til Eau Claire, Wis., og derfra til Mankato og Madelia, Minn. Hertil kom han høsten 1899 og tok homestead i Scottia med det samme. Han blev gift i 1912 av pastor Gullin, med Marie Eriksdatter Utgaardshagen, født i Lesje. Hendes søskende: Mrs. Hans Haakenstad, Haram; Mrs. Hans Haugen, Wash., Svend i Norge og Oline død. Engebrigts søskende:

Ole K. (Scottia), Mrs. Emil Olsen, Mrs. E. Holum, Mrs. Paul Norderhus og Mrs. Olaf Gravset, alle i Scandia.

Klukstad studerte to vintre ved Hauges synodeskolen i Red Wing og reiste tidligere som lægprædikant i Nordvesten. Nu indskrænker han sin virksomhet til settlementet, hvor hans evner som taler er meget utnyttet. Han var med og organiserte Lesje menighet, hvor han f. t. betjener som kirkesanger, er formand i Fram avholdsforening og var en tid ogsaa formand i ungdomsforeningen.

B. C. Anseth er født i Solør, av forældrene Christian og Malene Anseth, og er nu snart 74 aar. Han utvandret i 1867 og opholdt sig 5 aar i Northfield, Minn., og senere i Douglas County 27 aar som farmer. Hertil kom Anseth i 1899 og tok homestead i Scottia samme aar. Han blev gift i 1867 i Minnesota, med Karen Aasnes fra Solør. En søster av Karen er pastor P. Nilsens hustru i Frikirken.

Anseths og hustrus barn er: Knut, død ung; Christ, død 37 aar gammel; Martin, farmer ved Rugby, N. Dak.; Malene, Mrs. T. O. Torstenson (Scottia), Teoline, Mrs. Hans Erickson, Rugby, N. Dak.; Palmer, Williston, N. Dak.; Olivia, Mrs. Sæmundson, Ross, N. Dak.; Bernhard, Adolph, Williams County, N. Dak.; Temnar, Canada; Edar, Williams County, N. Dak.; Anna, død; Anna, Mrs. John Bodell, Scottia; Charlot, Scottia; Birdie og Else, døde.

Bernhard er farmer i Scottia, hvor han tok homesteadland i 1900 som han har solgt og lever nu paa 160 acres som han kjøpte av sin bror. Bernhard er gift med Clara, en datter av Ole G. Berge. (Cfr. Haram). Anna var gift med svensken John Bodell som døde 27de oktober 1910 i Scandia, 34 aar gammel.

Gamle Anseth og hustru har hat 16 barn, hvilket er litt

mere end sedvanlig selv i et norsk settlement, hvor man er vant til at se store barneflokke paa farmen.

Som en raritet vil jeg nævne, at da Anseth for flere aar tilbake sammen med to andre nordmænd søkte amerikansk borgerskap i Bottineau, repræsenterte disse tre tilsammen en barneflok paa over 40. I sandhet nyttige borgere for Amerika!

J. H. Rauk er født i Hallingdal 1857, av forældrene H. K. Rauk og hustru Barbro Nilsen, og utvandret sammen med sine forældre i 1861 til Fillmore County, nu i Spring Grove, Minn. Rauk kom hit i 1899 og tok homesteadland i Scottia. Han blev gift første gang med Tina Berg og anden gang med Berta Halvorson. Barn av første egteskap: Belinda, og Joseph, av andet egteskap: Hilman og Cora. To brødre, Knut og Nils Rauk, lever i Spring Grove, Minn.

Martin Nyhus er født i Trysil 1865, av forældrene Hans og Pernille Nyhus, og utvandret i 1888. Efter 12 aars farmarbeide i Pope County kom Martin i 1899 hit, hvor han høsten samme aar tok homestead i Scottia. Han blev gift i 1907 av pastor O. T. Nelson, med Karnelia Gustava Knutson, født i Jemtland, Sverige, av norske forældre. Deres barn: Hannah og Pauline. En søster av Martin, Gertrud, er hos broren.

Ole Brenden er født i Lesje 1868, av forældrene Ole Amundsen og hustru Margrethe Jespersdatter Brenden og utvandret i 1889. Ole opholdt sig den meste tid i Pope County, undtagen naar han var ute paa skog- og høstarbeide. I 1893 var han en tur til Norge og kom tilbake til Pope County, og i 1894 kom han til Haram, hvor han tok homesteadland, som han solgte og kjøpte 160 acres av Ole Holden, 160 av Gust Vangberg, 80 av H. Bayer og 160 av H. Kjeldshus. Ole blev gift 1893 i Alexandria, Minn., med Marit

Paulsdatter Nyhus eller Skotte fra Lesje. Deres barn er: Guri, Ole, Paul, Mennie, Marie, Oscar, Gertrud, Benjamin og Julianne. En bror er Jesper Brenden, Haram, og andre søskende, Mrs. Ole Thorald, Haram; Hans, Kari og Ingeborg i Norge, Guri, død. Mrs. Brendens søskende: Peter Skotte, Bottineau; Joseph Skotte, Montana og flere søskende i Norge.

Carl M. Tolstad, født 1872 i Jowa, av forældrene Mikal Tolstad og hustru Ingeborg Hjelle, som utvandret fra Trøndelagen i 1866. Mikal døde som farmer i Minnesota, Ingeborg døde i Jowa. Carl kom til Bottineau i 1893 og tok homesteadland i Haram. Dette land eies nu av Ole G. Berge. I Scottia har Carl kjøpt tre kvarter land og har desuten hustruens homestead som hun tok i 1900. Han blev gift i 1900 av pastor Raftshol med Hannah Mork, født i Ringebu (cfr. Ole Lee, Scottia). Deres barn: Inga, Mabel, Alma, Constance, Evelyn, Ruth og Melvin. Carls søskende: Mrs. Anderson, Starbuck, Pope County, Minn.; Kristiana, Williams County, N. Dak.; Martin Tolstad, Montana.

Hans Kjeldshus, født i Lesje, av forældrene Hans og Gyda Kjeldshus, tok homesteadland i Scottia, som han solgte til Ole Brenden og flyttet efter 13 aars ophold tilbake til Norge i 1913.

Ole Alme, født 1848 i søndre Fron, av forældrene Erland og Berit Alme, begge døde i Wisconsin, hvortil de kom med sine barn fra Norge i 1866. Ole arbeidet som farmer i Wisconsin og en tid i Minnesota, og kom hertil i 1899, hvor han tok land i Scottia, som han nu har solgt. En bror er Martinus Alme, farmer i Wisconsin. Ole er en snil og hyggelig gammel mand, som har været mere end almindelig gavmild og hjælpsom mot sine medmennesker. Saa faar det da vise sig om de samme medmennesker vil gjøre hvad han har

gjort mot dem, naar han selv blir gammel og trænger hjælp og pleie.

Knut Hagen er født i Lesje og utvandret til Amerika i 1882. Opholdt sig et aar i Pope County, derpaa til Grand Forks og tilbake til Pope County, hvor han kjøpte farm. Han kom hit og tok homesteadland i Scottia, hvor han bodde til 1912, og flyttet derpaa til Bisbee, N. Dak., hvor han bodde hos Malmedal til han døde i 1913, 64 aar gammel.

Hvedeager.

Henry Juve er født i Wisconsin for omkring 40 aar siden av forældrene Tor Aslakson og hustru. Bedstefaren Aslak Juve utvandret fra Laardals prestegjæld i Telemarken for over 80 aar siden til Koshkonong, Wis. Tov, der er 75 aar gammel, er bosat i Wisconsin. Henry kom hertil i 1900 og tok homesteadland. Hans hustru er Hilda Sherpe, født i Wisconsin. Faren er fra Flekkefjord og moren fra Biri. Deres barn er, Selmer, Clayton og Orlando. Henrys søskende: Albert Juve, Margo, Sask., Can.; Mrs. Nordmark,

Roth, N. Dak.; Joseph Juve, Wis.; Mrs. Carl Hovde, Outlook, Mont.; Mrs. Adolph Eng, Brodrick, Sask., Can. Ole Juve, Arnegaard, N. Dak.; Hilda Juve, Arnegaard, N. D.; Elmer, Eva, Alberta, Can.; Arthur, Arnegaard, N. Dak.; Clara, død. Mrs. Juves søskende er: John Sherpe, Wis.; Bolive Sherpe, Wis.; Mrs. Nils Ryland, Wis.

Ed. Christofferson er født paa Aardeløkken i Lesje 1845, av forældrene Kristoffer Aardeløkken og hustru Sigrid Ingebrigtsdatter Storhaugen og utvandret i 1873. Ed. arbeidet i Skogen 14 vintre i Minnesota og Wisconsin og om sommeren i Canada. I Winnipeg var han før byen anlagdes. Sit hjem hadde han for det meste i St. Paul. Ed. blev gift i 1886 med Marit Erlandsdatter Breguttu, fra Lesje, søster av Ole Lee (cfr. Scottia). Ed kom hertil i 1900 og tok land i Scottia ved Mouse River 6te april samme aar. Hans søskende: Christ Christofferson, Brown County, Minn.; John Christofferson, Wisconsin; Marit, Mrs. Johnson, Madelia, Minn.

Ole Lee er født paa Breguttu, Lesje, 1866, av forældrene Erland og Marit Lida, og utvandret i 1887, opholdt sig først i Swift County og derpaa 12 aar i Pope County, Minn, til han i 1900 kom hertil og tok homesteadland i Scottia. Han blev gift i 1903 av pastor M. Teigen med Marthea Mork, født i Ringebu. Deres barn er: Edel, Mabel, Agnes, Edvin og Alfred. Oles søskende: Mrs. Ed. Christofferson, Scottia; Sivert Lee, Starbuck, Minn., og flere søskende i Norge. Mrs. Lees søskende: Mrs. Carl Tolstad, Scottia; Laurits, Math. og Hans Mork i Canada og tre søskende i Norge.

Ivar O. Sem er født paa Følling ved Stenkjær 1870, av forældrene Ole Abrahamson og Ingeborg Iversdatter Sem, og utvandret i 1889. Han opholdt sig i Fillmore Co.

6 aar og var senere paa forskjellige steder som farm- og skogarbeider til 1900, da han kom hit og tok homesteadland vaaren 1900. Han blev gift i 1902 med Anne Johnson, født ved Stenkjær. Hendes søskende, en søster og to brødre, er bosat i Minnesota. Ivers søskende: Jacob Sem, Fillmore County, Minn.; Karen, Mrs. Vikan, Fillmore County, Minn.

Torsten O. Torstenson er født i Numedal 1866, av forældrene Ole T. Myran og hustru Anne Jermundrud, som utvandret i 1867 til Fillmore County, Minn., hvorfra de flyttet til Douglas County og tilbragte der resten av sit liv paa farm. Torsten kom herov i 1900 og tok samme aar homesteadland i Scottia. Dertil driver han træskemaskine. Han blev gift i 1894 med Malene, datter av B. C. Anseth (efr. Scottia). Deres barn: Alphia, Benjamin, død, Palmer, Stella, Carl, Joel og Paul. Torstens søskende: Lars O. T., farmer, Hawley, Minn.; Mrs. Carp, Wash.; Otto O. T., Minnesota; Knut T., Superior, Wis.; Gullik T., Douglas County, Minn.

Ole Smuland er født ved Trondhjem, av forældrene Ole og Talle Smuland og utvandret i 1882. Han opholdt sig 4 aar i Pope County og længere tid rundt Grand Forks, og kom til Bottineau i 1900 og tok homesteadland i Turtle Mountain, som han har solgt. Han blev gift i 1891 med Karoline, fra Stavanger. Deres barn er: Tille, Ordin, Oliva, Clara, Edna, Otto, Berntine og Clarence. Ole har to brødre i Canada, Lorentz og Gust S. Hustruen har to søstre, Elen, nu Mrs. Anderson, Lawton, N. Dak., og Lotte, Mrs. Johnson, Bottineau.

Torstein Bjøkne er født i Lesje, 1877, av forældrene Jacob T. og hustru Guro Bjøkne og utvandret i 1898. Efter to aars ophold i Pope Co., kom han hertil i 1900 og tok home-

steadland samme aar i april. En søster er gift med Hans Skarphol, Williams County, N. Dak.

Ole O. Holen er født i Lesje 1860, av forældrene Ole Pederson Holen og Marit Larsdatter Torold, som utvandret i 1873 til Pope County, Minn., hvor de begge døde som gamle folk. Ole arbeidet som hyrekar hos sin bror i 27 aar. Hertil kom Ole i 1900 og tok homesteadland i Scottia i mars samme aar. Han blev gift i 1904 med Marit Tufte, født i Ringebu. Hendes søskende er: Oline, Alexandria, Minn.; Gurine, gift med G. Brekke, der er død, og Gurine er gjengift med en tysker ved Alexandria; Karen, gift med en danske ved navn Boesen, Nelson, Minn. En bror, ukjendt opholdssted. Oles søskende: Lars H., død som farmer, Pope County; Gerda, Mrs. L. Jacobson, ved Tacoma, Wash.; Erland H., Pope County; Kari, Mrs. Iver Teigen, Pope Co.; Marit, Mrs. Ole Midtmoen, Pope County; Tomas Olsen, Nelson, Minn., kjøbmand og postmester.

Nils Egeberg er født i Wisconsin 1867, av forældrene Lasse Egeberg og Berta Opheim, som utvandret i 1866 fra Sogn og bodde i Wisconsin i 11 aar, og flyttet derfra til Minnesota, hvor Berta døde, mens Lasse lever som farmer i Pope County. Nils kom hertil i 1900 og tok samme aar i april homesteadland, hvorpaa han fremdeles bor. Han blev gift i 1907 av pastor Torvik med Anne Constance, født 1883 i Pope County, av forældrene Ivar Lerdal og Elen Samuelsen, utvandret fra Sogn. Ivar var fra Lyster og utvandret i 1872. Elen fra gaarden Sandvig i Lyster og utvandret i 1867. Nils og hustrus barn: Elen, Esther og Emelie. Egebergs søskende: Mrs. Per Torton, Sauk Center, Minn.; John E., Pope County; Synneve, Williams County, N. Dak.

Mathias Lotten er født i Lesje 1871, av forældrene Endre Lotten, død paa Lesjeskogen og hustruen Anne, lever paa

Lesjeskogen. Mathias utvandret i 1899 og efter et aars ophold ved Hanska, Minn., kom han i 1900 hertil og tok samme aar homesteadland i Scottia. Han blev gift i Norge i 1898 med Marit Olsdatter Sygaard, født paa Lesjeskogen. Deres barn: Anna, Josie, Ella, Emil, Hilda, Marvin og Minnie. Mathias' søskende: Johan Lotten, Williams County, N. D.; Anton, Lotten, Montana; Nikolai Lotten, ukjendt opholdssted. Hustruen har en bror, Peder Sygaard, i Williams County, N. Dak., og en søster hvis opholdssted er ukjendt; Anna, Mrs. E. F. Nelson, Williams County, N. Dak.. Hustruens søskende: Olga, Mrs. Otto Steinsland, Olaf Lerdahl, Betzy, Mrs. C. Barsnes, Hilma, Edvard, Wilhelm, Herman, alle bosat ved Ceres, Minn. Hilma og Arthur døde.

Anton Kveum er født paa Lesjeskogen 1871, av forældrene Knut Kveum og hustru Guri Kristoffersdatter, og utvandret i 1899. Efter to aars ophold ved Galesburg, N. Dak., kom han hertil i 1900 og tok homesteadland i Scottia. Dertil har han kjøpt 160 acres av Anton Sivertson. Han blev gift i 1904 med Marie Haakenstad (cfr. Christ H., Haram). Deres barn er: Clifford, Stella, Adelia, Guneva, Gordon og Arthur. Mrs. Ole Afdun og Mrs. W. Steen er Antons søstre.

Fredrik Dahl er født i Romsdalen, av forældrene Wilhelm og Anne Aurdal og utvandret i 1889. Efter flere aars ophold i Minnesota, hvorav længst i Norman County, kom han i 1900 hertil og tok homesteadland om vaaren samme aar. Han blev gift i 1899 med Anna Zakariasdatter Skarsbø, født i Romsdalen. Deres barn er: Sailes, Clarence og John. En bror av Fr. Dahl er W. Lindseth, Scottia. Hustruens søskende: Knute Roseth, McLean County; Sivert Skarsbø, Ottertail County, Minn.; Olaus Skarsbo, Carpio,

N. Dak.; Edv. Skarsbo, Carpio, N. Dak. og Kristiane, Mrs. Sunde, Berthold, N. Dak.

Willy Lindseth er født i Romsdalen 1869, av forældrene Wilhelm Aurdal og hustru Anne Olsdatter, og utvandret i 1890 til Amerika. Han opholdt sig i Chippewa County, Minn., 10 aar, til han i 1900 kom til Scottia og tok homesteadland. Han blev gift i Norge i 1913 av pastor Hovden med Clara A. Berg, født i Romsdalen. De har ett barn, Clara Veddia. Hustruens søskende: Anna Grøtte, homestead i Montana; Anton Adolfson, Landa, N. Dak., og Carl Adolfson i Canada.

Lars Malme er født i Romsdalen 1868, av forældrene Ole Arnesen og hustru Beret Malme, og utvandret i 1889. Han opholdt sig ved Halstad, Minn., i 11 aar til 1900, da han kom hit og tok homesteadland høsten 1899. Dertil har han kjøpt en kvart av Clausen, nu i Halstad, Minn. Lars blev gift i Ada, Minn., 1896, med Sina Bertine Holm, født ved Halstad, av forældre fra Stavanger. De har en datter, Stella. En bror av Lars er Karl Malme, McKenzie County, N. Dak., og **Knut Malme,** født 1869 og utvandret i 1891 og opholdt sig ved Halstad, Minn., i 8½ aar til 1900, da han kom til Scottia og tok homesteadland.

Robert Rosler er født i Hassel, Vesteraalen, 1864, av forældrene Albert Hatting Rosler og hustru. Faren var født i Hafslo, Sogn. Han var gaardbruker og fisker og nedstammet fra Tyskland. Moren, Luice, var datter av sjøkaptein Blichfeldt, Trondhjem. Ogsaa denne slegt nedstammer fra Tyskland. Robert utvandret i 1899 og kom først til Wisconsin og derfra hit i 1900, hvor han tok homestead samme aar. Han blev gift av pastor Svingen med Johanne Hellesvig, født paa Helgeland. De har ett barn, Johnny Blichfeldt. Mrs. Roslers far, Ole Johannesen, var født i Øyer i Gudbrands-

dalen; moren, Maren Dass, nedstammer fra den bekjendte nordlandsprest Peder Dass. Roslers søskende: Fredrik Skogen, Canada; Johan Rosler, apoteker i Haugesund; Agnethe, gift med løitnant Bøhn; Josefine, Kristiania. Rosler er mere end almindelig samvittighetsfuld. Engang sat han hos Anton Siverson og fortalte om at han hadde den høst faat saa og saa mange poteter. Paa hjemveien kom han ihu at han hadde tat feil paa sækkeantallet og saa travlet han tilbake til Siverson med det samme og oplyste denne om feiltagelsen. Flere lignende historier viser, at manden er ærlig like ut til fingerspidsene.

A. M. Anderson er født i Morris, Minn., 1878, av Sam Anderson og hustru Anna, og kom til Bottineau i 1900, hvor han samme aar tok homestead i Scottia. Han blev gift i 1905 med Gina Lindstad, født i Morris, Minn. Hendes mor var fra Sogn, faren fra Hedemarken. Andersons forældre var ogsaa derfra. De har et barn: Berence. A. M. Andersons to brødre, C. J. Anderson og Alfred Anderson, er gift med hver sin søster av Mrs. A. M. Anderson.

Carl L. Larson er født i Wisconsin 1866, av forældrene Lars Salveson Kjera fra Skien og hustru Astrid fra Valdres. Larson kom hertil i 1900 og tok om vaaren samme aar homesteadland i Scottia. Han blev gift i 1888 med Ragnhild Bergsbakken, født i Wisconsin. Deres barn er: Lilly, Mrs. Gran, Eidsvold; Stella, Robert, Clarence, Joel, Oscar og Leona. En søster av Larson er Karine, nu Mrs. Johnson, Morris, Minn. Mrs. Larsons forældre var Ole Bergsbakken og Gunhild Fossebraaten, som utvandret fra Valdres omkring 1850. Da disse optegnelser blev tat levde de ved Ceres, Minn., og Ole er nu nær 85 og Gunhild 83 aar. Deres barn: Mrs. Kr. Sandsnæs, Ceres, Minn.; Ole Olson,

Valders, Wis.; Mrs. O. Tangen, Ceres, Minn.; Julius Olson, hjemme hos forældrene i Ceres.

Calvin Peterson er født i Minnesota, av forældrene Martin J. Peterson og hustru Charlotte Johnson. Forældrene utvandret for omkring 70 aar siden fra Sverige og har bodd i Pope County, Minn. Calvin kom herop i 1900 og tok homestead i Scottia, og har dertil kjøpt 160 acres. Han har gjennemgaat handelsskolen og arbeidet to aar som betjent paa Courthuset i Bottineau. Søskende (cfr. Adolph Peterson, Scandia).

Ole Klukstad er født i Lesje 1868, av forældrene Ole og Marit Klukstad (cfr. Ingebrigt K., Scottia) og utvandret i 1890. Efter flere aars ophold ved Madelia og Mankato, Minn., kom Ole hit i 1902 og tok aaret efter land i Scottia. Han blev gift i 1897 med Helga Veldre, født paa Ringsaker. Deres barn er: Olga, Mabel, Leo, Marvin, Oscar, Mennie og Lovise. Hustruens søskende: Ella, Mrs. Kittelsen, St. James, Minn.; Marthea Bergoust, lever hos Ole Klukstad; Lars B. døde i Wisconsin.

Anton Sivertson er født 1871 i Sogndal i Dalene, av forældrene Sivert Larsen Medheien og hustru Anne Bjaanes, og utvandret i 1899 og opholdt sig 3—4 aar ved Halstad, Minn., til 1902, da han kom hit. Av hans farm er 40 acres homesteadland og 160 har han kjøpt av Ole Alme. Anton blev gift i 1893 med Eline Salvesdatter Stuhaug, fra Bakke sogn nær Flekkefjord. Faren døde i Norge, moren lever i Norman County, Minn. Anton og hustrus barn: Amanda, Sina, Selmer, Stanley, Emma, Arthur, Anna og Olga. Antons søskende: L. Sivertson, Haram, Sivert og Adolph S. i McKenzie County, N. Dak., 4 søskende i Norge. Mrs. Sivertsons søskende: Ole Stuhaug, Salve Stuhaug, Bertha Heskestad, enke, alle i Norman County. Anton er meget benyttet

Høland ved Mouse River.

i offentlige gjøremaal, er saaledes medlem av townstyret og skolestyret, direktør for farmerelevatoren i Landa og trustee i Lesje menighet i mange aar.

John Martinson, født 1873 paa Kjærringø, Nordland, av forældrene Martin og Pernille Anderson, utvandret i 1893 og efter et par aars ophold i Wisconsin kom han i 1896 hitop. Han blev gift i 1907 med Astrid Værnes, født i Trondhjem. Deres barn er: Melton, George og Ingvald. Johns søskende: Alfred M. (Eidsvold), Anna, Norge; Petrine, Mrs. Torgerson, Canada. Mrs. Martinsons søskende: Einar Værnes, Peder Værnes og Sverre, alle bosat i settlementet.

Ogsaa Scottia har mange kjække unge skandinaver, som trofast tar sin tørn paa farmen aar efter aar. Jeg skal nævne de jeg kjender:

Anders Brekke, født 1887 paa Lesjeskogen, av forældrene Anders og Marit Brekke og utvandret i 1911. Han har tat homesteadland i Montana. En søster er Mrs. Ragna Utegaard, Eau Claire, Wis. **Sivert Olsen,** født i Lesje 1883, av forældrene Ole Olsen Pladsen og hustru Marie Olsdatter, utvandret i 1908. Han har tat homestead i McKenzie County, N. Dak.. En søster er Marit, gift med P. Seim, Minnesota. **Gunnar Røhne** er født 1880 i Løiten, Hedemarken, av forældrene Guldbrand Pederson Røhnehaugen og hustru Inger Olsen, og utvandret i 1910. Søskende: Anna, gift med Herman Flom, Milton, N. Dak.; Ole og Didrik R., i Minnesota. **Peder N. Pederson,** født 1882 i Norman County, Minn., av forældrene Nils og Marthe Pederson. Faren var svensk, moren norsk. Peder kom hit i 1907 og har tat land i Montana. **Albert Skovland** er født i Snaasen, Trøndelagen 1885, av forældrene Johan Skovland og hustru Ane og utvandret i 1900. Han opholdt sig 6 aar i Minnesota og kom hit i 1906, hvor han driver farmarbeide, brøndgravning m. v. Han

har homesteadland i Williams County. **Chr. Johnson,** født i Lesje, av forældrene John Tømmerbakken og hustru Marit, utvandret i 1893. Efter 10 aars ophold i Minnesota kom han hertil i 1903. Søskende: John Johnson, Sarah, gift med T. Holslien, Ed. Johnson, Mary Johnson, og Inga, gift med Henry Anderson, Minn. **Nicolai Jacobson,** født i Sogndal i Dalene, av forældrene Jacob Eikelid og hustru Bertine, utvandret i 1911. Efter 3 aars ophold i Norman County, kom han i 1914 hit. **Anton Haugen,** født i Lesje 1895, av forældrene Sivert og Marit Haugen, utvandret i 1914, broren **Gunvar,** født 1892, utvandret i 1911.

Starbuck.

Starbuck grænser mot vest til Mouse River, mot syd til Stone Creek og mot nord til Eidsvold og mot øst til Whitby. De mange indflyttere fra Pope County, Minn., har git townet navn efter byen Starbuck i Pope County.

Elland Albertson er født 1864 i Sigdal, av forældrene Bjørn Asbjørnson og hustru Marie Trøstheim, begge døde. Elland utvandret for 48 aar siden med sine forældre til Iowa, hvor moren døde. Faren døde i Nord Dakota. Albertson kom hit i 1889 og blev samme aar gift med Sigrid Moum, født i Norge (cfr. Chr. Moum). Deres barn er: Benjamin, Arthur, Karen, Thora, Clara og Elmer. Hans søskende er: Asbjørn og John Albertson, begge bosat i Iowa. Wih. og Kolbjørn Albertson, Eidsvold township. Truls Albertson, bosat i Canada. Marie, nu Mrs. Gunderson, bosat i Iowa. Hans og Bernhard bosat i Benson County, N. D., er hans halvbrødre. Erlandson er bosat i Landa, hvor han driver jernvareforretning.

A. Tønneson er født i Sogndal i Dalene 1875, av forældrene Tønnes Tæks og hustru Ingeborg. Faren er død og moren lever i Norge. Tønneson utvandret til Amerika i 1893 og kom hit til settlementet samme aar. Han blev gift i 1908 med Brite Maurset fra Surendalen. En bror av hende er Ole Maurset, der tok homestead her i townet i 1898 og nu er bosat i Minnesota. Tønnesons bror er Jonas Tønneson, Dalen township. Peder Berntson og Tønnes Berntson er halvbrødre; Peder lever i Starbuck, Tønnes i Canada.

Emar Evenson er født 1875 i Pope County, Minn., av forældrene Johannes Solem og hustru Anna Langvander.

Forældrene utvandret i 1868 fra Trondhjem. Faren fra selve Trondhjem, moren fra Snaasen. De tok ophold i Fillmore County, Minn. Johannes døde i Landa 1904. Hans hustru døde i Pope County for over 20 aar siden. Evenson kom hit i 1896. Han blev gift i 1903 med Margaret Graham og har følgende barn: Justin, Pearl, Erling, Elvin og Ethel. En søster av Evenson er gift med Ole Ramstad, Eidsvold, og brødrene Nils og Albert Evenson lever i Osakis, Minn. Evensons forældre kom over i seilskibenes dage. Turen over havet tok 13 uker.

Rudolph Leirvik er født paa Viks ved Namsos 1873, av forældrene Rafael Leirvik og hustru Nikoline, begge døde. Rudolph utvandret i 1893 og efter tre aars ophold i Pope County kom han hit i 1896. Han blev gift 1895 med Berit Fosland. Hendes brødre John Fosland og Peder Fosland lever i Divide County, N. Dak.. Hans brødre er: John Leirvik, Starbuck township; Mrs. Batts, Kramer; Ole, Carl og Oskar Leirvik og Mrs. J. Tosland, Divide County, N. Dak. Deres barn er: Ruth, Mennie, Roald, Ingvald og Petra.

John Leirvik er født paa Viks ved Namsos og kom til Amerika i 1893, og efter nogen aars ophold i Pope County, Minn., kom han hit til settlementet i 1898. Hans hustru er Marie Vegset. Deres barn er: Sigvald, Ragna, Jenny, Harald, Trygve og Marvin.

Christian Eng er født i Nordre Fron, Gudbrandsdalen, paa gaarden Stensrud, av forældrene John Eng og hustru Gunhild Monsdatter. Forældrene utvandret til Amerika i 1892 og bosatte sig i Pope County, hvor moren døde. Faren kom hitop i 1899 og tok homestead og døde for 12 aar siden. Christian utvandret i 1885 og opholdt sig i Pope County til høsten 1897, da han kom hit. Hans hustru er Anna Mork en

søster av Mrs. Mari Mork (Haram). Deres barn er: Bety, Justin og Agnes.

Broren **Math. Eng** er født i Gudbrandsdalen 1858 og utvandret til Amerika i 1887 og efter 10 aars ophold i Pope County, kom han i 1897 hitop. Han blev gift i Norge i 1883 med Augusta Olsen Høland fra Kristians amt. Deres barn er: Valborg, nu Mrs. John L. Hagen, Mohall; Mabel, Mrs. Knut S. Olsen, Antler; Adolf; Ole, død. En bror Hans Eng lever i Williams County, N. D.

Gunnerius Storvestre er født paa Stod ved Stenkjær 1859, av forældrene Ole Olsen og hustru Gurine Boraas, begge døde. Gunnerius utvandret til Amerika i 1888 og efter et ophold i Pope County kom han i 1897 hit. Hustruen Ingeborg er fra Stod. De blev gift i Norge i 1884. En bror av hende er Peter Johnson, Pope County, Minn. Deres barn er: Gina, Emma, Olga og Gerhard.

Theodor Nordgaard er født ved Stenkjær 1869, av forældrene John Siverson Nordgaard og hustru Trale Paulsdatter, begge døde i Norge. Theodor utvandret til Amerika i 1893 og efter fire aars ophold i Pope County kom han hittil i 1897. Han blev gift i 1907 med Nikoline Seefte. Deres barn er: Julia, John, Alma og Torvald. Hustruens søskende: Kaja Hansen, født i Kalvereid; Kristian Hansen, Glasgow, Mont.; Carl Hansen, Sask., Canada.

Ole Johnson, født i Romsdalen, kom hit til landet i 1909 og efter tre aars ophold i Benson, Minn., kom han hit til settlementet i 1912, hvor han har arbeidet siden.

Anton Amundson er født 1872 i Wisconsin, av forældrene Martin Amundson fra Stormyrbakken, Nordre Fron, Gudbrandsdalen, og hustru Kari Skaadenhaugen, Nordre Fron. Forældrene ankom til Amerika omkring 1869 og bosatte sig i Wisconsin. Nu lever de paa farm i Pope County.

Amundson kom hertil settlementet i 1898. Han leier sin farm til Carl Stenseng. En søster Julia, nu Mrs. Johnson, er bosat i Divide County. Broren Martin driver hardwareforretning og broren Bernhard farmer i Divide County.

Otto R. Finstad er født i Pope County, Minn., 1878, av forældrene Ole Finstad og hustru Olava, født Ramstad. Faren lever paa stillehavskysten, moren der var en tante til Ole Ramstad, Eidsvold, døde i Minnesota for 22 aar siden. De utvandret for 50 aar siden til Fillmore County og efter et aars ophold der flyttet de til Pope County. Otto kom hit i 1898 og blev gift i 1900 med Karen Moum, født i Snaasen pr. Stenkjær. Hendes søskende er: Erik Moum (Bottineau), Mrs. Elland Albertson, Starbuck, Mrs. Erik Sem, Landa og Mrs. Bruvold, nu i Canada. Halvbrødre Anton Moum, Starbuck og Chr. Moum, Carbury. En søster av Otto er Mrs. Anne Kjesten, bosat i Washington. Otto Finstad og hustrus barn er Oliver, død, Tora, Clarence, Hulda, Alen og Alice.

Finstad har været skoleclerk i distriktet i 10 aar, townclerk siden town of Starbuck i 1904 blev organiseret. Han var med og fik farmerelevatoren i Kramer organiseret og er en av direktørerne. Han har været direktør for County-fairen og direktør i farmertelefonkompaniet.

Ole Johnson er født 1864 i Ringebu, Gudbrandsdalen, av forældrene Jørgen og Rønnaug Bjørgmoen, begge døde. Johnson utvandret i 1883 og opholdt sig ved Alexandria og andre steder i Minnesota til han kom hit i 1898. Han blev gift i Minnesota 1889 med Berte Johnson, født i Ringebu. Hendes bror er John G. Johnson (cfr. Starbuck town) og Mrs. John Bergemoen, Divide County. Hans søskende er: Martin Johnson, lever i Wisconsin; Peder Johnson, lever i Minnesota; Peter Bjørgemoen, McKenzie County og Mrs.

John Vaddle, Starbuck. Ole Johnson og hustrus barn er: Clifford, Rosgord, Jorgine, Andar, Melvin, Leo, Delia, Roy, Cecilia, Winfrid, Franklin, Victor.

Ole O. Score er født i Støren prestegjæld 1863, av forældrene Joe Skaarvold og hustru Berit Andersdatter. Faren lever i Christine, N. Dak., 93 aar gammel. Der døde moren. Ole utvandret i 1883. Han arbeidet de første 12 aar i Wisconsin og to aar rundt Fargo som skogarbeider, til 1897, da han kom hitop. Hans søskende er: Ingeborg, Mrs. Anders Mo, Christine, N. Dak.; Ingrid, Mrs. Ole Borseth, og Anders Skaarvold, død, Christine; Erik Skaarvold, Colfax, N. Dak.

Martin Hegg er født i Pope County 1878, av forældrene Edvard og Randi Hegg. Faren, der lever i Pope County, kom med sine forældre fra Norge ett aar gammel, for 66 aar siden fra i nærheten av Kristiania. Moren kom 6 aar gammel for 54 aar siden fra gaarden Foss i Sogn. Martin kom hitop i 1898. Han blev gift i 1901, med Anne Johannesdatter Skaaden fra Gudbrandsdalen. Hendes søskende: Amund Skaaden, Mohall; Pauline, Mrs. Rønning, Mohall; Anna, Mrs. Brenden, Johs. Skaaden, Karen, Mrs. Hagen, Ole Skaaden og Mrs. Ingebrigtson, alle i Pope County. (For Martins søskende cfr. Olai Hegg, Carbury). Hegg og hustrus barn: Ruth, Julius, Edvin, Agnes, Mabel, Alice og Borghild.

Anton og Martin Hegg — farbrødre til forannævnte — kom hit og tok land paa samme tid som Martin Hegg i 1898. De solgte ut og lever nu i Canada.

Gustav Henning er født ved Stenkjær i1870, av forældrene Gunder Olsen Henning og hustru Ane, begge døde. Han utvandret til Amerika i 1892 og opholdt sig to aar i Pope County, og i Fillmore County tre aar, til vaaren 1898,

da han kom hit. Sammen med Henning kom Gustav Jørgenson fra Stenkjær. De farmet sammen i 10 aar. Gustav Jørgenson døde i 1907. **Rafael Langeli** fra Sparbu ved Stenkjær kom i 1913 og har arbeidet rundt siden. **Andr. Bye** fra Namsos kom for 20 aar siden, og har været her i settlementet i 12 aar.

Carl Stenseng er født i Pope County, Minn., 1880, av forældrene Rafael og hustru Josefine Stenseng, begge fra Stenkjær. Faren kom til Amerika i 1865 og levet for det meste i Pope County, Minn. Moren kom senere. Carl kom hitop i 1898 og har tat homestead i Eidsvold og Canada. Han blev gift i 1905 med Olga Breum (cfr. Ole Breum, Starbuck). Deres barn: Raymond, Burnie, Myrtle. Carls søskende: Mrs. Vaddel, Canada; Mrs. Ed. Skjefte, Canada. Faren Rafael Stenseng døde her i settlementet. Han hadde homestead i Eidsvold. Moren lever i Landa.

Sven Mortenson er født 1868 ved Malmø i Sverige, av forældrene Morten Svendson og hustru Berta, født Olsen. Faren er død, men moren lever i Sverige. Sven utvandret til Amerika i 1889 og opholdt sig i Pope County til 1899, da han kom hit til settlementet. Han blev gift i 1900 med Akseline Skjeflo, født av forældre fra Stenkjær. Deres barn er: Sigurd, Bernhard, Agnes, Alfred, Mabel, Hannah og Lillin. Broren **Peter Mortenson** kom til Amerika i 1898 og efter et ophold i Pope County kom han hit op i 1899 samme aar som Sven. Peter er ugift. En anden bror **Olaf Mortenson** kom til Amerika samtidig som Sven, i 1889, og opholdt sig ogsaa i Pope County, til han i 1898 kom hertil settlementet. Han er ogsaa ungkar og renter sit land til Martin Hanson.

L. J. Larson er født i Pope County, Minn., 1871, av forældrene Thore Guldset og hustru Ragnhild. Hun er død.

Faren utvandret fra Skien i Norge for 75 aar siden. Moren utvandret fra Nedre Telemarken i 1864.

Thore Guldset tjente som soldat i borgerkrigen i det berømte norske 15de Wis. Han blev i 1867 av guvernør Fairchild utnævnt til æreskaptein. Han er nu bosat paa stillehavskysten.

L. J. Larson kom til Bottineau County i 1898. Han blev gift i 1901 med Ani McLean og har to barn, Gladys og Una. L. J. Larsons søskende: Anton og Enanda Larson, Lowry, Minn.; Mrs. Ole Romsaas, Divide County, N. Dak.; John M. Thoreson, Enderlien, N. Dak.; Theodore Larson, Kramer, N. Dak. Larson var nogen aar postmester ved Superior postoffice i Starbuck, medlem av skolestyret, direktør i Farmers Elevator, Kramer, og vicepræsident i banken i Kramer, og har været County Commissioner.

Broren **Theodore Larson** er født i Pope County og kom hit i 1903. Han har kjøpt land i Starbuck town. Th. har provet op land i Adams County, N. Dak. Han bortleier sit land og har arbeidet paa elevator. Han er ungkar.

John G. Johnson er født i Søndre Fron, Gudbrandsdalen, 1864, av forældrene Gudbrand Hammer, død 1914 i Divide County, og hustru Kari Siverson, bosat i Wisconsin. John utvandret til Amerika i 1899 og kom samme aar hertil settlementet. Han blev gift i Norge 1888 med Berta Amundson fra Søndre Fron i Gudbrandsdalen, og har to gutter, John og Anton. Johns søskende: Mrs. Ole Johnson (cfr. Starbuck); Mrs. John Bergenes, Divide County.

Olaf Romsaas er født i Pope County 1872, av forældrene Lars og Kari Romsaas. Faren, som kom til Amerika i 1868, døde i 1914, men moren lever i Pope County. Olaf Romsaas kom hit til settlementet i 1899 og han blev gift i 1914 med Edith Engblom. Hans søskende er: Ole, Anton

og Elise Romsaas, Divide County, N. Dak. Marta Romsaas, Mohall; Lina, Nora og Clara, Lowry, Minn. Romsaas har været County Commissioner og direktør for Farmers Elevator i Kramer.

Edv. Olsen er født i Værdalen 1869, av forældrene Ole og Marie Kalstad, der utvandret til Amerika i 1875 og bosatte sig i Todd County, Minn. Begge er døde. Edvard kom

Farmer klub har picnic hos Ed. Olson.

hit til settlementet i 1899, og blev gift i 1903 med Joda Bjøkne, en søster av Mrs. H. Stavern, Mohall, og Ed. Kjeldshus (Scandia). Edv. Olsens søskende: Gilbert Olsen, Osakis, Minn.; John Olsen, Saco, Mont.; Ole Olsen, Osakis, Minn.; Mrs. Hagen, Starbuck, Mrs. Anderson, Osakis, Minn. Ed. Olsen og hustrus barn er: Myrtle og George. Ed. Olsens offentlige stillinger: Town supervisor, road bas, skoledirektør, direktør for The Farmers Elevator i Kramer og Newborg.

Carl Berg er født paa Stod ved Stenkjær 1867, av forældrene Olaus og Marta Berg. Faren er død. Moren le-

ver. Carl utvandret i 1892 og efter 7 aars ophold i Pope County, kom han hit i 1899. Han blev gift i 1908 med Inga Berg fra Egge pr. Trondhjem. Deres barn er: Helen og Olaf. Hans's bror Marius Berg, Mohall, N. Dak. Hendes søskende: Olga Berg, Seattle, Wash.; Carlotte Berg, Los Angeles, Calif.; Julia Berg, Syd Dakota.

Peter Larson er født ved Stenkjær 1833 og utvandret til Amerika 1887. Efter to aars ophold i Pope County kom han med familie hit i 1899. Han blev gift i Norge med Ingeborg Brandzæg fra Stenkjær og har følgende barn: Edvind, Sigurd, Arthur. Larson døde 1912. Enken bor paa farmen.

H. P. Haugan er født paa Statlandet i Norge 8de juni 1855, av forældrene Nils Haugan og hustru Methe Pedersdatter og utvandret i 1886 og kom til Pope County, hvor han opholdt sig til 1900 da han kom hertil. Han blev gift i 1883 med Ingeborg Johansdatter fra Spillum, født 1858. En søster Anna lever i Wisconsin. Elise, Johan og Beret i Norge. Haugans søskende, Martin, Peder, Hanna, Bier, Petter og Justin er døde. Carl lever paa Snaasen og Lina i Trondhjem. H. P. Haugan og hustrus barn: Astrid, Helga, Inga, Magnhild, Haakon, Hanna og Bergljot. Gode norske navne altsammen.

Martinus Leraas er født ved Trondhjem 1868 og utvandret 14 aar gammel til Amerika til Pope County, Minn. I 1900 kom han hertil settlementet. Leraas blev gift i 1893 med Julia Ranvig, født i Pope County, og har følgede barn: Gilbert, Mailo, Betzy og Hilma.

Ole C. Hagen er født i Valders 1882, av forældrene Kristian Hagen og hustru Randi Hilmen, og kom i 1890 sammen med sine forældre hertillands. De lever i Wisconsin. Ole kom hertil i 1901. Han har provet op land i Rolette County. En søster er Mrs. Sarah Charles, Lake City, Minn.

Andr. Haugan er født 1879 ved Namsos, av forældrene

Peter og Anna Haugan. Faren er død men moren lever. Andr. utvandret i 1895 til Amerika, og efter nogen aars ophold i Pope County kom han herop i 1902. Han har homestead i Williams County, N. Dak. Han blev gift i 1902 med Anni Wollan, født i Fillmore County, av forældre fra Stenkjær. Hendes søskende er: **Barbro Wollan,** homestead i Starbuck; **Mathias Wollan,** døde i 1901, tok land i Starbuck. Haugans søskende: John Haugan, Mohall, N. Dak.; Marie og Anna Haugan, Chicago, Ill.; Petra Haugan, S. Dak.

J. H. Kolberg er født 1862 i Beitstaden, av forældrene Haagen Kolberg og hustru Ingeborg Anna, begge døde. Kolberg utvandret i 1887, og opholdt sig i 15 aar ved Fergus Falls, Minn., til 1902, da han kom hertil. Han blev gift i Norge 1883 med Martine Knudsen fra Stenkjær. Den i Norge bekjendte tankelæser Emil Knudsen er hendes bror. En bror av Kolberg, Sivert, døde i Duluth for flere aar siden. Kolberg og hustrus barn er: Haakon, Fritjof, Sivert, Anna, Mrs. Neal Olsen, Steady, N. D. og Tilly. Kolberg har indehat embeder i townet som assessor, fredsdommer, formand i skolestyret og kasserer i samme.

Martin Hanson er født i Pope County 1888, av forældrene Hans Bratsaaget og hustru Anna, begge bosat i Pope County. Forældrene kom for 30 aar siden til Amerika fra Søndre Fron i Gudbrandsdalen. Martin kom hertil i 1909 og renter Olaf Mortensons land. Han blev gift i 1913 med Falrentze Lauder. En bror av Martin, Alfred Hanson, opholdt sig her i 5 aar.

Ed Lien er født paa Nes i Hallingdal 1878, av forældrene Mikael Lien og hustru Anna, bosat paa Blooming Prairie, Minn. De utvandret til Amerika 1884. Ed. blev gift i 1905 med Mathilde Moum, datter av Anton (cfr. Starbuck town). Deres barn er: Edna, Arthur, Arnet, Elster, Arvind og Roland.

Eidsvold

er vel saa stolt og vakkert et norsk navn som findes paa town eller sted i Nordvesten. Og navnet er en garanti for, at her bor egte nordmænd. Townet grænser mot vest til Mouse River, mot nord til Scandia og Scottia, mot øst til Peabody og mot syd til Starbuck.

John Vedqwam er født i Indherred pr. Trondhjem 1863 og reiste til Amerika i 1882. Han opholdt sig i Pope County, Minn., til 1888, da han kom hit. Han tok homesteadland i 1889 og blev gift i 1899 med Josefine Ferstad, født paa Inderøen, Norge. Deres barn er: Ricard og Tellie. John har været formand i townets bestyrelse i 8 aar, kirkesanger i Mouse River menighet i 20 aar og nu sekretær for samme. Faren **Gunder Vedqwam,** som er over 90 aar gammel, lever hos W. Albertson. Gunder tok homesteadland hvor nu Martin Hegge bor. Hans hustru Olava Vedqwam er død. John Vedqwams søskende: Eilert Vedqwam, Landa; Oline, Mrs. Martin Ryan, Eidsvold, død; Anna, Mrs. W. Albertson; Mrs. John Vedqwams søskende: Emile, Mrs. Peder Hegdahl; Jørgine, Mrs. Albert Carlson; Julie, Bernhard, Nikolay og Julius Ferstad.

Broren **Eilert Vedqwam** er født i Sparbu 1858, og kom til Amerika i 1883. Han opholdt sig i Pope County til 1900, da han bosatte sig her i settlementet. Sit homesteadland tok han i 1898. Samme aar blev han gift med Julie Vekre fra Indherred. Søskende cfr. J. Vedqwam.

Anders Holen, født i Eids prestegjæld, Nordfjord, døde for 6 aar siden 31 aar gammel. Han kom til Bottineau for

18 aar siden og tok homesteadland og kjøpte senere en kvart som nu eies av enken og rentes av J. Foss. Enken Gurine Holen, fra samme bygd som manden, lever i Landa og har følgende barn: Matilde, Clara, Mennie, Olga og Andrew. Faren til Anders, **Ole J. Holen,** fra Eids prestegjæld, er 72 aar, og kom til Amerika i 1903. Hustruen er Krestine Aaran fra Eid prestegjæld. Deres barn er: Jacob, farmer i Canada, Anders død, Marie, nu Mrs. Ingersol, Starbuck town og Anna, død.

Martin Ryan er født i Sparbu pr. Trondhjem 1848, av forældrene Anders Zakariassen og hustru Ingeborg, begge døde i Sparbu. Martin utvandret til Amerika i 1881 og opholdt sig i Syd Dakota, Minnesota og Wisconsin den første tid; var i Pope County Minn. i tre aar og kom til Turtle Mountain i 1887. To aar senere tok han homestead i Eidsvold. Han blev gift i 1884 med Oline Vedqwam og har følgende barn: Gilbert, Anna, Olga, Brede og Sofie. Mrs. Ryan er død siden disse optegnelser blev tat.

John Elie er født i Indherred ved Stenkjær 1837, av forældrene Nikolai og Christiana Elie, begge døde. John Elie utvandret i 1883 og bosatte sig i Pope County, Minn., til 1895, da han kom hertil settlementet og tok homestead i Eidsvold. Han blev gift i Norge i 1859 med Antonette Andersdatter Holde fra Sparbu, som kom aaret efter manden til Amerika. Deres barn er: Ole Elie, Christina, enke efter John Henning, Carbury, Mrs. Anton Dulum, død, Brainerd, Minn. John har en bror Mikael Elie i Pope County og Mrs. J. Elie har en bror Audreas Støen i Pope County og en søster Andrianna, antagelig død.

Sønnen **Ole Elie** kom sammen med moren i 1884, aaret efter manden. Ole er gift med Ellen, Mrs. Edvind Lund.

Hendes barn er Anton og Herman. Ole og hustrus barn er: Borghild, Gerda, George og Else.

Martin Thorpe er født ved Arendal 1875, av forældrene Stian Kristofferson Torpe og hustru Marte Christine. Faren er død, moren lever i Norge. Martin kom hertil landet i 1895 og opholdt sig i Morris, Minn. 7 aar, til 1902, da han kom hit. Han tok samme aar homestead i Scottia og blev gift i 1902 med Marie Jacobsen, født ved Arendal. Deres barn er: Mary og Myrtle. Martins søskende her i landet er: Tallak Torpe, Poulsbo, Wash., og Nils Torpe, Westby, N. Dak.

Reier L. Halvorson er født i Iowa, av forældrene Lars Halvorson fra Grevsgaarddokken, Nummedal og hustru Turi Reiersdatter Lislelid, begge døde. De utvandret fra Numedal for 58 aar siden. Reier kom hertil i 1900 og tok homesteadland. Han blev gift i 1903 med Hattie Anderson, født i Granite Falls, Minn. Deres barn er: Loyd, Orwel, Roy, Willy. Reiers søskende: Halvor Halvorson, Minneapolis; Ole, Hillsboro, N. Dak.; Peder, Montana; Nette, nu Mrs. Thompson, Hillsboro; Karoline Halvorson, Eidsvold, og Anni, Mrs. Torburn, Eidsvold.

Martin Bangs er født i Wisconsin 1876, av forældrene Halvor Bangs fra Bangsjordet i Valdres og hustru Gunhild Lie. De kom til Amerika for 54 aar siden og lever i Wisconsin. Martin kom til Bottineau i 1901 og tok homestead aaret før. Han blev gift i 1908 med Anna Laugsand, datter av Mr. Laugsand, Scandia. Deres barn er: Gilbert og Junette. Martins søskende: Knut og Torvald Bangs, Landa; Gust. Bang, død; Iver i Wisconsin; Henry, Scottia; Oliver, Wisconsin og Marie, gift med W. Cass, Wisconsin.

Broren **Knudt Bangs** er gift med Karine Bakken. Deres barn er: Lillian, Reimen, Henry Bangs, gift med Marie Laugsand (cfr. Laugsand). Deres barn er: Hilma og Mabel.

Gustav Bangs døde i 1913 ugift. Tok homestead i 1901.

Ole J. Olsen er født paa Bjorhofte, Nordfjord 1875, av forældrene Jacob Olsen Bjorhofte og hustru Malene D. Nøst-dal. Ole kom til Amerika i 1891 og opholdt sig i Ortonville, Minn., og Fargo, N. Dak., til 1899, da han kom hit til settlementet, hvor han driver som bygmester. John og Matt. Olson lever i Landa, N. Dak.; Oline i Minneapolis og Dedrik i Norge.

John A. Fosse er født i Pope County, Minn., 1888, av forældrene Andr. A. Fosse og hustru Gro. Faren kom for 56 aar siden fra Sogn, moren er fra Telemarken; hun er død; faren lever i Sharon, N. Dak. John kom hertil i 1900 og renter Mrs. Anders Holens land. Han blev gift i 1910 med Bertine Dalseng fra Trondhjem. Deres barn er: Alvin, Melvin og Gudrun.

T. O. Oren er født i Sundal ved Kristiansund 1853, og kom til Amerika i 1891, opholdt sig først ved Larimore, N. Dak., kom til Bottineau County i 1897 og tok samme aar homestead.

Lars Solseng er født i Sundalen pr. Kristiansund 1871, av forældrene Lars Larsen Sjølseng og hustru Magnhild. Faren døde i Norge, moren lever. Lars kom til Amerika i 1890 og opholdt sig i Morrison County, Minn., de første aar. I 1897 kom han hitop og tok samme aar homestead. Han blev gift i 1903 med Anna Jacobson fra Lom i Gudbrandsdalen. Deres barn: Mabel og Julius. Lars har en bror, Joe Solseng, Shawnee, N. Dak. Mrs. Solsengs søskende: Ole Jacobson, Kloten, N. Dak.; Mrs. Rønnaug Narveson, Peterson, Fillmore County, Minn.

Thos. Vinje er født i Indherred, Snaasen 1872, av forældrene Lars og Dorte Vinje, begge døde. Thos. kom hertil fra Norge i 1891 og tok homesteadland i Eidsvold 1899. Han

blev gift i 1897 med Oline Aune fra Snaasen. Deres barn er: Dagma, Agnes, Lewis, Ovela og Alma. Thos.'s søskende: Olaf Vinje, Sivert og Ole døde, Lorents i Norge. Hustruen har en søster Anna, gift med John J. Olsen, Landa. Olaf Vinje, Pickering er en bror av Thos. Vinje.

Iver Kvalheim er født 1868 paa Kvalheim i Selje, Nordfjord, av forældrene Steffen Gabrielsen Kvalheim og hustru Oline Vik fra Aalfoten i Nordfjord. Iver utvandret i 1883, og opholdt sig flere aar i Minnesota og ved Casselton, til 1900, da han kom til Eidsvold, hvor han aaret før hadde sikret sig homesteadland. Han blev gift i 1892 med Kristiane Raak, født ved Trondhjem. Ivers søskende: Ingebrigt i Norge og Gabriel ved Kenaston, N. Dak. Mrs. Kvalheims søskende: Bergitte Raak, St. Paul, Minn.; Jacob Raak, Trail County, N. Dak.; Johanne, Mrs. Ellingson, Red Wing, Minn. Moren Krestine tok 40 acres som eies av Kvalheim.

Edv. Ferstad er født paa Inderøen ved Trondhjem 1863, av forældrene Johan Nilsen Norum og hustru Elen Margrethe. Faren er død, moren lever i Norge. Edvard utvandret til Amerika i 1882 og opholdt sig i Pope County, Minn., til vaaren 1896, da han kom til Bottineau County. Samme aar tok han homestead i Eidsvold. Han blev gift i 1884 i Pope County med Talle Rebekka fra Trondhjemskanten. De har følgende barn: Julius, død, Bernhard, Nikolai, Emelie, nu Mrs. P. Hegdahl, Eidsvold, Jorgine, gift med Albert Carlson, Eidsvold, Julia og Julius. Edv. har en søster Line, gift med B. Helland, og hustruen har en halvsøster, Mrs. J. Henning, Carbury, og en halvbror Ole Elie, Eidsvold.

Nils Sandstell er født i Helland ved Egersund 1862, av forældrene Jonas og Lotte Sandstel, begge døde. Nils emigrerte i 1882 og kom til Bottineau County i 1901, hvor han tok homestead i Eidsvold. Han er gift med Valborg Leeland

og de har følgende barn. Lotti, Tella, Julia, Sofie, Josefine, Selmer, Victor og Myrtle. Nils's søskende er Mrs. Thompson i Landa og Mrs. Osk, Syd Dakota.

N. J. Christianson er fra Viridalen, Norge, 60 aar gammel. Han utvandret i 1883 og kom hertil settlementet i 1899 og tok samme aar homestead. Han blev gift i 1883, hustruen heter Martea. Deres barn er: Christ, Edvin, Beate og Carl. En bror av Christianson, Bernt, lever i Grand Forks.

John Sem er født paa Snaasen ved Trondhjem 1869, av forældrene Jørgen og Berit Marie Sem, begge døde. John emigrerte til dette land i 1894 og kom samme aar her til settlementet. I 1900 tok han homestead i Eidsvold. Han blev gift i 1902 med Karoline Velde fra Snaasen. De har følgende barn: Julius, Borgny, George og Gilen; George er død. John Sems søster er gift med Iver Helle, Williams County, N. Dak. Mrs. Sems søster, Solveig, er gift i Seattle, Wash.

Adolph Skagen er født 1872 i Nordland og kom til Amerika i 1898 og tok samme aar homestead i Eidsvold. Han blev gift i 1903 med Julia Jørstad. Deres barn er: Sigurd, Harry, Arthur og Erling. Søskende cfr. Carl Skagen.

Ove Froseth er født i Sparbu ved Stenkjær 1863, av forældrene Peter Fredriksen Frøset og hustru Karen Olsdatter, begge døde. Ove utvandret i 1887 og opholdt sig først i Pope County. Vaaren 1898 kom han hertil og tok samme aar homestead. Han blev gift i Pope County i 1888 med Julia Hegdahl fra Inderøen. Deres barn er: Carl, Olaf, Emma, Albert, Olga, Mabel og Arthur. Oves bror Carl Froseth bor i Thief River Falls, Minn. Mrs. Froseths brødre er Peder Hegdahl, Eidsvold, Julius Hegdahl, Starbuck. Ove har været medlem av skolestyret.

Lars Score er født i Støren ved Trondhjem 1871, av for-

ældrene John Score og hustru Orlaug. Moren er død og faren lever i Renville County ,Minn. Lars kom til Bottineau County i 1897 og tok homesteadland samme aar i Eidsvold. Han blev gift i 1906 med Siri Mosand og har en gut, Josef. Hans søskende er: Nils og Peder Score, Renville. Mrs. Guro Mosand og Mrs. Resseth, Wisconsin.

H. L. Lillestrand, født i Kristiania, er 47 aar gammel og utvandret to aar gammel, for 45 aar siden, med sine forældre Lars Lillestrand og hustru Ingeborg Monsen til Iowa. Forældrene er døde. Lillestrand kom hertil i 1900 og tok homestead samme aar. Han blev gift i 1895 med Dina Hansen. Deres barn er: Loyd, Anette, Sarah, Malia, Lovise og Hartvig. Lillestrands søskende er: Mrs. Christofferson, Williams County, N. Dak.; Chr. Lillestrand, Westby, N. Dak.

Anton Erikson er født paa Næs Hedemarken 1864, av forældrene Erik Siverson og hustru Marta, født Arneson, begge døde. Anton kom til Amerika i 1882 og opholdt sig først i Hillsboro. I 1905 kom han hertil og kjøpte en kvart land i Eidsvold. Han blev gift i 1891 med Berit Sørenson, født ved Trondhjem. Deres barn er: Mabel, Clara, Lilly, Elvin, Roy og Dagny. Eriksons søskende: Rikka Erikson, Montana, Mina Erikson, Massachusetts; Soren Erikson, Belmont, N. Dak.; Olivius og Even i Massachusetts. Mrs. Eriksons bror Søren Sørensen, Eidsvold.

Sverre Wærnes er født 1890 i Trondhjem, av forældrene Peder og Gurine Wærnes, begge bosat og lever i Trondhjem, hvor faren arbeider paa Domkirken. Sverre utvandret til Amerika i 1907. En søster av Sverre er gift med John Martinson (Scottia), Emar Wærnes lever ogsaa i nabolaget og en anden bror Peder Wærnes renter land hos Hunskar.

Arne Klæbo er født i Stod pr. Trondhjem 1876, av forældrene Henrik og Petra Klæbo, begge døde. Arne emigrerte

Træskning i Bottineau County.

i 1901 og kom hertil Countyet samme aar, og tok homestead det aar i juni maaned i Sergius township. Arne blev gift i Norge med Emma Elleros og har følgende barn: Petra, Anette, Henra, George, Borghild og Walter. Anton og Bergitte, Mrs. Klæbos forældre, lever i Canada.

Knut Larson er født i Hornindalen, Nordfjord 1958, av forældrene Lars Seljeset og hustru Anne Haugen. Lars var født paa Solem. Knut utvandret i 1902 og efter et aars ophold i Syd Dakota kom han i 1903 hit. Han blev gift i Norge 1884 med Johanne Taraldset (cfr. Taraldset, Eidsvold). Deres barn: Anne, gift i Syd Dakota, Berta, gift ved Langsford, N. Dak., Hilda, Lars, Lina og Rasmus. Knuts søskende: Peder, Syd Dakota; Ragnhild, ugift, Canada; Anne, Mrs. Hesberger, Canada; Oline, Mrs. H. Jensen, Canada.

A. R. Taraldset er født i Hornindalen, Nordfjord 1864, av forældrene Rasmus Taraldset og hustru Brite Sæter. Taraldset utvandret i 1888 og opholdt sig et aar i Farmington, Minn., og kom til Bottineau County i 1889, om vaaren. Efter en tid reiste han til Grand Forks County, og opholdt sig der til 1902, da han kom tilbake hertil og tok homesteadland. Han deltar meget i det offentlige liv i bygden og indehar mange vigtige stillinger. I 1894 blev han under et ophold i Norge gift med Ragnhild Grodaas fra Hornindalen. Deres barn er: Lina, Ruben, Bella, Edna, Otto og Arthur. Taraldsets søskende: Martinus og Rasmus i Norge; Johanne (cfr. Knut Larson, Eidsvold); Mrs. Hans Sæter, Larimore, N. Dak.; Peder og Ole. **Ole** kom til Amerika i 1888 og bosatte sig i Eidsvold i 1889. Han døde i 1905, 37 aar gammel, ugift. **Peder** kom i 1882 fra Norge til Farmington, Minn., og i 1889 til Eidsvold, hvor han døde i 1899, 38 aar gammel.

A. R. Taraldset reiste til St. Paul og tok billet til Bottineau uten at vite noget større om forholdene. Albertson-

brødrene, Martin Ryan, John Vedquam og faren hadde da bosat sig paa land i Eidsvold nogen uker før Taraldset-brødrene tok sig land, og sammen med de ovennævnte var disse de første som bosate sig i Eidsvold. I 1889 og 1890 indtraf to tørkeaar og A. R. Taraldset reiste da til Grand Forks Co., hvor han opholdt sig i 12 aar før han kom tilbake. Derved fik han anledning til at hjælpe de to brødre som blev boende paa landet. Mouse River var dengang saa tør at man kunde kjøre over den. I 1891 fik man god avling og i 1895 svær avling. Derfor begyndte settlerne at komme, men først i 1900 blev der en livlig indvandring av nybyggere.

Ertesvaag i Bottineau mindes med velvilje, fordi han i de trange tider hjalp mange av nybyggerne saa det blev mulig for dem at opholde sig paa landet. I byen saaes ofte nybyggerne med gamle overalls bundne omkring føtterne. Og der var ingen som lo av dem for det. Den almindelige byvei dengang var langs „crikken" gjennem Starbuck. At kjøre i ret linje til Bottineau var der faa som vovet. Taraldset var den første som bragte en hest til settlementet.

Torvald Haugerud er født i Østre Aker, ved Kristiania, av forældrene Andreas Haugerud og hustru Maren, født Halsrud, Skjedsmo ved Kristiania. Arne, Haugeruds bedstefar, kom fra Kragstad i Smaalenene. Sammen med sine to brødre reiste Arne til Østre Aker hvor Arne kjøpte gaarden Haugerud, Thomas kjøpte gaarden Ulven og den tredje bror kjøpte gaarden Grimelund. Denne blev far til den bekjendte biskop Andreas Grimelund. T. Haugerud eiet i ti aar Hans Nielsen Hauges berømte gaard Bredtvedt i Østre Aker.

Torvald utvandret i 1884 og opholdt sig i flere aar i Eau Claire, Wis., senere i Superior, Wis., hvor han drev slagterforretning. I 1902 kom han hertil settlementet og tok homestead. Torvald blev gift i Norge i 1875 med Sofie Mang-

lerud fra Østre Aker. Konen kom over for 8 aar siden. Deres barn: Andreas, Trygve i Canada; Edvin, Canada. Trygve er gift med Elonore Borgeson og har to barn: Arnold, Ragnhild. T. Haugerud deltok meget i det offentlige liv i Norge. Er f. t. præsident i Sønner av Norge, Souris.

E. N. Berg er født ved Trondhjem 1877, av forældrene Nils Nilsen og hustru Ovedia Berg. E. N. Berg fik navn efter sin mors far der hadde 9 døtre, men ingen søn. Berg utvandret i 1895 og opholdt sig først i Pope County. Han kom til Bottineau 4de februar 1897 og tok homesteadland aaret efter, 2den oktober 1898. Han blev gift 27de november 1903 med Inger Caroline Gorder, født i Norge. (Cfr. Jacob Gorder, Carbury). Deres barn er: Oskar og Clara. Berg har været assessor i Eidsvold syv aar, er sekretær i Nidaros menighet, medlem av den demokratiske centralkomite for Bottineau County, har to gange været delegat til den demokratiske statskonvention og er medlem av board og direktør for Bottineau County Fair Association.

Turtle Mountains.

Ja vi elsker dette landet som det stiger frem,
Skog og bakker sammen blandet med de mange hjem;
Elsker Turtle Mountains høier, lig vort gamle Nord,
Her vi planter, her vi pløier i vor egen jord.

Vistnok var vi ikke mange til at bane vei.
Tiderne var ogsaa trange, dog vi frygtet ei,
Haabefuld vi øksen brynte, løftet stump og sten,
Nogle bort sig skyndsomt vendte, andre kom igjen.

Haarde tider har vi døiet, baade jeg og du,
Dog er vi da vel fornøiet allesammen nu;
Bare at vi gaarden driver rigtig med forstand,
Nok vor flid belønnet bliver, her i dette land.

Norske mand i hus og hytte, tak din gode Gud,
Som dig lykkelig lod flytte hid til Vinland ud;
Lunt og lyst i Norges dale, skjønt er fjeldet der,
Men forlitet brød til alle; derfor er vi her.

Ja, vi elsker disse bakker og de grønne trær,
Her vi synger, læser, snakker norsk som Paal og Per;
Fuglesang i busk og grene, fisk i bæk og fjord,
Dette minder tør jeg mene, om vort kjære Nord.

Ole K. Vikan.

Turtle Mountains er bakker. Det er som i Norge, med bakker og skog, med smaa indsjøer hvor fisken svømmer. Her bor nordmændene lunt og godt.

Telelagets bekjendte sagaskriver Torkel Oftelie som har

Fra Turtle Mountain.

besøkt telerne i Turtle Mountains skrev i „Telesoga" et utmerket stykke om folket og naturen. Oftelie gav mig lov til at indta dette i min bok paa betingelse av at jeg ikke forandret noget paa telemaale. Og det har jeg ikke gjort.

Turtle Mountains, november 1915.

I Dakota, Manitoba, langs med grensa paa kvar sida ligg dei høge Turtle Mountains, lik ei kjempestor skjoldpadda. Der ligg byar ned paa sletta, rundt umkring den store padda; men uppaa den breide ryggen ber ho skog og vatn og aakrar, skrælingar og vikingsønir. Folk fraa alle Norigs bygdar braut og rudde veg i skogen, brende brote, bygde hus. No dei eiger fine heimar inni ljose bjørkelundar og ein flokk av ljosleit ungdom, som skal lyfte fedrearven, forme live ut paa nytt.

* * *

Desse skogklædde haugane, som kallast Turtle Mountains, strekkjer seg i ei lengde av 60 mil fraa aust til vest og er vel rundt 30 mil paa de breiaste. Grenseskile millom sambandsstatane og Canada kløyver skjoldpadda i tvo etter ryggen, men der er kanskje meir paa sudsida av lina. Den austlege halvpart av T. M. ligg i Rollette Co. og den vestlige i Bottineau. Her gjeng ingen jarnbane inni T. M., men paa tri kantar kjem der greinir av Great Northern heilt inntil haugane. Paa sudvest ligg Bottineau, paa sud Dunseith og paa aust St. John.

Turtle Mountains bli paa norsk Skjoldpaddefjølli. Men de var rettare aa kalle de haugar. De maa vera eit fatigt maal som brukar sama ord for den høge amerikanske fjøllryggen, Rocky Mountains, og for jordhaugar hist og her i lande. Ellest kan navne passe godt, for desse skogklædde haugane ligg som ei kjempeskjoldpadde paa de flate prærie-lande i Nord Dakota og Manitoba.

Eg kom til Bottineau ein av dagane i slutten av oktober for aa gjera ein tur gjenom Turtle Mountains. Eitpar mil nordaust fraa byen kan eg sjaa dei nakne utkantane av haugane ris upp fraa sletta. Der kom eit snjofall, so eg maatte gjeva meg til i byen eitpar dagar, og soleis vart eg kjend med fleire der. Eg fann tri telemarkingar, Ole Roland, Ole Quale og G. H. Dale.

De var heldigt for meg, at eg trefte Ole Roland, for han var den fyrste nordmann, som slo seg ned i Turtle Mountains. Han hev enno farmen sin der 10 mil nordaust fraa Bottineau. Son hans, Oscar, driv farmen. Sjølv bur han i byen og Ole Quale bur i huse hjaa han.

Roland er ein mann i 50 aari. Han er fødd i Scott Co., Minn., og far hans var Olav Rauland, som kom til Amerika fraa garden Rauland ved Totak i 1848, fyrst til Muskego og so til Koshkonong og derfraa til Minnesota i '52. Daa var der bygt litt i St. Paul, men ingenting i Minneapolis. Han slo seg ned i Scott Co. og her døe han for nokre aar sea. Ole Roland kom til Turtle Mountains tidleg um vaaren 1887 og tok seg land, der farmen hans er. Han var tvo gongjer vald til skifteretsdomar i Bottineau Co. og sea var han postmester i byen Bottineau i mange aar. Roland er gift med Aasne, dotter av Svein Særen, som kom til Koshkonong fraa Vinje noko fyri borgarkrigen og no bur uti Toole Co., Mont. Han er no umkring 86 aar gamal. Han hadde farm i T. M. tett ved Roland farmen fyrr han flutte ut til Montana. Roland hev au butt der ute nokre aar, og der er dei tri døttane hans. Han hev ein bror, Olaus Roland, i Dakota Co., Minn., og tri systar bur der nede.

Ole Quale er fødd paa ein av Kvaale garane i Høidalsmo for 78 aar sea. Far hans Ole Olson og Aasne fraa Kvaale var med dei aller fyrste, som reiste ut fraa telebygdane. Olav

fortel, at han var daa eit aar gamal, og de kunde soleis ikkje ha vore seinare hell 1838. Dei reiste ut fraa Kraakøy. Dei var so lengje paa sjøen, at maten og vatne traut, storm og uver var de og sjukdom ombord. Dei kom endeleg til Muskego. Etter ei tid flutte dei til Jefferson Prairie. Daa dei ha vore her i 7 aar reiste dei til Minnesota og sette seg ned i Scott og so i Waseca Co. Gamle Olav Kvaale døe her for 10 aar sea. Olav hev vore med i krigen og hev no pension. Han hev alli vore gift. Han hev ein gild farm nere Roland farmen. Han hev ein yngre bror, som heiter Olav ved Veblen, S. D. Han fortaalde meg, han var syskinbarn til Tov og Halvor Ormbrick.

Daa Olav er nokso rørug av seg, raadde eg han til aa gjera ein tur heim for aa sjaa fødebygdi si. Han er rik og veit kje hott han skal gjera med pengane sine. Truleg var der ingen reist til Amerika fyri han fraa Høidalsmo. De vilde derfor vera merkjeleg for folk der heime aa sjaa att den fyrste som reiste ut. De er vist vandt, um her no liver nokon annen enn Olav Kvaale, som reiste so tidleg.

I Courthuse i Bottineau trefte eg ein telemarking, G. H. Dale. Han driv ein abstract office. Han kom til Amerika i 1892 fraa Dale i Flatdal. Daa var han 16 aar gamal og kom hit aleine. Han stoppa i Hillsboro nokre aar og arbeidde der i Courthuse for onkelen sin, T. G. Dale.

No lyt eg ut i Turtle Mountains. De var Nickelson karane, eg etla meg til. Dei tri brørne, Talleiv, Halvor og Guleik Nickelson, bur 12 mil nordaust fraa byen, og berre vel so eit par mil fraa Canada lina. Dei er fraa Vinje og er fødde paa Smørklep. Far deira var Nikuls Talleivson. Han bruka smaa jordvegir her og der i bygdi og var for de meste husmann. Gunleik kom hit i '82, Halvor i '83 og Talleiv i '84. Alle tri var gifte heimante. Ei syster Turid kom i '79.

Dei budde nokre aar rundt Northfield, Minn., og kom her upp til T. M. i juli '87 og fann seg land der dei bur no. Talleiv er gift med Inger Brekke, dei hev 4 gutar og 3 jentur. Ei av dei, Signe, er gift i Minneapolis med ein rik amerikaner. Gunleiks kjering heiter Anne. Dei hev tri jentur, som alle er gifte. Kjeringi av Halvor heiter au Anne. Dei hev 4 døttar som er gifte og ein son som er gift og bur nord fraa Plentywood inne i Canada.

De er hjaa Halvor og Anne eg hev halde meg mest med eg hev vore her inni „Mountain". Dei er so snille og gjestfrie desse vinbyggjane, at dei veit kje de beste dei vil gjera sogu-skrivaren. Her fraa glase, som eg sit og skriv, kan eg sjaa langt sud og aust yvi landskape. Der er skog rundt umkring paa alle kantar med nokre flekkir hist og her, der skogen er avrudd, og der de no er farmar med aaker og eng. Skogen er osp, av og til litt ask og eik, men eiki ser tuskeleg ut. De er for langt nord. Osp og bjørk der imot veks godt. De er skogen og vatne, som gjer Turtle Mountains til eit slikt merkjelegt land-skap. De er dei tusen sjøars land. Eg likar meg godt her i „Mountain", skulde gjerne bu her, berre eg var ung igjen og hadde ein gard her. Og farmane og lande er billigt enno; men de maa ein som hev mot og magt til aa gjeva seg i kast med skogen. Jordi er visst so god som ho fins nokonstad. Al-ting veks godt her. I haust hev mange fengje upp til 40 bushels kveite paa acren. Men de kostar flesk aa brjota upp aaker i skogen, og derfor hev dei kje so store aakrar her som paa prairien.

De er mest berre norske i heile Turtle Mountains paa sud-kanten av Canada-lina, og de er folk fraa mest alle kantar av Noreg, mest er de kanskje av nordlendingar, sogningar og telar.

Halvor Nickelson hev fortalt meg mykje um den fyrste tidi

dei var her. De var fælt hart dei fyrste aari. Alle var fatige og ikkje ein dags arbeid aa faa. Og naar dei ha kome so vidt, at dei ha ein liten aakerlapp med kveite, so var de mest ikkje raad aa faa treskje de. Her var kje maskinur. De var ei stor hjelp, at her var so mykje dyr (antilope) og anna villt, prairie høns og ændar og so mykje fisk i vatni. De som gjorde, at Nickelson karane sette seg ned so langt upp i skogen, var at her var eit gildt fiskevatten, Lake Metigoshe. Her kunde dei mest

Camping plads nær Lake Metigoshe.

jamt faa so mykje fisk dei vilde. De var mest jedde. Dette var ei stor hjelp, naar dei fekk selje fisken i byen. No er her lite fisk mot fyr. De hev hjelpt noko, at dei hev fengje inn nye fiskelag so som bas og abor. Her var svært mykje bringeber dei fyrste aari og desse plukka dei mykje av aa selde. Dei ha ingenting aa kjøyre med, fyrr dei ha ala upp eitpar stutekalvar. Daa dei ha fengje desse store nok til kjøyre med, so byttest dei um okse teame. So hoggje dei ved og kjøyrde til byen kvar si gong. De var lite dei fekk for den, men de var daa litt for arbeide. Naar dei dreiv paa a kjøyrde ved

heile veten, so var de so vidt dei kunde halde kjeringane sine med mjøl, for dei ha mange munnar aa mette og alle var mathuga. De var sælt til slit etter den lange vegen i storm og uver. At folk kunde halde de ut, so klent som dei var klædde, var eit under. Um haustane var dei ute paa trekking aust over rundt Devils Lake og heilt nedover til Northwood og Portland, travla og gjekk den lange vegen, ha kje raad til aa taka med toget, for dei maatte spara paa centane. Daa dei fekk seg okjar, kjøyrde dei med desse heilt nedover til Traill Co. De tok ei vika. Paa heimvegen seint um hausten fraus dei stundom mest ihel.

Nickelson brørne hev altid halde godt saman og hjelp kvarandre. Jorund Telnes' dikt, „Dei tri brørne paa Forbergje", passar godt paa dei. De hev vorte mest som eit ordtøkje her i Mountain. Nickelson brørne hev no vel uppbygde farmar inmed kvarandre. Dei stend seg godt og kan hava de koselegt paa sine gamle dagar.

Her bur ein annan ækta telemarking ei mil vest fraa Nickelson, Olav Haugo. Han er fraa Vorte og kom hit i 1900. Far hans het Halvor og var bror av bjønneskyttaren Tarjei Haugo. Olav er gift med Ingebjørg, syster av Mrs. Halvor Nickelson. Dei er rukne upp paa Brekke i Aabø, ein plass som far deira rudde upp. Han het Tarjei og var fraa Rauland. Dei er so gode til kvea baade Olav og Ingebjørg. Me kvad i kappe ein kveld eg var hjaa dei.

So fekk eg meg ein hest av Olav og kjøyrde aust igjenom Mountain. Me hadde indi-sumar eitpar vikur og de vart ein gild tur. Eit par mil aust fraa Nickelson hev me G. O. Nuland. Han bur ved sudenden av Lake Merigoshe. Han kom til Amerika 8 aar gamal. Far hans var fraa Skien og var halv telemarking. De er fint her paa Nuland farmen tett inmed vatne. Ei høg bryggje er bygd utover, men vatne hev

minka, so ho gjeng heilt innum lina inni Canada. Um sumaren er her mykje folk, som ligge her og latar seg og fiskar, baade her fraa lande og Canada. Her er bygde mange sumarshus etter strendane.

Lenger aust tett inmed vegen bur Nikuls Nickelson, son av Turid. Kjeringi hans er valdris. Her rundt bur de mest

Vei gjennem Turtle Mountains.

nordlendingar. Vegen er bakkute, upp og ned gjenom skogar og dalar. Smaa vatten og tjønnar ser du her og der gjenom skogen. Speglande klaare lyser dei som blanke augar. Den haustklaare lufti er rein og frisk og passeleg varm. Notti er so kjølig, at de frys litt is utover, der de er grundt. Endane hev kje reist enno, men jasen hev fengje den kvite pelsen sin, og de er vel merkje paa, at veten er kje langt burte. Nei, so mykje jasar. Dei dansar upp og ned i lidi. Tri-fire kan eg sjaa paa

ein gong. De vore moro aa vera so lett paa foten. Der ligg ein og sting hovue under ein buskje. Han tenkjer han er sikker, naar han fær gjøyme dei lange øyro sine. Lenger og lenger austover gjenom skogen, bakke upp og bakke ned. So snur eg sudover. Der er hoggen ein breid veg gjenom skogen, men de er ikkje meir til veg hell de vognhjuline hev gjort. Inni skogen stend de ei kyrkje. Tru der ligg kje ein bjønn inmed altare liksom i Hedals kyrkja. Nokre gravsteinar visar, at her er norske folk lagt til kvile. So kjem eg fram til eit vatten, som heiter Loone Lake, og eit stykkje austanfor der er Noraberg, som eg etlar meg til.

Dei heldt paa aa trøytest med treskingi, daa eg kom til Noraberg. De leid mot kvelden, og eg fekk stoppe der, endaa huse var fuldt av treskjarar. Eg kjende litt til Noraberg fraa den tid eg var i Vraadal og heldt skule. Eg minnest, daa han og Kari reiste til Amerika med mange andre fraa Vraadal. De var vaaren 1880. Eg minnest han som lægprædikant, og den verksemdi hev han drive litt her au. Han talar grundig og godt, seier folk, og alle held han for ein ærleg og trufast mann. Hjaa desse snille folki paa Noraberg stoppa eg i tri nettar, med eg kroka att og fram inne skogane der burti Mountain.

Dei fer til bli gamle Aanund og Kari no, men dei er livlege og lettføre. Aanund er 73 og Kari 75. Aanund er fødd paa ein plass i Skafsjabygd, og far hans het Olav. Han døe tileg, og mor hans flutte til Vraadal med tvo smaa gutar. Der voks han upp. Kari er skyld Peer Strømme, og ei dugande kjering hev ho vore. Ho er so merkjeleg lett og livleg til vera so gamal. Ho er komi fraa Straume, ein plass under Kraaknes, der far av Peer Strømme var fraa. Daa Aanund og Kari var i Vraadal budde dei paa ein plass, Noraberg, paa vestsida av vatne mit for Flatland. Dei hev ein fin heim her.

Husi ligg so lognt og fint inaat skogen eitpar mil nord fraa Vinjekyrkja. Dei hev tvo gutar og tri jentur. Ei av dei er gift med Tom Emmerson, ein telemarking, som bur i sudvest herfraa. Alfred er heime og driv garden. Han hev vore med i telelage i mange aar. Oscar bur inni skogen inmed eit vatten eit stykkje i sudaust.

Vinje-kyrkja stend uppaa ein haug, som hallar til alle kantar, so ein kan sjaa vidt. Skogen er avrudd, og no er her store aakrar rundt. Her er de Torgerson brørne bur. Paa nord bur Andrew Torgerson, ei mil vest fraa han er Tarjei Torgerson og ei mil sud fraa han att bur Halvor Torgerson. Tarjei er den eldste, og han er no klenhelsa. Aanon, den yngste, bur eitpar mil lenger aust inni skogen. Aslak, den eldste av dei, budde 10 mil lenger aust. Han fraus ihel for 6 aar sea. De var ei uversnott mitt paa veten, han vart liggjande ute, daa han kom fraa byen.

Eg stoppa hjaa Halvor ei nott, og han fortalde meg mykje um live her i Mountain dei fyrste aari. Dei for mykje med veiding. Her var so mykje dyr (antelope hell daadyr) bjørn var her, skrubbe og gaupe hell villkatt og andre slag. Nest fyri jol ein gong var han og ein annan langt aust i Mountain ved St. Paul Butte paa veiding, daa snjostormen kom over dei. Dei gjekk villt i skogane og var ute heile notti. Dei kom heimatt til Roland farmen den andre kvelden daa de lettna so vidt, at dei fann leidi. Snjoen var daa mange fot djup. Dei heldt til hjaa Roland den veten. Alle Torgerson karane hev vore glupe med byrsa, og so kan dei spila paa fele, tvo tri av dei. Kjeringi av Halvor er daarleg med helse. Ho er dotter av John Person, bror av Nels Person, og i ætt med Smedalane fraa Omersdal.

Far av desse Torgerson brørne var Knut Tarjeison fraa Homen paa Rauland. Han kom til Amerika umkring 1860

og var med i borgarkrigen. Daa var han i Dakota Co., Minn. Han kom hit med sønine sine i 1888 og døyde for 6 aar sea, 82 aar gamal. Gamle Knut bygde denne stoga, Halvor bur i, og her heldt dei den fyrste gudsteneste i T. M. Alle dei gamle stogune her er timbra av ospetimber og so er for de meste fjos og stall og andre uthus.

Knut Tarjeison ha tvo brør, Kjetil og Talleiv, som au var med i krigen. Dei slo seg ned i Cavalier Co. millom Walhalla og Hanna. Der er eit posthus, som heiter Homen. Halvor, son av Kjetil, var postmester, no er de bror hans, som hev handelsbud der. Kjetil døyde umkring 90 aar gamal. Talleiv liver. Der bur fleire telar rundt Homen fraa Vinje og Rauland. Dei kom upp fraa Dakota Co., Minn.

Naar eg ser sud fraa kyrkja kjem eg fyrst til Helge Hasseldal. Han er fraa Granshera. Sunnanfor Hasseldal er tvo Numedølar, Knut og Olav Vikan. Olav er diktar og skal vera so flink til skrive. Han lova meg aa skrive um T. M. for „Telesoga". Bror deira er Gilbert Vikan paa Bottineau National Bank.

Vest fraa Vikan bøndane uppaa ein haug bur Somund Thoreson. Han kom fraa Rauland i '82 og herupp i '89. Han var gift fraa Norge med Helga Johansdtr. fraa Heddal. Dei hev 6 vaksne gutar og ei jente.

Eit par mil nordvest fraa Vinje-kyrkja bur Helge Hagen. Han kom til Amerika fraa Tinn i 1885 og hit i '88. Han er gift med Helga Torgerson, dotter av Knut. Olav Hagen, bror av Helge, bur velso eipar mil nordaust fraa kyrkja. Han er gift med Gro Gjerde fraa Tinn. Dei hev mange barn av baae slag, baade Olav og Helge, men Olav hev vist fleir.

Knut J. Brekka fraa Vinje bur noko sud fraa Noraberg inmed eit vatten. Han kom til Amerika i 70 aari.

Ei mils veg hell so aust fraa kyrkja er Tjøn. De er tri

av dei: Hans, Torstein og Olav. Hans er dø, men so hev han ein son, som heiter Hans, som er heime med mor si og driv farmen. Torstein bur sud herfraa uppaa ein haug med eit vatten paa kvaare sida av seg. Han gjekk tvo vetrar paa Telemarkens Industriskule. Eit aar i Sauland og eit i Hiterdal. Asbjørn Hylland, den store treskjeraren, var lærar. Torstein ha vist eit framifraa lag til lære treskjering. Han hev teikna dei finaste mønster for treskjering, som eg hev sett. Noko arbeid ha han au syne meg; men han fær kje tid til fara med de no. De er kje tid til drive med slikt, naar ein hev farm og ein stor huslyd aa syte for.

Olav Tjøn bur lenger aust og nord. Han hev ein fin farm; men han er kjeringlaus og stullar eismall. Han hev vore paa Kvitseids Seminar og heldt skule heime. Tjøn karane er fraa Tudal og kom til Amerika i 90 aari.

Eit stykkje nordaust fraa Noraberg er Øystein Haugen fraa Tinn. Han kom hit for 13 aar sea og var gift heimante og hev ein stor lyd umkring seg.

Towne her rundt Vinjekyrkja heiter Homen, townshipe vestanfor er Roland (Rouland) og vestanfor der er Dalen township. Endaa lenger vest og sud utpaa flata burtimot Landa er Eidsvold township. De visar seg, at her er norske folk.

Her rundt Vinje-kyrkja er djupe dalar med blanke vatten og tjønnar ned i botnen og med døkke skogliar rundt.

No maa eg lenger aust gjenom Mountain for aa finne fleire telar aa fortelje um. De ber inn igjenom skogane i svingar og krokar. Ein veg sting av her og ein der; men eg hev spurt meg fyri, so eg mest altid finn rette vegen. De er noko rart med vegine her. Um de er almanvegir aldri so mykje, so stenger dei di med grindar og slaatur eller piggtraad. Folk kan vera so god aa gaa fram og opne grindi for seg, tenkjer dei vel. De er hendigt for farmaren, men de er uhendigt for

den som kjøyrer, især um ein er aaleine og hev leie hestar. Men moro er de aa kjøyre gjenom skogane her, naar vere er fint og vegine lette. Alle desse blanke vatni inni skogen. Eit av dei heiter Long Lake. Denne vesle skog jasen dansar rundt alle stad. Her skal vera mykje hjarp, men han er kje so god aa faa auga paa. Nei sjaa, der sit ei kattugle og ropar paa „Gro". Ho ventar vel uver snart.

Høyrer du de tyt og susar, de er skogens horpetonar. Ser du lauvi skjelv og blikrar, ser du røykjen stig til himils ifraa hytta burti skogen. Kan du sjaa kor sjæli lyser ifraa skogens blanke auga, ifraa tjønni under lidi. Her den store aand hev heime, de maa vera han, som liver i alt eg ser her inne.

Eg fer forbi fleire farmar, men de er kje telemarkingar, og so let eg dei vera ifred. Den fyrste telemarkingen eg kjem til er Gjermund Johnson. Han er fødd paa Washington Prairie ved Decorah, Jowa, — og er ein skylding av senatoren M. N. Johnson. Han var desverre inkje heime, og de var tregaleg, for han skal vera so interessant aa røa med. Eg maa daa vidare og freiste um eg kan naa til Landsverk karane til kvelden. Eg kjøyrer nokre mil lenger aust og so sudover paa vestsida av Willow Lake, som lig vel paa lag mitt i Mountain. Daa eg kjem til sudenden av vatne, so kjøyrer eg austover att og svingar litt mot nord og so kjem eg beint gjenom aakeren paa Landsverk farmen, der Thore og Thov bur no. Eg kjøyrer fram i tone og helsar paa dei. Dei er umtrent sikker paa, kven eg er for ein, daa dei ser meg. Dei maa vel hava høyrt gjete meg. De er godt aa vera kjend stundom og bli vel mottekjen.

Eg er no 3 mil paalag inni Rollette Co. og umkring 9 mil nord fraa Dunseith. Posthuse Kelvin er 4 mil aust herfraa.

De er eit stort syskinlag denne Landsverk lyden, visst ein

Farmhjem i Turtle Mountains.

14 hell 15 ialt; men de er berre 3 hell 4, som er heime no. De er Thore, Tov, Selmer, Nils, Arthur, Ruben, Olav, Gunnar og Halvor. So er de Margit, Anne, Inga og Bergit. Thore er nyleg gift med ei nykomarjente fraa Agdenes ved Trondheimsfjorden. Halvor, Gunnar og Olav er no burt i Ontario, der dei hev tekje seg land inni skogen nordaust fraa Baudette, inmed Lake of the Woods. Posthuse heiter Bergland. Margit og Anne er au derburte og er gifte, Margit med ein telemarking, Halvor Rudningen. Inga er gift i Dunseith, Bergit er heime. De er berre Thore og Tov eg er kjend med og so Halvor ved brevbyte. Dei er so interessera i literatur og kunst, desse Landsverkane. Dei diktar og spilar fele og guitar. Du kan tru me ha de gildt den kvelden eg var der. Heile dette store syskinlage er fødde paa Highland Prairie i Fillmore Co., Minn. Far deire var Sveinung Landsverk, bror av Torkjel Landsverk, som bur der nede. Sveinung kom fraa Seljord i 1885 til Fillmore Co., og her upp i 1904. Han rudde og bygde upp ein fin gard her, fyrr han døyde i 1908. Mor deira, Ingrid, er gift att med ein sogning, A. Seim, ved Kelvin. Harald Landsverk bur tri mil vest. Han er son av Olav Landsverk, bror av Sveinung og Torkjel. Olav døyde paa Highland Prairie 1901. Mor av Harald bur der. Han hev 7 syskind. Halvor, Andreas og Carl er her, Talleiv i Wisconsin, Birgit i Minot. Harald er gift med Signe Grasvold fraa Rio, Wis. Ho er seljording. Harald synte meg ein heil fugg av visur, som han ha dikta. Turtle Mountain er ein herleg heim for diktarar, eit nyt Telemark, og eg trur Amerikas beste diktarar kjem til koma herifraa med tidi.

No er eg snart ferdige med telane i Turtle Mountains. Der skal vera nokre aust i enden paa Mountain ved Lake Upsilon, men dei kjenner eg kje. Ein som budde nord hell aust herifraa er nyleg død, Gunleik Jamsgard. Han var lauskar

og var fødd her i lande. So er der ein som heiter Grogaard noko langt sud og vest herifraa. Han er umtala som ein eldhuga socialist, som her er kje so faa av her i Mountain.

Ja, so er de aa tenkje paa aa koma paa heimvegen. Eg hev havt eit makalaust fint ver; men de varde kje til eg var komen ut att. Eg fekk vita um uvere i fyrivegen. Ein morgon, eg kom ned av yvistoga, fortalde kjeringi meg, at der vilde bli anna ver. „Inott drøymde eg, at me slagta jeitar," sa ho. „Og de slær alli feil." Aa jammen kom de kje au. Eg vart liggjande verfast i Mountain i tri dagar. Men so fekk eg tid til skrive dette, og so lærde eg Vinje rogla og den er so god, at ingen fær lære ho av meg utan betaling

Saa langt Oftelie. Der er en hel del nordmænd i Turtle Mountains som jeg ikke har faat biografiske oplysninger fra. Faar jeg tid og leilighet dertil, vil jeg utgi en Norsk bygds historie No. II og da skal alle som ikke blir nævnt i denne historie komme med.

Knut K. Vikan er født 1856 i Opdal, Numedal, av forældrene Knut O. Vikan og hustru Anne G. Notten, fra Nore, Numedal. Knut var født paa Gudbrandsrud, Næs i Hallingdal. Knut utvandret i 1877 og kom til Bottineau Co. i april 1888, hvor han tok homesteadland samme aar. Han blev gift i 1889 av pastor Svingen med Betsy, datter av Anders Bakkene og hustru Guri Reiersgaard fra Hol i Hallingdal. Barn: Clarence, Albert, Anna, Clara, Oscar, Julia, Ruth, Norman, død, Ruben, Leonard og Elvin. Knuts søskende: Olav K. Vikan, Gilbert K. Vikan, Mrs. L. M. Larson, Bottineau og Mrs. O. O. Vetteren, Burton, N. Dak. Mrs. Knut Vikans søskende: Iver A. Bakkene, York, N. Dak.; Knut A. Bakkene, Climax, Minn.; to søstre og en bror i Hallingdal, Kari den yngre død i Bellmont, N. Dak.

Knut var en av de første nybyggere i Mountains og fik i fuldt maal forsøke nybyggerlivet. I tørkeaarene 1888—89—90 maatte Knut til Trail County paa arbeide. Det første hus hvori de levde næsten 2 aar, var en Log Cabin 8X10 fot. Den første vaar de var i Mountains gik de paa ski i midten av april.

Ole K. Vikan er født i Opdal, Nore, Numedal, 1851 og utvandret i 1871. Forældrene (cfr. Knut Vikan). Opholdt sig i Wisconsin, Minnesota og North Dakota og kom til Bottineau County i 1888, hvor han samme aar tok homesteadland. Han blev gift i 1878 med Bergit Olsdatter, født i Opdal, Numedal, av forældrene Ole Olsen og hustru Gunhild Stensdatter. En bror av Mrs. Vikan, Sten, bodde en tid i South Dakota, men har nu farens gaard Tønneby i Numedal. En anden bror, Halvor, bodde ogsaa i South Dakota, men bor nu i Væglid, Numedal.

Vikan og hustrus barn: Ole, Anna, Gilbert, Gunhild, Margretta og Alma. Vikans søskende (cfr. K. Vikan). Vikan har indehat alleslags embeder i menigheten, saaledes har han i 12 aar været sekretær. Han har skrevet mange digte og er meget interesseret i kirkelig arbeide og norskhetsarbeide. Vikan har hjulpet mig meget med at skaffe oplysninger til nærværende historie.

Vikan skriver at i nybyggerdagene var der nok av tømmer, saa de som vilde kunde godt faa hus at bo i. Selv farmerne fra prærien forskaffet sig tømmer fra Mountains. Nød led ingen, men arbeide maatte alle gjøre. Husdøren var nok lav i de dage, men naboerne var aldrig saa store at de ikke kom ind. Hjælp fik man av hverandre hvor det tiltrængtes. Siden den tid synes Vikan at folk har vokset sig ganske store.

Broderen **Gilbert K. Vikan** er født i Opdal, Numedal, 1864 (cfr. Knut K.), og kom til Amerika i 1879. Til Bot-

tineau kom han i 1896. Gilbert eier en farm paa 640 acres nær Bottineau by og en paa 700 acres ved siden av Ole K. Vikan. Selv er han kasserer for Bottineau National Bank. En tid var han kjøbmand i Bottineau og hveteopkjøper i Halstad, Minn., og farmer ved Belmont, N. Dak. Gilbert blev gift i 1888 med Randine Knudsen fra Belmont, N. Dak.

Ole O. Tjøn er født i Tudal, Telemarken, 1864, av forældrene Ole H. Tjøn og hustru Gunhild Nilsdatter. Ole utvandret i 1891 og kom samme aar til Bottineau, hvor han fik land. Er ugift. Ole er utdannet som skolelærer fra Kvitseids Seminar og holdt skole i Norge.

Herbrand T. Strøm er født i Nore, Numedal, paa Straumen 1871, av forældrene Thorsten Taarkelson Sundbolien og hustru Ingeborg Herbrandsdatter Rukke fra Nes i Hallingdal. Herbrand utvandret i 1890, og efter to aars ophold i Polk County, Minn., og Trail County, N. Dak., kom han til Bottineau County i 1892, hvor han samme aar tok homesteadland. Hans hustru er Helena Hansdatter Rækken fra Hadeland. Deres barn er: Helene, Alfred, Herman og Ruben.

Arne Gunderson er født i Aasnes, Solør, av forældrene Gunder Amundsen Lybæk og hustru Pernille Iversdatter Vestaasen fra Solør. Arne emigrerte i 1888 og opholdt sig først i Bellmont, N. Dak., i Nilsville, Minn., i 2 aar, og til Bottineau i 1892, og tok homesteadland samme aar. Han er ogsaa smed. Han blev gift i 1883 med Inger Olsen, født i Norge. Deres barn er: George, Soffie, Alfred, Ida, Ole og Anna. Gundersons søskende: Julius, Kristiania; Ole, Bottineau; Gunerius, hveteopkjøper i Mohall, N. D.; Olivia, Mrs. Karbol, og Karen, Mrs. Wiggen død. Mrs. Gundersons søskende: Olava, Mrs. Erikson, Karen, Mrs. John Johnson, og Soffie, Mrs. L. Larson, alle i Bottineau. Mrs. Gun-

derson er født i Holmestrand 1857, av forældrene Siverin Olsen og hustru Kjerstina Olsen.

Laurits Iverson Kvistad er født paa Inderøen ved Trondhjem 1858, av forældrene Iver Jensen Rostad og hustru Olava Pedersdatter. Han utvandret i 1874 og opholdt sig i Minnesota til han i 1900 kom til Bottineau, hvor han kjøpte sig farm. Han blev gift i 1894 med Laura Heiberg fra Hedemarken, Norge. Hendes søskende: Andreas Heiberg, Hawley, Minn.; Reinhardt H. og Søren H., Moorhead, Minn. Laurits søskende: Peder, Norge; Jørgina, Dunseith, N. Dak.; Lydia, Bisbee, N. Dak.; Magnus, Bottineau, og John i California. Laurits og hustrus barn: Ragna og Ingvald.

Laurits M. Larsen Hagen er født i Grue, Solør 1855, av forældrene Martin Larsen og hustru Olia Hagen. Han kom over til Amerika i 1864 og opholdt sig i Iowa og senere i Bellmont, N. Dak., hvor han drev kjøbmandsforretning. Til Bottineau kom han i 1892 og tok samme aar homesteadland. Han oprettet Cordelia Postkontor og drev litt handel ved siden av og har desuten været adskillig med i det kirkelige arbeide. Han blev gift i 1889 og har følgende barn: Alma, Melvin, Karl, Viola. Hustruen, Bergit Knudsdatter, Vikaneidet, er fra Opdal, Rumedal. Hendes søskende: (cfr. Knut Vikan).

Julius Amundson Torpet er født i Nordre Odalen 1862, av forældrene Amund Jensen Torpet og hustru Larina Olsdatter Lystad. Julius utvandret i 1881 og efter at ha opholdt sig en del aar i Ottertail County, Minn., og Grafton, N. Dak., kom han i 1893 til Bottineau og tok land samme aar. Han blev gift 1893 med Anna Torgersdatter Krøne fra Fyrisdal i Telemarken. Deres barn: Amund, Larina, Jessie, Olga, Lydia, Arthur, død og Mildrid.

Henry Hagen er født 10de juli 1859 i Grans herred, Øvre Telemarken, av forældrene Ole Torgerson og hustru Anne Gullaksdatter Siljord, og utvandret til Amerika 1885 og opholdt sig i Bayfield County, Wis., til 1888, da han bosatte sig her i settlementet. Tok homestead samme aar i juni maaned. Hagen blev gift 1890 av pastor Svingen med Helga, datter av Knut og Anna Homen (cfr. Torgerson brødrene). Barn: Anna, Clara, Hannah, Ole, Hilda, Knut, Gilbert og Alma.

Carl Christianson er født 3dje mars 1853 i Horten, Norge, av forældrene Christian Matison Fjeld og hustru Anna Andersdatter. Carl utvandret til Amerika med familie 1882 og opholdt sig en tid i Evansville, Minn., og Minot, N. Dak. til 1895, da han bosatte sig her. Før han begyndte som farmer arbeidet han som snekker. Han tok homesteadland i 1898.

Christiansen blev gift 1877 i Drammen, av pastor Holterman med Gustava Hansen, født i Strømstad, Sverige, 1856, av forældrene Hans Anderson og hustru Sofie Pederson. Deres barn: Sigurd, Carl, Hilma, Cecilia, Bernhard, Olga, Oskar, Alvin og Anton. Søskende til Christianson: Matias, Andreas, Selius og Gina.

Sever A. Berg er født 1863 i Ullensaker, Norge, og utvandret til Amerika i 1884 og tok ophold i Rock County, Wis., og senere til Minot, N. Dak. 1888. Kom hertil settelementet i 1894 og tok samme aar om vaaren homestead. Han blev gift i 1888 av pastor Petterson med Andrina Salberg, født i Østmarken, Aabogen, Norge, og kom til Amerika 1884. Deres barn: Ella, Anna, Olga, Sigurd, Marie, Alida, Minnie, Henry, Gladys og Edith. Bergs søskende i Norge. Mrs. Bergs søskende: Ole Salberg, Bagley, N. Dak.; Mr. Erick Salberg, Bagley, N. Dak.; Ole Siverson, Evansville, Wis.

Anders Dundeland er født i Mo prestegjæld, Helgeland, 1865, av forældrene Peder Pederson Hagen og hustru Anna Petrine Andersen. Anders kom til Amerika med familie i 1891 og opholdt sig ved Fort Ransom til han samme aar kom til Bottineau County. Han blev gift i Norge av pastor Hansen i 1889 med Oldina, født paa gaarden Hinnes, Nesne prestegjæld, Helgeland 1867, av forældrene Elias Johnsen og hustru Anna Steffensen Hinnes. Deres barn: Peder, Anna, John og Elias. Dundelands søskende: Peder, Edvard, Christian, Ole og Ingeborg.

Guldbrand Larson Jelleberg er født i Nannestad 1857 og kom til Amerika i 1887. Efter et par aarsophold i Trail County, N. Dak., kom han til Bottineau i 1889, hvor han tok homesteadland. Han blev gift i 1887 i Kristiania med Rannei Olsdatter Bakke, født 1866 i Hol i Hallingdal. Mrs. Jelleberg døde for endel aar siden. Deres barn: Levis, Ole, Clara, Annie, Helmer og George.

Elling O. Moslaat er født paa Moslaatten, Hol, Hallingdal 1860, av forældrene Ole Iversen Bakke og hustru Aagot Ellingsdatter Pladsen. Elling utvandret i mai 1883 og kom til Trail County, hvor han opholdt sig til vaaren 1890, da han kom hit. Tok homesteadland vaaren 1892. Han blev gift i 1887 med Inger H. Kobbervig fra S. Aurdal i Valders. Moslaat er nu i Norge og savnes meget av sine naboer, som haaber han snart kommer tilbake. Han eier fremdeles farm i Turtle Mountains.

Anton Jenson er født paa Kolbjørnsrud, Hole, Ringerike, 1862, av forældrene Andreas Jensen Kolbjørnsrud og hustru Marie Hansen Helland. Han utvandret i 1883. Efter nogen aars ophold i Wisconsin og Iowa kom han i 1892 til Bottineau County, hvor han tok land i 1893. Anton blev gift i

1884 med Margrette Olsdatter Sundre fra Aal i Hallingdal, født 1859. Deres barn: Olga, Alf, Anna, Elmer og Oscar.

Lars Torrison Dunderholen er født i Hof, Solør, 1858, av forældrene Toris Larsen Dunderholen og hustru Olina Olsdatter Saxerud. Lars utvandret til Amerika i juni 1886 og opholdt sig 1½ aar i La Crosse, Wis., i Grand Forks County, N. Dak. 4½ aar og ankom til Bottineau høsten 1892, hvor han tok homesteadland samme aar. Ugift. En bror Ole Torrison, adresse ukjendt, en halvsøster Mrs. Kaja K. H. Saxerud, Bottineau. Fire av hans søskende er døde. Otto hadde homestead i Mountain og døde 1900.

Guttorm Nelson er født 1860 i Gol, Hallingdal, av forældrene Nils G. Brennen og hustru Ragna O. Renslen. Han utvandret i 1883 og kom først til Trail County, N. Dak. Til Bottineau kom han i 1889. Han blev gift i 1889 med Gro Larsdatter Bakin, født i Opdal, Numedal, av forældrene Lars Olsen Kvernrud og hustru Katrine Helgesdatter Skaalbø. Nelson og hustrus barn: Randina død, Karoline i Canada, Anna, Louis, Nils, Ole og Georg. Nelsons søskende: Ole Langville i Minnesota, Sigrid, Bellmont, N. Dak. Mrs. Nelsons søskende: Ole i Canada, Bergit i Norge.

Ole Larsen Korbol er født i Solør 1852, av forældrene Lars Olsen Korbol og hustru Karen Pedersdatter Saxrud. Han utvandret i mai 1881 og opholdt sig i Wisconsin tre aar, i Minneapolis i femten aar og kom til Bottineau i 1898, hvor han driver som farmer og snekker. Han blev gift i 1883 av pastor Falk Gjertsen med Olivia Gunderson, født i Aasnes, Solør, paa Sigjerud. Deres barn: Paula død, Gerta, Oscar, Arthur, Clara og Olga.

Countyets hovedstad er byen Bottineau. Der har vi flere

nordmænd bosat. Byens mayor, **Anton Lallum,** er født paa Hedemarken 1879, av forældrene Gunder S. Lallum og hustru Anna Olsen. Forældrene lever i Long Beach, California. Anton emigrerte med sine forældre i 1879. Opholdt sig i Valley City, N. Dak., til 1904, da han kom til Bottineau, hvor han er bankkasserer og siden april 1915 mayor i byen. Han frekventerte Valley City Normal skole og Globe Business College, St. Paul. Blev gift i 1905 med Inga Hendrickson. De har et barn, Bernise Lallum, født 1910. Lallums søskende: Mrs. M. M. Knutsen, Covina, Cal.; Ellen og Margaret, Long Beach, Cal.; Oscar Lallum, Fingal, N. Dak.

P. L. Eide er født i Tolgen, Østerdalen, 1869, av forældrene L. N. Eide og hustru Ellen Holøien. Eide utvandret i 1893 og opholdt sig i Ada, Minn., 1893—94, i Minneapolis og Hawley, Minn., 1809, Donnybrook, N. Dak., for kortere tid til han i 1912 kom til Bottineau County, hvor han driver en anset og lønnende fotografiforretning. I Minneapolis gik Eide paa Augsburg Seminar. Han blev gift i 1905 med Thea Lien. Deres barn: Olive, Elenor, Karine. En bror av Eide er Ole L. Eide, Tolgen, organist og komponist.

Nils Dokken er født 1876 i Skjerpingen, Nordre Aurdal, av forældrene Ivar N. Dokken, født 1844 i Hemsedal, Hallingdal og hustru Kristi Knutsdatter Grøseth, født i Grøndalen, Hallingdal. Ivar var den ældste av 12 søskende og da faren døde da Ivar var i 14-aars alderen maatte denne tidlig begynde at hjælpe sig selv. I 1912 blev Ivar syk og døde aaret efter med de ord, at han var fornøiet ved at forlate disse jordiske ting her nede. Ivar med familie kom til Amerika vaaren 1881 og tok homesteadland i Grand Forks County, og efter 3—4 aars forløp flyttet familien til Walsh County, hvor de levde 1 aar, nær ved postofficen Preha. Da flyttet fami-

lien tilbake til det gamle homestead i Grand Forks County, hvor de levde nogen aar. Tidlig i 80-aarene var der flere haarde, kolde vintre. Snestorme var almindelige og varet 3—4 dage ad gangen, saa det var haarde tider for nybyggeren. Denne familie som kom fra et skogrikt strøk i Norge savnet skogen og længtet. Omkring 1887 kjøpte de farm ved Turtle River i Grand Forks County og paa denne farm var der en god del skog. Paa den tid kom Northern Pacific jernbanen derigjennem og en liten by, Mekinock, blev anlagt en mil fra Dokkens farm. Høsten 1900 flyttet Nils til Bottineau County og bosatte sig paa land 7 mil syd for Antler sammen med sin far Ivar Dokken, Ole Dokken, Erik N. Dokken og Sven Larson. Den sidstnævnte en velstaaende farmer fulgte Dokken-folkene for at se efter land for sine to sønner, Lewis og Laurits, som tok land 4 mil syd for Nils Dokken. De provet op paa 14 maaneder og vendte tilbake til Kellys, N. Dak., hvor de kom fra. De farmer der og er begge gifte. Lewis er gift med Clara Noble og Laurits med Mabel Rud. Lars, som man pleiet at kalde Lewis, har en av de fineste farme i nabolaget, en sterk, drivende kar med god forretningssans og en haard arbeider. Hvad han eier har han ærlig erhvervet. Han er halling av den gode, gamle race. Man kan tro at hans forfædre brukte kniv, men Lars gjør ikke. To av Nils Dokkens onkler, Ole N. Dokken og John N. Dokken, lever nær Antler. Erik den anden onkel provet op sit land og vendte tilbake til Mekinock, N. Dak., hvor han bodde til sin død i 1916.

Dokkens far tok land i samme sektion som Nils og to aar efter overlot han landet til sønnen Knut og flyttet med hustru og yngste datter Caroline tilbake til den gamle farm ved Mekinock, N. Dak., hvor Iver, som før nævnt, døde 6te oktober 1913. Moren og Caroline bor nu paa farmen.

Nils Dokken blev gift i 1901 med Marhilda Everson fra Manvel, N. Dak. Deres barn: Inred, Gladys, Minnie, Lillian og Caroline. Knut, bror av Nils, lever i Minot, Sarah, gift med Amund Hustveit, Kincaid, Sask., Can., Caroline, Mekinock, N. Dak. Iver Dokkens søskende: Kari (Store Kari), Mrs. Halvor Skaken, Blooming, Minn.; Kari (Vesle), Mrs. Helge Moen, Mekinock, N. Dak.; Sigri, Mrs. Johannes Overland; Ingeborg, nu Mrs. Syver Forseth; Margit, Mrs. Paul Larson; Erik Dokken død, Ole Dokken og John Dokken ved Antler, N. Dak.; Nels Dokken eller Nels Nelson, Middale, Sask., Can.; Liv, Mrs. Even Brandvold, Manvel, N. Dak., og en død som barn. Mrs. Iver Dokkens søskende: Knut Grøset, Hallingdal; Guri, gift med Knut Dække og en søster død.

Joseph Quamme er født i Steele County, Minn., 1878, av forældrene Johannes Kvamme fra Sogn og hustru Emma Skartum fra Numedal. Han blev gift i 1903 med Minnie Anderson. Deres barn: Milton, Roy, Thelma, Leonard og Frances. Quamme var Deputy Register of Deeds fra 1908—1912 og valgt til Register of Deeds 1912—1914—1916. I 1898 gik han ind i kompani „L", Hillsboro, og tjenstgjorde som menig, korporal og første løitnant til han i 1904 tok avsked paagrund av bortreise. Quammes søskende: Mrs. John Holts, Buxton, N. Dak.; Mrs. H. E. Dyer, San Francisco, Cal.; Mrs. Ray Lang, Minot, N. Dak.; Theodore Quamme, Hillsboro, N. Dak.

I Bottineau lever ogsaa L. Glomseth, County kasserer, cfr. Dalen township, John Knudsvig cfr. Souris. Dr. Johnson, en bror av den bekjendte E. Johnson, en av eierne av Minot Daily News i Minot. Quam, søn av den bekjendte pionerprest Quam, er betjent paa en forretning i byen. Erik

Moum, advokat, er flyttet til Montana. Der lever en del andre som jeg ikke har faat oplysning om, men de faar vente til næste gang. I Bottineau er statens skogskole beliggende, og den forskjønner selvfølgelig hovedstaden.

Souris.

Den store by Souris er i grunden ikke nogen utpræget norsk by, men da de omliggende settlementer vest, nord og øst for byen er slike norske strøk som Haram, Dalen, Scandia og Scottia townships er Souris nødt til at være norsk enten den vil eller ikke. Souris har ikke bestandig været saa stor som den nu er, ei heller har den været saa liten bestandig som nu. I 1900 eksisterte ikke Souris. Men aaret efter, i 1901, fandt Jim Hill forgodt at bygge sin jernbane hit og Souris steg op paa kort tid. Banestumpen som gaar ut fra Rugby kom ikke længere paa to, tre aar, og som endestation holdt byen paa at faa hovmodighetstanker. Men det tok ende. Landet vestover blev bebygget og Jim fandt det tjenlig for sig og folket at la banen gaa videre, som skedde i aaret 1903, da endestationen blev Westhope. Da gik det atter og bak med den kjære by, det vil sige i folke- og husantal, men ikke i velstand. Byens blad paastaar ialfald at Souris er den rikeste by i Amerika. Byens navn skal være hentet fra Mouse River med en oversættelse til fransk for at gjøre navnet noget mere uforstaaelig, da det jo ikke er om at gjøre at alle og enhver vet at Souris betyr mouse — mus.

Mathias Moen er født 1871 i Starbuck, Minn., av forældrene Ingebret Moen og hustru Kari Hesteløkken som i 1866 utvandret fra Søndre Fron i Gudbrandsdalen til Fillmore County. Flyttet senere til Starbuck, hvor Kari døde. Ingebret lever hos Mathias i Souris og er 84 aar gammel.

Moen kom til Bottineau i 1896 og arbeidet paa apotek og postkontor i byen til han i 1897 tok homestead i Eidsvold. I 1899 farmet han sit land og bestyret derpaa en elevator i Bottineau. I 1901 flyttet han til Souris, hvor han fremdeles driver forretning. Har været medlem av bystyret to aar. Sekretær i Concordia norsk luthersk menighet og en av stifterne.

Moen blev gift i 1900 med Clara Josefine Crogen (cfr. Johs. Crogen, Dalen). Deres barn: Ella og Arthur. Moens søskende: Peter Moen, Pecering; Eline Moen, Souris. Seks søskende er døde i Minnesota. Moen gjennemgik normalskolen i St. Cloud, Minn., og holdt skole i Minnesota i 2 aar. Frekventeret Minnesota universitet i to aar. Moen var den første kjøbmand i Souris. Sammen med Ole Crogen, Carbury, begyndte han i 1901 sin forretning. I 1906 traadte L. Mork ind som parthaver. Litt senere begyndte E. Garden Hardwareforretning. P. Borreson var ogsaa en av de første forretningsmænd i Souris.

Oskar Gilbertson er født 1881 i Grant County, Minn. Faren Gilbert deltok 17 aar gammel i borgerkrigen. Han kom omkring 1861 fra Gudbrandsdalen, moren kom senere fra Liabygda i Valders. Oskar kom hertil settlementet i 1907 og var bestyrer for St. Anthony Elevator Co. Nu bestyrer for Equity Elevatoren i Rugby. Han blev gift i 1905 med Maria Flor, født i Grant County, av forældre fra Trondhjem. Deres barn: Harris og Chaster. Søskende: Gustav Gilbertson, Canada; Otto Gilbertson, Douglas Co., Minn.; George Gilbertson, Grant Co., Minn.; Archer Gilbertson, Grant Co., Minn.; Mrs. John Comstock, Fergus Falls, Minn.; Mrs. Aasten Thompson, Hankesen, Minn.; Mrs. W. Moe, Jud, N. Dak.

Carl Kirkby er født 1879 i Decorah, Iowa. Faren fra Hakkedalen, kom til Amerika for 42 aar siden og lever i Decorah, Iowa, som retired farmer. Moren, født i Decorah av forældre fra Toten. Carl tok homestead i Devide County i 1901 og kom hertil i 1902. Han har arbeidet paa Hardware forretning, men mest som hvetekjøper. Var en tid bestyrer av The Farmers Elevator i Souris og driver nu egen elevator. Han er gift med Pearl Monkmann. Deres barn: Doris og Karin. Søskende: Oskar Kirkby, Hans Kirkby, Kramer; George, Souris, Ferdinand og Alfred i Montana. Ida død, gift med Olaf Crogen, Kramer. Mrs. Kirkby er født i Canada, forældrene lever ved Souris paa sin farm.

L. J. Mork er født 1878 i Pope County, Minn. Kom til Bottineau County 1886 sammen med Mork familien og tok homesteadland i Scottia. Mork blev gift i 1903 med Petra Crogen, datter av Ole Olsen og hustru Petrine. Faren døde i Pope County, moren lever ved Mohall. Ole Olsen brukte hustruens pikenavn, Crogen. Hun var en søster av Ole og Joh. Crogen. Mork og hustru har et barn, Liwald. Søskende (cfr. Lars Mork). Mrs. Morks søskende: Olaf Crogen, Kramer; Anton Crogen, Mohall; Carl Crogen, Mohall; Lina, Mrs. Tessem, Pope County, Minn.

L. J. Mork har 4 kvarter land i Canada, medeier av Mork & Moen Store i Souris, medeier av trælastforretning og hardwareforretning i Devone, Mont. Han har været medlem av bystyret i Souris.

Gilbert Moen er født 1875 i Lands prestegjæld, av forældrene Halvor Moen og hustru Inger Dyvsven, begge døde. Gilbert utvandret i 1885 med sine forældre som tok ophold ved Norway Lake, Minn., og flyttet senere til Glenwood, Minn., og derpaa til Starbuck. Hit til settlementet kom Moen i

1902, hvor han har ansættelse hos Mork & Moen. Han tok homestead i Mt. Rose township 1902. Har solgt landet. Han blev gift i 1905 i Starbuck av pastor Koefod med Tina, datter av Aleck Overson og hustru Anne J. Haugen, en av de ældste nybyggerfamilier utvandret fra Telemarken. Moens søskende: Hans Moen, Glenwood, Minn., farmer; Ole Moen, Glenwood, Minn., postkjører; Mrs. Nilson, Willard, Minn.; Chr. Moen, Souris; Haldor Moen, Souris. Mrs. Moens søskende: G. A. Overson, Beardsley, Minn., kjøbmand; Josie, Mrs. A. H. Dreyer, Starbuck; John Overson, Starbuck; Julia, Mrs. C. A. Bildehus, Starbuck.

Gilbert Moen er finanskasserer og sekretær for Lesje loge, Sønner av Norge, bykasserer i Souris siden 1910, og kasserer for byens skole siden 1910.

Christ Moen er født i Lands prestegjæld 1869, av forældrene Halvor Moen og hustru Inger Dyvsven, begge døde. Utvandret 1885 sammen med den øvrige familie (cfr. G. Moen, Souris). Christ kom hertil settlementet i 1898 og tok homestead i Scandia. Har drevet forretning i Souris. Søskende: (Cfr. Gilbert Moen).

John Elton er født i Nordre Lands prestegjæld, Norge, 1881, av forældrene Johannes Elton fra gaarden Erton, N. Land og hustru Inger. Hustruen lever. Johs. Erton døde i 1895. John utvandret med sine forældre i 1883 og bosatte sig ved Hillsboro, familien lever nu i Roseau County, Minn. Til Bottineau County kom Elton i 1908 og driver automobil- og reperationsforretning i Souris. Han blev gift i 1910 av pastor Njus med Inga Sorland, født i Norway Lake, Minn. John Eltons søskende: Even Elton, Minn.; Ole Elton, død; Agnethe, gift med Even Davidson, Minn.; Martin Elton, Minn.; Berte, gift; Signe, gift; Nelly, gift

med Bert Saalto, Minn.; Ida, ugift; Gina, gift. Mrs. Eltons søskende: Efr. Halvor Sørland.

Gilbert Evenson er født i Calmar, Iowa, 1880, av forældrene Hans Evenson og hustru Anne Føli. Faren, som fremdeles lever i Calmar, Iowa, kom for over 46 aar siden fra Toten, Norge. Moren Anna Føli er født paa Atlanteren av forældre fra Sogn, som kom over til Amerika i 1854. Anna døde i 1890. Gilbert tok homestead i Burleigh County, N. Dak., 1902; var i trælastforretning i Kintyre i 4 aar, 1½ aar bestyrer av Imperial Lumber Co. og derpaa 1½ aar bestyrer for The Farmers Elevator i Souris. Siden 1915 bestyrer for Piper Haw Lumber Co., Souris. Evenson blev gift med Marie Elisabet Øde, født paa Washington Prairie, Iowa. Evensons søskende: Mrs. Martin Bleken, prest i Den norske synode, Sand, Iowa; Mrs. M. H. Nelson, Sterling, N. Dak.

Edvard Garden er født i Decorah, Iowa, av forældrene Halvor Hagen og hustru Ingeborg Opdahl, begge døde. Forældrene er fra Valdris og utvandret i 1845. Opholdt sig først i Dane Co., Wis., og derpaa paa Washington Prairie, Iowa. Garden kom hertil Countyet i 1900 og begyndte hardwarestore i Souris 1901. Tok homesteadland ved Newburg i 1900. Repræsenterte Bottineau County i staten North Dakotas lovgivende forsamling i terminerne 1907—1909 og 1911—1913. Første termin i huset og sidste termin i senatet. Har været aktiv i det offentlige liv i byen Souris, er f. t. sekretær i Sønner av Norge.

Garden blev gift i 1906 med Lucy Pardy fra Idaho. Gardens søskende: Wil. Garden, Drayton, N. Dak.; Edvind Garden, Flaming, Minn.; Ben. Garden, Bismarck, N. Dak.; Mrs. Hov, Oregon; Mrs. Burvig, Wisconsin; Mrs. Hagen, Landa, N. Dak.; Lilly og Mary Garden.

John Knudsvig er født i Ossian, Iowa, 1870, av forældrene Ole Knudsvig og hustru Anna Tveden, som utvandret til Amerika fra nærheten av Stavanger i 1850. Knudsvig kom til Westhope i 1903 og til Souris i 1910 og bestyrer nu Piper Haw Lumberyard i Bottineau. Han blev gift i 1894 med Olava Stensland, født ved Stavanger, av forældrene Ole og Marie Stensland. Faren døde i Norge, moren ved Buxton, N. Dak. Mrs. Knudsvigs søskende: Mrs. Johnson, Martin, Iowa; Mrs. Johnson, Stene, Iowa; Mrs. Rognes, Iowa; Ole Stensland, Mont. Knudsvig og hustru har en datter, Odena. Knudsvigs far døde i 1879 i Iowa, moren lever der.

Henry Hyppe er født i Valdres, Norge, 1849, av forældrene Ole Olsen Hyppe og hustru Ingeborg Henriksdatter, begge døde i Valdres. Hyppe utvandret for 46 aar siden og kom til Bottineau for omkring 8 aar tilbake. For snart 40 aar siden blev han gift med Marit Nilsdatter Vik, fra Slire, Valdres. Deres barn: Nils Hyppe, Souris, forretningsmand; Ole, død; Inga, Souris; Emma, Mrs. Jones, Antler. En søster av Mrs. H. Hyppe lever som enke i Glenwood, Minn.

T. J. Berg er født paa Børseskogen ved Trondhjem 1873, av forældrene John Berg og hustru Rebekka Heggum fra Sparbu. Berg utvandret i 1884 sammen med sin mor. Faren utvandret i 1882. De bosatte sig i Hendrum, Minn., hvor faren fremdeles lever. Moren døde i 1895. Berg har i mange aar arbeidet som snekker. Fra høsten 1909 til 1912 proved han op land i Montana og har senere arbeidet ved Souris og flere steder i Countyet. Hans søskende er: O. A. Berg, Hendrum, Minn., og Anders Strand, Hendrum, Minn. Marit, død 1889. Carl Berg, San Francisco, Calif.; Anne lever i Norge.

Peder P. Moe er født i Meraker, Nordre Trondhjems amt, af forældrene Peder Moe og hustru Anna Staaløien. Peder utvandret i 1883 og opholdt sig først i Todd County, Minn., og kom til Bottineau County i 1901. Han tok samme aar homestead i Turtle Mountains. Har solgt landet og lever nu i Peabody township syd for Souris. Moe blev gift i 1897 med Amanda Nelson. Deres barn er: Almer, Herbert og Hannah. Moes søskende, Peter, Bernhard og Olaf, alle i Bottineau County. Hannah, død.

Wil. Groth er født 1875 i Otter Tail County, Minn., av forældrene Benj. Groth og hustru Karoline. De kom fra Vermeland i Sverige 1867. Wil. Groth tok homesteadland i nordre Minnesota i 1905, kom i 1914 til Bottineau County, hvor han har arbeidet hos John Elton. Han er ugift. Søskende: Ida Groth, Ottertail County og Efraim, Ottertail County.

N. J. Johnson er født i Vermeland, Sverige, 1864 og kom til Amerika i 1890, hvor han opholdt sig i Grant County, Minn., til 1895, da han kom hit. Han tok homestead i Dalen, som han solgte og kjøpte derpaa land i Haram. Dette land har han nu solgt til Matt. Skarphol. Johnson blev gift i 1892 med Anna Gustafson. Deres barn er: Mrs. E. Backman, Souris; Mrs. Otto Walberg, Souris, og Herman. Johnsons søskende: Gustav Johnson, Souris; Alfred Johnson, Williams County, N. Dak. Mrs. Johnsons søskende: H. C. Gustafson og John Gustafson, Souris.

Gustav Johnson er født i Vermeland, Sverige, av John og Karen Johnson, utvandret til Amerika i 1892 og kom til Grant County. Hertil kom han i 1897 og tok homestead i Haram. Søskende: (Cfr. N. J. Johnson.)

Albert Ekblad er født 1884 i Evansville, Douglas County, Minn., af forældrene Erik Ekblad og hustru Gunhild Johnson.

Faren er svensk, moren norsk. Faren er død, moren lever. Ekblad kom hertil settlementet i 1903. Han blev gift i 1907 med Henriette Lucht, født i Michigan. Deres barn er: Marjourae og Harald.

Jacob Redal er født paa Redal i Vevring, Søndfjord, 1874 og utvandret 17 aar gammel til Tacoma, Wash. Efter en tids ophold der ute kom han til Minneapolis og begyndte at studere ved Augsburg Seminary, gjennemgik Den forenede kirkes seminar og begyndte sin virksomhet som prest ved Bagley, nord Minnesota. Efter to aars virksomhet der virket Redal i 7 aar ved Hendrum og Perley, Minn., og flyttet i 1913 til Souris, N. Dak., som prest for Turtle Mountain, Lesje, Bethesda og Concordia menigheter. Under sit virke i Hendrum var han visitator for Moorhead kreds. Han blev gift med Karoline Aasen fra Portland. Deres barn er: Leroy, Alf, død, Evelyn, Stella, Jeanette, Erling og Alfa.

Erling Redal.

Redals søster, Hilda Underlid, er gift med Mads Larson,

Hendrum, Minn. Mrs. Redals søskende: Olaus Aasen, prest i Frikirken; Anton Aasen, sangleder, lærer, Fargo; Helmer og Elmer Aasen, Cohagen, Mont., Maren og en anden søster, Portland, N. Dak.

Forældrene var fra Ringsaker og kom til Amerika i 70-aarene, begge er døde. Redals bedstefar, Andreas, død, faderen, Lars Redal, bødker og lægeprædikant, døde i Norge. Moren, Marie, født Natvik i Sogn, døde i Halstad, Minn., 1913.

Olav Redal er født i Vevring, Søndfjord, 4de november 1882, af forældrene Jacob Anderson og Guro Olsdatter og utvandret 1907 til Island. Efter et ophold paa tre aar kom han hit i 1911. Han opholdt sig ved Hendrum, Minn., Kenaston, N. Dak., Souris, N. Dak., Crookston, Minn., og Moorhead, Minn., hvor han gjennemgik et kursus ved Concordia College. Gjennemgik to aars fortsættelsesskole i Norge, samt 1 aars høiskole. Har efter ankomsten til Amerika holdt norsk skole og drevet farmarbeide. Sagaskriver i Søndfjordlaget siden 1912. Forfatter av nærværende settlementhistorie. Driver nu bakeri i Stanley, N. Dak. Sekretær i Viking loge 177, Stanley og en av stifterne.

Ole Myhr (cfr. Haram) lever i Souris. Her levde ogsaa pioneren Ole G. Berge som nu er død. Emil Erikson, svensk, har en lønnende maskinforretning. Byens doktor er den bekjendte **Haldorson** fra Seydisfjord paa Island. Som de fleste islændere er Haldorson en meget forstandig mand med store interesser for alt som er oppe i tiden. Han er medlem av Lesje loge i Souris og logens læge. En bror av Haldorson var redaktør for byens blad. Han døde for nogen aar siden. Haldorson taler engelsk, norsk og islandsk og kanske litt mere. Bankkasserer Ogren er svensk og en nøiagtig mand som har

forstaat at bli en velstandsmand. Henry Petterson den andre bankkasserer i Souris er nylig død. Fr. O. Larson er redaktør for Souris Messenger. Han er norsk og stræver saa godt han kan med det norske.

Norske folk en sommerdag i den herlige Turtle Mountain.

Roth.

Byen Roth har faat sit navn efter pioneren Martin Rothe ved Carbury. Roth blev anlagt før Carbury og blev da opkaldt efter en av de første settlere ved Roth. Men den norske befolkning syntes ikke om navnet, det var sjelden de fik den rette uttalelse paa ordet. Saa var der en av de ældste settlere ved Roth som het Christofferson og var fra en gaard som het Faldet. Der var da endel som vilde forevige denne gaard ved at kalde byen „Faldet". Men dette strandede paa, at amerikanerne hadde vanskelig for at sige Faldet og saa var der kanske endel som frygtet for at en eller anden kunde finde paa at kalde byen Syndefaldet. Ut av denne uenighet fremstod da navnet Carbury, men hellere ikke dette navn fik byen beholde.

Ti samtidig blev det nuværende Carbury anlagt og der var byen døpt Roth. Begge disse nye byer fik sine navne tilbakesendt fra daværende statssekretær John Flittie, men Roth blev sendt til Carbury og Carbury til Roth. Derfor heter Roth Carbury og Carbury heter Roth den dag idag. Ogsaa ved Carbury var der adskillig diskussion om bynavnet. I alle fald var der en ansøkning inde for at kalde byen Armstrong efter en skotsk familie som var av de første settlere i omegnen. Men dette navn strandet paa Jim Hills motstand. Jim Hill hadde engang under en jagttur til Turtle Mountain kjørt over Mrs. Armstrongs land og herunder hugget ned et staaltraadgjærde for at komme frem. Dette var nok en av Jim Hills ubetydeligste forseelser, men Mrs. Armstrong tok overgrepet meget ilde op og gav Jim en temmelig drøi overhaling. Derfor heter byen ikke Armstrong.

I Roth lever der ikke mange nordmænd av den gode grund at byen er ganske liten. En søn av Johs. Guttu, Dalen, er smed og Hans Gravset er bankbestyrer.

Landa.

Denne by er vistnok den norskeste by i Amerika. Der er bare en mand som ikke er norsk i byen og det er depotagenten. I Landa hører du det norske sprog allesteder. Folk skammer sig ikke for at snakke norsk i Landa.

Ole J. Olsen er født paa Bjorhaste, Nordfjord, 1875, av forældrene Jacob Olsen Bjorhaste og hustru Malene D. Nøstdal, begge døde. Han kom til Amerika i 1891 og opholdt sig i Ortonville, Minn., og Fargo, N. Dak., til 1899, da han kom hit til settlementet, hvor han er kontraktør. John og Mat. Olsen lever i Landa. Oline i Minneapolis og Dedrik i Norge.

Bjarne Brekke er født paa Voss 1879, av forældrene Knut Brekke og Brita, født Afdal. Faren død, moren lever. Bjarne utvandret i 1897 og arbeidet i Rockdell, Minn. i 4 aar,

2 aar i Veblen, S. Dak. og tok homestead i Mountrail County ved Stanley, N. Dak., og kom derpaa her til settlementet i 1906 hvor han begyndte forretning i Landa, har været postmester i Landa fra 1911. Blev gift i 1906 med Elise Hanson, steddatter av Henry Johnson, Eidsvold. Deres barn er Herman og Borghild. Konens far, Andr. Hanson, fra Sogn, døde i Slater, Iowa og moren Brite, født i Gudbrandsdalen, blev senere gift med H. Johnson. Hun er død. Hustruens søskende: Mrs. Johs. Fosse, Eidsvold; Mrs. A. F. Anderson, Des Moines, Iowa; Hans og Christ Hanson, San Francisco, Calif.

Bjarnes bror **Nils Brekke** er født paa Voss 1888 og kom hit til landet i 1901. Opholdt sig i Jackson, Minn., 3 aar, Syd Dakota 2 aar. Tok homestead i Mountrail County 1907, kjørte posten fra Landa en tid, gik saa til Fertile, hvor han var i forretning fra 1909 til han i 1911 kom tilbake til Landa, hvor han nu er sammen med sin bror i forretning. Nils blev gift i 1914 med Stella Larson, datter av C. L. Larson. Han var to aar paa Grand Forks College. Hans andre brødre er Lars i St. Paul, Torger, Des Moines, Knudt er død.

Edvard A. Foss er født i Willmar, Minn., 1879, av forældrene Anders Foss fra Fimreiste i Sogn og hustru Anna Foss. Faren er død, men moren lever i Minnesota. De kom fra Norge for omtrent 50 aar siden og bosatte sig ved Starbuck, Minn. Edvard tok homestead ved Mohall i 1900 og driver nu restaurant i Landa. Han blev gift i 1907 med Karen Sem fra Trondhjem og har følgende barn: Andrew, Elmer, Carl og Annie, den sidste død. Edvards søskende er: Ole Foss, Bellingham, Wash.; Andr. Foss, Sharon, N. Dak.; John Foss, Starbuck, Minn.

C. C. Jacobson er født ved Skien, 46 aar gammel, og kom til Wisconsin sammen med sine forældre. Faren Christ Jacobson lever i Canada, moren er død. C. C. Jacobson kom til

Bottineau County i 1902 og tok homesteadland i Eidsvold. Han blev gift med Tilda Kristianson og har barna Lela og Veiola. En bror av Jacobson er kontraktør i Minneapolis, en anden er kjøbmand i Canada, en er kontraktør i Great Falls, Mont., og en søster er gift med Hillebo, Park River, N. Dak. Han har været medlem av Nord Dakotas lovgivende forsamling siden 1912, er supervisor og formand i skoleboardet.

Peder Børreson er født paa Ringsaker 1852, av forældrene Børre Pederson og hustru Marta. Faren døde i Spring Grove, Minn., og moren i Oregon. Peder kom her til landet i 1867 og opholdt sig i Spring Grove, Minn., til 1881 og i Hillsboro, N. Dak. til 1900, da han kom hertil. Børreson var en av de første kjøbmænd i Souris. Han driver nu trælastforretning i Landa. Han tok homestead 1899 aaret før han bosatte sig her. I 1883 blev han gift med Anne Marie Ydstie fra Trondhjem. Deres barn: Bernhard, gift med Anne Liljedahl, Gildard, Jennie, gift med Karl Pederson, Glasgow, Mont., Alvin, May og Vera. Peders søskende er: Ole Børreson, Spring Grove, Minn.; Albert Pederson, Stanley, N. Dak.; John Børreson, Iowa; Mrs. Anna Bankhus, Oregon; Mrs. Børresons søskende: Andr. Ydsti, Williston, N. Dak.; Mrs. A. Skogen, Hillsboro, N. Dak.; Mrs. Tine Kofen, Crander, Nevada; Bernhard Børreson, bosat i Montana, gift med Anna Liljedahl, født i Nordfjord.

Farmer-korporation.

I et nybyggersettlement skal man ikke vente, at folk faar tid til stort mere end at bjerge livet de første stræbsomme aar. Livet er jo bestandig en kamp for tilværelsen, men denne kamp tror jeg naar høidepunktet i en vild og øde egn som netop er tat i besiddelse av nybyggere. Men saasnart ordnede forholde indtræder i et slikt settlement, eftersom velstanden vokser, faar farmerne bedre tid og anledning til at vareta sine interesser utad.

Den første sammenslutning av farmerne er organisationen i 1894 av The Scandinavian Farmers Mutual Fire Insurance Co., som begyndte med et medlemsantal av 25. Utsigterne var just ikke storartet. De fleste bodde dengang i loghytter av ringe værdi. Men eftersom settlementet gik fremover øket tilslutningen. Over 4,000 policer er utstedt med en forsikringssum paa ca. 4 millioner dollars og selskapet gaar fremdeles fremad og nyter ubegrænset tillid blandt settlementets befolkning.

Blandt dem som skal ha æren for at dette brandforsikringsselskap blev organiseret skal nævnes Jacob Dalen, Sivert Haugen, Jacob Gorder, Nils Magnuson og Lars Glomseth. Jacob Gorder har i alle disse 20 aar været kompaniets præsident. Gilbert Vikan, Bottineau er kasserer og Nils Magnuson har i en 15 aar været sekretær.

Nu begyndte nybyggersettlementet at gaa over til at bli et gammelt settlement. Med godt land og godt opbygget paa farmen følte nybyggeren som nu holdt paat at graane og ældes efter 20 aars slit, at nu sat han paa sin tue trygt. Da var det at Jacob Gorder og Nils Magnuson i 1905 sammenkaldte det møte som ledet til at The Farmers Mutual Telephone Company blev organiseret samme aar. Dets første præsident var Jacob L. Gorder. Nu er det L. J. Glomseth. Nils Mag-

nuson har den hele tid været selskapets sekretær, og efter at Anton Wall frasa sig kasjererbestillingen har ogsaa Magnuson indehat dette embede.

Alle som faar telefon indlagt betaler $55 og blir derved aktiehavere i kompaniet. Aarets utgifter blir utlignet paa hvert medlem. Selskapet begyndte med 60 abonnenter og 45 mil telefonlinje. Nu har det 360 abonnenter og 280 mil telefonlinje og værdier for ca. $20,000.

Telefonkompaniets centralstation er i Carbury og bestyres av Miss Rothe, datter av Martin Rothe, der fungerer som selskapets mekaniker og eftersynsmand. Nu er der knapt en farm i settlementet hvor ikke telefonen hører med til det daglige brød. Den er blit uundværlig. Det er slut med den tid da telefonen blev misbrukt som det heter. Nu er der visst ingen som staar i telefonen og skravler om veir og vind, om nyt og gammelt og ingen er saa nysgjerrig at han — eller kanske rettere hun — lytter efter hvad naboerne snakker om. Nu er nyheternes interesse borte, og telefonen benyttes bare naar det er nødvendig.

Av andre farmersammenslutninger som har fundet sted i settlementet har særlig elevatorerne været av betydning for befolkningen. I 1907 om høsten blev The Farmers Elevator i Landa organiseret og eies paa et par undtagelser nær utelukkende av norske farmere i byens tilliggende strøk. A. R. Taraldset er nuværende præsident; John Martinson, sekretær; Anton Sivertson, vicepræsident; Alfred Martinson og Knudt Baugs, direktører. Forretningen der har været godt administreret, er i god forfatning. De tegnede aktiebeløp er av aktiehaverne optjente ved utdelte procenter og et reservefond er oplagt paa adskillige tusener dollars. Ogsaa i Souris blev et farmerelevator kompani organiseret, men da ledelsen har ligget hos andre end nordmænd, har jeg ikke plads til nogen nær-

mere omtale av dette kompani, saa meget mere som elevatoren i Souris brændte ned til grunden og selskapet senere er opløst.

Et fuldt ut norsk foretagende i settlementet er derimot The Farmers Co-operative Mercantile Co. i Carbury som blev organiseret i 1909 av 70 aktiehavere. Chr. Moum, Jacob Gorder og Thomas Shulie begyndte arbeidet for „Farmerstorets" oprettelse. Kompaniets første præsident var Jacob Gorder, første sekretær Jacob Dalen og første bestyrer George Aal. Nu er Jacob Dalen præsident, S. M. Michel sekretær og Olaf O. Wareberg bestyrer. I direktionen sitter: Fr. Johnson, C. G. Forsberg, Anton Wall, Chr. Moum og Jacob Gorder. Omsætningen pr. aar dreier sig om $35,000. Siden forretningens begyndelse i 1909 er utbytte ofte utdelt til aktieeierne. Mot kontant erholder enhver kunde 7%. Der føres aar om andet en varebeholdning til en værdi av $15,000 og butikbygningen med inventarium er værdsat til $3,000. Forretningen blomstrer under den dygtige bestyrers ledelse.

Ogsaa i Souris eksisterer et Farmers store; men da en stor del av aktiekapitalen eies av en privatmand og av faa nordmænd har denne forretning ikke meget at gjøre med denne settlementshistorie. Baade farmerstorene og farmerelevatorerne blev til som en nødvendighetsartikel. Farmerne vilde og maatte ha disse selskaper for at føle sig paa tryg grund med hensyn til hvad de hadde at sælge og med hvad de skulde kjøpe.

Vancouver Development Co. som blev organiseret i 1907 er mere et spekulationsforetagende. Dette kompani eier 5,500 acres skogland paa øen Vancouver, B. C., og dette værdsættes til $100,000. Selskapets præsident er L. Mork, Souris, sekretær og kasserer Nils Magnuson og G. Gorder vicepræsident. Hver aktie er paa $100 og mesteparten av aktiehaverne er nordmænd bosat i Bottineau County.

Nils Magnuson som indtar en ledende stilling i farmernes

sammenslutninger gav i 1909 støtet til, at „North Dakota Farmers Insurance Co. Association" blev organiseret, bestaaende av 20 Farmers Fire Insurance kompanier i staten. Magnuson er foreningens kasserer og sekretær. Naar man lægger merke til disse farmerforeninger, viser det sig, at farmerne ikke er saa uenige som folk tror. De kan holde godt sammen, hvor gode, ærlige mænd av deres egen midte tar ledelsen. Og slike mænd har settlementet hat. Og slike mænd vil vokse op og staa færdige som gode stedfortrædere for de gamle, naar disse blir trætte av arbeidet for settlementets fælles vel og fremgang.

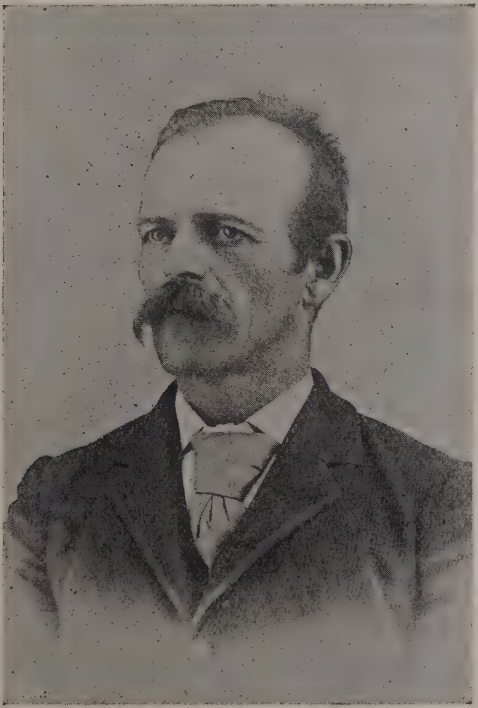

John Sether.

Kirkelige forholde.

Turtle Mountain menighets historie.

Indflytterne var i de ældre settlementer eller i Norge opdrat i den lutherske kirke. Minderne om Herrens hus og kanske om en kristen far og mor derhjemme bar de med sig. Naar søndagen kom til nybyggeren stod han gjerne og saa utover vidderne. Det var likesom han ventet at se kirkespiret hæve sig mot himmelen. Det var likesom han syntes at høre kirkeklokkens herlige, kaldende toner lyde i den solfyldte luft. Men det var bare deilige minder. Det var bare nybyggeren som stod der og drømte om et kirkespir som skulde bli reist og om klokkeklang som skulde lyde.

Den norske synodeprest Tønneson virket en tid blandt nybyggerne, men det var vanskelig for ham at samle folket, ti allerede da var her to kirkelige retninger, alt eftersom man hadde faat sin kirkelige opdragelse i de gamle settlementer. Da naadevalgsstriden i de dage var paa det varmeste, forstaar vi nok, at det var vanskelig for de to retninger, synodefolket og konferensefolket — at samles i en menighet. I efteraaret 1887 kom J. U. Pederson, prest i Konferensen, bosat i Minot, hit. Hans besøk resulterte i at en menighet blev organiseret som fik navnet Turtle Mt. ev. luth. menighet. Dette var den første lutherske menighet i settlementet. Medlemmerne av denne menighet var: S. G. Haugen, Kristen og Anton Kornkven, Jacob Dalen, Ole Horneman, Baard Iversen med familie, Fr. Guttu og Martin Botten.

Dette var en Konferensemenighet og pastor B. Hagboe blev menighetens prest. Vinteren 1888 organiserte pastor Tønneson en anden menighet som ogsaa antok navnet Turtle Mountain ev. luth. menighet. Der blev nu to menigheter i settlementet av samme navn. Den første organiserte menighet for-

ändret da sit navn til Turtle Mountain 1ste ev. luth. menighet. Arbeidet i disse to menigheter fortsatte saa et par aars tid uten nogen særlig strid eller uenighet. Imidlertid endte den strid som raadet inden Den norske synode med at Synoden blev opsplittet i Missourierne og Antimissourierne. Den herværende synodemenighet holdt med Antimissourierne paa faa undtagelser nær. Saa begyndte det antimissouriske broderskap, den norsk-danske Konferense og den norske Augustana Synode at underhandle om forening. Foreningen kom istand og et nyt samfund fremstod — Den forenede kirke. De to menigheter blev efter endel forhandlinger besluttet opløste og en ny menighet blev organiseret hos Johannes Crogen den 10de januar 1890. Møtets formand blev Johs. Crogen og sekretær B. M. Tessem. En konstitution utarbeidet av en komite bestaaende av Ole Horneman, John Sether, Martin Myhr, Martin Rothe og J. L. Gorder blev antat. Menighetens første embedsmænd var: B. M. Tessem, Sivert Haugen, Chr. Moum, Martin Rothe, J. L. Gorder, Martin Myhr og Olaf Vinje. Pastor Hagboe og pastor Svingen betjente en kort tid menigheten. Ved hjælp av Den forenede kirkes indremissionskomite overtok pastor Brunsvold betjeningen. Hans kaldelse blev besluttet paa menighetsmøte hos Chr. Moum, den 19de november 1890, hvor pastor Ellestad, som samfundets repræsentant, var tilstede.

Efter kort tids virksomhet tok Brunsvold avsked og indremissionskomiteen sendte i 1891 pastor Nils O. Fjeld. Menigheten hadde de første aar ingen kirke, men holdt sine gudstjenester og møter i settlernes hjem og skolehuse. En logkirke blev opført som gjorde god tjeneste i mange aar. Men folk flyttet ind, menigheten vokste og den 30te oktober 1896 blev paa menighetsmøte besluttet at begynde arbeidet for en ny kirkes opførelse. Pastor Fjeld tok avsked som menighetens prest efter

12te april 1896 at ha fremlagt sin resignation for menigheten. Paa samme møte blev student K. O. Raftshol kaldt til prest og han antok kaldet. Pastor Raftshol kom netop i den tid da kirkebygningsspørsmaalet var under opseiling og han tok virksom del i arbeidet. Paa et senere møte i 1896 blev $1000 subskriberet til kirken, og aaret efter, i 1897, stod kirken færdig og blev indviet av pastor Bjørn. Kvindeforeningen og ungdomsforeningen gjorde meget for kirkens utstyr.

Ved nyaar 1898 begyndte der en vækkelse i menigheten som grep mange. En Chr. Ellefson, der i de dage reiste rundt som prædikant, gjorde sit til at denne vækkelse ledet til splittelse i menigheten. En ny menighet ved navn Bethesda blev organiseret og eksisterte et par aars tid til den blev opløst. Paany organisertes en frimenighet av samme navn, som nu er i kaldsforbindelse med Turtle Mountain menighet. Prof. Broen og Lundeberg tillike med flere fra Brodersamfundet kom hit nu og da, og deres virksomhet resulterte i dannelsen av Emmanuel menighet av Brodersamfundet.

Pastor Raftshol resignerte 23de august 1910 efter 15 aars trofast arbeide. I sit virke som menighetens prest har han døpt 341, konfirmeret 199, egteviet 56 par og jordfæstet 83. Menigheten blev nu betjent en tid av pastor Tollerud. Kaldsbrev blev utstedt til flere prester, men alle avslog kaldet, paa grund av at det var for vidstrakt. Menigheten begyndte da at ta under overveielse en omordning av kaldet. Resultatet blev at Turtle Mountain menighet gik ut av kaldsforbindelse med menigheterne i Bottineau, Roth og Mouse River, og paa menighetsmøte 15de november 1912 blev det besluttet at utnævne en komite til at forhandle med Lesje og Bethesda menigheter om kaldsforbindelse. Denne komite bestod av Sivert Vestre, Ole G. Berge, Chr. Moum, Aug. Wall og Ole Myhr. De tre menigheters komiteer møtte i Souris og blev enige om at indgaa i

kaldsforbindelse. Komiteen utnævnte pastor N. G. Petterson til kandidat for prest.

Menigheterne sanktionerte komiteernes beslutninger og kaldsbrev sendtes pastor Petterson, som imidlertid avslog kaldet og anbefalte pastor Redal fra Hendrum, Minn. Pastor Redal blev kaldt og han mottok kaldelsen og begyndte sin virksomhet i juni 1913.

Den forrige prest bodde i Bottineau, men paa grund av kaldsomordningen blev prestens bopæl henlagt til Souris, hvor en tidsmæssig og vakker prestebolig blev kjøpt. I løpet av 25 aar er 462 døpte, 267 konfirmeret, 115 jordfæstet og 75 egteviet.

Lesje menighet blev organiseret 1ste december 1899 av 10 stemmeberettigede. Pastor Raftshol blev kaldt til prest og virket til mai 1905. Pastor O. T. Nilsen blev da kaldt og virket til 1910. Fra vaaren 1911 til vaaren 1912 virket pastor Svingen som menighetens prest, men paa grund av sygdom maatte Svingen nedlægge sin virksomhet. Pastor Gullin av den svenske Augustanasynode betjente under Svingens sygdom og indtil den nuværende prest, pastor Redal, kom i juni 1913. Lesje menighet var i kaldsforbindelse med Bethesda, som den fremdeles er, tillikemed Turtle Mountain menighet. Den første kirke blev bygget i 1905. Den viser sig nu ikke at svare til menighetens behov, hvorfor en ny og mere tidsmæssig kirke i den nærmeste fremtid vil bli bygget.

Menigheten som i 1905 begyndte med 10 stemmeberettigede, bestaar nu av 33 stemmeberettigede medlemmer. Hvert aar holdes norsk religionsskole paa forskjellige steder i menigheten. Der hengik 6 aar fra gravpladsens indvielse til nogen voksen blev begravet. Og endnu er der ikke mange grave. Men de første settlere ældes. Snart vil de finde hvile i et settlement de selv har været med at rydde, paa en kirkegaard de selv har

Lesje kirke.

været med at frede, i en menighet de selv har været med at bygge. Maatte da det kirkelige virke paa dette sted ha virket slik, at hvilen blir evig fred.

Bethesda menighet blev stiftet 3dje februar 1902. Pastor Langhaug fungerte som formand og S. Stene som sekretær. Følgende var med og organiserte menigheten: Sivert Haugen, Martin Botten, Mathias Skarphol, Mathias Dalen, Sivert Stene og John Dalen. Til formand for menigheten blev valgt S. Haugen og til sekretær Sivert Stene. Pastor Langhaug blev paa menighetsmøte 14de februar 1902 anmodet om at betjene som prest, og 12te april s. a. blev kaldsbrev utstedt. Gravplads fik menigheten hos Knudt Olson. Sivert Haugen og Martin Botten blev valgt til diakoner og Math. Skarphol til menighetens kasserer.

12te januar 1903 blev det besluttet at begynde indsamling til kirke og allerede 2den mars samme aar blev det bestemt at gaa igang med kirkebygning. I september 1903 opsagde Langhaug betjeningen og den 26de november 1903 blev besluttet at Bethesda skulde gaa i kaldsforbindelse med Nordlands og Mangers menigheter i Turtle Mountain og at pastor Svingen skulde kaldes som prest, og denne mottok kaldet, men paa grund av sygdom blev ikke hans virksomhet av lang varighet. Bethesda har siden været i kaldsforbindelse med Lesje og Turtle Mountain menigheter. Da Mr. Martin Botten har behandlet disse ting paa et andet sted er det unødvendig her at fortælle mere om menigheten.

Emmanuel menighet blev organiseret 8de august 1907. Efter forutgaaende avtale samledes en del brødre hos Kristen Kornkven den nævnte tid og organiserte Emmanuel lutherske frikirkemenighet. Forstander J. J. Petterson fra Mohall var tilstede. Menigheten bestaar av 8 stemmeberettigede medlemmer. Som forstandere har virket J. J. Petterson og Hans

Betesda Kirke.

Engebrigtson, som nu er menighetens prest. Mr. Carl Dahl har virket et aar og andre for kortere tid. Anton Kornkven og Rafael Henning er menighetens ældste. Sekretær er Ole T. Nestebo. Ellers har de øvrige medlemmer fra tid til anden hat embeder. En liten vakker kirke blev bygget sommeren 1909.

Nidaros menighet av Den norske synode blev organiseret 15de august 1895, av pastor Eikenes og 5 stemmeberettigede medlemmer. Efter Eikenes har Martin Teigen, N. J. Njus og J. O. Dale betjent som prester. Kirken blev bygget i 1899 paa Gunnerius Storvestres land. Anton Moum, Ole Ramstad, E. N. Berg, Sven Mortenson, Johs. Leirvig er for tiden embedsmænd i menigheten (1915). Menigheten har nu 30 stemmeberettigede medlemmer.

Mouse River menighet blev organiseret den 20de mars 1892, efter at den nu avdøde pastor N. O. Fjeld av Den forenede kirke en tid hadde besøkt nybyggerne langs Mouse River distrikt og prækel Guds ord. Menighetskonstitution blev antat og embedsmænd valgt. De første embedsmænd var Gunder Vedquam og Martin Ryan, diakoner; Wilhelm Albertson, Peder Taraldseth og Arnt Moum, trustees; John Vedquam, sekretær; Ole Taraldseth, kasserer. Desuten har hr. John Vedquam været kirkesanger hele tiden efter hans far først hadde indehat denne post i menigheten. Hr. John Vedquam har som kirkesanger i alle disse aar tjent menigheten med stor troskap og megen dygtighet og nedlagt et stort og værdifuldt arbeide, som vil bære frugt og bli til velsignelse. Det er faa iblandt os som kan synge vore kjære lutherske kirkesalmer med den kraft og støhet som John Vedquam kan, og hans plads i menigheten vil engang bli vanskelig at fylde, naar han blir borte. Menigheten gik i kaldsforbindelse med Den forenede kirkes missionskald ved Turtle Mountains og kaldte pastor N. O. Fjeld til sin prest, som da var Den forenede kirkes missions-

prest i dette store, vidstrakte strøk. Paa næste menighetsmøte tilstemte menigheten Den forenede kirkes konstitution og besluttet at søke om optagelse i Den forenede kirke under samfundets aarsmøte 1892. Siden har denne menighet tilhørt dette samfund. (Da foreningen mellem de konfererende samfund, Den norske synode, Hauges Synode og Den forenede kirke har ført til dannelse av det netop nye organiserte kirkesamfund: „Den norsk-lutherske kirke i Amerika“, besluttet menigheten enstemmig at gaa med sit samfund ind i det nye kirkesamfund).

Ved et senere møte besluttet menigheten at forskaffe sig gravplads. En komite blev valgt og paa indstilling fra denne valgte menigheten en acre nær det sydøstre hjørne av Martin Ryans land til gravplads. Menigheten fik sin gravplads som gave av Martin Ryan..

Pastor Fjeld betjente menigheten til den 31te juli 1896. Samme aar kaldte menigheten pastor K. O. Raftshol til sin prest, som antok kaldet og holdt sin tiltrædelsespræken den 16de august 1896 hos E. B. Albertson. Menigheten hadde da 7 stemmeberettigede medlemmer, hvorav tre var familiefædre, ialt 19 sjæle. Paa menighetsmøte den 5te december 1896 besluttet menigheten at bygge et litet kirkehus paa gravpladsen. Saasnart vaaren kom, sattes byggearbeidet igang, og allerede den 8de juni 1897 kunde menigheten samles til gudstjeneste i sin lille kirke for første gang. Uagtet den var liten og efter nutidens forholde uanselig, bare 24 fot lang, var dog menigheten og dens dygtige prest glad og lykkelige over at ha faat tak over hodet, saa de kunde komme sammen for at tilbe Gud i et dertil særskilt hus og ved naadens midler opbygges paa sin allerhelligste tro. I omtrent 8½ aar var dette lille kirkehus menighetens samlingssted, hvor Herren ved sin store naade velsignet menigheten.

Eftersom aarene gik begyndte menigheten at vokse sig ut

av huset som barnet ut av vuggen. Som menigheten forøkedes i antal tiltok ogsaa den økonomiske bæreevne. Den før saa tørre prærie blev til en vandrik have. Hvor grævlingen og prærieulven før var eneherskere i bøffeloksens og den røde mands fædreland, kom Hellig Olavs ætlinger en for en og bygget sit høisæte. Om end dette for de førstes vedkommende maatte sættes op indenfor torvhyttens tykke væg og lave tak, sat dog den hvite mand av det norske blod med kraft i armen og mod i barmen — like tryg for det. Ti jorden og dens fylde hører Herren til.

„Norske mand i hus og hytte, tak din store Gud, landet vilde han beskytte, skjønt det mørkt saa ut."

Normannaætten gjorde trolig sit arbeide og trøstig dyrket jorden de fik. Efter 5 aar fik alle fuld odelsret. Velsignelsen fra Gud som gamle mor Norge hadde git sine barn kundskap om i vuggegave uteblev heller ikke. De visste at mors gode raad, om at la Gud bøie sit unge hjerte til en sand kundskap, var godt, og at denne deres barndoms Gud ogsaa vilde hjælpe jordlivets stræv. Av ham hadde de lært: „I dit ansigts sved skal du æte dit brød." Disse stræysomme og arbeidsdygtige folk gik frem i velstand og kunde snart faa leve under bedre bekvemmeligheter og rummeligere forholde. I det kirkelige vokste ogsaa trangen mer og mer efter et større og bedre kirkehus, og kirkefolket forstod litt av det som David følte, da han tænkte paa hvor upassende det var at han skulde bo i et kongeslot, mens hærskarernes Gud maatte bo i et telt. Det vil visselig ikke hjælpe — Kristus til høisæte i synderes hjerter at se hans helligdom i vanrøgt som ved Esras og Nehemias's komme til Jerusalem. — Give Gud at kirkefolket rundt omking i menighеterne maatte lægge sig dette paa hjerte..

Altsaa i følelsen av, at vi trængte en større og mere tidsmæssig kirke og i erkjendelsen av, at Herren var et bedre hus

værd for al sin naade og godhet mot os, hvormed han hadde velsignet os i saa mange henseender, samt i bevisstheten om, at det vilde være til menighetens og hver enkelts bedste, tok menigheten i aaret 1905 fat paa at gjøre det forberedende skridt til at bygge et mere passende gudshus for den stadig voksende menighet og dens mange venner.

Det var nu somme, især i utkanten av menigheten, som syntes at den gamle plads ikke var længer centralt beliggende, som i de tidligere dage da menigheten var mindre. Man enedes derfor om at flytte fra den gamle gravplads paa Ryans land næsten en mil øst til det sydøstre hjørne av John Vedquams land og bygge den nye kirke der. Den nye gravplads utgjør to acres. Med byggearbeidet paa den nye kirke gik det meget godt. Offervillighet og stor interesse sporedes allevegne. I haab om snart at faa flytte ind i en stor og rummelig skjøn kirke var alle glade. Kirken toges i bruk den 12te november 1905 med høimessegudstjeneste og konfirmation og barnedaab. Ti unge blev konfirmeret i sin daabspakt og $51 kom ind i offer til indremissionen.

Den første gudstjeneste var desuten begunstiget med det deiligste veir, med solskin og klar luft. Kirken var fyldt til trængsel, saa mange maatte staa, idet flere hundrede mennesker var tilstede. At saa mange folk møtte sammen til den første gudstjeneste i den nye kirke bærer vidnesbyrd om stor kirkelig interesse. I de dage var det ingen herute som kjørte i automobil, saa det eneste befordringsmiddel folk hadde var hestene.

Den 26de november 1905 var det atter en stor høitidsdag for Mouse River menighet og dens tro og meget dygtige prest, pastor K. O. Raftshol, idet dens nye kirke blev den dag indviet ved den nu avdøde viceformand, pastor N. J. Ellestad, assisteret av pastorerne T. Thomesen, David Svennungson og avdøde

pastor E. T. Quam, samt stedets prest og emissær B. Brown. I forbindelse med indvielseshandlingen blev grundstenen lagt og et missionsmøte holdt i tre dage. I komplet stand koster kirken omtrent $8,000, hvorav kvindeforeningen har bidrat ca. $1,000 og alt er for længe siden betalt.

Av de syv stemmeberettigede medlemmer, som var med og organiserte Mouse River menighet for 25 aar siden, er to døde og to uttraadte og tre er fremdeles i menigheten, nemlig John Vedquam, William Albertson og Eli B. Albertson. Byggekomiteens medlemmer var: Hans E. Hanson, John Vedquam, Ole Johnson, Christian Thompson og Anton Holien.

Menigheten tæller nu ialt 275 sjæle med 49 stemmeberettigede medlemmer. De nuværende embedsmænd er: John Vedquam, sekretær og kirkesanger; Theodore Nordgaard, kasserer; Edevard Ferstad, kirketjener, Amund Tønneson, Gunnerius Storvestre og Arne Klebo, trustees; William Albertson, Ed. Olson, diakoner.

I kvindeforeningen er Mrs. William Albertson formand og Mrs. Amund Tønneson, viceformand; Mrs. L. J. Larson, kasserer og Mrs. Christian Engg, sekretær. Kvindeforeningens indtægter for sidste aar (1916) var næsten $500. Denne forening understøtter hvert aar samfundets mange gjøremaal, hedningemissionen, indremissionen, barnehjemmene, hospitalerne, presteenkekassen og Church Extension Fund, og desuten virksomheten i menigheten. Desuten har menigheten ydet til jubelfondet og missionen det sidste aar (1916) i Den forenede kirke ca. $1,500 foruten den ilignede sum til samfundskassen, og til kredsens hospital i Rugby, N. Dak. Det er med hjertens tak til den gode Gud menigheten erkjender sin skyldige deltagelse i Guds rikes arbeide, ogsaa utenom sin egen virkekreds, at bidragene har kommet ind saapas bra, efter omstændigheterne.

Det sidste aar var et uaar, hvad avlingen angaar, og saa var det tre aar siden.

I disse 25 aar har følgende prester betjent menigheten: Avdøde pastor N. O. Fjeld fra 1892—1896; pastor K. O. Raftshol fra 1896—1911; pastor N. J. Njus 1912; pastor J. J. Strandness 1913 og pastor M. O. Silseth fra 1914 og fremdeles. Av disse fem prester har pastor Raftshol betjent menigheten længst og nedlagt det meste arbeide av alle. Under hans virksomhet var det menigheten bygget sine to kirker og fik en solid og stadig fremgang. Han har nedlagt sin bedste ungdomskraft i dette settlement og hans kjærlighet til menigheten gjorde, at han aldrig sparet sig selv for nogen opofrelse, hvor tungt det end var at komme frem efter bestemmelse. Da pastor Raftshol i 1911 antok et andet kald og saaledes resignerte fra sit store og vidtstrakte kald her, blev dette kald delt. Det er nu fem prester i virksomhet i dette strøk hvor pastor Raftshol i sin tid var alene.

I disse 25 aar er der i menigheten blit døpt 150, konfirmeret 73, egteviet 28, jordfæstet 29, nadverdgjester 410, offentlige gudstjenester 575, de aller fleste paa norsk, nogen faa paa engelsk.

Menigheten er interesseret endnu i et arbeide, nemlig religionsskolen i menigheten. Meget avhænger av hvorledes denne store sak blir drevet. Hele menighetens fremtid, vekst, utvikling og liv, beror jo væsentlig paa hvorledes barna faar opdragelse og undervisning i kristendomskundskap. I de senere aar har menigheten holdt mellem 5—6 maaneders religionsskole for aaret, hvilket er et utmerket bevis paa at forældrene vil gi sine barn i arv Guds ord, det største og herligste arvegods det skal vor avkoms være, Gud gi os i vor grav den ros, vi holdt det høit i ære. Det er vor hjælp i nød, vor trøst i liv og død, o Gud i hvor det gaar, la dog mens ver-

den staar, det i vor æt nedarves. (Utdrag av pastor Silseths artikel i „Lutheraneren").

Trefoldighets menighet, Landa, N. Dak., organiseret 1909, tilhørende Den norske synode. Prest, pastor J. O. Dahle. Sekretær, Bjarne Brekke.

Zions menighet, Landa, N. Dak., Den norske synode, prest J. O. Dahle, sekretær John Slette.

Dovre menighet, Newburg, N. Dak., Den norske synode, prest J. O. Dahle.

Concordia menighet, Souris, N. Dak., organiseret 1913, Den forenede kirke, prest pastor J. L. Redal, sekretær Mat. Moen, Souris, N. Dak.

Indherred menighet, Bottineau, N. Dak., Den norske synode. Prest J. E. Eikeness. Sekretær Strandmo, Bottineau.

Willow City menighet, Willow City, organiseret 1898, Den forenede kirke. Prest pastor Thomesen. Sekretær H. L. Gaardsmo.

Ebenezer menighet, Overly, N. Dak., organiseret 1906, Den forenede kirke. Prest pastor K. T. Strand. Sekretær N. O. Leen.

Vinje menighet, Bottineau, N. Dak., organiseret 1889. Den forenede kirke. Prest pastor Lunde. Sekretær J. A. Fredrickson, Bottineau.

Fish Lake menighet, organiseret 1898. Den forenede kirke. Uten prest.

Bottineau menighet, uten samfundsforbindelse. Prest pastor Bakke. Sekretær A. Ødegaard.

Nordlands menighet, Bottineau, N. Dak., organiseret 1893. Hauges synode. Prest pastor Bakke. Sekretær Louis Larson.

Manger menighet, Bottineau, N. Dak., organiseret 1893.

Hauges synode. Prest pastor Bakke. Sekretær Willer Østlund.

Salem menighet, organiseret 1902. Uten samfundsforbindelse. Prest pastor Bakke. Sekretær J. Johnson.

Roth menighet, Roth, N. Dak., organiseret 1909. Forenede kirke. Prest pastor Lunde. Sekretær J. Hetland.

Betania menighet, Max Bass, N. Dak., organiseret 1905. Den forenede kirke. Prest pastor M. O. Silseth. Sekretær J. Sæther.

Zions menighet, Newburg, N. Dak., organiseret 1913. Frikirken. Prest pastor O. Grindland. Sekretær Mat. Hengeland.

En frikirkemenighet, Landa, N. Dak. Prest pastor O. Grindland. Sekretær P. Borreson.

En Brodersamfundsmenighet, Mohall. Prest pastor Pederson.

Prester som har virket i den norske bygd:

Pastor Tønnes Tønneson, Den norske synode, født 1855 i Wisconsin. Senest prest i Velva, N. Dak., til 1907. Efter den tid i forretning.

Pastor J. (Udhus) Pederson, nu i Frikirken, født i Selbu, Trondhjem, 1851. Prest i Minot, N. Dak., 87—91.

Pastor Bernhard Hagboe, født i Norge omkring 1842. Tilhører nu Frikirken.

Pastor Ole P. Svingen er født i Hedalen, Vaage, Gudbrandsdalen, 7de januar 1856. Svingen virket som kolportør og lægprædikant fra 1880 til 1884, da han utvandret til Amerika. Blev teologisk kandidat fra Hauges synodes presteskole i 1888. Han begyndte som prest i Bottineau County 1888 til 1891; derpaa i Randall, Iowa, fra 1891 til 1897 og i Frost, Minn., fra 1897 til 1904. Tilbake til Bottineau i 1904, hvor han virket til 1912, da han paagrund av sygdom

Pastor Svingen og familie.

maatte slutte efter næsten 25 aars virksomhet som prest. Svingen blev gift i 1886 med Marie Romsaas. Familien lever nu paa sin vakre farm inde i Turtle Mountains, hvor den gamle Herrens tjener er lænket til sit leie av en ondartet gigt. Man vil vel tro at han ikke gjør stor nytte for sig der han ligger; men kanske han utretter mere end mange andre, ved daglig at be for sine medmennesker.

Pastor Brunsvold er født i Nes, Hallingdal, 1854. Prest i Frikirken fra 1896.

Pastor Nels O. Fjeld er født i Dane County, Wis., 1862. Prest i Den forenede kirke fra 1891 til sin død i 1900.

Pastor K. O. Raftshol er født i Nordfjord, Norge, 1868. Gjennemgik Vesteraalens amtsskole 1885, lensmandsassistent og handelsbetjent 1885—1889. Seminarist fra Tromsø lærerskole og utvandret til Amerika i 1891. Blev teologisk kandidat fra Augsburg Seminar i 1896 og samme aar prest i Bottineau. Prest i Church's Ferry fra 1911. Gift i 1898 med Anna, født Thorsen.

Pastor J. L. Redal (cfr. Souris, N. Dak.)

Pastor Nils J. Njus er født i Leikanger, Sogn, 1875. Prest i Den norske synode. Betjente i Landa fra 1903 til 1913 og siden 1913 i Norway Lake, Minn.

Pastor John Dahle er født i Bode, Iowa, 1875 og blev teologisk kandidat fra Luther College i 1903. Prest i Landa fra 1913. Norske synode. Gift i 1908 med Thora Johnson.

Pastor J. J. Strandness er født i Sarpsborg 1869. Teologisk kandidat fra U. C. Seminar 1899.

Pastor Martinus O. Silseth er født i Battenfjorden, Indre Nordmøre, 1871, frekventerte Bergens indremissionsskole 89—90, Goszners Missionsschule, Berlin, Tyskland 90—92, utvandret til Amerika 1893 og blev teologisk kandidat fra Augsburg 1897. Gift med Ella E. Grorud 1896.

Pastor Christian D. Eikenes er født i Ytre Holmedal, Søndfjord, 1862, frekventeret Søndfjords amtskole 1881—1882, Sogndals folkehøiskole 1882—83, Hambros latin- og realskole 1883—87. Utvandret i 1887 og blev teologisk kandidat fra Luther College 1893. Prest i Overly, N. Dak., siden 1906. Gift i 1893 med Marie Steen.

Pastor Ole T. Nelson er født paa Lister ved Trondhjem, 1854 og utvandret sammen med sine forældre i 1867. Teologisk kandidat 1888. Prest i Stanley, N. Dak. Formand i Norsk amerikansk Kinamissionsselskap fra 1894 til 1903, redaktør for „Kinamissionæren" fra 1897 til 1903. Gift i 1876 med Anne Jacobsen.

Pastor Halvor Bakke er født i Midthordland, 1885, og utvandret i 1901. Teologisk kandidat fra Hauges synodes presteskole 1910. Prest i Bottineau siden 1913. Gift i 1911 med Rose E. Nelson.

Pastor John O. Grindland er født i Rushford, Minn., 1879, og blev teologisk kandidat fra Augsburg Seminar 1909. Prest i Lansford siden 1909.

Pastor J. J. Rendahl er født i Balestrand, Ytre Sogn, Norge, 1862, utvandret i 1882. Teologisk kandidat fra Hauges synodes presteskole.

Pastor Martin Teigen er født i Lille Cobb, Minn., 1872 og blev teologisk kandidat fra Luther Seminar 1900. Er nu farmer ved Newburg, N. Dak.

Fram avholdsforening blev stiftet av Adelsten Berge 27de juni 1910, hvilken dag følgende bestyrelse valgtes: Ole Brenden, formand; Mik. Holset, viceformand; Iver Gravseth, sekretær og Jacob Batheim, kasserer. Den 28de december 1910 blev Paul Norderhus valgt til formand, Mikal Holset blev gjenvalgt som viceformand, Iver Gravset gjenvalgt som sekretær og Harald Nordsletten blev valgt til kasserer. I 1911 blev

det besluttet at „Fram“ melder sig ind i Nord Dakotas avholdsselskap. Den 23de juni 1911 blev Hans Hanson valgt som formand, Hans J. Haugen som viceformand, S. M. Brandjord som sekretær og Karl E. Stavem som kasserer.

Efter foranledning av „Fram“ blev en 4de juli fest avholdt i 1911. Den 24de januar 1912 blev Hans Hanson formand,

Norsk ungdom i besøg paa Iver Gravsets farm.

Paul Norderhus viceformand, Karl Stavem kasserer og Mik. Halset sekretær. Den 3dje mars 1912 blev 10 nye medlemmer optat. Paa sidste halvaarsmøte 1912 blev Paul Norderhus formand, Hans J. Haugen viceformand, Karl Stavem kasserer og S. M. Brandjord sekretær. Den 14de februar 1913 blev Ole P. Nordsletten formand, Paul Norderhus viceformand, Ivar Gravset sekretær og Ole Brenden kasserer. Paa samme møte blev besluttet at avholde 4de juli fest. 4 nye med-

lemmer blev optat. Den 12te juli 1913 blev Ole Nordsletten gjenvalgt som formand, Ole Afdem blev viceformand, kasserer og sekretær gjenvalgtes. Den 23de januar 1914 blev B. Klogstad valgt til formand, Anton Siverson til viceformand, Mik. Holset sekretær og Hans J. Haugen kasserer.

Lesje menighets ungdomsforening blev organiseret 1909 i juli maaned med 24 medlemmer. B. O. Klokstad blev valgt til formand. Senere blev Mikal Holset formand til 1911, og S. M. Brandjord formand til høsten 1912, da B. O. Klokstad atter blev formand. Holset blev igjen formand i 1913. Foreningen har arrangeret mange fester og har virket til velsignelse. Foruten Holset der var formand da disse optegnelser blev tat, var Anton Sivertson viceformand, Harald Nordsletten sekretær, Iver Gravseth kasserer. Hans J. Haugen, Clara Afdem og Amanda Sivertson programkomite.

Lesje loge, Sønner av Norge, blev organiseret 1909 og en komite bestaaende av præsident Siver Serumsgaard og medlemmer av Odin loge i Rugby optok 25 medlemmer i den nye loge. En komite bestaaende av Ole Myhr, Th. Haugerud og dr. Begtrup gav den nye loge navnet Lesje. Embedsmænd blev: Præsident Ole Myhr, regent Lars Jorundstad, finanssekretær Jenson, sekretær Emil Johnsgaard, kasserer Th. Haugerud, marshal Tonny Kirkby, indre vagt John Myhr, ytre vagt Christ Moen, læge dr. Begtrup, assisterende læge dr. Johnson. Senere valgtes N. Magnuson til vicepræsident. Den 8de december 1909, Ole Myhr præsident, N. Magnuson vicepræsident, sekretær Ed. Garden, kasserer Haugerud. Den 9de december 1910, N. Magnuson præsident, Th. Haugerud vicepræsident. Dr. Johnson fungerte en tid som læge. Siden har dr. Halvorson fungeret.

Smaastubber fra nybyggerdagene.

Haakenstadkarerne paa landsøkertur. — Brødrene Hans, Sivert og Christ Haakonstad drog ut fra Minneapolis høsten 1893 for at søke efter lykken. Sivert bar pungen og var brødrenes kasserer. I Lakota kom røvere ind paa trænet og fratok dem hele kassebeholdningen. I Rugby, N. Dak., indtok de tre brødre sit sidste maaltid før fotvandringen nordvestover begyndte. Da Hans klaget over at han ingen tobak hadde, skrapet Christ sammen saa meget i sine lommer at broderen fik sig en røk. Ja, saaledes var de gamle nybyggere. En pipe tobak selv om det var den sidste, gjorde dem muntre og glade. Saa kom natten. Christ og Sivert tok en vei, Hans tok en anden for at opsøke hus for natten, som de da ogsaa omsider fandt. Hans kom ind til en tysker og disse to underholdt sig noksaa gemytlig med hverandre den hele kveld, Hans paa Lesjemaal og den anden paa tysk.

Dagen efter møttes de tre brødre i Bottineau. Alt hadde gaat godt undtagen at Christ hadde faat hul i ryggen av sin gamlelands „trunk" som han tilslut byttet bort for en sæk. De to brødre begyndte straks at male hos Ertesvaag, mens Hans vakte opsigt i byen ved at hugge op en vældig vedhaug paa en eftermiddag. Derpaa tok han ut paa arbeide hos farmerne og var blandt andre ogsaa i arbeide hos Jacob Dalen. Om vinteren var Hans i skogen og vaaren 1893 tok han sig land. De tre brødre fandt lykken. I de dage var Hans en stor spillopmaker. Endnu naar han er i rigtig godt lag kan han tralle en visestub, gjøre en valsetakt og spille sin kjære melodi paa sin fløite.

Engang var alle nybyggerne samlet til 4de juli fest inde i Mountain ved en av sjøerne. Hans var der og hjalp til med underholdningen. Han blev tilslut saa ivrig i at gjøre kunst-

stykker, at et par nye bukser fik en stor flænge. Herover blev Hans saare vred og for at hævne sig paa buksene som sprak, hoppet han paa vandet og var nær ved at drukne. Da begyndte folk at kalde ham for „Galne-Hans". Broren Sivert som lever i Scandia kom engang senere i snak med en hestekar som reiste rundt i settlementet. I samtalens løp spurte hestekaren om Sivert kjendte en mand som folk kaldte „Galne-Hans". Jo, sa Sivert og jeg skal engang gjøre dig kjendt med manden. Et par uker senere kom Sivert og hestekaren samtidig ind paa farmen til Hans. Hans kom ut og tok imot karerne. Ja her kan du faa hilse paa „Galne-Hans" sa Sivert til hestekaren. Denne blev saa flau at han intet kunde sige, ti hos Hans hadde han tidligere stoppet i flere dage og hat det rigtig godt.

Engang samledes nybyggerne hos pastor Raftshol i Bottineau til parti for presten. Hans var tilstede og følte som sin pligt at finde paa noget til adspredelse. Han fandt fat paa en vaskebalje og satte den ut paa vandet som fløt i „crikken" og steg saa selv i baljen. Til aarer brukte han to smaa stikker og vor lille Hans seilte lystig paa bølgen blaa. Men til al ulykke rodde han sig forlangt ut paa det dype vand; stikken naadde ikke bunden mere, Hans tapte kontrollen over sin skrøpelige farkost som kantrede og sank, mens Hans berget livet ved at svømme til lands til stor moro for alt folket.

En søndag morgen sat Hans og raket sine prægtige barter. Da han saavidt var færdigraket paa den ene side av ansigtet fløi en flok ænder like ind til huset. Hans som var en ivrig jæger sprang op og grep sit gevær og sprang ut med sit halve skjæg for at skyte ænder. Ænderne fløi, satte sig og fløi atter og Hans efter. Saaledes gik det til Sam og Jim Dunbar møtte ham. At disse blev forskrækket over at træffe en mand med gevær i haanden saa komisk barberet ophidset av jagiver kan

enhver forstaa. Sam Dunbar kjendte dog litt til Hans og visste at han var en stor skøier og det lykkedes Sam at berolige den skrækkslagne Jim saavidt at denne opgav at flygte mot sit hjem.

Hans hadde en ko og en gammel elendig okse som græsset sammen med en ko der tilhørte naboen Ivar Brændjord. En dag kom nogen kanadiere forbi med en hestedrift. Hans gav sig i snak med disse og enden blev at han byttet til sig to hester for sin ko, sin gamle okse og Ivars ko. Saaledes fik Hans sine første hester og han og Ivar Brændjord var like gode venner som før.

Efter meget stræv fik Hans sin første avling, 80 bushels. Dette grøn hadde han sammen med Ivar Brændjord „stakket“. En dag kom en hel flok av Dunbars kreaturer og gjorde sig lystige over den lille „stak“ paa en maate som Hans og Ivar ikke syntes om. De blev begge fyldt av vrede. I denne sindstilstand gik de til gamle Dunbar. De spurte om det var hans kreaturer. Til en begyndelse var han ikke sikker paa det. Da han efter litt betænkning erkjendte at det maaske var hans kreaturer foreslog han spottende at tælle og erstatte de baand som kuerne ødela. Hans spurte da Dunbar om han var mand for at tælle de baand som allerede var opspist av kuerne. Ivar tok derpaa gamlingen haardt i armen, klemte ham op efter fjøsdøren og bad ham tælle kuerne sine. Da blev han ræd og bød 10 dollars som erstatning, som blev mottat. Saaledes lærte to gudbrandsdøler eirissen respekt for nordmanden.

I 1904 bygget Hans sit hus paa farmen. Det var om høsten med kulde og sne. Under arbeidet blev han tørst og gik til en nærliggende „crik“ for at drikke. Her hadde sneen samlet sig op, og da Hans skulde strække sig utover kanten, ramlet sneen ned og vor ven Hans fik sig et koldt bad i sneslap og søle, og blev vaat til skindet. Solen skinnet og Hans hængte sine

klær op til tørring mens han selv fortsatte sit arbeide i sit ansigts sved i Adams dragt.

I en samtale jeg hadde med Sivert Haakenstad kunde han ikke nok lovprise okserne og „okseperioden", selv om okserne ofte gjorde mange streker. Saaledes husker han engang han hadde været hos sine brødre efter proviant. Provianten stod i et „shanty" han nylig hadde bygget, og baksen hvori provianten laa stod saa høit fra marken at han var tryg for okserne. Men da han kom tilbake var alt opspist og som tak for maten hadde okserne fyldt „baksen" med gjødsel.

Ole G. Berge fortæller at Fredrik Guttu, Johs. Crogen og Ole Crogen reiste opover til Bottineau County og derved fik Berge kjendskap til dette strøk. Flere gav op og reiste fra landet. De agenter som hjalp folk med „opproving" tok da som oftest landet for 60—70 dollars. Da tiderne blev bedre kom mange tilbake og maatte da betale 800—900 dollars for at faa landet igjen. De første 3—4 aar var særlig haarde. Liten eller ingen avling og næsten ikke en dags arbeide at faa. Berge kjørte ofte „cordved" til byen og solgte for 2 dollars corden. Dette var en god hjælp i de dage.

Snestormen var mange gange lei. En gang kjørte han med naboen til Bottineau i en rykende storm. Kommen hjem til naboen om kvelden hadde Berge et par mil hjem. Han gik da gjennem en „revine" i slaps og sne til beltestedet. Da han kom næsten frem til huset holdt han paa at besvime av utmattelse.

Engang gik han fra laden og ret forbi sit hus og hadde han ikke rendt bort i nogen tømmerstokker som han visste laa ved huset, hadde han sikkert gaat sig vild — ut i stormen og mørket. Berge døde ivaar. Æret være hans minde.

Jacob Dalen kjørte med heste til Bottineau fra Pope County. Devils Lake var nærmeste markedsplads, og da av-

standen var 100 mil gik det ganske langsomt at komme frem og tilbake med okseskyds.

Lars Mork fortæller at familien kjørte med okseskyds fra Otter Tail County og hitop. Kjøreturen varte i tre uker og to dage. Den første plads de stoppet paa var hos Johs. Crogen. Hans hus var bygget ind i bakken. Mork-familien levde den første sommer i sine to vogne som var overbygget. Det første de tok paa at gjøre var at slaa høi og derefter byggedes en loghytte. Otte dage efter brændte præriebranden op høiet. Loghytten blev ved naboernes hjælp reddet..

Lesjingen. Der er folk fra mange bygdelag i den norske bygd. Et av de mest strævsomme bygdefolk er folket fra Lesje. De er som oftest meget religiøse og der findes en hel del oprigtige troende blandt dem. For at forstaa lesjingernes religiøsitet blir det nødvendig at gaa tilbake i tiden mange aar. Rationalismen som paa Hauges tid var raadende i Norge var ogsaa at finde i Lesje. Da Hauges venner begyndte at reise omkring og holde vækkelsesmøter i landet, var der bare to steder i Lesje hvor de fik lov at holde møter. Dette var paa Nori-stuen Stavem, hos Knut Stavem, og paa Nestande hos Per Nestande. I 1860 gik der en stor vækkelse over bygden og likesaa i 1906. Naar saa ungdommen drog hertil tok de med sig som arv en dyp om ofte slumrende religiøsitet. De visste at de gamle derhjemme hadde trøst for al motgang. Og naar de selv kom ut i den vide verden, ut paa de øde, ensomme sletter, langt fra mor og far, grep de kanske til den samme trøst som de gamle brukte — Guds ord. Nybyggerdagene med sit stræv, med de tunge dage, med hjemlængsel i sindet, med aapne, følsomme hjerter, er det som har frembragt de blomstrende menigheter som nu findes i den norske bygd. Arven og minderne fra hjemmet la grunden.

Fredrik Vestre, en av de første settlere i Haram, fortæller,

at han den første jul i settlementet holdt til hos en „bachelor". Juleaften gik han til Bottineau og da han kom hjem var verten og en nabo begge fulde, saa det var umulig for Vestre at faa dem vaakne. Først kl. 12 om natten kom de til sig selv. Der fandtes ikke mat i huset hverken juleaften eller juledag, saa Vestre var baade mismodig og lei over sin første jul heroppe. Det blev dog bedre med aarene.

Den første julefest kom istand derved at Vestre og Jacob Dalen garanterte for utgifterne. Til juletræ hentedes en asp fra Mountain. W. Nelson var Santa Claus og overskudet av festen — 15 cents — gik til ungdomsforeningen. Kun den som har gjennemgaat nybyggertiden kan fuldt ut fatte den store forandring fra før til nu.

1889 og de nærmeste aar derefter, var der daarlige tider i Bottineau County. Derfor traadte folk i de ældre settlementer hjælpende til og sendte forskjellige varer opover. Disse gaver som kom til Bottineau blev utdelte av County-kommissionærerne og som vanlig ved slike utdelinger blev der adskillig misnøie blandt befolkningen. Ved Fish Lake bodde dengang N. N. som var County kommissionær. Han var en klok og forstandig mand, der dog ikke hadde nogen skoleutdannelse. Han var skjægget og pjusket at se til og bestandig svart og fæl paa hænderne. Han forsøkte at skrive, men utførte denne kunst paa en slik maate at alle hans breve vakte panik og alvorlige raadslagninger paa postkontoret i Bottineau.

Matt. Moen som dengang arbeidet paa postkontoret fortæller at det var meget lettere at uttyde de vanskeligste gaater end at forstaa haandskriften til County kommissionæren fra Fish Lake.

Under utdelingen av de førnævnte gaver blev folket rasende paa kommissionæren. Dersom en hadde tat ledelsen vilde han uten tvil blit hængt av de forbitrede folk. Som hin gang Pi-

latus forsøkte han at retfærdiggjøre sig. Han utstrakte sine hænder for den rasende hop og utbrøt med stor salvelse: „My hands are clean“. Det komiske i situationen løste harmen og en brakende latter runget fra forsamlingen, som lot manden fra Fish Lake med de smudsige hænder gaa.

* * *

Det var for aar tilbake at nogen skrev en sang:
Nybyggerlivets dage, de tolket blev den gang
helt frem til nittifire, som er saa velbekjendt,
da hveten vor betaltes med syv og tretti cent.

Dog frem vi endda tænkte, det blir vel bedre kaar,
og derfor like freidig fortsattes næste vaar.
Det blev en herlig avling, som rike løfter gav,
men tænk, i høstens dage blev prisen like lav.

Da blev her knur og klage, vi syntes det var galt.
Dog pengemanden sagde, at det var nok betalt.
Men rik paa slik behandling — det gik nok ikke fort,
ti mere end det halve, vi maatte give bort.

Her var ei mange steder, hvorhen vi kunde gaa,
at gjøre en forretning, det var kun Bottineau.
Det var et Dolorosa, forstaar du det min ven?
ti naar vi reiste heimat vart „pengan“ der igjen.

Om alt jeg skulde nævne, da blev nok visen lang,
som selve Henrik Ibsen, i Terje Vikens sang.
Kun derfor et og andet jeg endnu nævne vil
av hvad som siden hændte, om du vil lytte til.

Vi stundet saart og længe paa Jim Hills svarte hest,
at hán sit løp fortsatte et stykke længer vest.
Vi maatte vente længe, ti mange aar svandt hen;
men dog tilsidst det hændte i nitten hundred en.

Da fik vi byen Souris, aa du for liv der blev,
og farmeren han tænkte, det lette vil vort stræv.
Det blev en hel forandring, vi bedre market fik,
og selve businessfolket de hadde folkeskik.

Naar Jim engang begyndte, det tok ei mange aar
for ham at bygge længer, og byer fler vi faar.
Men bedst av alt at nævne, vi bedre tider fik,
med pris og avling gode, vi frem i velstand gik.

Der er en ting at merke for alle og enhver,
at landet er det bedste, i settlementet her;
saa alting vokser deilig, naar skyerne gir regn.
Det viser alle fremskridt med sine klare tegn.

Ti velstand kan du merke, ihvor du reiser frem
paa disse vestens trakter, og ser de vakre hjem.
Det vidner alt om fremgang og løn for kamp og strid,
at jorden bringer frugter og folket bruker flid.

Den første tid vi kjørte med okser, alle mand;
nu gaar det mere hurtig med Ford og Overland,
samt Maxwell, Studebaker, vi Saxon ogsaa ser,
og Case og Crow og Oakland, og dertil mange fler.

Nu bringes ogsaa posten til mange „like" hjem;
og den bedrift utføres av selve Onkel Sam.

Jeg endnu et maa nævne, kan det forglemmes mon?
At her paa disse trakter er Farmers telefon.

Men nu har visen ende; her maa vi skille lag,
i nittenhundred femten, paa en decemberdag.
Om mere er at nævne — jeg siger tak for mig
og ønsker alle lykke. Lev alle vel, good bye.

Martin Botten.